

Nationaal Hervormings- programma **2014**

25 april 2014

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Macro-economisch scenario	6
3. Landenspecifieke aanbevelingen	7
3.1. Kosten vergrijzing en financiële houdbaarheid (Aanbeveling 2)	7
3.1.1. De werkgelegenheid van de ouderen	7
3.1.2. Langdurige zorg	9
3.2. Loonontwikkeling en productiviteit (Aanbeveling 3)	9
3.3. Concurrentie dienstensector (Aanbeveling 4)	12
3.3.1. Detailhandel en beroepsdiensten	12
3.3.2. Netwerkindustrieën	13
3.4. Belastingsverschuiving (Aanbeveling 5)	16
3.4.1. De verlagingen van de heffingen op arbeid	17
3.4.2. Verschuiving naar andere belastbare grondslagen	18
3.4.3. Meer efficiëntie inzake fiscaliteit	19
3.5. Arbeidsmarkt (Aanbeveling 6)	20
3.5.1. Aanpassing van de opvolging van werkzoekenden	20
3.5.2. Versterking van de interregionale mobiliteit	21
3.5.3. Vereenvoudiging en versterking van de coherentie in het arbeidsmarktbeleid	22
3.5.4. Sociale en arbeidsmarktintegratie van personen met een migratieachtergrond	23
3.6. Uitstoot van broeikasgassen (Aanbeveling 7)	24
4. Europa 2020-doelstellingen	27
4.1. Werk	27
4.1.1. Invoering van de jongerengarantie	27
4.1.2. Verzoenen van privé- en beroepsleven	29
4.1.3. Modernisering van het arbeidsrecht	29
4.2. O&O en innovatie	31
4.3. Onderwijs en vorming	34
4.3.1. Hoger onderwijs	34
4.3.2. Vroegtijdig schoolverlaten	35
4.4. Energie en Klimaat	36
4.5. Sociale inclusie	39
4.5.1. De sociale bescherming van de bevolking verzekeren	39
4.5.2. De kinderarmoede terugdringen	40
4.5.3. De actieve insluiting van mensen ver van de arbeidsmarkt	40
4.5.4. Inadequate huisvesting en dakloosheid bestrijden	41
5. Andere hervormingsmaatregelen en het gebruik van structuurfondsen	42
5.1. Industriebeleid	42
5.2. Ondernemerschap en kmo's	44
5.3. Structuurfondsen en investeringsfondsen	46
Annex 1: Reporting table for the assessment of Country Specific Recommendations and key macro-structural reforms: description of the measures	47
Annex 2: Reporting table for the assessment of CSRs and key macro-structural reforms: quantitative assessment	58
Annex 3: Reporting table on national Europe 2020 targets and other key commitments	60
Bijlage 4 van Vlaanderen	66
Bijlage 5 van Wallonië en de Federatie Wallonië-Brussel	85
Bijlage 6 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	111
Bijlage 7: Youth guarantee implementation plan	141

1. Inleiding

Dit nationaal hervormingsprogramma bevat de maatregelen die de Federale Regering en de regeringen van de gewesten en de gemeenschappen de afgelopen 12 maanden hebben genomen en die gericht zijn op het bereiken van de doelstellingen opgenomen in het nationaal hervormingsprogramma van april 2011. De regeringen geven in dit programma uiting van de overtuiging dat structurele hervormingen noodzakelijk zijn voor het bereiken van de doelstellingen, en dat de vooropgestelde en geactualiseerde begrotingsdoelstellingen¹ moeten worden bereikt.

De ambitieuze doelstellingen van het nationaal hervormingsprogramma van 2011 worden bevestigd, niettegenstaande de economisch uitdagende omstandigheden. De laatste observaties van de meeste indicatoren geven aan dat de evoluties bemoedigend zijn en dat voor een aantal van die indicatoren de evoluties zelfs beter zijn dan de al zeer ambitieuze doelstellingen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de indicatoren die verband houden met de O&O-uitgaven, de uitstoot van broeikasgassen, hernieuwbare energie en tertiair onderwijs. Anderzijds moet erkend worden dat sommige indicatoren, zoals de evolutie m.b.t. armoede en sociale uitsluiting, teleurstellend zijn. Dit hangt ongetwijfeld samen met de moeilijke economische toestand. Bovendien is budgettaire consolidatie noodzakelijk voor het behoud van onze welvaart en ons sociaal stelsel.

Daarenboven hebben de Federale Regering en de gewestelijke regeringen eind november 2013 een pact voor competitiviteit, werk en relance afgesproken dat verschillende maatregelen bevat om de competitiviteit van de ondernemingen te verbeteren en de koopkracht van de burgers te versterken. Zo heeft de Federale Regering maatregelen genomen voor de daling van de loonkost, het versterken van de werkbonus voor lage lonen, het versterken van de voortgezette beroepsopleiding en een verlaging van de BTW op elektriciteit. Tevens werd de welvaartsvastheid van de sociale uitkeringen bevestigd en werden afspraken gemaakt over een ondersteuning van ontwrichte zones.

De Vlaamse Regering werkt hiervoor rond een aantal assen: de competitiviteitsprovisie wordt prioritair ingezet op lastenverlaging, inzetten op de vermindering van de energiekost, de ondersteuning van onderzoek & ontwikkeling en innovatie, de ondersteuning van investeringen van bedrijven, investeringen in menselijk kapitaal, ondersteuning van overheidsinvesteringen en ten slotte horizontale budgetten voor relance en concurrentiekracht.

De Waalse Regering heeft samen met de belanghebbenden een denkoefening gemaakt om de prioriteiten voor Wallonië in een langetermijnperspectief te identificeren. In navolging daarvan werd het "Plan Marshall 2022" door de regering aangenomen in december 2012. Dat plan stippelt de weg uit voor Wallonië om het hoofd te kunnen bieden aan de uitdagingen inzake competitiviteit, houdbaarheid van het milieu en de begroting, demografie en gezondheidszorg, alsook m.b.t. de overdracht van bevoegdheden. De eerste acties zijn reeds geconcretiseerd, waaronder de oprichting van een "Groupe des partenaires sociaux wallons" (GPS-W). Het plan werkt bovendien in interactie met het relanceplan.

Na overleg met de Brusselse sociale partners besliste de Brusselse Regering in mei 2013 zich te richten op vier fundamentele assen die tot uiting komen in 29 kernmaatregelen met als doel tegen 2020 de voornaamste uitdagingen te kunnen aanpakken: de snelle bevolkingsgroei, het gekruist beleid Werk-Opleiding-Onderwijs, de strijd tegen de dualisering van de stad en haar internationalisering. De uitvoering van de maatregelen, waaronder 11 hefboomen om de competitiviteit te stimuleren, wordt op regelmatige basis opgevolgd door het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité (BESOC).

¹ De onderliggende macro-economische projectie, alsook de opgenomen maatregelen zijn complementair en consistent met het Stabiliteitsprogramma.

Het is de overtuiging van de regeringen dat ze met de genomen maatregelen een antwoord bieden op de landenspecifieke aanbevelingen die België ontving in de Raad van juli 2013.

In dit nationaal hervormingsprogramma wordt ook gewaakt over een evenwichtige behandeling van de doelstellingen uit Europa 2020 en de antwoorden op de landenspecifieke aanbevelingen. Tegelijk wordt aandacht geschonken aan de engagementen die België nam in antwoord op het Euro Plus-pact en aan de door de Raad gesteunde prioriteiten van de Europese Commissie in de Annual Growth Survey van november 2013. Het is ook de overtuiging van de Belgische regeringen dat het Europees Semester de drie dimensies van duurzame ontwikkeling (economische, sociale en milieudimensie) op een gelijkwaardige basis moet behandelen. Zoals blijkt uit dit programma, verloopt de concretisering van de Europese verbintenissen van België ook via een sterke betrokkenheid van de verschillende entiteiten in de Europese processen en projecten die ontwikkeld werden in het kader van de vlaggenschipinitiatieven van de Europa 2020-Strategie.

De diepgaande studie van de Europese Commissie² nodigt België ook uit om een ambitieus beleid te voeren om de door de Europese Commissie geobserveerde macro-economische onevenwichten weg te werken. De Belgische regeringen zijn ervan overtuigd dat dit programma hieraan beantwoordt.

Dit programma is tot stand gekomen dankzij een intensieve samenwerking tussen de Federale Regering en de regeringen van de gewesten en gemeenschappen. De hervormingsprogramma's van de gewesten en de gemeenschappen worden opgenomen als bijlage in dit programma en beschrijven de specifieke maatregelen die zij genomen hebben meer in detail³. Ook de sociale partners en het middenveld werden verscheidene malen betrokken bij de opmaak en de voortgang van het programma. België staat bekend om zijn dialoog, die zorgt voor een constructieve relatie tussen de werkgevers- en de werknemersorganisaties. Die contante dialoog en wederzijdse samenwerking met de verschillende sectoren van onze economie vormt een prioriteit voor de verschillende regeringen. Het is een belangrijke troef om investeringen te behouden en aan te trekken.

In het voorbije jaar hebben de regeringen ook akkoorden gesloten over belangrijke institutionele hervormingen in ons land die een beslag kregen in de zesde staatshervorming, die vanaf 1 juli 2014 in werking treedt. In de hierna volgende hoofdstukken komen deze aspecten die verband houden met structurele hervormingen, aan bod. Met de staatshervorming wordt het belang van de gemeenschappen en gewesten groter, waardoor het belang van een goede samenwerking tussen de Federale Regering en de gemeenschappen en gewesten nog verder vergroot. Er zal dan ook ingezet worden op deze samenwerking, met eerbiediging voor ieders bevoegdheden en met het oog op het verhogen van de efficiëntie in het land.

Zowel (inter)federaal als op het niveau van de gemeenschappen en gewesten werden voorbereidingen getroffen om de bevoegdheidsoverdracht zo goed mogelijk te laten verlopen. In de interfederale taskforce werden de protocollen die de samenwerking tussen de Federale Regering en de gemeenschaps- en gewestoverheden in de transitiefase regelen, behandeld. Deze protocollen worden door de Federale Regering en de Vlaamse Regering in de loop van van april 2014 goedgekeurd.

2014 is ook een scharnierjaar in België omwille van wetgevende parlementaire verkiezingen op 25 mei 2014. Om de periode na de verkiezingen optimaal voor te bereiden vonden de voorbije maanden talrijke werkzaamheden plaats over opties van structurele hervormingen. Ook deze initiatieven komen in de volgende hoofdstukken aan bod.

² European Commission, In-depth review for Belgium, Commission Staff Working Document, 5 March 2014.

³ In de samenvatting van het Vlaams hervormingsprogramma (bijlage 4) wordt ook de stand m.b.t. de Vlaamse Europa 2020 doelstellingen opgenomen.

2. Macro-economisch scenario

Het macro-economisch scenario wordt beschreven in het Stabiliteitsprogramma⁴. Het gaat uit van de situatie zoals die op 10 maart 2014 bekend was⁵, dus zonder eventuele maatregelen die in het kader van de begrotingscontrole zouden worden genomen. In vergelijking met het nationaal hervormingsprogramma van 2013 is de conjuncturele situatie positiever met een sterkere groei, meer werkgelegenheids groei en een lagere inflatie. De verwachtingen op middellange termijn blijven ongewijzigd met een stabiele groei van de economie en de werkgelegenheid

Voor de korte termijn wordt uitgegaan van de Economische Begroting van februari 2014, die werd aangepast om rekening te houden met de laatste observaties⁶. Voor de internationale omgeving werd gebruik gemaakt van de "wintervooruitzichten" van de Europese Commissie⁷ tot en met 2015. Voor de periode vanaf 2016 is de internationale omgeving in grote mate gebaseerd op de economische vooruitzichten die de Europese Commissie gemaakt heeft in het kader van het Europees Semester.

In 2013 werd een licht positieve groei opgetekend en in 2014 zou deze groei verder aantrekken onder invloed van een aantrekkende groei van de wereldeconomie. De output gap zou gaandeweg naar nul evolueren⁸. De werkgelegenheids groei zou dit jaar nog beperkt zijn, maar, in lijn met de verwachtingen over de activiteit van de economie, de komende jaren verder toenemen. Hiermee samenhangend, zou de werkegelegenheidsgraad geleidelijk stijgen tot 68,4% in 2018 en 69,1% in 2020.⁹

De inflatie zou in 2014 opvallend laag zijn. Aan de basis hiervan liggen de overheidsmaatregelen i.v.m. de verlaagde btw-voet op elektriciteit en de loonblokkering in 2013-2014 zonder dat de automatische indexering in het gedrang komt¹⁰. Ook de lagere olieprijs (uitgedrukt in euro) voor 2014, de negatieve output-gap en de beperkte internationale inflatie dragen bij tot een druk op de inflatie.

Tabel 1: Kerncijfers van het macro-economisch scenario 2014-2018
Evolutie in %, behalve indien anders vermeld

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BBP	0,2	1,4	1,8	1,7	1,7	1,6
Consumptieprijsindex	1,1	0,8	1,3	1,5	1,6	1,6
Gezondheidsindex	1,2	0,9	1,4	1,5	1,6	1,6
Binnenlandse werkgelegenheid (evolutie in '000)	-11,5	12,5	32,4	32,1	34,7	33,6
Binnenlandse werkgelegenheid (evolutie in %)	-0,3	0,3	0,7	0,7	0,8	0,7
Werkgelegenheidsgraad (20-64 jaar)	66,9	66,9	67,2	67,5	67,9	68,4
Werkloosheidsgraad (Eurostat definitie)	8,4	8,4	8,3	8,2	7,9	7,6
Productiviteit per uur	0,7	0,8	1,1	1,1	1,1	1,0
Output gap (niveau)	-2,3	-1,9	-1,2	-0,7	-0,3	-0,1
Balans lopende rekening (Nationale Rekeningen)	0,1	0,7	0,9	0,9	0,8	0,8

In bijlage 2 worden enkele resultaten voorgesteld wat betreft de impact van de voorziene verminderingen van sociale lasten op lonen. Deze maatregelen zijn geïntegreerd in de hierboven voorgestelde resultaten.

⁴ Stabiliteitsprogramma België 2014.

⁵ Perspectives économiques 2014-2019, Economische vooruitzichten 2014-2019, FPB, 24 maart 2014.

⁶ Economische begroting 2014 FPB, INR, 12 februari 2014.

⁷ European Economic Forecast-Winter 2014, European Commission, February 2014.

⁸ De berekening van de output gap is afgeleid van een schatting van de potentiële output berekend volgens de methode van de Europese Unie, maar toegepast op de statistische concepten en de vooruitzichten van het Federaal Planbureau.

⁹ Sinds het afsluiten van de projectie (10 maart 2014) bleek de werkgelegenheidsgraad voor 2013 (67,2%) hoger te liggen dan de schatting hier opgenomen.

¹⁰ Zie paragraaf 3.2 voor een groter detail.

3. Landenspecifieke aanbevelingen

In de volgende bladzijden wordt een overzicht gegeven van de maatregelen die werden genomen in het kader van de landenspecifieke aanbevelingen van de Raad van de Europese Unie van 9 juli 2013. De maatregelen genomen in het kader van de eerste aanbeveling hebben betrekking op het begrotingsbeleid en worden behandeld in het Stabiliteitsprogramma 2014.

3.1. Kosten vergrijzing en financiële houdbaarheid (Aanbeveling 2)

“De RAAD BEVEELT AAN om de inspanningen te intensiveren om de kloof tussen de werkelijke en de wettelijke pensioenleeftijd te dichten, onder meer door de lopende hervormingen ter beperking van de vervroegde-uitredingsmogelijkheden voort te zetten. De hervormingen van de socialezekerheidsstelsels voor ouderen te onderbouwen met werkgelegenheidsbevorderende maatregelen en arbeidsmarkthervormingen die actief ouder worden in de hand werken. De werkelijke pensioenleeftijd te verhogen door de pensioenleeftijd of de pensioenuitkeringen aan de veranderingen in de levensverwachting aan te passen. Door te gaan met het kostenefficiënter maken van de overheidsuitgaven voor langdurige institutionele zorg.”

3.1.1. De werkgelegenheid van de ouderen

De werkgelegenheidsgraad van de 55- tot 64 jarigen is in 2013 verder toegenomen ten gevolge van de eerder genomen maatregelen. Hij is gestegen van 39,5% in 2012 tot 41,7% in 2013.

Tabel 2 : Werkgelegenheidsgraad van de 55- tot 64 jarigen

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Werkgelegenheidsgraad	26,6	28,1	30	31,8	32	34,4	34,5	35,3	37,3	38,7	39,5	41,7

Bronnen: Enquête naar de arbeidskrachten (2002—2012: Eurostat; 2013: Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium, eigen berekeningen).

De leeftijdsgebonden overheidsuitgaven werden positief beïnvloed door deze evoluties. De groei van de pensioenuitgaven is in 2013 vertraagd ten opzichte van het jaar ervoor, maar is tamelijk fors gebleven omwille van de toename van het aantal gepensioneerden. De uitgaven voor brugpensioenen zijn gedaald, zelfs in nominale termen, en de werkloosheidsuitgaven zijn gestabiliseerd onder meer als gevolg van de verstrenging van de toekenningsvoorwaarden om de anciënniteitstoelage te kunnen genieten.

De geleidelijke uitvoering van de hervormingen wordt in 2014 voortgezet. De leeftijds- en loopbaanvoorwaarden om met vervroegd pensioen te gaan werden opnieuw opgetrokken: in de algemene regelingen moet de leeftijd voortaan minstens gelijk zijn aan 61 jaar en de loopbaan minstens 39 jaar zijn. Daarnaast voorziet de wet in de aanhoudende optrekking van deze voorwaarden tot 2016, tot 62 jaar voor de leeftijd en 40 jaar voor de loopbaan. De minimumleeftijd om recht te hebben op het brugpensioen (voortaan “werkloosheid met bedrijfstoelage” genoemd) werd eveneens verhoogd voor de ondernemingen in moeilijkheden, namelijk tot 53 jaar: overeenkomstig de wet zal deze leeftijd vervolgens geleidelijk stijgen tot 55 jaar in 2018. Bovendien zullen de werknemers die een werkloosheidsuitkering met bedrijfstoelage krijgen, worden opgevolgd via periodieke gesprekken en zullen zij voortaan op de arbeidsmarkt beschikbaar moeten blijven tot 60 jaar, eerder dan tot 58 jaar, tenzij zij een loopbaan van minstens 38 jaar bewijzen (zie aanbeveling 6) Voor het individueel Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage op 58 en 60 jaar, de twee

grootste groepen nieuwe instromers per jaar, worden de nieuwe voorwaarden voor lopende en hernieuwde cao's per 1 januari 2015: 60 jaar mits 40 jaar loopbaan (en een overgangsregeling voor vrouwen)..

Daarnaast zijn nieuwe maatregelen in werking getreden of goedgekeurd om de ouderen aan te moedigen hun aanwezigheid op de arbeidsmarkt te verlengen en om de effectieve leeftijd om met pensioen te gaan aldus te vertragen. De hervorming van de pensioenbonus is sinds januari 2014 van toepassing. De aangebrachte aanpassingen waarborgen de coherentie ervan met de pensioenhervormingen en behouden het stimulerend karakter ervan.

Met dit systeem krijgt een oudere werknemer een financieel voordeel per effectief gepresteerde arbeidsdag, ten vroegste één jaar na de vervulling van de toegangsvoorwaarden voor vervroegd pensioen. Het bedrag van de bonus is forfaitair en progressief. Het stijgt volgens het aantal gewerkte jaren en varieert van 1,5 tot 2,5 euro per dag. Aangezien de bonus onbeperkt in de tijd is, kan hij worden toegekend aan de personen die verder werken na de wettelijke pensioenleeftijd. Bovendien werden de drie pensioenregelingen geharmoniseerd (een bonus voor de werknemers en de zelfstandigen, alsmede de leeftijdstoelage voor de ambtenaren).

In haar verslag van juli 2013 heeft de Studiecommissie voor de Vergrijzing de weerslag geraamd van deze hervorming van de pensioenbonus op de kosten van de vergrijzing: met de hervorming zullen de kosten van de pensioenuitgaven in de verschillende regelingen dalen met 0,6% tegen 2020 en met 2% tegen 2060. Uitgedrukt in procent van het bbp bedraagt deze vermindering 0,3% tegen 2060. De uitgaven nemen af omwille van de daling van het aantal gerechtigden als gevolg van de striktere loopbaanvoorwaarden, en van het gemiddelde bedrag van de toegekende uitkering.

Om de burgers ertoe aan te zetten langer te werken, werd in juli 2013 een degressief belastingstelsel ingevoerd voor de aanvullend-pensioenkapitalen die worden gevormd met werkgeversbijdragen. Hoe ouder de begunstigde wanneer hij deze kapitalen zal ontvangen, hoe lager het belastingtarief.

Het stelsel van de overlevingspensioenen, dat is bedoeld om de financiële verliezen bij het overlijden van de echtgenoot te compenseren, zal gewijzigd worden. De bedoeling is de bestaande werkloosheidsvallen weg te werken: de begunstigten van een overlevingspensioen worden momenteel immers ertoe aangezet om hun beroepsactiviteiten te verminderen of zelfs stop te zetten omwille van de combinatie van dit pensioen met de geplafonneerde toegelaten beroepsinkomsten.

Vanaf 2015 zal een overgangsuitkering het overlevingspensioen vervangen voor de weduwen en weduwnaars van minder dan 45 jaar. Deze uitkering zal volledig kunnen worden gecumuleerd met een beroepsinkomen, zodat de werkloosheidsvallen zullen kunnen worden vermeden. De leeftijd van 45 jaar zal geleidelijk toenemen, ten belope van 6 maanden per jaar, tot 50 jaar in 2025. Bovendien zal de uitkering ook beperkt zijn in de tijd (één jaar zonder kind ten laste of twee jaar in het tegenovergesteld geval).

Er wordt eveneens voorzien de pensioenberekening te verbeteren. Het principe van eenheid van loopbaan zal versoepeld worden om te verzekeren dat alle gepresteerde dagen daadwerkelijk in rekening zullen worden genomen bij de pensioenberekening. Deze berekening zal gebeuren op basis van het aantal voltijdse dagequivalenten in de plaats van het aantal kalenderjaren.

Bovendien zullen de laatste maanden van de loopbaan van het jaar waarin het pensioen ingaat, in aanmerking worden genomen voor de pensioenberekening. Tot nu toe geven de maanden van het jaar waarin een pensioen inging, geen recht op een pensioen. De maatregel zal de ouderen ertoe aanzetten te blijven werken na 1 januari van het jaar waarin hun pensioen ingaat.

De toegankelijkheid van de aanvullende pensioenen van de tweede pijler zal worden vergemakkelijkt door de implementering van een wettelijk kader dat beoogt de verschillen tegen 2025 geleidelijk weg te werken tussen het arbeidersstatuut en het bediendenstatuut.

Toekomstige pensioenhervormingen worden momenteel uitgewerkt met de oprichting in april 2013 van een Commissie Pensioenhervorming 2020-2040. Deze commissie heeft als taak te onderzoeken welke specifieke hervormingen bijdragen aan het verzekeren van de doelmatigheid en de sociale en financiële duurzaamheid van de pensioenstelsels op middellange en lange termijn. Een verslag wordt in de lente 2014 verwacht. De verschillende overwogen scenario's zullen vervolgens het voorwerp uitmaken van een politiek en maatschappelijk debat.

3.1.2. Langdurige zorg

De doelmatigheid van de overheidsuitgaven voor langdurige zorg is verbeterd door de invoering in juni 2013 van BelRAI. Het betreft een instrument op basis waarvan de gezondheid en het welzijn van ouderen kan geëvalueerd worden op een gestandaardiseerde en gestructureerde manier met als doel een optimale zorgplanning en kwaliteitsmonitoring te realiseren.

Daarnaast werd in augustus 2013 door de Federale Regering een projectoproep gelanceerd om het aanbod van langdurige zorg aan de meest kwetsbare ouderen te hernieuwen en diversifiëren. De bedoeling ervan is hun autonomie te versterken en hun opname in een instelling te vertragen.

De zesde Staatshervorming voorziet in een substantiële overdracht aan de Gemeenschappen van bevoegdheden inzake ouderen en langdurige zorg (rust- en verzorgingstehuizen, centra voor dagverzorging en centra voor kortverblijf). Het zorgaanbod zal aldus beter aangepast kunnen worden aan de lokale behoeften en doelmatiger worden.

In het Waals Gewest werd er beslist een instelling van openbaar nut op te richten voor het beheer van de nieuwe bevoegdheden. Een beraad is van start gegaan over de beleidsoriëntaties om het beheer van de gezondheidszorg te optimaliseren, alternatieve tenlastenemingen van de afhankelijkheid te ontwikkelen en innovatie te stimuleren. Bovendien werden een plan "zware zorgbehoevendheid" bestemd voor personen met een handicap en een plan ter verbetering van de kwaliteit van de ziekenhuiszorg, goedgekeurd. Het aanbod inzake huisvesting en onthaal van de ouderen werd eveneens gediversifieerd en toegankelijker gemaakt, met name voor personen met een laag of bescheiden inkomen.

In Vlaanderen werden in het Groenboek¹¹ concrete pistes uitgewerkt die een geïntegreerd beleid inzake ouderen mogelijk maken, die de eerste lijnsgezondheidszorg kunnen versterken en de zorg voor personen met een handicap sterker en krachtiger kunnen uitbouwen.

Meer in het algemeen is het beleid inzake gezondheidszorg van de Federale Regering erop gericht om de toegankelijkheid van kwalitatief hoogstaande zorg aan de burgers, alsmede de werkgelegenheid in deze sector, te waarborgen. De financiële houdbaarheid van het stelsel wordt tegelijk gevrijwaard door de goedkeuring van structurele besparingsmaatregelen. Die maken het bovendien mogelijk dat nieuwe initiatieven worden ontwikkeld, zoals het plan "zeldzame ziekten". Op financieel vlak werd de wettelijke reële groeinorm inzake gezondheidszorg beperkt tot 3% voor 2014. Gezien de besliste besparingen zou de effectieve groei lager moeten liggen dan deze norm. In 2013 bedroeg de reële groei van deze uitgaven 0,7%, terwijl de wettelijke norm op 2% was vastgelegd.

3.2. Loonontwikkeling en productiviteit (Aanbeveling 3)

DE RAAD BEVEELT AAN OM de aangevatte inspanningen tot hervorming van het loonvormingsmechanisme, met inbegrip van de loonindexering, voort te zetten om het concurrentievermogen te herstellen, met name door in overleg met de sociale partners en conform de nationale praktijken structurele maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de

¹¹ Het groenboek is opgevat als een reflectie- en consultatiedocument dat een analyse bevat van de bevoegdheidsoverdrachten naar aanleiding van de zesde staatshervorming, en de mogelijke beleidsopties die daaruit voortvloeien.

loonvorming aansluit bij de productiviteitsontwikkelingen, subregionale en lokale verschillen in productiviteit en arbeidsmarktomstandigheden weerspiegelt, en in automatische correcties voorziet wanneer de loonontwikkeling het kostenconcurrentievermogen ondermijnt

De ambitie van de Federale Regering bestaat erin de loonkloof met de buurlanden, die zich sinds 1996 gevormd heeft, weg te werken.

Hiertoe werd een reeks beslissingen genomen :

- In de eerste plaats werd daartoe de loonnorm voor 2013-2014 vastgelegd op 0%. De reële loonblokkering houdt in dat er bovenop de automatische indexering en de baremaverhogingen op geen enkel niveau een loonsverhoging kan worden toegekend.
- Sinds juli 2012 zijn er lineaire en doelgerichte maatregelen genomen om de arbeidskosten te verminderen, meer bepaald aan de hand van de vermindering van de werkgeversbijdragen, dit voor een bedrag van 818 miljoen ten laste van de begroting 2014.
- Verder werden enkele aanpassingen aangebracht aan de berekeningsmethode van de index, om de prijsevolutie beter te doen aansluiten bij het reële consumentengedrag. Zo worden koopjes beter in rekening gebracht en wordt stookolie op basis van de betalingen en niet langer van de prijzen bij bestellingen verwerkt. Verder wordt de meting van de telecommunicatieprijzen en de private huur verbeterd, en zal een regelmatigere actualisering van de goederenkorf die aan de basis ligt worden doorgevoerd. Tenslotte zullen vanaf 2015 de prijzen gebruikt worden zoals die op het ticket in de supermarkt verschijnen. In februari 2014 legden de sociale partners de nieuwe berekeningsmethode en de conversiecoëfficiënt voor de nieuwe index vast. In combinatie met de beperkte inflatie zullen deze maatregelen een belangrijk matigend effect hebben op de loonevolutie.
- In november 2013 is de regering het eens geworden over een reeks bijkomende maatregelen om globaal en tegen 2019 te komen tot een vermindering van de arbeidskosten met 4,7 miljard.¹² Deze maatregelen maken deel uit van het pact voor groei en banen dat in december 2013 werd gesloten met de gewesten. Dit zijn de belangrijkste maatregelen:
 - De vermindering van de BTW op elektriciteit voor huishoudens vanaf april 2014 (van 21% naar 6%) moet de reële loonblokkering ondersteunen door een matigende invloed uit te oefenen op de index die voor de loonindexering wordt gebruikt. Deze maatregel zal uiterlijk tegen 1 september 2015 worden geëvalueerd.
 - Vermindering van de forfaitaire werkgeversbijdragen voor een bedrag van 450 miljoen via een bijkomende schijf van 150 miljoen in 2015, 2017 en 2019.
 - Vermindering van de werkgeversbijdragen gericht op de lage lonen voor een bedrag van 450 miljoen via een bijkomende schijf van 150 miljoen in 2015, 2017 en 2019.
 - Verhoging van de vrijstelling voor ploegenarbeid met 450 miljoen via een bijkomende schijf van 150 miljoen in 2015, 2017 en 2019.

Daarnaast wordt verder gewerkt aan de versterking van de productiviteit van de Belgische economie. Dat gebeurt onder meer via de vermindering van de arbeidskosten (zie CSR 5) het beleid voor levenslang leren (zie CSR 6), het industrieel beleid (hoofdstuk 5) en het innovatiebeleid (hoofdstuk 4.2.).

Naast de looncompetitiviteit hebben de verscheidene regeringen een aantal initiatieven ontwikkeld om de kostencompetitiviteit van de ondernemingen te steunen, meer bepaald inzake het efficiënt gebruik van de hulpbronnen. In Wallonië zijn er acties ondernomen op het vlak van de bevordering van de circulaire economie¹³ (maatregel NEXT en het Centre de référence en circuits-courts et en économie circulaire), die

¹² Zie ook 3.4.

¹³ De circulaire economie is een economisch model dat toelaat de economische groei los te koppelen van de proportionele groei van de

meer bepaald tot doel hebben de KMO's te helpen besparen op hun operationele kosten. Bovendien bieden de sectorakkoorden van de tweede generatie die eind 2013 werden gesloten, de deelnemende ondernemingen de mogelijkheid hun energiekosten te beperken; ze krijgen daarenboven subsidies en genieten verminderde elektriciteitsstarieven. Het project « Smart Parks » dat tot doel heeft de ondernemingen te helpen hun elektriciteitsverbruik in toom te houden en een intelligent beheer van de elektriciteit te vergemakkelijken, zal bovendien worden uitgebreid naar heel Wallonië. Bovendien werden verschillende O&O-projecten gelanceerd die tot doel hebben de energie-efficiëntie van de industriële processen te verbeteren en technologieën te ontwikkelen met lage uitstoot van broeikasgassen. Meer globaal, heeft Wallonië, via het Marshallplan 2 Vert, zijn investeringen toegespitst op de belangrijkste hefboomen van de concurrentiekracht: O&O en innovatie, competentieontwikkeling en investeringen.

Vlaanderen zet ook in op het verminderen van de energiekosten. In 2012 werd de steunregeling voor hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling herzien. De steun die sinds 2013 wordt verleend, is veel kostenefficiënter waardoor deze minder zwaar doorweegt in de energiefactuur. De indirecte CO₂-kosten in de elektriciteitsprijs stellen bepaalde bedrijfstakken bloot aan een risico op delocalisatie (indirecte carbon leakage). Vlaanderen heeft daarom principieel beslist om de maximaal toegelaten steun te geven aan alle ondernemingen die in aanmerking komen. Voor het verbruiksjaar 2013 heeft Vlaanderen daarmee de energiekosten voor de industrie met 60 miljoen EUR verlicht. Vlaanderen heeft verder een reeks van maatregelen beslist om de energie-efficiëntie bij kmo's te stimuleren.

Vlaanderen blijft ook verder investeren in innovatie (zie 4.2). De totale uitgaven voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (O&O&I) van de Vlaamse overheid bedragen in 2013 bijna 2 miljard EUR en dit budget ligt in vergelijking met 2008 op jaarbasis bijna 200 miljoen EUR hoger. Hiervan wordt zowat 1,3 miljard geïdentificeerd als O&O. Vlaanderen engageert zich om de investeringen (op vlak van schoolinfrastructuur zorgsector, sociale woningbouw, de mobiliteit) op peil te houden en zo mogelijk te versterken. De investeringen zullen in 2014 verder toenemen met 340 miljoen EUR, wat nog exclusief de investeringen zijn die gebeuren via PPS en via kapitaalinvesteringen.

Bovendien heeft de Federale Regering in het kader van het groeipact met de gewesten beslist de verplichting in te voeren dat er ten minste het equivalent van één opleidingsdag voor alle werknemers moet worden voorzien en dat de sectoren een monitoring moeten uitvoeren van de inspanningen die werden geleverd inzake innovatie en onderzoek.

De Federale Regering heeft een nieuwe fiscale stimuleringsmaatregel ingevoerd n.a.v. de golf van grootschalige bedrijfsherstructureringen en bedrijfssluitingen. De maatregel komt erop neer dat ondernemingen die in een vooraf bepaalde 'zone in moeilijkheden' investeren en jobs creëren een gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing bekomen.

De gewesten bereikten op 31 januari 2014 overeenstemming over de verdeling van de 17,89% van de bevolking voor niet vooraf vastliggende steungebieden. Vlaanderen kan daarvan 8 procentpunten invullen, Wallonië ook 8 procentpunten en Brussel 1,89 procentpunten. In de gemeenten die deel uitmaken van de steunkaart kan ook tot 10% investeringssteun aan grote bedrijven onder bepaalde voorwaarden worden verstrekt.

Op 28 maart 2014 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de afbakening van de gemeenten waar regionale steun aan bedrijven kan gegeven worden. De selectie van de gemeenten in het voorstel van

grondstoffenconsumptie. Dit model berust op waardecreatie bij elk gebruik of hergebruik van het materiaal of het product voor de uiteindelijke vernietiging. Het model legt vooral de nadruk op nieuwe vormen van concept, productie en consumptie, de verlenging van de gebruiksduur van de producten, het gebruik in plaats van het bezit van goederen, het hergebruik en de recyclage van onderdelen.

steunkaart is gemaakt op basis van sociaal-economische gegevens. Daarbij is ook rekening gehouden met de bijzondere impact van de sluiting van Ford op de werkloosheid en het inkomen in de Limburgse gemeenten. In totaal werden 40 Vlaamse gemeenten (6 in West-Vlaanderen, 7 in Oost-Vlaanderen, 3 in Antwerpen en 24 in Limburg) geselecteerd

De Vlaamse Regering zal het voorstel voor regionale steunkaart nu samen met de andere gewesten ter goedkeuring aanmelden bij de Europese Commissie. De nieuwe regionale steunkaart gaat in op 1 juli 2014.

3.3. Concurrentie dienstensector (Aanbeveling 4)

Concrete en aan een specifiek tijdschema gebonden structurele maatregelen presenteren om een betere concurrentie in de dienstensector te waarborgen door belemmeringen in de detailhandel uit de weg te ruimen, buitensporige beperkingen op professionele diensten op te heffen en in een betere verschaffing van mobiele breedband te voorzien. De werking van de energiesector blijven verbeteren door de distributiekosten terug te schroeven en de retailprijzen te monitoren, en de onafhankelijkheid te versterken van de toezichthouders in de energie-, telecommunicatie- en vervoersectoren (spoorwegen, luchthavens). De resterende belemmeringen van regelgevende aard in de postsector opheffen.

De Federale Regering heeft zich in haar relancestrategie ertoe verbonden een *ambitieuze concurrentiebeleid* te voeren dat gericht is op de sleutelsectoren van onze economie en op een afdoende *analyse en beheersing van de prijzen*. In dat verband moet de wet van 3 april 2013 de procedures voor mededingingsproblemen en de samenwerking tussen het Prijzenobservatorium en de Mededingingsautoriteit verbeteren. Bij het Prijzenobservatorium werd een project gestart om indicatoren te ontwikkelen voor de identificatie van bedrijfssectoren die een verhoogd risico op een niet-optimale marktwerking vertonen. Op 5 maart 2014 werd er een methodologische nota gepubliceerd.

3.3.1. Detailhandel en beroepsdiensten

België sluit zich aan bij de Europese harmonisatie inzake consumentenrechten. Richtlijn 2011/83/EU werd omgezet in Belgisch recht en de aangekondigde hervormingen in termen van "*marktpraktijken en consumentenbescherming*" werden door het Parlement goedgekeurd en in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd (30/12/2013). Zij worden op 31 maart 2014 van kracht. Dit alles werd verwezenlijkt op basis van boek VI van het Wetboek van Economisch Recht. Wat het *verkopen met verlies* betreft, werd de wet versoepeld om de volumereductie bij de berekening van de referentieprijzen in aanmerking te nemen. België heeft ervoor gekozen het verbod ervan te handhaven om de economische belangen van individuele ondernemingen en kmo's te beschermen en zo een gezonde en eerlijke mededinging tussen ondernemingen te waarborgen.

Naar aanleiding van de bevoegdheidsoverdracht op 1 juli 2014 kunnen de gewesten voortaan vrij beslissen over de criteria die inzake *handelsvestigingen* in aanmerking worden genomen. Het in augustus 2013 goedgekeurde *Schéma régional de développement commercial* vormt in Wallonië een indicatief kader dat bedoeld is om de handel te structureren op basis van objectieve criteria die verenigbaar zijn met de dienstenrichtlijn (consumentenbescherming, bescherming van het stedelijke milieu, sociale beleidsdoelstellingen en bijdrage tot een duurzamere mobiliteit). Deze criteria werden omgezet in een ontwerp*decreet inzake handelsvestigingen* dat eveneens de administratieve organisatie regelt. De gemeenten worden bevoegd voor de uitreiking van de vergunningen voor handelsvestigingen met een oppervlakte van 400 tot 4.000 m². Voor die met een grotere oppervlakte is het Waals Gewest bevoegd. Het decreet stelt bovendien « *Schémas communaux de développement commercial* » in evenals vereenvoudigde procedures voor aanvragers : één-loket, geïntegreerde vergunning, ... gekoppeld aan de bepalingen van het toekomstige « *Code de Développement Territorial* ».

Wat het Vlaams Gewest betreft, wordt deze aangelegenheid beheerd door het Agentschap Ondernemen. In februari 2014 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet met betrekking tot het *integraal handelsvestigingsbeleid* goed als voorbereiding op de geplande regionalisering van de wet op de handelsvestigingen. De inplanting van winkelvestigingen wordt geïntegreerd in de ruimtelijke ordening

door de opname van het decreet in een nieuw hoofdstuk van het Grond- en pandendecreet. Tot op heden bestaan er 3 onderscheiden vergunningsstelsels voor nieuwe winkelveestigingen: de stedenbouwkundige vergunning, de milieuvergunning en de sociaaleconomische vergunning. Dat zal in de toekomst beperkt worden tot één geïntegreerde machtiging, wat een administratieve vereenvoudiging zal betekenen en vooral tijdswinst moet opleveren.

Wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aangaat, zullen er wijzigingen aan het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) worden aangebracht, waardoor de gemeenten een stedenbouwkundige vergunning kunnen aanvragen in geval van een verandering in de aard van de handelsactiviteit in een gebouw dat reeds een handelsbestemming heeft. Het Gewest beschikt bovendien over een Schema voor Handelsontwikkeling op basis waarvan het handelaanbod kan worden gestructureerd en de 104 in het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) geïdentificeerde kernen hiërarchisch kunnen worden ingedeeld, meer bepaald naar gelang van hun aantrekkelijkheid.

Wat de beroepsdiensten betreft, de mogelijkheid om in het kader van een rechtspersoon een aantal economische intellectuele beroepen uit te oefenen werd naast boekhouders (-fiscalisten), accountants, architecten, auto-experten uitgebreid tot *landmeter-experten*¹⁴ en *vastgoedmakelaars*¹⁵. De persoonlijke aansprakelijkheid van deze laatsten kan onder bepaalde voorwaarden beperkt worden.

Op het vlak van toegang tot het beroep werd bepaald dat de gewesten deze bevoegdheid voor handels- en ambachtelijke beroepen vanaf 1 januari 2015 uitoefenen. De *ondernemingsloketten* blijven bevoegd voor het onderzoek naar de ondernemingscapaciteiten naar aanleiding van de inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen als handels- of ambachtelijke onderneming. Deze bevoegdheid zal worden beheerd volgens de huidige bepalingen, in goede verstandhouding met de regio's (principe van wederzijdse erkenning).

Meer bepaald wat betreft de *territoriale geldigheid van de door de gefedereerde entiteiten uitgereikte machtigingen*, is het principe van wederzijdse erkenning impliciet vervat in de Belgische wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen. Dit houdt in dat de persoon die zijn diensten op het grondgebied van een gefedereerde entiteit aanbiedt overeenkomstig de op dit grondgebied toegepaste wetgeving en behoudens uitzonderingen om dwingende redenen van algemeen belang, zijn activiteit op het hele Belgische grondgebied vrij kan uitoefenen.

3.3.2. Netwerkindustrieën

a. Telecom : kleinhandelsprijzen en mobiele breedband

In het kader van haar slagvaardig mededingingsbeleid voerde de regering eind 2013 een sensibiliseringscampagne « *Durf vergelijken* » voor telecom. Dit initiatief was erop gericht de consument wegwijs te maken in de diverse tariefformules en hem te helpen met het zoeken naar de meest competitieve aanbieder die het best aan zijn behoeften beantwoordde. Ook al is het nog te vroeg om te oordelen over de resultaten op het vlak van tarieven¹⁶, deze campagne werd met succes bekroond in termen van participatiegraad want ze bereikte in twee weken tijd het equivalent van meer dan 360.000 tariefsimulaties via de BIPT site (www.bestetarief.be), evenveel als voor 2010, 2011 en 2012 samen

Bovendien werd er een ontwerpplan « *Een digitale agenda voor België* » opgesteld, die in november 2013 door het Overlegcomité werd goedgekeurd. Bedoeling hiervan is dat België de doelstellingen van de DAE (Digital Agenda for Europe) nakomt. Als onderdeel van dit plan werd in december 2013 een *Nationaal plan voor de*

¹⁴ Wet van 18 juli 2013 en KB dat de inwerkingtreding van deze wet regelt, behandeld door de ministerraad op 27/09/2013.

¹⁵ Wet van 11 februari 2013.

¹⁶ Het BIPT publiceerde op 5/02/2014 zijn tweede « Vergelijkende studie van het prijsniveau van telecomproducten in België, Frankrijk, Duitsland, Nederland en het Verenigd Koninkrijk [Tarieven van augustus 2013] ». Deze studie weerspiegelt echter nog niet de impact van de campagne.

invoering van een netwerk voor snel en ultrasnel internet voorgesteld. Dit plan omvat 4 krachtlijnen die elk in praktische maatregelen worden uitgesplitst.

Om de ontwikkeling van *mobiele breedband* te bevorderen door het administratieve en reglementaire kader te vereenvoudigen, keurde het Brusselse Parlement op 24 januari 2014 een ordonnantie goed tot wijziging van de ordonnatie betreffende elektromagnetische golven. Met deze tekst wordt de maximale blootstellingsnorm op 6 V/m gebracht (in plaats van 3 V/m) en wordt de plaatsing van antennes op overheidsgebouwen bevorderd.

b. Energie : kleinhandelsprijzen, distributie en regulator

De *prijstransparantie* verhogen en de mededinging op de kleinhandelsmarkt voor gas en elektriciteit versterken blijven prioriteiten voor de Belgische overheid. Daarvoor ontwikkelde het Prijzenobservatorium een indicator om de gas- en elektriciteitsprijzen alsook de componenten ervan te kunnen volgen en de impact op de inflatie te meten. Dit verloop wordt weergegeven in de rapporten van het Prijzenobservatorium.

In Vlaanderen zijn instrumenten beschikbaar gesteld om het *vertrouwen van de afnemers (burgers en bedrijven) in de vrijgemaakte elektriciteits- en gasmarkt te versterken*: onder de V-TEST werd de leveranciersvergelijking uitgebouwd en deze test werd inmiddels aangevuld met een servicecheck waarmee de dienstverlening van de leveranciers kan worden vergeleken. Sinds oktober 2012 wordt tevens een webmodule ter beschikking gesteld waarmee burgers en bedrijven een groencheck kunnen uitvoeren. Met deze online tool kan een klant met een 'groen' contract nagaan of zijn elektriciteitsleverancier effectief stroom uit hernieuwbare bronnen levert.

Naast een *reeks maatregelen* die vorig jaar zowel op federaal als op gewestelijk niveau werden aangenomen en waarvan de effecten nog voelbaar zijn¹⁷, heeft de Federale Regering zich in haar Pact voor competitiviteit en werkgelegenheid ertoe verbonden vanaf 1 april 2014 *de btw op elektriciteit* voor particulieren *terug te brengen van 21 tot 6 %*. Deze maatregel zal uiterlijk tegen 1 september 2015 worden geëvalueerd.

In het kader van de stimulering van hernieuwbare energie werd de hervorming van de *steun aan off-shore windmolens* goedgekeurd door de Federale Regering. Dit systeem is bedoeld om de kostprijs van de steun voor de consument terug te dringen en adequate steun te waarborgen voor investeerders in hernieuwbare energie. De Federale Regering heeft ook een plafonneringsmechanisme en degressiviteit ingevoerd voor de eindfacturen van elektriciteit, om zo de kost van de ontwikkeling van off-shore windmolens voor de energieintensieve sector te beperken. Voor 2013 en 2014 bedraagt deze vermindering van de elektriciteitsfactuur ongeveer 72 miljoen EUR voor de consumenten. In de Waalse Regering werd er een akkoord bereikt over het beheer van het stelsel voor steun aan fotovoltaïsche energie (Solwatt) met het oog op een beheersing van de impact ervan op de energiefactuur van elke consument. In januari 2014 werd er een nieuw *stelsel voor steun aan fotovoltaïsche energie* met een laag vermogen (tot 10 kWc, Quali watt) goedgekeurd, terwijl fotovoltaïsche energie met een groter vermogen ondersteund blijft op basis van het systeem van groene certificaten via een jaarlijkse gesloten enveloppe om de kostprijs ervan voor de bevolking onder controle te houden. Daarenboven werden in december 2013 een reeks maatregelen goedgekeurd met het oog op de invoering van een vrijstellingsmechanisme voor een aantal economische en sociale activiteiten met de bedoeling ze competitief te houden (wetgevende werkzaamheden in 2013 met het oog op een verlenging na 2013). Ook zal er een systeem voor het opsparen van *groene certificaten* aan de beheerder van het elektriciteitstransportnetwerk worden voorgesteld in het kader van zijn openbardienstverplichting betreffende de terugkoop van groene certificaten tegen een gewaarborgde minimumprijs.

¹⁷ Zie NHP 2013.

Op 6 juli 2012 keurde het Vlaams Parlement de hervorming van de *steunmechanismen voor groene stroom en warmtekrachtkoppeling* goed om onder andere de kosten hiervan correct te spreiden over alle verbruikers. Voor de steunmechanismen inzake hernieuwbare energie, zie hoofdstuk 4.4.

Uit billijkheid tegenover de consument en met het oog op energiebesparing keurde het Waals Gewest in januari 2014 een nieuw besluit over de *progressieve, solidaire en familiale tarificatie* goed. Dit systeem maakt de tarifiering progressief en billijker, met name door de kWh-prijs meer te koppelen aan het elektriciteitsverbruik. Vanaf 1 januari 2015 wordt dit decreet van kracht.

In het kader van de zesde staatshervorming zal de bevoegdheid voor de *tarieven van de gas- en elektriciteitsdistributie* op 1 juli 2014 overgaan van de federale overheid naar de gewesten. In Vlaanderen zal deze bevoegdheid in de handen komen van dezelfde partij (VREG) als degene die instaat voor de technische en kwaliteitsregulering van het distributienet. Op 20 december 2013 stemde de Vlaamse Regering in met vier amendementen op het ontwerpdecreet dat het Energiedecreet van 8 mei 2009 wijzigt. Het betreft de nodige overgangsmaatregelen rond de distributietarieven om zo voor een stabiele overgangsperiode te zorgen.

Wallonië keurde op 16 januari 2014 een voorontwerp van decreet goed betreffende de *tariefbepalingen op het vlak van gas- en elektriciteitsdistributie*. De CWaPE¹⁸ zal belast worden met de definiëring van de tariefmethodologie en met de goedkeuring van de tarieven van de distributienetwerkbeheerders die vanaf 1 januari 2015 worden toegepast. De Brusselse Regering nam op 23 januari 2014 een ontwerpordonnantie aan tot wijziging van de voormalige ordonnantie betreffende de organisatie van de gas- en elektriciteitsmarkt. Deze ordonnantie voorziet met name in richtlijnen voor de omkadering van de tariefmethodologie die de distributienetwerkbeheerder moet aanzetten tot betere prestaties, tot bevordering van de marktintegratie en de continuïteit van de bevoorrading en tot onderzoek en ontwikkeling voor zijn activiteiten. De regulator BRUGEL zal de effectieve uitoefening van deze nieuwe bevoegdheid op zich nemen.

Bovendien plant de Waalse Regering voor de lente van 2014 de aanneming van decreten die een reeks bepalingen omvatten met het oog op een betere *werking van de gas- en elektriciteitsmarkt*, in het bijzonder op het vlak van sociale maatregelen, professionele gesloten en private netwerken, invoering van de principes van slim netwerkbeheer en versterking van de onafhankelijkheid van de regulator. Ook werd er een *Forum van de Belgische Energieregulators* opgericht om het overleg te bevorderen, in het bijzonder over aangelegenheden inzake gedeelde bevoegdheden. Daarenboven heeft de CREG haar expertise ter beschikking gesteld van de gewestelijke operatoren.

c. Vervoer : regulering

Richtlijn 2012/34/EU, die de principes op het vlak van openstelling van de spoorwegsector voor mededinging omvat, houdt geen verplichting voor de lidstaten in om het *binnenlands reizigersvervoer* vrij te maken, ook al zijn er momenteel op Europees niveau besprekingen aan de gang. Bovendien maakt de Europese wetgeving op het vlak van spoorwegvervoer het mogelijk openbaredienstcontracten¹⁹ rechtstreeks te gunnen en legt ze geen *gunning van openbaredienstverplichtingen* op via inmededingingstelling. Uiterlijk tegen 16 juni 2015 moeten de lidstaten *richtlijn 2012/34/EU* omzetten. De procedure voor de omzetting op Belgisch niveau is momenteel aan de gang.

De wet van 30 augustus 2013 betreffende de hervorming van de Belgische spoorwegen voorziet in een *volledige scheiding tussen de spoorvervoeroperator*, de NMBS, en de spoorinfrastructuurbeheerder, Infrabel. Deze hervorming werd geconcretiseerd met de goedkeuring van een reeks koninklijke besluiten. Naar aanleiding van de ingebrekestelling van België door de Europese Commissie aangaande de bepalingen van richtlijn 2012/34/EU die de *overdracht van overheidssteun tussen de beheerder en de spoorwegonderneming* verbieden, heeft

¹⁸ Commission wallonne pour l'énergie.

¹⁹ Krachtens verordening nr. 1370/2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg (cf. artikel 5, § 6 van deze verordening) kunnen de bevoegde autoriteiten beslissen rechtstreeks openbaredienstcontracten voor spoorvervoer te gunnen.

België zijn wetgeving aangepast. Bovendien mag het controleorgaan nu audits uitvoeren om ervoor te zorgen dat dergelijke praktijken niet plaatsgrijpen.

d. Post : regulering

Artikel 29 van de wet van 13 december 2010 verplicht de dienstverrichters die van plan zijn postdiensten aan te bieden die onder de universele dienst vallen, een aanvraag aan het BIPT te richten met de bedoeling een *individuele vergunning* te verkrijgen. Daarvoor moeten zij aan bepaalde voorwaarden beantwoorden. Deze wettelijke vereisten voor het verkrijgen van een vergunning zijn gewettigd om te vermijden dat nieuwkomers de markt afromen en bijgevolg de kosten voor de levering van de universele postdienst (UPD) aanzienlijk de hoogte injagen. Deze regels zijn gebaseerd op een grondige analyse van de Europese postmarkt die de Europese Commissie in 2006 uitvoerde. De Commissie was van mening dat de Belgische markt enorm zou worden blootgesteld aan het risico van « cherry picking », wat overigens al bevestigd werd met de toepassing van het postreguleringsmodel (PREMO –Postal Regulatory Model) om de gevolgen van de verschillende wetgevende opties voor de waarborging van de universele dienst te evalueren.

Wat betreft de met de vergunning beoogde toepassing van een *uniform tarief op het hele nationale grondgebied*, is de toekenning van een individuele vergunning afhankelijk van de verbintenis van de aanvrager om een uniform tarief toe te passen op het gedeelte van het nationale grondgebied dat door de vergunning wordt gedekt (en niet op het hele grondgebied). Deze vereiste om een uniform tarief toe te passen betekent dat de houders van (of kandidaten voor) een vergunning gehouden zijn voor elke klant een tarief toe te passen dat identiek is op het hele grondgebied waarop de verplichting van toepassing is, ongeacht de plaatsen van ophaling en verdeling op dit grondgebied. De verplichting van een uniform tarief voor vergunninghouders²⁰ mag niet verward worden met de verplichting die aan de aangewezen verlener van de universele dienst²¹ wordt opgelegd..

3.4. Belastingsverschuiving (Aanbeveling 5)

“De RAAD BEVEELT AAN dat België in de periode 2013-2014 actie onderneemt om concrete en aan een specifiek tijdschema gebonden voorstellen uit te werken om een verschuiving van de belastingen op arbeid naar minder groeiverstorende belastinggrondslagen te bewerkstelligen, met name door de mogelijkheden te onderzoeken die worden geboden door milieubelastingen (bijvoorbeeld op diesel en stookolie) en door de belastingheffing op het particuliere gebruik van bedrijfswagens. Het belastingstelsel te vereenvoudigen door het aantal aftrekken in de inkomstenbelasting te verminderen, de efficiëntie van de btw te verhogen en tevens voor een betere naleving van de belastingwetgeving te zorgen door bestaande lacunes te dichten.”

Bij de begrotingscontroles in 2013 en bij de opmaak van de begroting 2014 heeft de Federale Regering maatregelen goedgekeurd waardoor een eerste verschuiving van de fiscale en parafiscale lasten op arbeid kon doorgevoerd worden naar andere belastbare grondslagen. Tekortkomingen werden eveneens weggewerkt en de efficiëntie van de werking van de fiscale besturen werd versterkt. De gewesten hebben ook maatregelen genomen inzake milieubeleid en onroerende fiscaliteit.

Bij de goedkeuring eind november 2013 van het Pact voor competitiviteit en werkgelegenheid, heeft de Federale Regering bovendien bijkomende middelen voorzien voor nieuwe lastenverlagingen in de periode 2015-2019.

²⁰ Zie artikel 148sexies §1 2° van de wet van 21 maart 1991 voor meer details betreffende de verplichtingen die gekoppeld zijn aan het houden van een individuele vergunning.

²¹ Voor meer details aangaande de tariefvereisten die worden opgelegd aan de aangewezen verlener van de universele dienst, zie artikel 144ter van de wet van 21 maart 1991.

3.4.1. De verlagingen van de heffingen op arbeid

De verlagingen van de lasten op arbeidskosten zijn bedoeld om het economische herstel te bevorderen, de groei te laten heropleven en het concurrentievermogen van de ondernemingen te ondersteunen. Deze belastingverminderingen of verlagingen van de sociale bijdragen betreffen zowel de werknemers als de werkgevers. Ze zijn ofwel van algemene aard ofwel gericht op bepaalde sectoren of bepaalde categorieën van werknemers.

Verskillende verlagingen van werkgeversbijdragen werden in 2014 versterkt of ingevoerd.²²

Het basisforfait van de structurele lastenverlaging, namelijk een forfaitaire vermindering van de werkgeversbijdragen verrekend op het bedrag van de met het loon evenredige bijdragen die door een werknemer worden verschuldigd, werd opgetrokken van 452,50 EUR tot 462,60 EUR per kwartaal in de algemene regeling, als compensatie voor de afschaffing van de carensdag bij de arbeiders in het kader van de harmonisering van de statuten van arbeiders en bedienden.

De vermindering, die wordt gericht op de werknemers met lage lonen, werd verhoogd door de indexering van de bovengrens waardoor de werknemer kan beschouwd worden als een werknemer met een laag loon. Een groter aantal werknemers komt bijgevolg in aanmerking voor deze lastenverlaging.

De werkgelegenheid wordt bevorderd in de kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's) door de uitbreiding van de vermindering van de werkgeversbijdragen voor de aanwerving van de 4de en 5de werknemers. Daarnaast kunnen de ondernemingen met minder dan 50 werknemers in de horecasector een forfaitaire bijdragenverlaging krijgen voor 5 voltijdse werknemers naar keuze, mits registratie van de aanwezigheden, in het kader van de bestrijding van het zwartwerk die eveneens een concrete vorm aanneemt in deze sector door de registratie van het omzetcijfer via de invoering van het beveiligde geregistreerd kassasysteem. De verlaging is hoger als de werknemer minder dan 26 jaar oud is.

Het Activaplan, dat is gericht op laaggeschoolde jongeren, wordt versterkt door een uitbreiding van de doelgroep. De werkgever kan voortaan een verlaging van de werkgeversbijdragen genieten voor de aanwerving van een laaggeschoolde jongere van maximum 30 jaar (in plaats van 27 jaar) die al 6 maanden (in plaats van 12 maanden) werkzoekend is. De uitbreiding van de maatregel verhoogt bovendien de kansen voor die jongere om een job te vinden.

Maatregelen werden ook genomen ten gunste van de werknemers met lage lonen. Sinds januari 2014 wordt de sociale werkbonus (verlaging van de persoonlijke sociale bijdragen) automatisch geïndexeerd en stijgt hij bij elke indexering van het minimumloon. De fiscale werkbonus wordt eveneens versterkt op 1 april 2014. Hij bestaat in een belastingvermindering voor de werknemers met lage lonen die de sociale werkbonus genieten. Aangezien deze bepalingen leiden tot een verhoging van het nettoloon, wordt arbeid financieel aantrekkelijker gemaakt ten opzichte van inactiviteit. Deze opeenvolgende versterkingen leiden ertoe dat het netto-inkomen van werknemers die bijvoorbeeld het minimumloon van ongeveer 1.500 EUR bruto per maand ontvangen met ongeveer 270 EUR per jaar stijgt. Vanaf 2015, 2017 en 2019 wordt de fiscale werkbonus verder verhoogd, onder meer voor de genoemde werknemers, telkens met ongeveer 120 EUR netto per jaar (totaal: telkens 50 miljoen EUR). Wat de werknemers met een minimumloon betreft, bedraagt de totale stijging dus ongeveer 630 EUR netto per jaar.

Op fiscaal vlak genieten de KMO's vanaf 2014 een verhoging van het vrijstellingspercentage voor de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing. Deze maatregel wordt gefinancierd door een deel van de ontvangsten die voortvloeien uit de invoering van de "fairness tax", die hieronder wordt toegelicht.

²² Zie ook 3.2.

De vrijstelling van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing voor continuarbeid werd vanaf 2014 versterkt in de marktsector en de non-profitsector. Bovendien zal de vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor nacht- en ploegenarbeid progressief opgetrokken worden van 15,6 tot 18% in 2015, van 18% tot 20,4% in 2017 en van 20,4% tot 22,8% in 2019. Dat maakt dat de federale ondersteuning van ondernemingen waarvan de werknemers 's nachts of in ploeg werken in 5 jaar tijd met ongeveer 50% zal toenemen.

Het maximumaantal overuren waarvoor een vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing kan worden toegekend, werd bovendien opgetrokken van 130 tot 180 uur voor de horecasector (januari 2014) en de bouwsector (april 2014). In ruil daarvoor werd er een voorwaarde opgelegd met betrekking tot het gebruik van een betrouwbaar registratiesysteem van de arbeidsprestaties, zoals hierboven vermeld.

Het Pact voor competitiviteit en werkgelegenheid voorziet in de bijkomende vermindering van de arbeidskosten ten belope van bijna 2 miljard EUR over de periode 2015-2019, die bovenop de geraamde weerslag van de sinds juli 2012 genomen maatregelen komt. Daardoor wordt de totale weerslag geraamd op 4,7 miljard EUR tegen 2019. Daarnaast voert dit Pact drie nieuwe verhogingen in van de fiscale werkbonus (in 2015, 2017 en 2019), telkens ten belope van 50 miljoen EUR, die zullen leiden tot aanzienlijke inkomensverhogingen voor de betrokken werknemers met lage lonen. In het concurrentiepact is beslist dat de Vlaamse overheid vanaf het laatste kwartaal van 2014 125 miljoen euro per jaar extra zal inzetten op loonkostverlaging in het kader van de nieuwe bevoegdheden. Daarbij wordt gedacht aan kortingen voor bv. jongeren (-30 jaar) of oudere werknemers (+55 jaar).

3.4.2. Verschuiving naar andere belastbare grondslagen

Als compensatie voor deze lastenverlagingen werd de belasting op andere soorten inkomens verhoogd.

Verschillende accijnscategorieën werden verhoogd. Vanaf augustus 2013 werden meerdere accijnstarieven met 8% verhoogd²³. De accijnzen op tabak werden in 2014 opgetrokken. De accijnsonvangsten nemen eveneens toe als gevolg van de afschaffing in 2014 van de subsidies op biobrandstoffen, overeenkomstig het verzoek van de Europese Commissie. De belastingvrijstellingen inzake accijnzen op tabak, alcohol en brandstoffen, waarop de internationale diplomaten recht hebben, werden daarnaast vanaf halverwege 2013 beperkt.

Wat de btw betreft, werd er beslist de diensten verricht door de advocaten te onderwerpen aan het btw-tarief van 21% om deze diensten in overeenstemming te brengen met het stelsel dat wordt toegepast op de gerechtsdeurwaarders en de notarissen, maar ook met het oog op de harmonisering met de praktijken in de andere Europese landen. De advocaten kunnen voortaan de betaalde btw aftrekken.

De belasting op roerende inkomsten werd eveneens verhoogd. De meerwaarden die worden verwezenlijkt op beveks zonder Europees paspoort, worden sinds augustus 2013 onderworpen aan een roerende voorheffing van 25%. In oktober 2014 zal het tarief van de roerende voorheffing op liquidatieboni van 10 tot 25% verhoogd worden. Het belastingtarief op dividenden gestort door de intercommunales die handelsactiviteiten uitoefenen, werd bovendien opgetrokken van 15 tot 25%.

De banksector heeft eveneens een bijdrage moeten leveren. Het tarief van de abonnementstaks werd opgetrokken tot 12 basispunten in 2013 en tot 19,29 basispunten in 2014, waaraan het tarief van de taks op de kredietinstellingen moet worden toegevoegd dat op 4,35 basispunten werd vastgelegd. Het gaat om jaarlijkse taksen die worden betaald door de kredietinstellingen en waarvan de belastbare grondslag wordt bepaald door de gereguleerde spaardeposito's waarop de vrijstelling van roerende voorheffing van toepassing is.

²³ Deze maatregel heeft betrekking op alle accijnzen, met uitzondering van de accijnzen op benzine, diesel, elektriciteit, steenkool, aardgas, stookolie en de nationale accijnspullen (alcoholvrije dranken en koffie)

Fiscale uitgaven bij de inkomstenbelasting werden beperkt: de belastingvermindering voor dienstencheques werd beperkt in juli 2013 tot 150 dienstencheques per persoon en per jaar.

De Vlaamse overheid onderzoekt momenteel verschillende opties inzake de verschuiving van belastingen op arbeid naar minder groeiverstorende belastingen, waaronder ook de vergroening van het Vlaams belastingstelsel.

Wat de verkeersfiscaliteit betreft, hebben de gewesten maatregelen goedgekeurd om milieuvriendelijk gedrag te bevorderen.

Vanaf 2014 past het Waals Gewest het ecomalusstelsel toe op de bedrijfswagens. Een hoger bedrag is voortaan vereist voor de voertuigen waarvan de CO₂-uitstoot een bepaalde grens overschrijdt. Het Vlaams Gewest had in 2012 het stelsel van de belasting op de inverkeerstelling van de voertuigen reeds hervormd, door die aan te passen aan milieucriteria. Binnen de Vlaamse overheid zelf wordt blijvend aandacht besteed aan alternatieven voor het gebruik van dienstvoertuigen en worden steeds hogere ecoscores opgelegd. In de betrokken omzendbrief, die vanaf 1 juli 2013 in werking trad, werden ook andere types van voertuigen (elektrische, hybride of aardgasvoertuigen) opgenomen, die duidelijk milieuvriendelijker zijn. Zo houdt de Vlaamse overheid rekening met ontwikkelingen op de markt en neemt het verdere stappen naar een vergroening van het eigen wagenpark, waarbij de ecoscore als richtsnoer geldt. Er wordt gestreefd naar minstens 5% elektrische of plug-in hybride voertuigen bij nieuwe aankopen per jaar. Er werden eveneens verschillende acties ondernomen in het kader van het pilootproject "Mobiliteitsbudget". Dit project bevordert het verminderde gebruik van de wagen voor het woon-werkverkeer door alternatieven voor of een aanvulling op de bedrijfswagen voor te stellen aan de werknemer in functie van zijn persoonlijke keuzes en van het door de werkgever vastgelegde budget.

De drie gewesten zijn bovendien overeengekomen om in 2016 een kilometerheffing in te voeren voor de vrachtwagens ter vervanging van het eurovignet. Het Waals Gewest heeft de onroerende fiscaliteit op de als bescheiden beschouwde woningen hervormd. Het verminderde tarief van de registratierechten wordt nu enkel nog toegepast op een beperkte schijf van de waarde van het goed, om te vermijden dat dit verminderde tarief wordt toegepast op onechte bescheiden woningen. Na de andere gewesten heeft het Waals Gewest zopas beslist de eerste schijf van de successierechten op de gezinswoning vrij te stellen ten gunste van de overlevende echtgenoot.

3.4.3. Meer efficiëntie inzake fiscaliteit

Maatregelen werden genomen om de naleving van de fiscale verplichtingen door de belastingplichtigen te bevorderen.

Tekortkomingen op het vlak van de vennootschappen onderworpen aan de belasting op de niet-inwoners/vennootschapsbelasting werden weggewerkt door de invoering van een "fairness tax" vanaf het aanslagjaar 2014.

Deze taks is gericht op de grote vennootschappen die geen of bijna geen belastingen betalen dankzij de fiscale optimalisatie, met name door de notionele-intrestaftrekregeling of de overdracht van fiscale verliezen, maar die dividenden storten. Een bijzondere bijdrage van 5% wordt toegepast op het bedrag van de uitgekeerde dividenden uit de winst van het boekjaar, dat werd gecompenseerd door een optimalisatiemaatregel. Deze nieuwe taks wordt niet toegepast op de KMO's.

Er wordt gestreefd naar meer efficiëntie bij de inning door de federale fiscale administratie door de professionalisering en optimalisering van haar werkmethodes (met het project "Better compliance").

Wat het Waals Gewest betreft, zal een betere inning van meerdere belastingen (verkeersbelasting en belasting op de inverkeerstelling, registratierechten, belasting op wagenassen) worden gewaarborgd.

Projecten in verband met de fiscale vereenvoudiging zijn eveneens aan de gang. Een bijzondere parlementaire commissie "Fiscale hervorming" werd in april 2013 opgericht bij het federaal parlement. Een verslag met de interventies en hoorzittingen van deskundigen werd in de parlementaire commissie aangenomen. In deze context bereidt de Hoge Raad van Financiën momenteel een advies over deze kwestie voor. In afwachting daarvan werden reeds meerdere vereenvoudigingsmaatregelen genomen (bijvoorbeeld een vermindering van het aantal btw-aangiften die verplicht moeten worden ingediend).

In het Waals Gewest werd er in 2013 een « Conseil de la Fiscalité et des Finances » (Raad van de Fiscaliteit en de Financiën) opgericht die tot opdracht heeft om aanbevelingen te formuleren met het oog op mogelijke evoluties van de fiscaliteit in dit Gewest, rekening houdend met de overdrachten van bevoegdheden.

Vlaanderen maakte werk van een doorgedreven automatisering van de toekenning van diverse verminderingen en vrijstellingen (automatische vermindering van de onroerende voorheffing voor een energiezuinige woning of gebouw, ...). De invoering van een automatisch nummerplaatherkenningsstelsel voor de controle van de verkeersbelastingen zorgt ervoor dat at random controles op de betaling van de geautomatiseerde verkeersbelasting langs de weg overbodig worden. Enkel die voertuigen waarvoor een overtreding wordt vastgesteld worden uit het verkeer gehaald. Vanaf 1 januari 2014 is de Vlaamse Codex Fiscaliteit van kracht en deze bundelt de meeste wettelijke bepalingen rond de Vlaamse belastingen die door de Vlaamse Belastingdienst worden geïnd. De wetgeving rond onroerende voorheffing, verkeersbelastingen en leegstandsheffingen werden op elkaar afgestemd en samengebracht in één wetboek.

3.5. Arbeidsmarkt (Aanbeveling 6)

DE RAAD BEVEELT AAN De prikkels die werken onaanvaardbaar maken, verder te reduceren door effectief de hand te houden aan de verplichting om werk te zoeken en ervoor te zorgen dat alle werklozen gepersonaliseerde bijstand wordt geboden bij het zoeken naar werk. Maatregelen te treffen om de intergewestelijke arbeidsmobiliteit te vergroten. De coherentie te vereenvoudigen en te versterken tussen prikkels om aan het werk te gaan, het activeringsbeleid, de afstemming van arbeidsvraag en -aanbod, onderwijs, een leven lang leren en beleidsmaatregelen op het gebied van beroepsopleiding voor ouderen en jongeren. Alomvattende strategieën uit te stippelen met het oog op de sociale inclusie en de integratie in de arbeidsmarkt van mensen met een migrantenachtergrond.

3.5.1. Aanpassing van de opvolging van werkzoekenden

Nadat in de voorbije jaren een versterkte degressiviteit in de werkloosheidsuitkeringen werd ingevoerd, werd het samenwerkingsakkoord tussen de verschillende beleidsniveaus over de begeleiding en opvolging van de werkzoekenden vernieuwd en versterkt. De begeleiding door de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten, die van start gaat zodra iemand werkloos wordt, wordt verder ondersteund via evaluatiegesprekken met de federale instelling die beslist over het recht op werkloosheidsuitkeringen. De gesprekken zullen voor schoolverlaters plaatsvinden in de 7de en 11de maand van de werkloosheid, en beide evaluaties zullen positief moeten zijn om het recht op de specifieke werkloosheidsuitkeringen voor jonge schoolverlaters te openen.

Voor de -25-jarigen met gewone werkloosheidsuitkeringen (na minstens 1 jaar arbeid) zal het eerste evaluatiegesprek doorgaan na 9 maanden, in plaats van na 15 maanden. Voor de werkzoekenden in de leeftijdsgroep 26-55 zal het eerste evaluatiegesprek plaatsvinden na 12 maanden (in plaats van 21). Verder wordt de leeftijdsgrens tegen 2016 opgetrokken van 55 tot 58 jaar. Ook deeltijds werkende jongeren met een

aanvullende werkloosheidsuitkering en personen met een beperkte arbeidshandicap zullen vanaf nu met interviews worden opgevolgd.

In lijn met de reeds bestaande aanpak verbinden de gewesten er zich op hun beurt toe om alle jongeren ten laatste in de 4e maand werkloosheid een individueel actieplan aan te bieden, en werkzoekenden boven 25 jaar ten laatste in de 9e maand. Daarnaast wordt voorzien dat er frequenter een nieuw actieplan wordt aangeboden voor wie herhaaldelijk voor een korte periode werkloos is. Voor werklozen met een gecombineerde psychische, medische en sociale problematiek zullen de gewesten een specifiek programma uitwerken in samenwerking met gespecialiseerde partners. In Wallonie kunnen de jonge werkzoekenden vanaf de zevende maand na hun inschrijving gebruik kunnen maken van een nieuwe voorziening voor inschakeling en beroepsopleiding die een stage van 3 tot 6 maanden bij een werkgever omvat, alsook een deel opleiding.

De voorziening van de geïndividualiseerde begeleiding van de werkzoekenden van de Waalse dienst voor arbeidsbemiddeling wordt voortaan ten volle toegepast. In 2013 waren er 100.807 nieuwe begeleidingstrajecten, 230.231 individuele gesprekken (balans en follow-up, tegenover 220.877 in 2012) en waren er 418.602 individuele gesprekken met follow-up op afstand in het kader van de geïndividualiseerde begeleiding. Hierbij waren 179.910 verschillende personen betrokken.

3.5.2. Versterking van de interregionale mobiliteit

De gewesten bouwen verder op de bestaande samenwerking tussen de arbeidsbemiddelingsdiensten, waarbij vacatures worden uitgewisseld en werkzoekenden actief naar een baan in een ander gewest worden geleid. Deze inspanningen hebben ondertussen ook geleid tot een zichtbare toename van de interregionale pendel (+6% van 2008 tot 2012). In 2013 werd de samenwerking tussen Brussel en Vlaanderen versterkt, meer in het bijzonder in de context van het actieplan voor de luchthaven, waarbij een one-stop shop in het luchthavengebouw werd opgezet. Ook de begeleiding van de Brusselse werkzoekenden in de randgemeenten rond de hoofdstad werd versterkt en er werd extra ingezet op de organisatie van gezamenlijke jobdatings en beurzen. Bovendien worden de Brusselse werkzoekenden ertoe aangemoedigd een beroepsopleiding te volgen in Vlaanderen of Wallonië.

In Wallonië worden de activiteiten met betrekking tot de interregionale mobiliteit geleidelijk opgenomen in de regionale directies van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, de FOREM... Bovendien sloten de Waalse en Duitstalige arbeidsbemiddelingsdiensten een nieuwe overeenkomst af om hun samenwerking te versterken en de mobiliteit te verhogen. De bemiddelaars van beide diensten kunnen nu rechtstreeks contact opnemen met alle werkzoekenden om hen zo op een jobinterview voor te bereiden. Wallonië biedt daarnaast een cheque aan die werkzoekenden moet toelaten om hun rijbewijs te behalen. De regering heeft bovendien beslist haar taalopleidingsbeleid te consolideren (platform e-learning, beurzen voor taalbadan, hulpmaatregelen voor werkzoekenden...) en een taalhuis (Maison des langues) op te richten in Louvain-la-Neuve. Aangezien talenkennis een van de sleutels is tot interregionale mobiliteit, heeft het Brusselse Gewest zijn Talenplan verder uitgebreid door een nieuw platform voor e-learning, Brulingua, dat sinds eind 2013 gratis beschikbaar is voor alle werkzoekenden.

In 2013 ontving de Waalse dienst voor arbeidsbemiddeling 117.344 werkaanbiedingen van de andere gewesten en heeft deze dienst op zijn beurt 36.243 werkaanbiedingen verspreid naar de andere gewesten. Op dit moment zijn er 22.859 personen opgenomen in de mobiele reserve, wat betekent dat deze personen bereid zijn te werken in een onderneming in Vlaanderen. Er werden 5.740 arbeidsposten beheerd door de gemengde teams en 1.191 personen hebben een baan gevonden in Vlaanderen dankzij deze samenwerking. Tussen de Vlaamse en Brusselse dienst werden vacatures voor 1.104 jobs uitgewisseld en vonden 1.204 Brusselse werkzoekenden een job in Vlaanderen.

3.5.3. Vereenvoudiging en versterking van de coherentie in het arbeidsmarktbeleid

In het kader van de Zesde Staatshervorming worden belangrijke bevoegdheden met betrekking tot het arbeidsmarktbeleid vanaf 1 juli 2014 overgedragen naar de gewesten en gemeenschappen. Deze bereiden de bevoegdheidsoverdracht momenteel intensief voor. Daarbij zal gewaakt worden over de onderlinge afstemming en coherentie, om te vermijden dat de arbeidsmarktactoren met een grotere complexiteit zouden worden geconfronteerd. Daarnaast zal de afstemming tussen met name het arbeidsmarktbeleid en het beleid ten aanzien van opleiding en vorming versterkt worden door deze op één beleidsniveau samen te brengen.

Vlaanderen werkt daaraan via het in 2012 afgesloten loopbaanakkoord en via een versterking van het hoger beroepsonderwijs (goedgekeurd in juli 2013). Daarnaast wordt verder gewerkt aan een algemene hervorming van het secundair onderwijs, en wordt er ingezet op een opwaardering van het technisch en beroepsonderwijs. Zo krijgt onder meer werkplekleren een volwaardiger plaats in het secundair onderwijs. Op die manier wordt gestreefd naar een betere afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Complementair zet Vlaanderen sterk in op loopbaanbegeleiding. Sinds juni 2013 kunnen alle werkenden een loopbaancheque krijgen bij de arbeidsbemiddelingsdienst, die zij bij een loopbaanbegeleidingsdienst naar keuze kunnen inwisselen. Op deze manier worden mensen aangezet om actiever over hun loopbaan na te denken. Op termijn zou dit moeten leiden tot een hogere deelname aan levenslang leren en tot een hogere arbeidsmobiliteit, en dus tot een betere matching van vraag en aanbod en een grotere jobtevredenheid.

In Vlaanderen werd de begeleiding van oudere werkzoekenden uitgebreid tot 58 jaar, met het oog op een verdere verhoging van de leeftijdsgrens tot 60 vanaf april 2014. De begeleidingsaanpak werd bijgestuurd om maximaal rekening te houden met de diverse noden van deze doelgroep. Er wordt ook verder ingezet op het verbeteren van de werkbaarheid. Sectoren worden gestimuleerd om acties op te zetten om de werkbaarheid van jobs voor 50-plussers te verhogen (sectorale actieplannen als addenda bij sectorconvenants 2013-2014, ...).

De Franse gemeenschap en het Waals Gewest beslisten om een samenwerkingsakkoord uit te werken waarin onderwijs-, vormings- en werkgelegenheidsactoren hun krachten bundelen. Ook de sociale partners worden hierbij betrokken. Op die manier wordt de dialoog aangemoedigd om zo de coherentie binnen het opleidingsbeleid en de relevantie van opleiding en vorming voor de arbeidsmarkt te versterken. Ook het opzetten van gezamenlijke projecten en het uitwerken van een gezamenlijke analyse wordt zo vergemakkelijkt. Er werd ook een nieuw kader voor de stages in het kwalificerend onderwijs goedgekeurd; dit heeft tot doel de stages die verplicht zijn voor een aantal opties, te veralgemenen. Concreet werden in Luik, Charleroi en Namen ("cité des métiers") centra opgezet om bij te dragen aan een verbeterd imago van de bouw- en industriële beroepen. Wallonië werkt daarnaast aan een versterking van het stelsel van opleidingscheques om het zo dichterbij de arbeidsmarktnoden te laten aansluiten. Bovendien is de financiering van de competentiecentra vastgelegd op 3 miljoen euro per jaar en zal hun samenwerking tussen de centra het kwalificerend onderwijs worden versterkt.

In Brussel werd de bestaande overlegstructuur rond het sociaal-economisch beleid uitgebreid naar de autoriteiten die bevoegd zijn voor onderwijs en vorming. Verder werd een uniek dossier uitgewerkt waarbij het parkoers van de werkzoekenden doorheen de acties van de arbeidsbemiddelingsdienst en het vormingsaanbod wordt opgevolgd.

In de drie gewesten wordt gewerkt aan een geïntegreerd kader voor opleiding en vorming, binnen het European Qualifications Framework. Dit heeft als doel om de transparantie van het opleidings- en vormingssysteem te verbeteren om zo flexibele en arbeidsmarktgerichte trajecten op te zetten, die de basisopleiding, levenslang leren en de erkenning van informeel verworven competenties overkoepelen. De gemeenschappen werken hun regelgevend kader af. In Wallonië werd in 2014 bovendien een decreet over de alternerende opleiding van de werkzoekenden goedgekeurd, dat is toegespitst op de jongeren en de werkzoekenden in reconversiecellen met speciale aandacht voor beroepen die in trek zijn. In Vlaanderen

werd, naast het uitvoeringsbesluit voor beroepskwalificaties bij het decreet betreffende de Vlaamse kwalificatiestructuur, ook het uitvoeringsbesluit voor onderwijskwalificaties van niveau 1 tot 4 definitief goedgekeurd, waardoor de procedure en de criteria voor het bepalen van deze onderwijskwalificaties werden vastgelegd. Hoewel de regelgeving voor onderwijskwalificatie van niveau 5 al voorhanden was, werd hiervoor recent de eerste onderwijskwalificatie effectief goedgekeurd (graduaat in het winkelmanagement). Het doel van deze maatregelen is om de sectoren “onderwijs” en “werk” nog beter op elkaar af te stemmen.

In uitvoering van werkgelegenheidsakkoorden met de sociale partners wordt door Vlaanderen een groeipad vooropgesteld voor de individuele beroepsopleiding in de onderneming (IBO). De doelstelling ligt op 17.000 IBO's in 2014. In 2014 wordt de realisatie van 800 C-IBO's (curatieve individuele beroepsopleiding) beoogd.

De Federale Regering ondersteunt het vormingsbeleid via de invoering vanaf 2015 van de verplichting om elke werknemer elk jaar minstens het equivalent van één dag formele vorming aan te bieden. De concrete uitwerking hiervan is in handen van de sociale partners.

3.5.4. Sociale en arbeidsmarktintegratie van personen met een migratieachtergrond

In zowat alle Europese landen is er een verschil in arbeidsmarktprestaties tussen de personen afkomstig uit het land en personen van vreemde herkomst, maar vrijwel nergens is het verschil zo groot als in België. Die situatie hangt samen met een algemeen probleem van sociale integratie en met grote verschillen in het onderwijs. Om de arbeidsmarktproblematiek in kaart te brengen werd door de federale overheid in 2013 een rapport²⁴ omtrent de "socio-economische monitoring" uitgebracht, waarbij met exhaustieve administratieve gegevens wordt gewerkt. Het rapport moet de basis vormen voor een verdere opvolging en voor het vormgeven van een aangepast beleid.

De drie gewesten hebben geïntegreerde strategieën ontwikkeld die de integratie van de nieuwkomers tot doel hebben; daarnaast wordt de integratie van de personen met een migratieachtergrond bevorderd via meer specifieke benaderingen die werden ontwikkeld in het kader van het gewestelijke beleid voor professionele inschakeling. De gewesten werkten elk een integratietraject uit, met een geïndividualiseerd onthaal, aandacht voor talenkennis en eventueel alfabetisering, voor de socio-professionele integratie en voor een meer algemene inburgering in de Belgische maatschappij. In Vlaanderen en Brussel wordt dit ondersteund via een verplicht integratiecontract en afgesloten met een certificaat. Wie zich aan de verplichtingen onttrekt kan in Vlaanderen en Wallonië een administratieve geldboete oplopen. Het samenwerkingsakkoord bepaalt overigens dat er binnen de nieuwe ESF-programmatie ook verschillende projecten zullen worden opgezet om hieraan verder bij te dragen. Op de Vlaamse begroting 2014 werd er in het kader van het integratie – en inburgeringsbeleid 6 miljoen EUR extra ingeschreven. Op 7 juni 2013 werd in Vlaanderen een nieuw decreet Inburgering en Integratie goedgekeurd. Het Vlaamse integratiebeleid is een inclusief beleid. In Vlaanderen werd een Extern Verzelfstandigd Agentschap Inburgering en Integratie opgericht.

Brussel zet in zijn beleid om de stadseconomie te ontwikkelen in het bijzonder in op de zones waar veel personen van vreemde herkomst wonen. Daarnaast werd een nieuwe diversiteitsraad opgezet om de integratie van de vreemdelingen of personen van vreemde origine, alsook de strijd tegen alle vormen van discriminatie te versterken.

Binnen het onderwijs wordt gewerkt aan het voorkomen van een te vroegtijdige oriëntatie, waarbij leerlingen van vreemde herkomst vaak niet de kans krijgen om al hun mogelijkheden te benutten. In Vlaanderen wordt daarom sterk ingezet op het monitoren van de beheersing van het Nederlands en het

²⁴ Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding (FOD WASO/SPF ETCS & CGKR/CELR) (2013) Socio-Economische Monitoring.

afstemmen van het aanbod Nederlands op de behoeften van de leerling. Zo dienen de scholen een brede screening uit te voeren van alle kinderen die voor het eerst instromen in het gewoon lager onderwijs om hun taalvaardigheid Nederlands in kaart te brengen. Basisscholen werken daarna een taaltraject uit op maat van de leerling. Daarbij is het mogelijk om een taalbad te organiseren voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen om de reguliere lesactiviteiten te kunnen volgen. Ook het Franstalig onderwijs voorziet een soortgelijke specifieke opvang van nieuwkomers via een geïndividualiseerde begeleiding. In beide gemeenschappen is men er op gericht om de leerlingen toe te laten zich zo snel mogelijk in het gewone onderwijsaanbod te integreren.

Specifiek op de arbeidsmarkt wordt ingezet op taalkennis, met name in Brussel. Zo maakt een online platform het voor alle werkzoekenden mogelijk om zichzelf te bekwamen in Frans, Nederlands, Duits en Engels. Er werd ook een bijhorende helpdesk opgezet. Ook de Waalse arbeidsbemiddelingsdienst besteedt specifieke aandacht aan de talenkennis.

Daarnaast wordt in elk van de gewesten gewerkt met gesubsidieerde en begeleide diversiteitsplannen die ondernemingen ondersteunen in de aanwerving, opleiding en retentie van mensen uit kansengroepen.

Samen met het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding, dat een interfederale structuur krijgt, wordt ook op alle niveaus werk gemaakt van de strijd tegen discriminatie op de arbeidsmarkt. De Waalse Regering heeft tevens een voorontwerp van decreet goedgekeurd voor de erkenning van een bemiddelingscentrum voor woonwagenbewoners. Vlaanderen keurde het Vlaams actieplan MOE(Roma)-migranten en een strategisch plan woonwagenbewoners goed.

3.6. Uitstoot van broeikasgassen (Aanbeveling 7)

De Raad beveelt aan dat België concrete maatregelen treft en afspraken maakt over een duidelijke verdeling van de inspanningen tussen de federale en gewestelijke overheden om vooruitgang te boeken bij de verwezenlijking van de doelstellingen voor het verminderen van de broeikasgasemissies van niet onder de emissiehandelsregeling (ETS) vallende activiteiten, en met name van vervoer en gebouwen.“

België heeft zich ertoe verbonden zijn broeikasgasemissies (BKG) in de niet-ETS-sectoren²⁵ te verminderen met 15% tussen 2005 en 2020. Momenteel worden binnen de Nationale Klimaatcommissie de nodige voorbereidingen getroffen om een duidelijke taakverdeling tussen de federale en gewestelijke overheden vast te kunnen leggen in een samenwerkingsakkoord.

Om de verwezenlijking van de doelstellingen te verzekeren, zetten de gewesten en de Federale Regering hun acties voort en worden nieuwe initiatieven opgezet of voorgesteld:

- Op 28 juni 2013 keurde de Vlaamse Regering het *Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020* goed. Het bestaat uit een Vlaams Mitigatieplan, om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, en een Vlaams Adaptatieplan, om de effecten van de klimaatverandering in Vlaanderen op te vangen. Het Vlaams Mitigatieplan geeft op Vlaams niveau concrete maatregelen voor de niet-ETS sectoren in de periode 2013-2020. Bijzondere aandacht werd hierbij besteed aan de sectoren vervoer en gebouwen die de grootste aandelen vertegenwoordigen in de Vlaamse niet-ETS broeikasgasuitstoot. Er komt ook een nieuw financieringsmechanisme voor de periode 2015-2020 om met het Vlaams Klimaatfonds projecten of maatregelen te ondersteunen in functie van hun bereikte broeikasgasreducties en kostenefficiëntie. Ook bij de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen wordt mede ingezet op het ontwikkelen van robuuste openruimtenetwerken die moeten bijdragen aan klimaatadaptatie en –mitigatie.

²⁵ Het gaat om de residentiële sector, de landbouw, het vervoer (uitgezonderd het luchtvervoer) en de niet energie-intensieve industrie.

- Het Waals parlement keurde in februari 2014 het *Klimaatdecreet* (Décret Climat) goed. Dat decreet moet Wallonië in staat stellen de verbintenissen na te leven inzake de reductie van de totale broeikasgasemissies (ETS en niet-ETS): met 30 % tegen 2020 en met 80 tot 95 % tegen 2050 ten opzichte van 1990. Het tekent het traject uit voor de BKG-emissiereductie via het mechanisme van emissiebudgetten, voor een periode van 5 jaar, en via een *Lucht-Klimaat-Energieplan* dat de concrete maatregelen oplijst om daartoe te komen. Dat plan werd in eerste lezing goedgekeurd in januari 2014 en zal worden onderworpen aan een openbaar onderzoek in juni 2014.
- Het *Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energie* (BWLKE/COBRACE) werd goedgekeurd op 2 mei 2013. Het omvat tal van maatregelen inzake energie-efficiëntie, ontwikkeling van de hernieuwbare energiebronnen, vervoer, luchtkwaliteit en klimaat. Een ontwerp voor een *geïntegreerd lucht-klimaat-energieplan* werd in eerste lezing aangenomen op 26 september 2013. Het wordt momenteel beoordeeld in een milieu-impactstudie en zal daarna onderworpen worden aan een openbaar onderzoek. Het plan omvat 130 maatregelen gespreid over 9 assen die gericht zijn op sectoren die energie-intensief zijn en broeikasgassen en luchtvervuilende stoffen uitstoten. De maatregelen hebben als doel de verwezenlijking van de maatregelen uit het BWLKE.
- De federale overheid handhaaft momenteel de bestaande maatregelen inzake de vermindering van broeikasgasemissies in de niet-ETS-sectoren (vervoer en gebouwen) en beoogt daarbij de regionale maatregelen te ondersteunen en aan te vullen. In navolging van het samenwerkingsakkoord met de gewesten over de verdeling van de niet-ETS-doelstelling, moeten bijkomende maatregelen (in de vervoersector en de productnormen) worden goedgekeurd.

Wat betreft de vervoersgebonden broeikasgasemissies, hebben de gewesten nieuwe maatregelen opgestart om de sinds 2008 waargenomen daaltrend van de emissies verder te zetten. Ze ondernemen tevens acties voor de oprichting van een systeem van rekeningrijden. Volgens de huidige planning zal het systeem in 2016 operationeel zijn voor vrachtwagens. Voor personenwagens werd in februari 2014 een proefproject opgezet met duizend automobilisten.

Om de emissies in de transportsector in Vlaanderen terug te dringen wordt onder meer ingezet op een beheersing van het aantal wegkilometers (cf. kilometerheffing), een verbetering van de milieukeurmerken van de transportmiddelen en hun brandstoffen (bv. hybride, elektrische en waterstof (stads)bussen, bouw van publieke laadpalen voor elektrisch aangedreven voertuigen, LNG als scheepsbrandstof, gebruik van walstroom door schepen) en de bevordering van milieuvriendelijke transportmodi (stappen, fietsen, openbaar vervoer et het autodelen voor het reizigersvervoer; comodale oplossingen en groene en duurzame logistiek voor het goederenvervoer). Het ontwerp van *Mobiliteitsplan Vlaanderen* is door de Vlaamse Regering voorlopig vastgesteld en werd aan een openbaar onderzoek onderworpen.

In Wallonië is het ecologisch malussysteem, bedoeld om de aankoop van voertuigen die minder CO₂ uitstoten aan te moedigen, vanaf 1 januari 2014 uitgebreid naar de bedrijfswagens. Daarnaast worden de investeringen inzake multimodaliteit voortgezet om de modale verschuiving te bevorderen. Zo bracht de Waalse Regering in november 2013 haar advies uit over de investeringsprioriteiten voor het spoor en maakte ze budget vrij om de enveloppe van de regionale projecten te cofinancieren. De werkzaamheden voor het multimodaal platform Trilogiport (Luik) gingen van start in juni 2013. Het platform zelf zou operationeel moeten zijn in de tweede jaarhelft van 2015.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal het *geïntegreerd lucht-klimaat-energieplan*, dat momenteel wordt aangenomen (zie hierboven), de acties in het kader van het *plan IRIS 2* aanvullen en versterken. Het plan voorziet een herziening van de transportfiscaliteit op basis van milieucriteria. Op 5 februari trad bovendien een bepaling van het BWLKE in werking met als doel het gebruik van de wagen terug te schroeven via gratis parkeerplaatsen op de werkplaats.

De broeikasgasemissies van de *gebouwensector* krijgen ook bijzondere aandacht van de gewesten. De ondernomen acties sluiten in het bijzonder aan bij de uitvoering van de Europese richtlijnen inzake energie-efficiëntie en de energieprestatie van gebouwen²⁶.

In Vlaanderen, bevatten de nieuwe initiatieven onder andere de lancering van de langetermijnstrategie om het gebouwenpark grondig te renoveren (stakeholderoverleg, informatiesessie, gebouwinventaris), acties van de Vlaamse Regering in verband met de renovatieverplichting voor overheidsgebouwen, de versterking van financiële instrumenten voor energierenovaties (sociale woningen, etc.) en het opstarten van het regelgevingsproces voor het sluitstuk tot volledige omzetting van de Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen.

In Wallonië omvatten de nieuwe maatregelen en acties, onder andere, de verstrenging van de normen inzake de energieprestatie voor nieuwbouw, de verlenging in 2014 van het systeem van leningen met 0 % intrest voor de financiering van de energiebesparende werkzaamheden in woongebouwen, de lancering van een projectoproep voor de bouw en renovatie van niet-residentiële voorbeeldgebouwen, financieringsmechanismen voor de renovatie van zeer energieverslindende overheidsgebouwen (PIVERT 2) en bijkomende subsidies voor de renovatie van schoolgebouwen, gebouwen van de sector der verenigingen en gemeentelijke gebouwen (UREBA exceptionel 2013).

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd een tweede fase van grootschalige begeleiding, uitvoering en aansporing voor een duurzaam stadsontwerp ingesteld. Die fase omvat een verstrenging van de eisen inzake energieprestatie van gebouwen (met name de toepassing van de passiefstandaard voor alle nieuwbouw vanaf 2015), een verhoging van het budget voor energieprijzen, de voortzetting van de projectoproepen voor "voorbeeldgebouwen" en de oprichting van plaatselijke diensten (bv. de energiehuizen).

De federale overheid zet in op biobrandstoffen, een versterkende maatregel voor de CO₂-vermindering in de transportsector, en vervult een voorbeeldfunctie m.b.t. de energiebesparing in federale overheidsgebouwen.

²⁶ In Wallonië en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maakt een deel van de maatregelen integraal deel uit van de meerjarenprogramma's, die ook "Alliance Emploi-Environnement" worden genoemd.

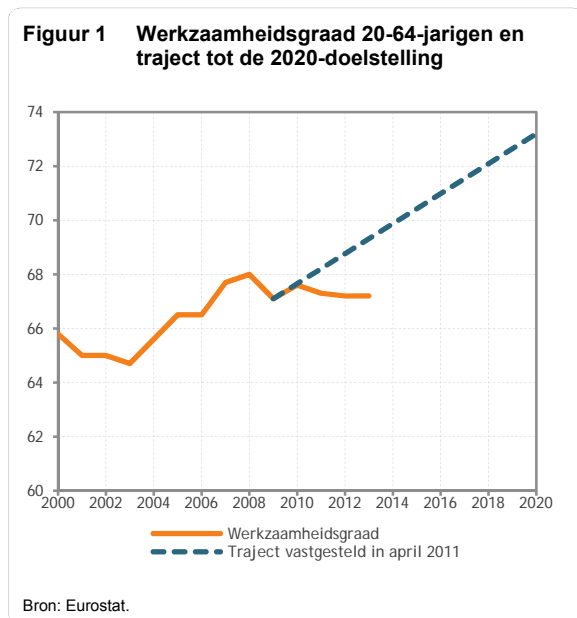
4. Europa 2020-doelstellingen

4.1. Werk

Tabel 3: De doelstellingen voor werk

	BE2010	BE2013	EU2012	BE2020	Vereiste jobcreatie 2013-2020
Werkzaamheidsgraad 20-64	67,6%	67,2%	68,4%	73,2%	433.913
Werkzaamheidsgraad vrouwen	61,6%	62,1%	62,3%	69,1%	253.404
NEET (percentage jongeren dat niet werkt, noch onderwijs of opleiding volgt)	10,9%	12,3%*	13,2%	8,2%	
Werkzaamheidsgraad 55-64	37,3%	41,7%	48,8%	50%	185.716
Vershil in werkzaamheidsgraad tussen niet-EU-burgers en Belgen	28,4%	29,8%*	12,2%	< 16,5%	

* 2012.

Hoewel de Belgische arbeidsmarkt relatief goed standhield tijdens de crisisperiode, blijft de verbetering van de arbeidsmarktsituatie sinds 2010 te beperkt om de voor 2020 vooropgestelde doelstellingen te halen. Bovendien blijft de situatie voor kansengroepen zoals de personen met een migratieachtergrond (zie CSR 6) en de jongeren zorgwekkend. Met name de groei van het aantal NEET-jongeren vraagt om een versterking van de strijd tegen de jeugdwerkloosheid.

4.1.1. Invoering van de jongerengarantie

In december 2013 legden de Belgische autoriteiten het Implementatieplan voor de Jongerengarantie bij de Europese Commissie neer. Een geactualiseerde versie van dit plan waarin wordt tegemoegekomen aan de bemerkingen van de Commissie wordt bij dit Hervormingsprogramma gevoegd.

Synerjob, het overlegorgaan van de arbeidsbemiddelingsdiensten, werd aangeduid als enig contactpunt voor België. Verder zetten de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap elk een overlegstructuur op waarin de verschillende actoren vertegenwoordigd zijn.

Het Vlaamse beleid voor jonge werkzoekenden sluit reeds aan bij de jongerengarantie. Via de automatische matching van vacatures en werkzoekenden ontvangen jongeren jobaanbiedingen vanaf de eerste maand werkloosheid, en de arbeidsbemiddelingsdienst tracht alle jongeren binnen de vier maanden een vorm van begeleiding aan te bieden. Om de jongerengarantie in de praktijk te brengen zullen inspanningen worden gedaan om ook de jongeren te bereiken die zich niet als werkzoekende registreren, via een samenwerking met lokale organisaties die met kansarme jongeren werken. Daarnaast zullen stages en andere vormen van werkervaring in een vroeger stadium worden aangeboden (rond de 4e maand werkloosheid). Daartoe zal de capaciteit van de arbeidsbemiddelingsdienst worden versterkt, met 2.500 bijkomende trajecten met intensieve begeleiding waarvan er 500 specifiek gericht zullen zijn op jongeren met een arbeidshandicap. Jongeren die het secundair onderwijs niet afmaakten zullen een tweede kans krijgen via een opleiding die tot

een erkend diploma moet leiden. Voor hooggeschoolde jongeren worden specifieke begeleidingen via het internet en flexibele opleidingsmodules uitgewerkt.

In Wallonië wordt de jongerengarantie ingevoerd via een combinatie van maatregelen die onder negen assen kunnen worden gegroepeerd :

- Een studie om de situatie en noden van jongeren beter te begrijpen.
- Een aanpassing van het begeleidings- en opleidingsproces, door gebruik te maken van peterschap door ervaren werknemers en geïndividualiseerde opleidingstrajecten.
- Acties om vroegtijdige schoolverlaten tegen te gaan via preventieve acties (die de nadruk leggen op algemene en zachte skills), verbeterde opvolging, betere certificering en een beter gebruik van webgebaseerde opleidingsmogelijkheden.
- Verbeterde identificatie van skills door verbeterde screening, oriëntatie, korte werkervaringen en taaltesten.
- Versterkte samenwerking met ondernemingen om werkplekleren voor studenten en werkzoekenden aan te moedigen. In dit opzicht zullen de jonge Waalse werkzoekenden vanaf de zevende maand na hun inschrijving bij FOREM gebruik kunnen maken van een nieuwe voorziening voor inschakeling en beroepsopleiding die een stage van 3 tot 6 maanden bij een werkgever omvat, alsook een deel opleiding.
- Verbeterde samenwerking met scholen op het vlak van leerlingenoriëntatie, met informatiesessies over knelpuntberoepen en technische beroepen, ook gericht op beroepsvormingsmogelijkheden
- Verbetering van de overgang van school naar werk via collectieve en individuele acties, in samenwerking met de sectoren.
- Acties om NEET-jongeren in contact te brengen met de arbeidsmarkt.
- Bevordering van het ondernemerschap, onder meer via workshops en proefondernemingen

De hervorming van het alternerend leren die in januari 2014 werd goedgekeurd, voorziet in een harmonisatie van de statuten van de opleidingverstrekkers, één enkel contract, een opleidingstraject, De alternerende opleiding van werkzoekenden zal ook worden ontwikkeld met speciale aandacht voor de jongeren.

De middelen die worden toegekend in het kader van het Initiatief voor de Tewerkstelling van Jongeren, zullen hieraan worden besteed. De acties zullen trouwens worden opgenomen in de ESF-programma's om de continuïteit ervan te waarborgen. Zo zal er een transversaal initiatief voor jongeren worden ontwikkeld, waarbij het er vooral om gaat de samenwerking tussen de onderwijsinstellingen te vergemakkelijken en de cultuur van het levenslang leren aan te moedigen, meer bepaald door te investeren in tweedekansonderwijs en beroepsinitiatieven voor de jongeren in het kader van een globaal beleid dat erop gericht is de strijd aan te gaan tegen het vroegtijdig schoolverlaten.

De Brusselse jongerengarantie heeft tot doel bij te dragen aan de strijd tegen de werkloosheid en de ondertewerkstelling van de -25-jarigen en tot de verbetering van de competenties (in de brede zin van het woord) van de jongeren met het oog op een kwaliteitsvolle integratie in de arbeidsmarkt.

Gezien de Brusselse context, worden de remediërende maatregelen (zoals het tweedekansonderwijs) op dezelfde wijze bevorderd als de preventie. De voorziening bestaat uit zes krachtlijnen: (1) Informatie/Oriëntatie, (2) Onderwijs/Acties voor de jeugd, (3) Opvoeding/Informeel onderwijs, (4) Opleiding, (5) Stages in het werkmilieu, (6) Werkgelegenheid.

Een zevende transversale krachtlijn heeft betrekking op de monitoring van de garantie en de opname ervan in de follow-up en de evaluatie van de belangrijkste Brusselse maatregelen. Brussel heeft ook een specifieke dienst voor de jongerengarantie opgezet binnen de arbeidsbemiddelingsdienst, om zo een aanpak mogelijk te maken die gespecialiseerd is in het informeren en begeleiden van jonge werkzoekenden.

Met dit doel voor ogen heeft de Franse Gemeenschapscommissie een bijkomend jaarlijks budget van 3,5 miljoen EUR vrijgemaakt voor de jaren 2014 en 2015, terwijl het Brussels Gewest in 2014 een bijkomend jaarlijks budget van 1,7 miljoen EUR heeft vrijgemaakt.

Bovendien bepalen de nieuwe Brusselse operationele ESF-programma's dat er voorrang moet worden gegeven aan investeringen in de duurzame integratie van -25-jarigen op de arbeidsmarkt.

De Duitstalige Gemeenschap werkte een geïntegreerd traject voor jonge werkzoekenden uit, gericht op een integratieovereenkomst die voor het einde van de 4e maand werkloosheid ondertekend moet worden, met een specifieke focus op de jonge werkzoekenden die het verst van de arbeidsmarkt afstaan. Daarnaast werd een versterkte samenwerking tussen de arbeidsbemiddelingsdienst en het instituut voor KMO-opleidingen opgezet, om zo het aanbod aan werkpleerplaatsen transparanter te maken. Een specifieke opleiding voor jonge werkzoekenden, gericht op kinderopvang, werd uitgewerkt, alsook een project om de school-naar-werk overgang van jongeren met een handicap door individuele begeleiding te vergemakkelijken.

De federale overheid ondersteunt de invoering van de jongerengarantie door zich te concentreren op de harde kern van jonge werkzoekenden die ook na zes maanden werkloos blijven. Daartoe werd in 2013 een stelsel van jongerenstages opgezet. Daarenboven werd een sterke vermindering van de loonkost doorgevoerd bij aanwerving van laaggeschoolde jongeren van minder dan 30 jaar die minstens 6 maanden werkloos zijn: gedurende 36 maanden wordt aan de werkgever een loonkostvermindering van 1 000 EUR per maand toegekend.

4.1.2. Verzoenen van privé- en beroepsleven

De Regering van de Federatie Wallonië-Brussel heeft in juni 2013 een plan goedgekeurd dat tot doel heeft nieuwe opvangplaatsen voor kinderen te creëren om zo in te spelen op de gevolgen van de demografische veranderingen. Er zullen 2.049 plaatsen worden gecreëerd in 2014 en vervolgens komen er gemiddeld 1.600 plaatsen per jaar bij. Om dit plan te steunen, zal Wallonië maatregelen ter bevordering van de werkgelegenheid ter beschikking stellen van de Federatie voor het omkaderingspersoneel binnen de opvangstructuren en zal het kredieten vrijmaken om nieuwe kinderopvangplaatsen te creëren.

Ook Vlaanderen verhoogt de investeringen in kinderopvang, waarbij het decreet inzake de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters op 1 april 2014 in werking treedt. In 2013 werd de aanmoedigingspremie aangepast om ook de vierde maand ouderschapsverlof te ondersteunen.

4.1.3. Modernisering van het arbeidsrecht

De verschillen tussen de statuten van arbeiders en bedienden zijn ingebed in het Belgische arbeidsrecht en dragen bij aan de segmentering van de arbeidsmarkt. In 2013 werden de onderhandelingen over het wegwerken van de belangrijkste verschillen afgerond. Daarbij werd een eenheidsstatuut ontwikkeld met uniforme opzegperiodes en een gelijklopende regeling voor de ontslagmotivatie en de eerste ziektedag.

De opzegtermijn in nieuwe arbeidscontracten die de werkgever moet respecteren bedraagt minimaal 2 weken en maximaal 63 weken plus één week voor elk gewerkt jaar boven 21 jaar anciënniteit. Voor de lopende contracten werd een regeling uitgewerkt op basis van een combinatie van de bestaande en de nieuwe regels. In de sectoren waar tot nog toe erg korte opzegperiodes gebruikelijk waren, worden

overgangspriodes ingevoerd. Wanneer een werknemer recht heeft op een opzegperiode van meer dan 30 weken, is de werkgever ook verplicht outplacement aan te bieden.

Ook de verschillende regels voor de ontslagmotivatie werden weggewerkt. Behalve in de eerste zes maanden en in bijzondere gevallen (uitzendarbeid, studentenarbeid, herstructurering) zal elk ontslag schriftelijk gemotiveerd moeten worden, waarna het eventueel bij de rechtbank kan worden aangevochten.

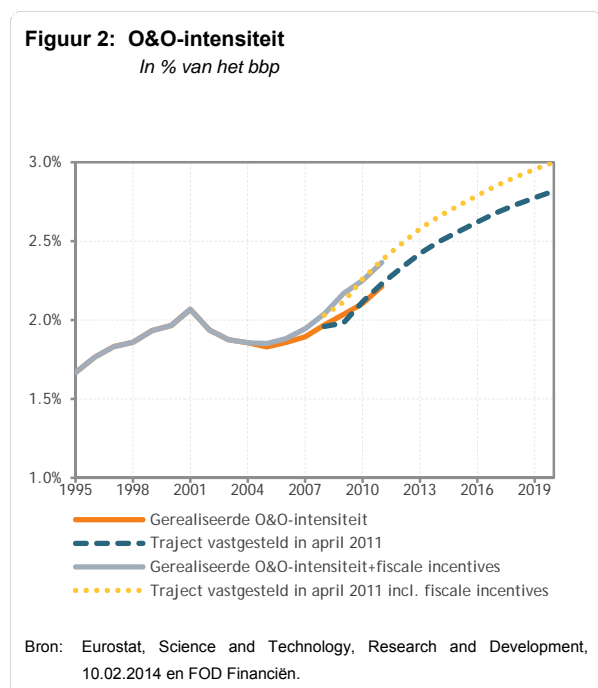
4.2. O&O en innovatie

In het Nationaal Hervormingsprogramma 2011 heeft de Belgische overheid zich tot doel gesteld de O&O-uitgaven op 3 % van het bbp te brengen in 2020, met inbegrip van de budgettaire kosten van de federale fiscale maatregelen ten gunste van O&O-personeel. Die budgettaire kosten werden geraamd op 0,18 % van het bbp in 2020.

Tabel 4: O&O-doelstelling
in % van het bbp

	BE2010	BE2011	BE2020	Vereiste wijziging 2012-2020
O&O-intensiteit	2,10	2,21	2,82	0,61
Fiscale incentives voor O&O (%)	0,15	0,15	0,18	0,03
O&O-intensiteit, incl. fiscale incentives	2,25	2,36	3,00	0,64

Bron: Eurostat, Science and Technology, Research and Development, 10.02.2014 en FOD Financiën.

Toen die doelstelling en het traject om haar te bereiken werden opgesteld, was 2007 het laatste jaar waarvoor officiële gegevens over O&O-uitgaven gepubliceerd waren. De effectieve O&O-intensiteit in 2008 en 2009 lag hoger dan de projectie, maar de gevolgen van de crisis lieten zich voelen en de realisaties van 2010 en 2011 bereikten het niveau van de projecties. In 2011 bedroegen de O&O-uitgaven in België 8,2 miljard euro, of een O&O-intensiteit van 2,21 %. Datzelfde jaar bereikten de verminderingen van de bedrijfsvoorheffing van het O&O-personeel een totaalbedrag van 0,56 miljard euro, of 0,15 % van het bbp. De meest recente cijfers over O&O-uitgaven duiden op een verdere verbetering.

Als *versterking van de samenwerking* tussen de gewesten, heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest deelgenomen aan een gezamenlijke oproep met het Vlaams Gewest in het kader van het programma 'Zorginnovatieruimte Vlaanderen'. Dat programma werd georganiseerd in de

vorm van de Living Labs en heeft als doel de innovatie op het vlak van gezondheidszorg voor ouderen te stimuleren via steun aan innovatieve projecten die betrekking hebben op alle aspecten die verband houden met dat domein. In het kader van het transversaal platform voor technologiebewaking dat werd opgestart in het relanceplan van de Federale Regering, werd bovendien beslist een online databank te creëren om de informatie te verspreiden: de databank zou beschikbaar moeten zijn in september 2014.

Ondanks de budgettaire impact van de economische crisis, hebben de Belgische overheden erop toegezien dat *de steunmaatregelen voor onderzoek en innovatie* werden opgevoerd. De focus lag daarbij vooral op duurzame ontwikkeling en oplossingen om het hoofd te bieden aan maatschappelijke uitdagingen. Het fiscaal beleid ter ondersteuning van O&O werd in 2013 versterkt, met name wat betreft de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers (die is opgetrokken van 75 % naar 80 % sinds 1 juli 2013).

De Europese Overeenkomst betreffende het eengemaakt octrooigerecht van 19 februari 2013 (Unified Patent Court, UPC) werd door het Federaal Parlement geratificeerd. Dit UPC-Verdrag is een cruciale stap in de

verdere uitbouw van het Europees octrooi met unitair effect, zoals bedoeld in de verordening 1257/2012 van 17 december 2012 tot het uitvoering geven aan nauwere samenwerking op het gebied van de instelling van eenheidsoctrooibeschermtng.

In Wallonië werd in 2013, in het kader van het Plan Marshall 2. vert, 61 miljoen euro toegekend aan de competitiviteitspolen, verder aangevuld door de ondersteuning van privaat-publieke partnerschappen (5 miljoen euro); aan specifieke programma's voor de KMO's, vooral op het vlak van samenwerking met de onderzoekscentra en kennisoverdracht (10 miljoen euro) en 'groene' ondersteuning voor jonge innoverende ondernemingen (5 miljoen euro); aan O&O-programma's m.b.t. de prioritaire thema's van de Onderzoeksstrategie, met name inzake ICT, duurzame ontwikkeling, energie en gezondheid; en aan een uitmuntendheidsprogramma m.b.t. de industriële reorganisatie met het oog op een ecologische overgang (14 miljoen euro). Daarnaast werd een oproep tot sociale innovatie gelanceerd, alsook een nieuw mechanisme inzake de mobiliteit van de onderzoekers. Het decreet inzake het Fonds de la recherche scientifique werd goedgekeurd, zodat de financiële inspanningen verduurzaamd kunnen worden (meer dan 100 miljoen euro/jaar). De financiering van het Fonds de la Recherche Fondamentale Stratégique werd bovendien verduurzaamd voor deze twee strategische krachtlijnen: onderzoek in duurzame ontwikkeling (5 miljoen euro/jaar) en in de levenswetenschappen (6 miljoen euro/jaar). Een wijziging van het decreet inzake de ondersteuning van onderzoek en innovatie, ten slotte, voorziet de invoering van nieuwe subsidies voor het verwerven van uitzonderlijke uitrusting, alsook het Fonds de maturation, de groepering van in onderzoeksinstituten geaggregeerde onderzoekscentra en de opening van de innovatiepartnerschappen voor niet-technologische innovatie en internationale partners in het onderzoeksconsortium.

In het kader van de uitvoering van zijn strategie voor Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2013 voor 33 miljoen euro projecten ondersteund in de prioritaire domeinen ICT, biowetenschappen en duurzame ontwikkeling. In 2014 zal het O&O-budget van het Gewest 46 miljoen euro bedragen in vastleggingskredieten.

Vlaanderen voorziet ook in 2014 weer bijkomende middelen voor O&O en innovatie. Zo is 45 miljoen EUR extra voorzien als gevolg van het akkoord in december 2013 over het concurrentiepact. Daarnaast is er 18,9 miljoen EUR voorzien voor de integratie van het hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. Begin 2014 werd nog eens bijkomend 10 miljoen EUR voorzien voor het SOFI-fonds van PMV om innovatieve spin-off bedrijven te ondersteunen. In de zomer van 2013 besliste de Vlaamse Regering om een Strategisch Onderzoekscentrum (SOC) voor de Maakindustrie op te richten. In het onderzoekscentrum gaan bedrijven, onderzoekscentra en universiteiten samenwerken om toponderzoek voor de maakindustrie uit te voeren.²⁷ In kader van het SALK (Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat) zijn naast economische, ook enkele onderzoeksgelateerde initiatieven genomen. Zo komen er in Limburg een VIB (biotechnologie) onderzoeksgroep rond immunologische ziektes, een Proeftuin Careville Limburg voor zorginnovaties in de ouderenzorg, een Digital Health Innovation (DHI) expertisecentrum, en een (iMinds) incubator rond "ICT en digitale media" die technologiebedrijven moet samenbrengen. Het thema van de sociale innovatie kreeg in 2012 vorm middels 3 pijlers: werkplekinnovatie (Flanders' Synergy), sociaal ondernemerschap (de Sociale Innovatiefabriek (SIF), die opstartte in oktober 2013), en brede ondersteunende innovatie (een oproep voor sociale-innovatietrajecten in 2013). Ook rond het thema van de zorginnovatie werd in 2013 steun toegekend aan verschillende initiatieven. Vanaf 2013 startten de "Sprint-projecten", een nieuw kanaal binnen het kader van de innovatieve bedrijfssteun. Een Sprint-project is specifiek gericht naar grotere ondernemingen en een ontwikkelingsproject van eerder beperkte omvang, dat het bedrijf toelaat nieuwe kennis te ontwikkelen of te verzamelen en toe te passen, met het oog op een belangrijke innovatie. In 2013 werden zo 19 projecten goedgekeurd voor een totaal steunbedrag van 3,2 miljoen EUR. In 2013 werd een specifieke (pilot)oproep gelanceerd voor trajecten van het Vlaams InnovatieSamenwerkingsverband voor innovatievolgers (VIS trajectIV). Deze zijn bedoeld om de doorstroming van innovatie naar de markt te versnellen bij bedrijven die

²⁷ De SOC Maakindustrie is een concrete invulling van het Nieuw Industrieel Beleid – zie ook hoofdstuk 5.

niet proactief bezig zijn met innovatie, zelf geen nieuwe zaken ontwikkelen, maar ze wel implementeren of gebruiken. 16 projecten zijn voor steun geselecteerd voor een steunbedrag van ongeveer 4,6 miljoen EUR.

De Belgische overheid heeft eveneens haar medewerking bevestigd aan verschillende Europese initiatieven van het programma "Horizon 2020" (EUROSTARS II, AAL II, JTI Ecsel) en budgetten toegekend voor de financiering van onderzoekinfrastructuren en de inschakeling van de onderzoeksteams in het European Strategy Forum in Research Infrastructure.

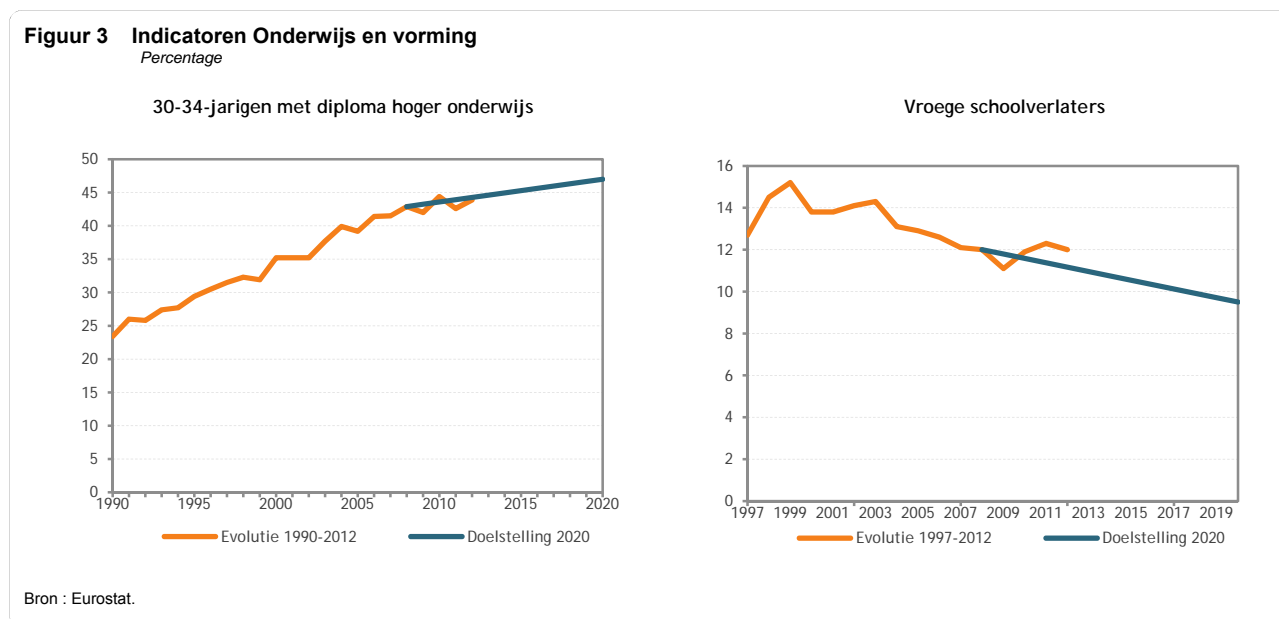
De Belgische overheden streven er ook naar *het economisch weefsel te verdichten* rond grote innovatieve ondernemingen en KMO's met als doel die ondernemingen sterker te verankeren in het Belgisch grondgebied, de economische voordelen van het gevoerde onderzoek te maximaliseren en van innovatie de sleutel van de herindustrialisering te maken. In Wallonië wordt die doelstelling nagestreefd door de ontwikkeling van competitiviteitspolen en het Plan Creative Wallonia, waarvan de acties gericht zijn op de ontwikkeling van de creatieve economie. In 2013 werd met diverse projecten gestart, met name een projectoproep voor "living labs" (e-health en Open domain), een mobiel laboratorium voor snelle prototyping, een premie voor advies inzake creatieve economie, een projectoproep voor "creative hubs", "digital cities"- projecten, digitale scholen en verschillende projecten inzake opleiding tot creativiteit. In 2014 zou het platform "Wallonia Big data" moeten worden gelanceerd voor de competitiviteitspolen en zou de accelerator van de start-ups Nest'Up ontwikkeld worden met accommodatie-, financierings- en begeleidingsdiensten. In het stappenplan van de Conceptnota 'Een slimme specialisatiestrategie voor een gericht clusterbeleid' (goedgekeurd op 8 maart 2013 door de Vlaamse Regering) is een voortraject ingebouwd voor een speerpuntclusterbeleid in de volgende regeerperiode. Vanaf november 2013 worden testtrajecten in duurzame chemie, additieve manufacturing en kritieke metalen opgezet voor het ontwikkelen van een partnerschap rond het uitwerken van een clusterroadmap. Binnen het "innovatief aanbesteden" zijn verschillende projecten opgestart met de pre-commerciële fase in gebieden als landbouw, onderwijs, mobiliteit, arbeidsmarkt, enz. Om de Vlaamse totaalaanpak voor de zes sleuteltechnologieën (KETs) te ondersteunen is in 2013 een oproep gelanceerd voor het indienen van roadmaps waarvoor tegen april/mei de eerste resultaten worden verwacht. In oktober 2013 startte een nieuwe campagne "ikinnoveer!" om het innovatievermogen van de Vlaamse kmo te verhogen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd eind 2013 een nieuw strategisch platform opgericht dat een budget van 8,2 miljoen euro vrijmaakt voor e-health en het mogelijk maakt ICT-oplossingen te ontwikkelen op het vlak van gezondheid. Door soortgelijke maatregelen gericht op het milieu en ten gunste van academische en industriële samenwerking wil het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de afstand tussen onderzoek en economische valorisatie verkleinen. In dezelfde optiek werd eind 2013 begonnen met een proefproject "innovatiecheques" om KMO's de mogelijkheid te bieden strategisch advies inzake innovatie en technologische begeleiding te krijgen van regionale onderzoekscentra.

De *vereenvoudiging* van het institutionele landschap en een grotere coherentie en doeltreffendheid van de overheidsmaatregelen vormden ook een essentiële doelstelling van de Belgische overheden. In Wallonië werd begin 2014 het decreet inzake de oprichting van een agentschap voor ondernemen en innovatie goedgekeurd en wordt het beheer van de O&O-steun momenteel geoptimaliseerd. In het kader van de toepassing van zijn Gewestelijk Plan voor Innovatie, heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de ondersteuning versterkt van de regionale RDI-actoren die wensen deel te nemen aan de Europese programma's en partnerschappen.

4.3. Onderwijs en vorming

Tabel 5: De doelstellingen voor onderwijs

	BE2011	BE2012	EU2012	BE2020	Vereiste wijziging 2012-2020
30-34 jarigen met diploma hoger onderwijs	42,6	43,9	35,8	47,0	+ 3,1
Percentage vroege schoolverlaters	12,3	12,0	12,8	9,5	2,5

Het onderwijsbeleid valt in België onder de bevoegdheden van de Vlaamse, Franstalige en Duitstalige Gemeenschap; het opleidingsbeleid is een gedeelde bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten. In wat volgt, worden de nieuwe initiatieven besproken van de gemeenschappen en gewesten m.b.t. de Europa 2020-doelstellingen voor onderwijs en vorming.

4.3.1. Hoger onderwijs

België heeft zich geëngageerd om, tegen 2020, het percentage van 30-34-jarigen met een diploma hoger onderwijs op te trekken tot 47%. Deze doelstelling is ambitieuzer dan voor de EU als geheel (40%). In 2012 steeg het aandeel in België tot 43,9%, terwijl de meest recente cijfers een lichte terugval tonen.

Op 12 juli 2013 werd het decreet betreffende de versterking van het hoger beroepsonderwijs (HBO5) in Vlaanderen bekrachtigd. Vanaf 1 september 2014 zullen HBO5-opleidingen enkel nog kunnen worden aangeboden als een gemeenschappelijke opleiding van een hogeschool en een centrum voor volwassenenonderwijs of een secundaire school. Er wordt verder gewerkt aan verschillende aspecten van de hervorming (bvb. rechtspositie van cursisten, gebruik van opleidingsprofielen en financiering van de opleidingen) om de positie van het hoger beroepsonderwijs in het Vlaamse onderwijslandschap nog verder te versterken. Alle HBO5-opleidingen volgen de externe kwaliteitszorgprocedure van het hoger onderwijs. Met de integratie van de academische bachelor- en masteropleidingen van de hogescholen in de universiteiten wordt het aanbod overzichtelijker en wordt de toegang tot wetenschappelijk onderzoek versoepeld. Een bijkomend voordeel van het integratiedecreet is het feit dat de academische bachelor- en

mastergraden internationaal beter (h)erkend zullen worden. Het decreet trad in werking bij aanvang van het academiejaar 2013-2014.

In november 2013 werd een decreet goedgekeurd over de hervorming van het hoger onderwijslandschap in de Federatie Brussel-Wallonië. Het decreet heeft als doel de coherentie van het studietraject te vergroten, de slaagkansen te vergroten en het samenwerkingsprincipe te verbreden binnen de instellingen voor hoger onderwijs. De instellingen worden verenigd binnen een academische instelling (académie) die op 1 januari 2014 werd opgericht. De partners van de 5 geografische polen kunnen een onderwijsaanbod en plaatselijke diensten voor alle studenten ontwikkelen. In dat kader lanceerden de Waalse regering, die van de Federatie Brussel-Wallonië, die van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de FGC en de Duitstalige Gemeenschap in november 2013 het concept van collectieve hogeronderwijsstructuren dat het mogelijk zal maken platformen op te richten die hoogkwalitatieve pedagogische infrastructuur en uitrusting ter beschikking stellen van alle hogeronderwijsinstellingen en aanbieders van beroepsopleidingen in specifieke gebieden met een beperkt aanbod. In januari 2014 werd een ontwerp van decreet goedgekeurd dat de financiering van de hogeronderwijsinstellingen aanpast aan die nieuwe organisatie.

4.3.2. Vroegtijdig schoolverlaten

Tegen 2020 moet het percentage vroegtijdige schoolverlaters in België teruggebracht zijn tot 9,5%. Ook deze doelstelling is ambitieuzer dan de algemene EU doelstelling (10%). In 2012 bedroeg het percentage voor België 12,0%, tegenover 12,3% in 2011 en 11,9% in 2010. De meest recente cijfers tonen een verdere verbetering.

Om het overleg en de samenwerking m.b.t. dossiers van gezamenlijk belang te versterken, werd in januari 2014 een samenwerkingsprotocol ondertekend voor de instelling van een interministeriële conferentie voor de ministers van onderwijs van de drie gemeenschappen. In december 2013 werd het samenwerkingsakkoord tussen de regering van de Federatie Wallonië-Brussel, die van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Waals Gewest, de FGC en de Duitstalige Gemeenschap goedgekeurd om de invoering te organiseren van een kadaster van studie- en post-studietrajecten. Een dergelijk kadaster maakt een betere sturing mogelijk van het gevoerde beleid inzake onderwijs en opleiding en van de relaties tussen de verschillende beleidsmaatregelen. In november 2013 werden bovendien twee decreten (intersectoraal en sectoraal) aangenomen inzake schoolherinschakeling, geweldpreventie en oriëntatiebegeleiding. Die zijn erop gericht de beleidsmaatregelen inzake verplicht onderwijs en ondersteuning van jongeren beter op elkaar af te stemmen. In Brussel zal een regionaal platform worden opgericht met 10 plaatselijke afdelingen ter preventie van vroegtijdig schoolverlaten. Daarnaast werd een besluit goedgekeurd inzake de "Structures Scolaires d'Aide à la Socialisation": die structuren zijn gericht op jongeren met structurele gedrags- en of persoonlijkheidsproblemen. De Regering van de Federatie Wallonie-Bruxelles keurde in december 2013 een voorontwerp van decreet goed betreffende de aanpassingen en het diepgaand onderzoek van de hervorming van de eerste graad en in januari 2014 het decreet betreffende de titels en functies in het onderwijs. De herziening van het samenwerkingsakkoord tussen de Federatie Wallonie-Bruxelles, het Waals Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie inzake het alternerend onderwijs zal zorgen voor een harmonisering van het jongerenstatuut enerzijds en de invoering van een voorbereidingsmodule die voorafgaat aan het alternerend onderwijs anderzijds, met als doel breuken te voorkomen.

Op 27 september 2013 keurde de Vlaamse Regering het Actieplan Vroegtijdig Schoolverlaten goed. Het actieplan focust op preventieve maatregelen, interventies en compenserende acties. Verder zijn er maatregelen rond monitoring, analyse/identificatie en beleidscoördinatie. In het actieplan wordt vooropgesteld dat de Vlaamse overheid op centraal niveau een sterk beleid betreffende vroegtijdig schoolverlaten wil vormgeven maar dat dit beleid wordt aangevuld door implementatie van lokale beleidsinitiatieven. Lokale besturen worden daarbij aangezocht een regierol op te nemen. Op 4 juni 2013 keurde de Vlaamse Regering het masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs goed. Met deze hervorming wil Vlaanderen een aantal knelpunten in het huidige systeem aanpakken, zoals vroegtijdig schoolverlaten, de grote impact van sociale afkomst op school- en studiekeuze, schoolmoeheid, foutieve

studiekeuzes, en de te bruuske overgang van de basisschool naar het secundair onderwijs. Zowel in het basis- als het secundair onderwijs zullen sterke leerlingen meer uitgedaagd en zwakkere leerlingen meer ondersteund worden.

4.4. Energie en Klimaat

Het thema klimaat en energie van de Europa 2020-strategie omvat de volgende 3 doelstellingen voor België: (1) een reductie van de broeikasgasemissies met 15% in 2020 t.o.v. 2005 in de sectoren die niet vallen onder het Europese emissiehandelsysteem (niet-ETS-sectoren), inclusief hogere emissieplafonds voor de periode 2013-2020 (lineair pad naar de doelstelling), (2) een aandeel van 13 % hernieuwbare energie in het bruto energie-eindverbruik in 2020 en (3) een indicatieve doelstelling om het primair-energieverbruik met 18 % te verminderen t.o.v. de projecties tegen 2020. De onderstaande tabel en figuren illustreren de doelstellingen en tonen de huidige situatie van België t.o.v. de drie doelstellingen.

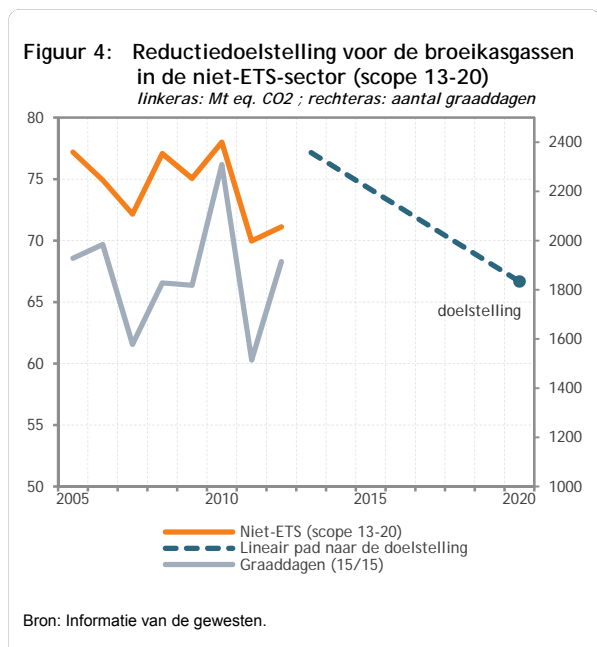
Tabel 6: Klimaat-energie-doelstellingen

	BE2011	BE2012	BE2020	Vereiste wijziging 2012-2020
Niet-ETS broeikasgassen, scope 13-20 (Mt CO ₂ -eq) ⁽¹⁾	70,0	71,1	66,7	-4,4
Aandeel hernieuwbare energie (%) ⁽²⁾	5,2	6,8	13,0	6,2 pp
Primair energieverbruik (Mtoe) ⁽²⁾	51,6	48,7	43,7	-5,0

pp: procentpunten

⁽¹⁾ De resultaten zijn gebaseerd op informatie van de gewesten.

⁽²⁾ de cijfers voor 2012 zijn voorlopig (Eurostat 17 januari 2014).

In 2012 zijn de broeikasgasemissies in de niet-ETS-sectoren licht gestegen. Zij blijven echter onder het niveau van 2005 (-0,8 %, of ongeveer halweg de doelstelling voor 2020) maar ook onder het beginpunt van het reductietraject voor de periode 2013-2020. Die emissies hangen voor een groot deel af van de verwarmingsbehoeften²⁸. Het jaar 2012 was immers kouder dan 2011. Wanneer de impact van de temperatuur geneutraliseerd wordt, wordt sinds 2008 een dalende trend van de emissies waargenomen²⁹.

Na een sterke ontwikkeling in 2009 en een meer gematigde groei in 2010 en 2011 (zie **Error! Reference source not found.**), is het aandeel van de hernieuwbare energiebronnen in het bruto energie-eindverbruik aanzienlijk toegenomen in 2012. Dat aandeel is hoger dan het indicatieve traject dat werd voorgesteld in het Belgisch Actieplan voor hernieuwbare energie dat in november 2010 aan de Europese Commissie werd

²⁸ Op Belgisch niveau is ongeveer een derde van de broeikasgasemissies in de niet-ETS afkomstig van de residentiële en tertiaire sector, waar de emissies vooral het gevolg zijn van de verwarming van gebouwen (de overige emissiebronnen zijn het koken en de productie van warm water voor sanitair gebruik). Die verdeling verschilt echter sterk naargelang het gewest.

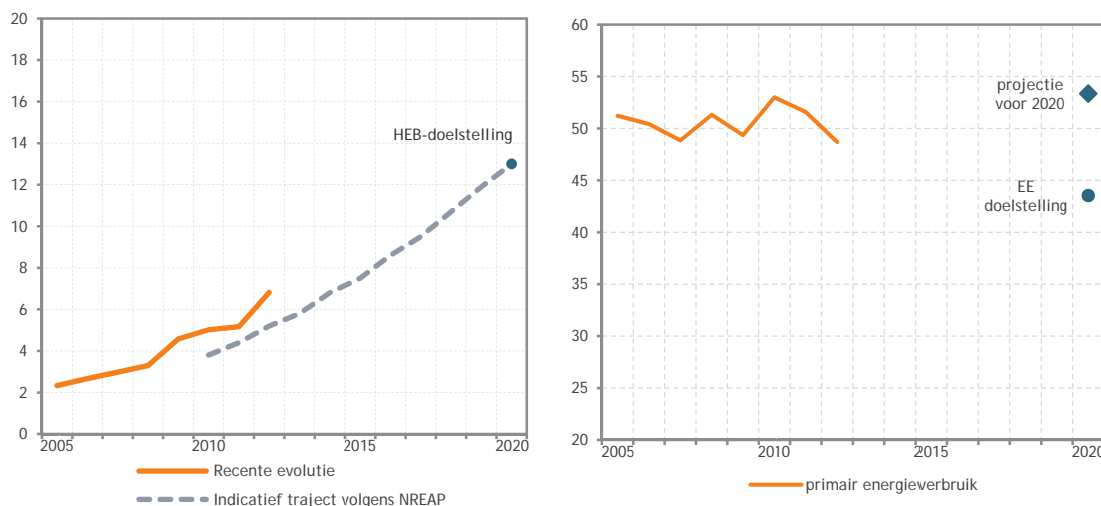
²⁹ Er moet worden opgemerkt dat de rapporteringsmethode voor het verbruik van olieproducten in 2008 werd gewijzigd. Die wijziging, die vooral een effect heeft op het verbruik en dus op de vervoersgebonden emissies, verklaart gedeeltelijk de aanzienlijke toename van de emissies in de niet-ETS tussen 2007 en 2008.

overhandigd: 6,8 % vs. 5,2 % in 2012. In 2012 bedraagt het verschil t.o.v. de 13 %-doelstelling in 2020 iets meer dan 6 procentpunt.

Het primair energieverbruik, ten slotte, dat gebruikt wordt als indicator om de indicatieve 'energie-efficiëntie'-doelstelling te definiëren, is voor het tweede opeenvolgende jaar gedaald. In 2012 ligt het primair energieverbruik (48,7 Mtoe) ongeveer 9 % onder de projectie voor 2020³⁰, of halverwege de Belgische doelstelling van 18 %.

Figuur 5: Doelstelling voor het aandeel hernieuwbare energie in het bruto energie-eindverbruik (links) en doelstelling voor energie-efficiëntie (rechts)

Linkerfiguur: in % ; rechterfiguur: primair energieverbruik in Mtoe

Bronnen: Eurostat (17 februari 2014), NREAP, CE (DG Energy, PRIMES baseline 2007).

NREAP = Nationaal actieplan voor hernieuwbare energie (november 2010). HEB = hernieuwbare energiebronnen; EE = energie-efficiëntie.

Opmerking: de cijfers voor 2012 zijn nog voorlopig.

De klimaat- en energiedoelstellingen worden verdeeld over de federale overheid en de drie gewesten. De verdeling over de gewesten en de federale overheid van de klimaat- en energiedoelstellingen en de hieraan gelieerde opportuniteiten worden momenteel besproken. De beleidsmaatregelen die op de verschillende beleidsniveaus gedefinieerd en beslist zijn, kunnen tegelijkertijd bijdragen tot de realisatie van meerdere doelstellingen. Dat geldt in het bijzonder voor de reductiedoelstellingen voor BKG-emissies in de niet-ETS-sectoren en de verbetering van de energie-efficiëntie waarvoor verschillende gemeenschappelijke maatregelen bestaan.

Verschillende van die nieuwe maatregelen kaderen in de toepassing van de Europese richtlijnen inzake energie-efficiëntie van producten (Ecodesign en Energy labelling) en energieprestatie van gebouwen (zie hoofdstuk 3.6): strengere normen inzake energieprestatie voor nieuwbouw, nieuwe projectoproepen voor de bouw van voorbeeldgebouwen, verschillende initiatieven en beleidsinstrumenten om het gebouwenpark grondig te renoveren (openbare gebouwen, sociale woningen), de versterking van de kwaliteit van het energieprestatiecertificaat, een herziening van de voorwaarden inzake de toekenning en het bedrag van de energiepremies...

De verwezenlijking van de doelstellingen inzake de broeikasgasemissiereductie in de niet-ETS-sectoren en het primair energieverbruik tegen 2020 zou ook worden versneld door andere initiatieven die gericht zijn op transport (zie hoofdstuk 3.6) en industrie. Wat transport betreft, zijn er drie actiedomeinen: 1) een beter

³⁰ Volgens het PRIMES baseline scenario 2007 van de Europese Commissie.

beheer van het wegverkeer via een systeem van wegenbelasting voor zware vrachtwagens dat operationeel zou moeten zijn in de drie gewesten in 2016; (2) een verbetering van de milieukeurmerken van transportmiddelen en hun brandstof via de ontwikkeling van alternatieve motoraandrijvingen (elektriciteit, waterstof, LNG voor schepen, enz.) in Vlaanderen en de uitbreiding van het ecologisch malussysteem in Wallonië; (3) de bevordering en de ontwikkeling van milieuvriendelijkere transportmodi (stappen, fietsen, openbaar vervoer, carpoolen, multimodaliteit...). Wat de industrie betreft, benadrukken we, voor Wallonië, het sluiten van nieuwe sectorakkoorden die van kracht worden in 2014 en de uitbreiding van het Smart Park-project dat als doel heeft de ondernemingen te helpen bij het beheersen van hun elektriciteitsverbruik.

In een langetermijnperspectief, verplicht een in juli 2013 gepubliceerd decreet de volgende Waalse regeringen tot het goedkeuren van een strategie inzake duurzame ontwikkeling (opmaak van een stand van zaken, een langetermijnvisie, overgangsdooelstellingen en een actieplan) en van een sectorale Alliance Emploi-Environnement binnen het jaar van hun aantreden. De eerste strategie inzake duurzame ontwikkeling werd in een eerste lezing goedgekeurd in juni 2013. In dat kader werd een adviescel voor duurzame ontwikkeling opgericht.

Wat betreft de HEB-doelstelling, ten slotte, hebben de gewesten en de Federale Regering hun strategie (of actieplan) voor de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen voortgezet.

De nieuwe initiatieven nemen diverse vormen aan in de verschillende gewesten. In Wallonië is er de goedkeuring in eerste lezing van een routekaart inzake de trajecten en doelstellingen voor het grote windmolenpark (3800 GWh) en de zonne-energie-installaties (1250 GWh) om de doelstelling te realiseren in verband met elektriciteitsproductie op basis van hernieuwbare energie in 2020 en van een voorontwerp van decreet inzake de inplanting van windmolenparken; lancering van projectoproepen voor 'biomassa' en 'collectieve verwarming' en proefprojecten voor micro-biomethanisatie; wijziging van de ondersteuningsmechanismen voor zonne-energie-installaties om de ontwikkeling van de productielijn en de impact op de factuur van de consument beter te beheersen. In Vlaanderen gaat het over de versterking van het premiestelsel voor zonnewarmte en warmtepompen, promotie van micro-WKK bij lokale besturen, invoering van een nieuw steunmechanisme voor grootschalige groenewarmteproductie, restwarmterecuperatieprojecten en injectie van biomethaan, verplichting voor alle nieuwe woningen, kantoren en scholen om een systeem van hernieuwbare energieopwekking te integreren. In Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft het de aanpassing van de multiplicatorcoëfficiënt van het aantal toegekende groene certificaten voor zonne-energie-installaties.

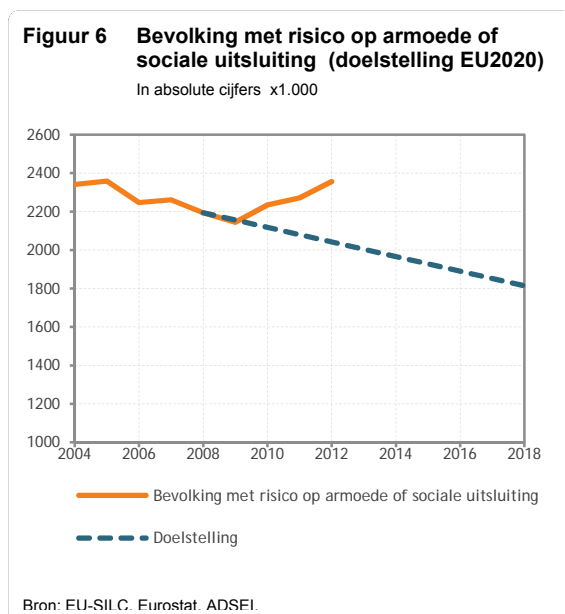
De Federale Regering heeft het off-shore programma met een doelstelling van 2.200 MW geïnstalleerd vermogen in 2020 goedgekeurd. Het mechanisme van de steunverlening werd hervormd en flexibeler gemaakt, om een een sereen investeringsklimaat te creëren en de kost voor de burger en de onderneming te minimaliseren.

4.5. Sociale inclusie

Tabel 7: Doelstelling sociale inclusie (absolute cijfers x1.000)³¹

	BE2008	BE2012	BE2018	Vereiste daling 2012-2018
Bevolking met risico op armoede of sociale uitsluiting	2.194	2.356	1.814	542

Bron: EU-SILC, Eurostat, ADSEI.

De gecombineerde indicator 'risico op armoede of sociale uitsluiting' vertoonde de afgelopen jaren een lichte stijging die binnen de marges van statistische significantie bleef. Deze evolutie is niet in lijn met het pad om het aantal mensen met een risico op armoede of sociale uitsluiting tegen 2020 (EU-SILC 2018) met 380.000 te doen dalen ten opzichte van 2010 (EU-SILC 2008).

4.5.1. De sociale bescherming van de bevolking verzekeren

Sociale zekerheid en bijstand spelen een sleutelrol in de sociale bescherming. Het beleid is gericht op de verhoging van de effectiviteit, de beheersing van de groei van de uitgaven, de bestrijding van de sociale fraude aan de inkomsten- en uitgavenzijde en de informatisering en modernisering van het beheer. Op 1 september 2013 werden een aantal uitkeringen aangepast aan de evolutie

van de welvaart (bovenop de inflatie): de barema's van de sociale bijstand werden met 2 % verhoogd, maar ook sommige minima, forfaitaire bedragen en berekeningsplafonds in de pensioenen, de werkloosheid en de arbeidsongeschiktheid werden opgetrokken. Op 1 januari 2014 werd de verhoogde tegemoetkoming in de geneeskundige verzorging hervormd en uitgebreid. Vanaf 1 januari 2015 zullen de ziekenfondsen de toegang tot de verhoogde tegemoetkoming proactief voorstellen (met het oog op vermindering van de non take up). Naar aanleiding van de overdracht van de gezinsbijslag naar de gemeenschappen, op 1 juli 2014, wordt de kinderbijslag voor zelfstandigen geharmoniseerd met deze van de werknemers (verhoging bijslag eerste kind) en de inkomensplafonds voor de toekenning van de sociale toeslagen bij de kinderbijslag en de eenoudertoeslag worden verhoogd. Er komt een hervorming van het overlevingspensioen op 1 januari 2015, gericht op het meer activerend maken van de uitkering. In februari 2014 sloten de sociale partners in het kader van de harmonisering van het statuut van arbeiders en bedienden een akkoord over de gelijke toegang van beide groepen tot het tweede pijlerpensioen tegen 2025. Dit moet resulteren in een bredere toegang. Vanaf 1 januari 2015 worden de sociale bijdragen van de zelfstandigen op een nieuwe manier berekend zodat ze beter aansluiten bij de inkomsten van het jaar van betaling. In het kader van het Pact voor competitiviteit, werkgelegenheid en relance (november 2013) werd beslist dat de toepassing van het mechanisme tot aanpassing van de sociale uitkeringen aan de evolutie van de welvaart ook in de toekomst wordt verzekerd en dat het netto loon van werknemers met lage lonen verhoogd wordt door het optrekken van de fiscale werkbonus (in 2015, 2017 en 2019).

³¹ Een werkgroep werd opgericht met het oog op de structurele versterking van de EU-SILC enquête in België.

Op *federaal niveau* werd een Netwerk van federale armoedeambtenaren opgericht (KB 21 december 2013). De ambtenaren hebben tot taak de federale overheidsinstelling waarin ze tewerkgesteld zijn te ondersteunen bij het uitvoeren van de maatregelen van de federale plannen inzake armoedebestrijding. Op 14 maart 2014 besliste de *Vlaamse Regering* dat relevante voorstellen van decreten en besluiten voortaan getoetst worden op de mogelijke impact op armoede, op mensen in armoede of op ongelijkheid die tot armoede kan leiden. Deze toets wordt geïntegreerd in de bestaande reguleringimpactanalyse. Na een participatieve evaluatie van het eerste Plan voor Sociale Cohesie, dat zijn doeltreffendheid heeft bewezen, werd in juni 2013 in *Wallonië* een oproep tot projecten gelanceerd in het kader van de tweede programmatie (2014-2019)). Het Plan wordt uitgevoerd in 181 steden en gemeenten met een totaal jaarbedrag van bijna 35 miljoen EUR. Bovendien werd begin 2014 een nieuw reglementair kader goedgekeurd dat toelaat een netwerk voor armoedebestrijding te erkennen en te subsidiëren. De bedoeling is de dialoog met de meest kwetsbare mensen te versterken dankzij één enkele tussenschakel.

4.5.2. De kinderarmoede terugdringen

In juni 2013 werd een nationaal kinderarmoedebestrijdingsplan goedgekeurd, geïnspireerd op de aanbeveling van de Europese Commissie. 140 acties van de *Federale Regering, Gemeenschappen en Gewesten* moeten bijdragen tot het bereiken van de globale armoededoelstelling (evenredige vermindering zou betekenen dat minstens 82.000 kinderen uit armoede of sociale uitsluiting geholpen worden). In december 2013 werd door de *Federale Regering* 2 miljoen EUR vrijgemaakt om OCMW's te ondersteunen om een lokaal overlegplatform op te starten met onder andere scholen, kinderdagverblijven en armoedeverenigingen. Bedoeling is op preventieve en proactieve wijze verborgen armoede bij kinderen op te sporen en gezamenlijk remedies te zoeken. In het *Brussels Hoofdstedelijk Gewest* heeft de Franse Gemeenschapscommissie het crècheplan heropgestart. 9,6 miljoen EUR zijn voorzien voor nieuwe plaatsen in opvangstructuren voor kinderen van 0 tot 3 jaar. De prioriteit gaat naar meer plaatsen in bestaande collectieve opvangstructuren met sociale tarifiering en gewaarborgde toegang voor ouders die genieten van een beperkte forfaitaire ouderbijdrage. De steun wordt geconcentreerd waar de dekkingsgraad van crèches het kleinst is. In *Vlaanderen* bepaalt het in 2013 goedgekeurde programmadecreet dat de lokale besturen jaarlijks subsidies ontvangen voor kinderarmoedebestrijding. Voor 2014 is 4,5 miljoen EUR voorzien. Het Strategisch Actieprogramma Limburg in het Kwadraat voorziet ook middelen voor lokale kinderarmoedebestrijding in de regio's met de hoogste noden. Een Kinderarmoedefonds werd opgericht dat bij burgers, organisaties, ondernemingen en overheden fondsen zal verzamelen voor vernieuwende projecten ter ondersteuning van kansarme gezinnen met kinderen (0 tot 3 jaar). Succesvolle projecten zullen na afloop ingebed worden in het structureel armoedebeleid. Een decreet inzake de preventieve gezinsondersteuning, gestemd in november 2013, scheidt een regelgevend kader voor lokale samenwerkingsverbanden (Huizen van het Kind) en andere, eerder gesubsidieerde projecten. In november 2013 hebben de *regeringen van Wallonië en van de Federatie Wallonië – Brussel* hun actieplan met betrekking tot de kinderrechten geactualiseerd op basis van de evaluatie uitgevoerd in 2013.

4.5.3. De actieve insluiting van mensen ver van de arbeidsmarkt

De *Federale Regering* heeft op 28 februari 2014 beslist om de voorwaarden voor de socio-professionele vrijstelling, die een leefloner toelaat iets bij te verdienen en ervaring op te doen, te versoepelen. De vrijstellingsperiode blijft behouden op 3 jaar, maar de gerechtigde kan er gedurende maximaal 6 jaar een beroep op doen, vanaf de eerste dag waarop hij/zij de vrijstelling geniet (nu 3 jaar). In het *Brussels Hoofdstedelijk Gewest* vormen de strijd tegen de armoede en de bevordering van een actieve sociale inclusie twee doelstellingen van de partnerschapsovereenkomst die de versterking van de coherentie van het uitgevoerd beleid ondersteunt. De nieuwe operationele programma's ESF 2014-2020 maken er één van hun prioriteiten voor gemeenschappelijke actie van. Op 14 juni 2013 keurde de *Vlaamse Regering* de conceptnota "w²-decreet" goed. Zoals in 2013 worden ook in 2014 minimaal 750 nieuwe werk-welzijnstrajecten voorzien. Er wordt opnieuw 4,2 miljoen EUR ingezet. In 2013 werd 5 miljoen EUR extra ingezet voor de aanpak van de jeugdwerkloosheid. In dit kader gingen in de Vlaamse centrumsteden werkinlevingsprojecten van start. De werkinleving is het eerste onderdeel van maatregelen voor jongeren

zonder diploma. Daarna volgen instapstages (met vervroegde werkloosheidsuitkering). Om mensen van allochtone afkomst aan het werk te krijgen wordt voorzien in screening van taalkennis en aangepaste taalcursussen. In *Wallonië* werd een nieuw decreet over de centra voor socio-professionele integratie aangenomen in juli 2013 en nieuwe maatregelen werden goedgekeurd om de insluiting van personen met een handicap te ondersteunen. Een ontwerpbesluit in verband met de centra voor aangepaste vorming en socio-professionele integratie streeft de veralgemening tot de ganse sector van de evaluatie- en oriëntatieopdrachten na met het oog op de harmonisatie van het aanbod van diensten. De tekst voorziet in een automatische opvolging na opleiding, vereenvoudigt de procedures en voert een financiële tussenkomst in de kosten van kinderopvang en kinderkribbe in om de toegang van de ouders tot vorming te bevorderen. De Waalse Regering heeft een budget van 30 miljoen EUR vrijgemaakt voor de lancering van 6 projectoproepen voor de financiering van transformatie- en verbeteringswerken aan infrastructuur voor opvang en onderdak van mensen met een handicap (eerste oproep in oktober 2013).

4.5.4. Inadequate huisvesting en dakloosheid bestrijden

Het pilootproject "Housing First" startte op 1 september 2013 in vijf grote steden in België. Basisprincipe is het onvoorwaardelijke recht op een dak boven het hoofd. Met die zekerheid kunnen mensen stappen zetten naar een regulier leven. Naast woonzekerheid, worden tegelijkertijd vele soorten van begeleiding aangeboden. Op 1 april 2014 werd de BTW op elektriciteit voor particulieren verlaagd van 21% naar 6%. Met de ordonnantie van 11 juli 2013, heeft het *Brussels Hoofdstedelijk Gewest* een nieuwe Huisvestingscode aangenomen. De hervorming bevat onder andere een reeks wijzigingen gericht op de versterking van de strijd tegen de ongezonde huisvesting en de leegstand. In *Vlaanderen* werd beslist dat mensen die op een wachtlijst staan voor een sociale woning al na vier (in plaats van vijf) jaar recht hebben op een huurpremie. Een huurgarantiefonds zal voortaan aangesloten eigenaars verzekeren tegen wanbetaling. Eind 2013 keurde de Vlaamse Regering ook het besluit inzake sociale openbare dienstverplichtingen voor de Vlaamse watermaatschappijen goed dat de procedures vastlegt voor afsluiting van de watertoevoer en kwetsbare groepen beschermt. Ook werd een fonds ter bestrijding van uithuiszettingen opgericht. De sociale huurreglementering werd aangepast. Een koppeling van een huurovereenkomst met een begeleidingsovereenkomst wordt mogelijk. Hiervoor werden de Centra Algemeen Welzijnswerk versterkt. De *Waalse Regering* heeft in mei 2013 een kadastrale cartografie van de sites die het voorwerp vormen van het Plan permanente habitat goedgekeurd. Een nieuwe premie voor de verbetering van woningen van het type lange termijn caravaning in die zones werd ingevoerd. De installatieuitkering toegekend aan mensen die opnieuw gehuisvest worden in een kwalitatieve woning is in bepaalde gevallen verhoogd. Sinds 2013, kan een administratieve boete worden opgelegd aan eigenaars van woningen die onbewoonbaar zijn verklaard of waarvoor geen vergunning voor verhuring werd toegekend. Een besluit inzake de toekenning van uitkeringen voor verhuis, huur en installatie is goedgekeurd, dat nieuwe steun voorziet voor huurders die voortijdig een woning verlaten om hun intrek te nemen in een sociale woning, en voor gezinnen die een onderbezette publieke woning verlaten om een woning in de private sector te huren en een verhoogde installatiepremie voor mensen die een woning verlaten die gesitueerd is in fase 1 van het Plan permanente habitat (overstroombare zones) waarvan ze eigenaar zijn. De regelgeving voor de toekenning van sociale woningen is aangepast om de onderbezetting te verminderen en in februari 2014 is een besluit goedgekeurd dat de sociale referenten bestendigt binnen de publieke huisvestingsmaatschappijen. In mei 2013 is beslist de voorziening « Tuteurs énergie » (energie-adviseurs), die kwetsbare gezinnen wil helpen hun energiekosten te drukken (60 adviseurs, 3.500 gezinnen betrokken) uit te breiden.

5. Andere hervormingsmaatregelen en het gebruik van structuurfondsen

In een economisch klimaat waar de groeimodellen en de bronnen van het concurrentievermogen in volle verandering zijn, spelen het industriebeleid en de ontwikkeling van het ondernemerschap een centrale rol. In dat kader heeft België in mei 2013 bij de Raad ook een *Concept paper* over het industriebeleid ingediend, met als doel een aanzet tot het debat te leveren en nieuwe initiatieven voor te stellen op Europees niveau, gebaseerd op een meer geïntegreerde benadering van het industriële concurrentievermogen op meerdere niveaus. België nam hierbij het initiatief tot een brief die door 10 delegaties medeondertekend werd met het oog op het thematisch debat van de Europese Raad van maart 2014.

5.1. Industriebeleid

De gewesten hebben het industriebeleid als een belangrijke pijler in hun economisch beleid opgenomen. De klemtoon wordt gelegd op de *competitiviteitspolen en de clusters*, met enige nuances naargelang de eigen economische ontwikkeling. Alle drie de gewesten zijn de weg ingeslagen van een *slimme specialisatie* ten behoeve van de economie en de werkgelegenheid.

Binnen Vlaanderen is vanaf oktober 2013 de Strategische Investerings-en Opleidingssteun (SIOS) omgevormd naar Strategische Transformatiesteun (STS). Deze ondersteunt belangrijke investerings- en opleidingsprojecten waarbij de subsidies voor ondernemingen meer gericht ingezet worden in uitvoering van het Nieuw Industrieel Beleid (NIB) en de versterking van de clusters zoals omschreven in Vlaanderen in Actie (ViA). Het nieuwe steunsysteem is veel toegankelijker voor kmo's door middel van lagere instapdrempels en aangepaste beoordelingen op maat van de onderneming. De Vlaamse Regering voorziet hiervoor jaarlijks 40 miljoen EUR. STS ondersteunt hiermee in Vlaanderen investeringen in strategische clusters en leidende fabrieken (lead plants) in Vlaanderen, de internationale doorgroei van innovatiegerichte kmo's in Vlaanderen en tot slot transformerende investeringen, die de duurzame verankering realiseren van belangrijke tewerkstelling in Vlaanderen. Het SALK (Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat) moet de provincie Limburg ondersteunen in haar economische omvorming na de sluiting van Ford Genk eind 2014. Doel is te komen tot een extra jobcreatie via innovatie, onderwijs en opleiding. Middelen worden ingezet, gericht op de korte termijn, op speerpuntsectoren en op randvoorwaarden. Begin 2013 is beslist dat de provincie Limburg 124 miljoen EUR extra ontvangt voor de uitvoering van het SALK. Dit bestaat enerzijds uit een bedrag van 100 miljoen EUR onder vorm van een lening aan de Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM) om haar kapitaal te verhogen en hiermee achtergestelde leningen verschaffen. Anderzijds werd bij de begrotingscontrole in maart 2013 24 miljoen EUR extra voorzien en samen met 57 miljoen EUR uit het Hermesfonds (economische ondersteuning) zet de Vlaamse Regering aldus 81 miljoen EUR in voor de relance en transformatie van de Limburgse economie. Daarnaast is er nog 66,5 miljoen EUR EU-steun toegezegd, maakt de provincie Limburg 50 miljoen EUR vrij, en de stad Genk 20 miljoen EUR.

In het Waals Gewest is het industriebeleid verankerd in het beleid rond de Competitiviteitspolen. Er werden verschillende krachtlijnen voor dit beleid bepaald om de strategie van slimme specialisatie van het gewest verder uit te werken (niet-technologische innovatie, koppeling aan de diensten, deelname van de kmo's, internationalisatie). De 9^e projectaanbesteding werd afgesloten in 2013, waarbij 20 projecten geselecteerd werden, goed voor een investering van 65 miljoen EUR. Het betreft voornamelijk O&O (18 projecten, 61 miljoen EUR). De 10^e aanbesteding werd eind 2013 gestart, de beslissingen worden verwacht tegen het 1^e trimester van 2014. Momenteel tellen de 6 polen meer dan 1.100 leden. Sinds de start van het polenbeleid werden niet minder dan 258 projecten gesteund, goed voor een totale investering van 744 miljoen EUR (overheidsbudget van meer dan 430 miljoen EUR). Daarnaast werd samen met het Massachusetts Life

Sciences Center een gemeenschappelijk programma voor de bedrijven uitgewerkt, dat door Wallonië gefinancierd wordt voor een bedrag van 1,5 miljoen EUR. Er werd van start gegaan met de uitbouw van een nieuw *Plateforme Wallonne de Thérapie Cellulaire*. Het gaat om een investering van in totaal 20 miljoen EUR. De regering heeft tevens beslist een incubator voor de landbouw- en voedingssector op te richten, en in 2014 wordt een platform « Wallonia big data » in het leven geroepen. Wat betreft het aantrekken van buitenlandse investeerders werd daarnaast in januari 2014 een 7^e Welcome Office ingewijd, speciaal voor Noordamerikaanse bedrijven en bedrijven op het gebied van schone technologie. Om de strategie van slimme specialisatie op de speerpuntsectoren te richten, werd in het Brussels Gewest eind 2013 de nieuwe – op de creatieve industrie en de multimediasector gerichte - cluster *screen.brussels* toegevoegd aan de bestaande clusters en incubatoren op het vlak van NICT, life sciences, ecologisch bouwen en leefmilieu. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zet aldus zijn overgang naar een kenniseconomie verder door het bevorderen van O&O en door het samenbrengen van bedrijven, universiteiten en onderzoekscentra. In het Brussels Gewest moet de slimme specialisatie rekening houden met de integratie van de bedrijven in een complex stedelijk weefsel, met een beperkte ruimte en een sterke demografische groei. Daarom wordt erop gelet dat de financiële steunregelingen voor economische expansie (27 miljoen EUR) deze integratie nog meer in de hand werken. Het Brussels Gewest schenkt ook bijzondere aandacht aan de lokale economische ontwikkeling. Zo wordt in de loop van 2014 de nieuwe Zone van economische uitbouw in de stad (Zeus) van kracht om het ondernemerschap te stimuleren en arbeidsplaatsen te scheppen in sociaaleconomisch achtergestelde wijken.

De laatste jaren heeft daarnaast zowel in Vlaanderen als in Wallonië en Brussel het aspect « *duurzaamheid* » van de industrie toenemend aan belang gewonnen. Na de omschakeling van de ecologiepremie naar enerzijds de ecologiepremie plus regeling, en anderzijds de strategische ecologiepremie, heeft de Vlaamse Regering in 2013 het VEB, *Vlaams Energiebedrijf*, opgericht. Het VEB wordt betrokken bij de voorbereiding van de omzetting van de EU-richtlijn over energie-efficiëntie (vnl. artikel 5), het actieplan bijna-energie neutrale gebouwen en het Energierenovatieprogramma 2020. Een andere maatregel is de uitbreiding van de generieke Waarborgregeling met de *Groene Waarborg*. Ondernemers kunnen hiermee energiebesparende investeringen financieren met een terugverdientijd van maximaal tien jaar. Vlaanderen neemt ook maatregelen om te komen tot een kringloopeconomie. Er werden roadmaps uitgetekend voor de sectoren bouw, metalen, chemie/kunststoffen en bio-economie en verder kan het Vlaams materialenprogramma (met o.a. aandacht voor ecodesign, industriële symbiose, materialenscan, ...) worden vermeld.

Naast de initiatieven op het gebied van het efficiënte gebruik van hulpbronnen (verlenging van de NEXT-regeling, oprichting van het *centre de référence en circuits courts et en économie circulaire*, het project « smart parks » alsmede sectorakkoorden) zoals vermeld onder afdeling 2.3, kunnen voor het Waals Gewest nog andere initiatieven worden vernoemd. Enerzijds werden verschillende projecten gestart om de *potentiels de gisements locaux de matières* op te sporen en nieuwe innoverende wegen te vinden op het vlak van *traitement des déchets*. Bij de afvalverwerking gaat het meer bepaald om zonnepanelen, pleisterplaten, baggerslib, elektrische apparaten en elektronica. Anderzijds werd in 2013 het initiatief « *Coq vert* » opgestart door een publiek-privaat samenwerkingsverband tussen de pool GreenWin, AWEX en de betrokken beroepsfederaties. Dit initiatief is gericht op de ontwikkeling van nieuwe projecten die essentieel zijn voor de ontwikkeling van *bio-based chemicals*. Het initiatief is gericht op de verwerkingsketen van biomassa-grondstoffen op basis van niet-voedingsmiddelen (bijproducten, reststoffen, afvalstoffen, ...). Tot slot werd een nieuw technologisch hulpmiddel voor kmo's ontwikkeld op het gebied van de verwerking van industrieel afval en de behandeling van vervuilde gronden en terreinen (Valowall). Het duurzaamheidsaspect vindt men ook terug in het Brussels Gewest via de drie assen van de *Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu*: « Duurzaam bouwen » (2011), « Water » (2012), « Grondstoffen-Afvalstoffen » (2013) en « Duurzame voeding » (fin 2013) die tot doel hebben de energiefactuur van zowel de overheid als de privésector te verlagen, de kansen op werkgelegenheid in de watersector te benutten, het gebruik van secundaire hulpbronnen te bevorderen, en nieuwe banen te scheppen in de sector duurzame voeding, met name door het ontwikkelen van een stedelijke productie en verwerking. Naar aanleiding van de oprichting

van de Brussels Sustainable Economy Academy is men daarnaast ook begonnen met het optrekken van het gebouw dat een nieuwe incubator zal huisvesten voor bedrijven die actief zijn in de groene economie, *Brussels Greenbizz*.

5.2. Ondernemerschap en kmo's

De kmo's zijn de motor van de Belgische economie. Alleen al de kmo's vertegenwoordigen 99% van onze economie! Gezien hun belang voor de Belgische economie heeft de Federale Regering besloten een aantal maatregelen van haar relancestrategie op deze ondernemingen te richten.

Dat het voor kmo's moeilijk is om aan *kredieten* te geraken, is niet nieuw, maar het probleem is door de crisis wel nog verslechterd. Daarom heeft de Federale Regering een reeks maatregelen uitgewerkt om de contractuele relatie tussen de banken en de kmo's evenwichtiger te maken (wet van 21 december 2013). Op grond van deze wet, die sinds 10 januari 2014 in werking getreden is, moeten een aantal bepalingen toegepast worden via een gedragscode die overeengekomen wordt tussen de representatieve organisaties van de kmo's en van de kredietsector. Deze gedragscode werd op 16 januari 2014 ondertekend en treedt op 1 maart 2014 in werking, na bevestiging door een koninklijk besluit. In de gedragscode wordt met name duidelijk en nauwkeurig omschreven welke informatie de bank aan de ondernemer moet leveren en welke informatie men van de ondernemer verwacht.

De Federale Regering heeft in het kader van het competitiviteitspact van november 2013 twee bijkomende maatregelen genomen ter ondersteuning van het ondernemerschap en de KMO's: de versterking van de fiscale investeringsaftrek en de verhoging van de drempel voor BTW-vrijstelling. De investeringsaftrek is een extra fiscale aftrek die een onderneming krijgt als ze investeert in nieuwe afschrijfbaar immateriële en vaste activa. 4% van de aanschaffings- of beleggingswaarde van de investeringen uitgevoerd tijdens het belastbaar tijdperk mag worden afgetrokken van de belastbare winst. Hierdoor wordt investeren goedkoper gemaakt. De BTW-vrijstelling biedt startende ondernemers de kans om een zelfstandige activiteit te ontwikkelen zonder grote administratieve verplichtingen op het vlak van de BTW. Deze vrijstelling wordt toegekend indien de jaaromzet een vooraf bepaalde drempel niet overschrijdt. De regering heeft beslist om dit drempelbedrag op te trekken van 5.580 EUR naar 15.000 EUR. Een hoger drempelbedrag komt neer op een vereenvoudiging, omdat meer ondernemingen hun administratieve last op deze manier kunnen verminderen. Het Vlaamse Bankenplan heeft binnen 4 categorieën maatregelen die de kredietverlening aan bedrijven en in het bijzonder Vlaamse kmo's zouden moeten versterken. De nodige acties worden genomen om ervoor te zorgen dat er voldoende financiering is om investeringen in Vlaanderen op peil te houden. Zo is er een zorgtraject uitgewerkt door de banken voor gezinnen in financiële moeilijkheden ten gevolge van sluitingen van ondernemingen, zijn de win-win lening en de groene waarborg geëvalueerd en aangepast, en zijn de toepassingsmogelijkheden van de Gigarant regeling (voor kmo's of grote ondernemingen met behoefte aan kredietwaarborgen boven 1,5 miljoen EUR) aangepast. De kmo-portefeuille, de subsidiemaatregel voor Vlaamse kmo's, werd in 2013 bijgestuurd. Doel is om deze gericht in te zetten voor bepaalde beleidsuitdagingen, zoals opvolging en overname van kmo's en de vergroening van de Vlaamse economie. Zo is een pijler coaching toegevoegd en wordt de pijler strategisch advies uitgebreid. Daarnaast komt er ook een nieuwe erkenningsregeling voor de dienstverleners van de kmo-portefeuille. Ook is het EFRO-project "Strategisch Ondernemen" en het project Gazellesprong in de kmo-portefeuille geïntegreerd. Er was hiervoor 38 miljoen EUR ter beschikking in 2013. Binnen het SALK (zie boven) is er specifieke aandacht voor de ondersteuning en ontwikkeling van kmo's door het aanbieden van de aantrekkelijke lening aan kleine bedrijven: de "KLIM-OP" lening. Dit is een achtergestelde lening bij de Limburgse Reconversie maatschappij (LRM) van 50.000 tot maximaal 250.000 EUR, die najaar 2013 ingevoerd werd. Begin 2014 hadden reeds 189 Limburgse kmo's een aanvraag ingediend en werden al 8 leningen toegekend.

Na een samenwerkingsakkoord tussen Belfius en de Caisse d'investissement de Wallonie wordt een fonds van 70 miljoen EUR ter beschikking gesteld van de kmo's. De middelen van de Waalse financiële instrumenten werden bovendien versterkt met het oog op de steun aan de kmo's, de deelname aan fondsen

van fondsen en de consolidatie van de bedrijven binnen de context van de crisis. Sowalfin werkt aan de installatie van een platform om bedrijven en investeerders van alle soorten met elkaar in contact te brengen en is klaar met de voorbereiding van de regionalisering van het Participatiefonds. Daarenboven zal SOFIPOLE, het financiële instrument van het beleid van competitiviteitspolen, financieringen kunnen toekennen aan spin-offs die deelnemen aan bijzonder grote fondsvormingen, en het project Nest'up zal aangevuld worden met een fonds voor start-ups. In het Brussels Gewest werden eveneens maatregelen genomen om de toegang van kmo's tot financiering te verbeteren (platform voor participatieve financiering, versterking van de middelen van het Garantiefonds, startkapitaal voor innoverende bedrijven, beurzen voor het oprichten van bedrijven in de sociale economie, etc.).

Vlaanderen werd door het Comité van de Regio's geselecteerd als *Europese Ondernemende Regio* (EOR) van het jaar 2014 en bekroond met het EER-label. Vlaanderen zal als EOR van 2014 tal van evenementen organiseren en wil ook concrete doelstellingen tot stand brengen in de komende periode zoals het begeleiden van 2.000 starters in hun opstarttraject, 1.200 ambitieuze kmo's omkaderen om een Gazellesprong op vlak van groei te realiseren, 30.000 ondernemers bewust maken en informeren over "opvolging en overname" en tot slot in het kader van "transformatie events" 500 bedrijven bereiken rond Flanders' Care, creativiteit en innovatie, en de vergroening en verduurzaming.

Het Waals Gewest vervolgt zijn Small Business Act (SBA) met onder meer de hoger genoemde maatregelen op het vlak van financiering, bevordering van het ondernemerschap, innovatie en internationalisatie. De *soutien à l'entrepreneuriat* werd uitgebouwd via scholing, mentorschap en stages, maar ook via de begeleidende maatregelen voor het zelf scheppen van banen alsook via de oprichting van een nieuw platform voor de overdracht van bedrijven. Er werd een nieuw ondernemerschapsprogramma voor 2014-2020 samengesteld dat gefinancierd zal worden met behulp van het Structuurfonds. Door middel van coaching, peterschap en begeleiding bij het aanboren van buitenlandse markten werden de kmo's geholpen bij hun internationalisatie. Op het gebied van innovatie werd een aanbesteding voor een project « living labs » uitgeschreven, en er werd een nieuw diagnosesysteem voor innovatie ingevoerd. Daarnaast zijn er diverse realisaties te melden op het vlak van administratieve vereenvoudiging: oprichting van een Franstalig coördinatiecomité, invoering van de *espace personnel et professionnel*, invoering van de eerste "databank van authentieke bronnen", decreetregeling voor elektronische communicatie, goedkeuring van een nieuwe wet op de territoriale ontwikkeling, testfase voor het dematerialiseren van de milieuvergunning, verkorting van de betaaltermijnen, etc. Tot slot zal men dankzij het nieuwe *Agence pour l'entreprise et l'innovation* (AEI) de waaier aan organisaties voor ondersteuning en begeleiding van kmo's kunnen rationaliseren.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt de bevordering van het ondernemerschap gerealiseerd via een reeks maatregelen met het oog op administratieve vereenvoudiging (plan voor minder administratieve rompslomp), een vlottere toegang tot financiering voor kmo's, meer bepaald via de nieuwe « snelwaarborg » - klassieke snelwaarborg, groene snelwaarborg, snelwaarborg voor microfinanciering – waarbij binnen 8 dagen een waarborg verleend kan worden, het aanbieden van opleidingen (Commerce Academy, Succesvol Ondernemen, afspraken tussen instellingen over ondernemingszin), het begeleiden en versnellen van de groei voor innoverende ondernemingen met groot groeipotentieel (farming), de overlating en de stopzetting van bedrijven, het overnemerschap (financieringsinstrument -Transfund, opleidingen op maat) en de steun aan het tweedekansondernemerschap. Om de synergieën te versterken en een echt algemeen toegangspoortaal te creëren, heeft de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daarnaast besloten om alle instanties die bevoegd zijn voor handel, ondernemen en innovatie samen onder te brengen in het « maison de l'entrepreneuriat ». Deze algemene toegangspoort zal de administratieve stappen van de belangrijke doelgroep van starters vergemakkelijken en zal de multidisciplinaire begeleiding van de Brusselse ondernemingen bevorderen, tot en met hun internationalisatie. Op federaal niveau zette de regering de uitvoering van haar « relanceplan » en het onderdeel « kmo-plan » voort. Daarnaast keurde de ministerraad op 24 januari 2014 bijkomend een voorontwerp goed voor een wet inzake een « Pact voor competitiviteit, werk en relance ». In de « Beleidsnota kmo's » van 13 november 2013 worden ook diverse maatregelen voor kmo's aangekondigd, zoals beschreven in punt 3.2 en 3.4.1 (terugdringen van het loonverschil met de buurlanden en verminderen van de sociale bijdragen). Tot slot werd

op 1 januari 2014 de reguleringssimpactanalyse (RIA) van kracht. Deze omvat een voorafgaande evaluatie van de mogelijke gevolgen van wetsontwerpen op economisch, ecologisch en maatschappelijk vlak en op het niveau van de overheid.

5.3. Structuurfondsen en investeringsfondsen

De in de structuurfondsen beschikbare middelen voor de programmaperiode 2007-2013 werden door België vrijwel volledig opgenomen, en dit binnen alle doelstellingen en thema's.

De voorbereidende werkzaamheden voor de programma's 2014-2020 zijn aan de gang (overleg met de partners, evaluaties ex ante, informeel overleg met de Commissie,...) en de officiële indiening van de Belgische programmadocumenten (samenwerkingsakkoord en operationele programma's) is gepland voor de maand april. De toepassingsvoorwaarden worden voorbereid zodat de projecten snel van start kunnen gaan.

Er komen 4 Waalse provincies in aanmerking als overgangsregio, terwijl het Vlaams en het Brussels gewest alsook Waals-Brabant onder de categorie van meest ontwikkelde regio's vallen. De drie gewesten zullen aan dezelfde programma's voor grensoverschrijdende en transnationale samenwerking deelnemen als nu. De provincies Luik en Henegouwen alsook het Brussels Gewest komen bovendien in aanmerking voor het initiatief "banen voor jongeren". België geniet een Europese cofinanciering van in totaal meer dan 2,3 miljard EUR (werkelijke prijzen).

Het partnerschapsakkoord bepaalt de te volgen strategie alsook de prioriteiten en de toepassingsvoorwaarden, om ten volle in lijn te zijn met de Europese krijtlijnen, waarbij lessen getrokken worden uit de programmering 2007-2013. De gekozen prioriteiten zijn nauw gekoppeld aan de doelstellingen van de Strategie Europa 2020 en zullen de in dit kader gekozen gewestelijke beleidslijnen aanvullen, met name in lijn met de aanbevelingen van de Raad. De belangrijkste doelstellingen die doorheen de verschillende programma's nagestreefd zullen worden: het concurrentievermogen van de kmo's verbeteren, wetenschappelijk onderzoek en innovatie bevorderen, opleidingen aanbieden om de productiviteit te ondersteunen, het opleidingsbeleid en het tewerkstellingsbeleid op elkaar afstemmen, een nieuw elan geven aan de stedelijke polen, de sociale samenhang en de strijd tegen de armoede opvoeren, het efficiënte gebruik van hulpbronnen en de vermindering van broeikasgassen stimuleren.

Annex 1: Reporting table for the assessment of Country Specific Recommendations and key macro-structural reforms: description of the measures

Table 1. Description of the measures taken and information on their qualitative impact											
			Information on planned and already enacted measures								Foreseen impacts
CSR number (1)	CSR sub-categories (2)	Number and short title of the measure (3)	Description of main measures of direct relevance to address the CSRs					Europe 2020 targets	Challenges/ Risks	Budgetary implications	Qualitative elements
			Main policy objectives and relevance for CSR (4)	Description of the measure (5)	Legal/ Administrative instruments (6)	Timetable on progress achieved in the last 12 months (7)	Timetable on upcoming steps (8)	Estimated contribution to Europe 2020 targets (9)	Specific challenges/ risks in implementing the measures (10)	Overall and yearly change in government revenue and expenditure (reported in mln. national currency) Contribution of EU funds (source and amounts) (11)	Qualitative description of foreseen impacts and their timing (12)
CSR 2	Older workers employment	Reform of the Pension bonus	To reinforce employment of older workers and improve the sustainability of the pension system	Implementation of the reform of the bonus system by which older workers enjoy an increased state pension	Program law of 28 June 2013 (Loi-programme du 28 juin 2013)	Fully implemented, entry into force on 1st January 2014	Fully implemented		The behaviour of older workers might differ from assumptions.	Positive budget impact of 0,6 % of GDP in 2060	Later exit from the labour market, increased participation rate of older workers

Older workers employment	Survivor pension system reform	To remove disincentives to work	The current survivor pension which is subject to strict labour income limits, is replaced for persons under the age of 45 (rising to 50 by 2025- by a transition allocation, granted for a maximum period of two years, without labour income limits.	Various draft laws (one by pension system).	All draft laws adopted entirely by the Chamber of Representatives on 26 March 2014, subject to review by Senate	Expected entry into force from 1 st January 2015, subject to transitional measures until 2025 regarding age				Later exit from the labour market, increased participation rate of older workers
Older workers employment	Taking into account the last months of work in calculating the pension	To stimulate elderly people to continue to work after 1 January of the year when the pension is first paid	To take into account, in calculating the pension, the last months of the professional career that fall in the year when the pension is first paid	Draft law modifying Royal Decree 50 of 24 October 1967 relative to retirees and survivors pensions of salaried workers (projet de loi modifiant l'arrêté royal n°50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés)	Draft law to be voted by the Chamber on 26 March 2014; possibility of evocation by the Senate; promulgation and publication before the elections of 25 May 2014	Expected entry into force from 1 st January 2015				Later exit from the labour market, increased participation rate of older workers

CSR 3		Real wage freeze	The real wage freeze should contribute to a limited wage evolution and to restore the link between wages and productivity	The wage norm for 2013-2014 was set at 0% real wage growth: apart from the automatic indexation and increases induced by agreed pay scales, no wage increases will be allowed.	Royal Decree 28 April 2013	Fully implemented	Fully implemented		The freeze as such is no guarantee for a zero real ULC growth, due to different forms of wage drift.	/	The real wage freeze should help Belgium to achieve the aim to close the wage cost gap Belgium has accumulated since 1996 with respect to the neighbouring countries in a six year time frame. Its effect will be evaluated through the yearly reports of the Central Economic Council.
		Adaptations to the price index calculation	Through the indexation mechanism, the adaptations to the price index should contribute to moderate real wage growth.	Several adaptations have been made to the national consumer price index in order to better reflect the consumer behaviour, in particular in a competitive environment, and measure more precisely the evolution of prices paid .							An assessment of the VAT reduction will be made in September 2015 at the latest before deciding on a possible extension.
		Reduction of VAT rate on electricity for households	The aim is to increase purchasing power and to foster competitiveness. This reduction will subsequently result in accelerating lower indexation of wages in the course of 2014 and thereby reduce labour	VAT on electricity is lowered from 21 to 6% for private consumers.	Pact for Competitiveness and Employment – Federal Measures (November 2013)	Entering into force on April 1, 2014 and valid until the end of 2015.					

			costs. According to FPB estimates this VAT reduction will lower total labour costs by EUR 650 million. It would also contribute to the creation of over 8,000 jobs.								
CSR 4 Competition in the services sector and network industries		FED Code of Business and Economic Law	The aim is to compile a whole series of different laws, definitions and sanctions under a single Code, which will improve both transparency and efficiency. Moreover, a clear and permanent legal framework as well as an instrument to stimulate economic growth and activity will be created. There are 18 books in total.	Insertion in the Code of Business and Economic Law: Book VI: Market Practices and Consumer Protection. Corresponding definitions on market practices and consumer protection can be found in Book I and the provisions of law enforcement in Book XV.	Act of December 21, 2013		Enter into force on May 31, 2014				
	Energy prices	Wallonia Reform of support mechanisms to photovoltaic	Limitation of the effects of the support to development of photovoltaic energy on the consumer's bill	New support mechanism for low power photovoltaic, phasing out of the old system, system of close envelop for high power photovoltaic and new exoneration schemes	Decree	Adoption in January 2014 Exonerations adopted in december 2013					

CSR 5	Reduction of labour-related taxes and contributions	Various reductions (structural reduction, tax exemption for shift workers, etc.)	To increase growth and competitiveness	To reduce employer taxes and contributions on labour, as well as employee taxes and contributions, in particular for low wage workers	Draft law implementing the competitiveness, employment and stimulus Pact and draft royal execution decrees (Projet de loi portant exécution du Pacte de compétitivité, d'emploi et de relance et projets d'arrêtés royaux d'exécution)	Draft law taken on 21 March 2014, sent to Parliament and expected to be voted during April 2014	Entry into force expected from April 2014 to 2019			Cumulative reduction in labour taxes and contributions of 2 billion EUR during the period 2015-2019	Increased employment through stronger incentives to work and higher competitiveness
	Tax shift towards other tax bases	VAT on lawyers	Harmonise VAT practices and compensate other measures	Services of lawyers do no longer benefit from a general VAT exemption, the applicable rate becomes the general rate, i.e. 21%	Various measures law of 30 July 2013, articles 60-61 (loi du 30 juillet 2013 portant des dispositions diverses)	Fully implemented, in force since 1 st January 2014	Fully implemented			89 million EUR	
	Tax shift towards other tax bases	Increased capital income and capital gains taxes	Compensate other measures	Various rates of taxation on capital income or capital gains are harmonised towards the general 25% rate, i.e. the rates on: capital gains on mutual funds without European passport and com-	Various measures law of 30 July 2013, articles 52-55 (loi du 30 juillet 2013 portant des dispositions diverses) and program law of 28 June 2013 for liquidations	Fully implemented, except for liquidations	Entry into force on 1 st October 2014 for liquidations			120 million EUR without liquidations	

			pagnies liqui- dation, income of commercial activities of intermunicipal corporatons							
Tax shift to- wards other tax bases	Increased bank tax	Compensate other measures	In exchange for the state guarantee on savings de- posits, banks pay an in- creased tax on such deposits.	Various measures law of 30 July 2013, articles 70- 74 (loi du 30 juillet 2013 portant des dispositions diverses)	Fully imple- mented	Fully imple- mented			171 million EUR	
Tax shift to- wards other tax bases	Limitation of the tax reduction on service vouchers	Compensate other measures		Various measures law of 30 July 2013, articles 38- 42 (loi du 30 juillet 2013 portant des dispositions diverses)	Fully imple- mented, entered into force in July 2013	Fully imple- mented			29,5 million EUR	
Tax shift to- wards other tax bases	Limitation Higher accisesof product taxes	Compensate other measures		Various measures law of 30 July 2013, articles 62- 69 (loi du 30 juillet 2013 portant des dispositions diverses)	Staggered entry into force from July 2013, fully implemented	Fully imple- mented			182,5 million EUR	

	Tax shift towards other tax bases	Fairness tax	Compensate other measures and limit fiscal optimisation	Big companies will be required to pay an alternative tax of 5% of dividends corresponding to tax-optimised corporate revenue	Various measures law of 30 July 2013, articles 52-55 (loi du 30 juillet 2013 portant des dispositions diverses)	Fully implemented, entered into force in 2014	Fully implemented			165 million EUR net of measures geared towards SMEs	
CSR 6	Personalised job search assistance	All entities Cooperation agreement on accompanying and active follow-up of jobseekers	Reinforced and quicker active follow-up of jobseekers	Enlargement of the target audience, specific paths, quicker accompanying by the regions (4 th month for <25 , 9 th month for others) and follow-up by the ONEM (1 st assessment after 7 th month).	Cooperation agreement	Adopted end 2013		Raise of the employment rate			
	Extend existing activation efforts to all age groups.	Flanders The guidance model for the elderly, the so-called systematic approach, will be extended towards inflowing jobseekers of up to 60 years old.	Jobseekers over 50 years old are activated through unemployment guidance adapted to their specific needs.	Since March 2009 people between 50-52 years old are obligated to participate in unemployment guidance. In subsequent steps, this age group was expanded to 55 and later to 57. Starting in April 2014, the approach will include people up to the age of 60 as well.	Decision of the Flemish Government	In 2013, 93.6% of the target group were reached within 6 months of becoming unemployed. By then, 26.2% had found new employment.	The target group will include 58-60 year-olds starting April 1 st 2014.	The activation of the elderly is crucial in the attainment of the overall Flemish employment rate target of 76%.	The guidance of the elderly has to result in more outflow to work. Especially workers who have been the victim of collective redundancies will have to be reoriented towards new career perspective.		The employment rate for people over 55 amounted to 42.5% in 2013. If the current trend can be continued the employment rate target of 50% could be reached in 2020.

Extend existing activation efforts	Brussels Individualized support plan for all job seekers	Extension of the systematic, high-quality, formalised and customised support offered to the under-25s looking for work to all job seekers	Actiris is committed to implement a specific individualized support plan, with an intensity of greater monitoring for certain target groups taking into account the degree of autonomy and competence of job seekers	Management contract between Actiris and the Government of the Brussels Capital Region 2013-2017	In 2013, nearly 44.000 job seekers were accompanied by employment counsellors and coaches	Continuity	Increase of the Brussels/Belgian employment rate	The measure depends on the success of other strategic plans related to interregional mobility, matching between supply and demand...	Better integration on the labour market of the different target groups (under-30s, over 50s, underqualified...), enhanced social cohesion
Develop comprehensive social-inclusion strategies for people with a migrant background.	Flanders	The Integration policy responds to the situations and dynamics related to the consequences of migration, with a view to realizing independent and proportional participation, accessibility of all facilities, active and shared citizenship for all, and social cohesion.	The Flemish integration policy is an inclusive and horizontal policy	new decree of the 7th of June 2013			Raise the employment rate of people with a migrant background		Flanders will work on training in order to increase employment, such as integration courses and language tuition, as well as on support to stimulate the access to public services. Flanders will mobilize resources in the policy domains where the backlog of (non-EU) third country nationals (and their children) are the highest. Promoting the access to the labour market, addressing and insuring the right reference flow, and the prevention of unqualified outflow in education and segregation in certain cities, are the highest priority. Finally, Flanders makes the activation of youngsters a priority as well.

Migrants	Wallonia Integration path for migrants	Facilitation of the inclusion of migrants in the society and on the labour market.	Obligation for newcomers to follow an integration path. (Reception in a welcome office with a personalised counselling (mandatory), Language training, Citizenship training, Career orientation).	Decree	Adopted in March 2014	Full implementation for 2017	Raise of the employment rate, decrease of poverty			
Coherence in employment, education, training, and labour policies	Wallonia / Wallonia-Brussels Federation Cooperation between qualifying education and vocational training within living areas	Coherence of training supply with socio-economic needs within living areas. Addressing skills mismatches.	Common analysis of needs and development of the education and learning supply in adequation with the needs of the areas. 10 living areas will be created.	Cooperation agreement	Adoption 2nd reading in January 2014		Raise of the employment rate, decrease of the early schools leaving, development of skills			
Interregional mobility	Wallonia Language Plan	Languages learning to foster mobility	Several measures in favour of languages learning (Dutch/English mainly)	New Decree	Adopted early 2014		Raise of the employment rate and employability	6		Interregional mobility
	Brussels Single file for jobseekers and screening of skills	Enhanced exchange of information between employment and training agencies, better matching between supply	The single file will provide competent services all data related to the course of the job seeker (former pro-	Management contracts of Actiris and Bruxelles Formation		First pilot testings for the screening of skills related to the trades of storekeeper, road worker and IT technician –	Raise of the employment rate, enhanced efficiency of public services, contribution to inclusive			

			and demand	professional experiences, trainings, internships...) while the screening of skills will identify effective skills through testings.			adaptation of databases for single file	growth		
	To boost inter-regional labour mobility	All entities Strengthened cooperation between the regional PES	In the field of interregional mobility the cooperation between the Flemish Public Employment Service (VDAB) with Forem (Walloon Region) and Actiris (Brussels Capital Region) has been continued and intensified.	As far as the cooperation with the Walloon counterpart is concerned, three mixed VDAB-Le Forem teams are responsible for the active management of 5000 validated job vacancies. Active mediation of validated vacancies takes place between the 3 regional PES.	Cooperation agreement between the regional PES to boost mobility.	In 2013, vacancies for 5.740 jobs in Flanders were exchanged with le Forem, and 1.104 with Actiris. 1.961 Walloon jobseekers and 1.204 jobseekers from Brussels found employment in Flanders.		Raise the Belgian employment rate to the target of 73.2%.	Language difficulties are an important impediment to greater inter-regional mobility. Additionally, all regions are faced with similar bottleneck occupations, so inter-regional mobility will not solve many of the existing shortages.	The cooperation between the PES should lead to more mobility between regions and strengthen the supply side of the labour market (for example in the Flemish neighbourhood around Brussels). Special attention will be paid to filling in job vacancies for bottleneck professions.
CSR7	GHG emission reduction in the building sector	'Combi-premie' for energy renovation in Flanders	Reduction of CO2 emissions from buildings	Funding of combined renovation work in buildings. These combined renovations deliver more energy savings at lower costs than single measures or consecutive renovations.	Flemish Climate Fund, set up by the Flemish Government in 2012 (VR 2012 1307 DEC.0089)	The measure has been in place since January 2014.		Emission reductions within the period 2013-2020 were estimated to: 283.8 kton CO2-eq.		The measure is financed by the Flemish Climate Fund for a total amount of 3.744.000 EUR..

GHG emission reduction from transport	Mobility Plan Flanders	Reduction of GHG emissions from transport	The Plan has been provisionally adopted by the Flemish government on 25 October 2013; the formal adoption of the Mobility Plan Flanders still has to take place (for more information see http://www.mobiliteitsplanvlaanderen.be)	Decision of the Flemish Government	The public consultation on the draft Mobility Plan ended on January 12 2014 and the different strategic advisory councils formulated their advice		Reducing harm to the environment, independently of transport demand, is one of the 5 strategic targets of the Mobility Plan.			
GHG emission reduction from transport	All entities Road pricing for trucks	Reduction of road freight traffic and emissions	Setting-up of a road pricing system for trucks (> 3,5T)	Cooperation agreement	Adoption in January 2014	Implementation foreseen in 2016	GHG emission reduction			
GHG emission reduction	Brussels Air climate and energy code	GHG emission reductions	Definition of ambitious standards concerning energy performance, climate change and air quality	Edict	Edict adopted by the Brussels Council in May 2013	Preparation of an integrated air climate and energy operational plan	GHG emissions reduction, reduction of CO ₂ emissions in the city			
GHG emission reduction	Climate Decree in Wallonia	GHG emission reductions (ETS and non-ETS)	Definition of a GHG reduction trajectory, with "emissions budgets"; Preparation of the Air-Climate-Energy Plan 2013-2020.	Decree	Decree adopted in February 2014 1 st Air-Climate-Energy Plan adopted (1 st reading) in January 2014	Implementation in 2014; the public consultation of the Plan will be launched in June 2014.	GHG emission reduction			

Annex 2: Reporting table for the assessment of CSRs and key macro-structural reforms: quantitative assessment

In the context of the Pact on Competitiveness and Jobs, the federal Government decided to reduce employers' social security contributions in 2015, 2017 and 2019 with the aim to increase employment and the external competitiveness of Belgian enterprises (see paragraph 3.2). This measure is included in the macroeconomic projection that is presented in chapter 2. The impact of this measure is analysed and described by the Federal Planning Bureau³².

This measure comes on top of the reduction of the VAT-rate on electricity for households (see paragraph 3.3.2). The Federal Planning Bureau has calculated the impact of this reduction in October 2013³³. Table A1 synthesises the results of this simulation

Table A1: Impact of reduction of VAT-rate on electricity for households (difference w.r.t. a scenario not taking these measures into account) in % unless mentioned differently

	2016	2018
GDP (volume)	0.09	0.11
National price index	-0.40	-0.40
Employment (thousands)	6.01	7.68
Employment rate 20-64 (percentage points)	0.09	0.11
Nominal hourly labour cost	-0.42	-0.41
Current account balance (national accounts definition, % of GDP)	-0.03	-0.03
Government net financing requirement (% of GDP)	-0.07	-0.07

The details of the reduction of social security contributions are not yet known. But on the basis of the government decision, the following measure is simulated: (1) wage subsidies for night and team work are increased; (2) the social Maribel subsidy is increased; (3) the social security contributions are decreased in a general way and (4) the social security contributions for low wages are also further decreased. The overall ex ante cost is three times 450 million euro (in 2015 euros).

The simulation is carried out using two different hypotheses on the wage evolution. In a first hypothesis, gross wages before indexation are not changed w.r.t. the base run – they are controlled. The full reduction of the contributions benefits employers. In a second hypothesis, wages can increase w.r.t. the base run, as the reduction of the social security contributions is shared by the employers and the employees. These two hypotheses can be seen as two extreme cases.

In both cases the labour cost is reduced so that employers have an incentive to use more labour. In the first hypothesis, the labour cost reduction has a positive impact on employment, gradually leading to an extra 18,000 jobs. These job creations have a positive impact on the purchasing power of consumers. External competitiveness is also improved leading to higher exports. All in all GDP growth should be higher over the whole period and the GDP level should be 0.18% higher in 2020. Without any feedback effect, the cost of the social contributions is estimated at 1350 million euro in 2020. Higher economic activity reduces this cost to 660 million euro, or 0.14% of GDP in 2020.

³² The detailed results and the model used are described in Federal Planning Bureau, Perspectives économiques 2014-2019, Economische vooruitzichten 2014-2019, 24 maart 2014.

³³ Federal Planning Bureau, Variantes de baisse du taux de TVA sur électricité: impact macroéconomiques, novembre 2013.

The results for the simulation with freed wages go in a similar direction, but the impact is smaller. The benefits of the reduction in social security contributions are shared by employers and employees. The labour cost reduction is therefore smaller than under the first hypothesis. The employment creation and the improvement in external competitiveness are less pronounced, but still clearly positive.

Table A2: Impact of reductions of social security contributions
(difference w.r.t. a scenario not taking these measures into account)
in % unless mentioned differently

	Controlled wages			Freed wages		
	2016	2018	2020	2016	2018	2020
GDP (volume)	0.06	0.12	0.18	0.05	0.08	0.11
National price index	-0.05	-0.11	-0.18	-0.03	-0.04	-0.04
Employment (thousands)	4.77	11.19	18.02	2.77	4.58	6.31
Employment rate 20-64 (percentage points)	0.07	0.16	0.27	0.04	0.07	0.09
Nominal hourly labour cost	-0.38	-0.76	-1.10	-0.17	-0.17	-0.19
Current account balance (national accounts definition, % of GDP)	-0.02	-0.04	-0.05	-0.02	-0.05	-0.08
Government net financing requirement (% of GDP)	-0.06	-0.10	-0.14	-0.05	-0.08	-0.12

Annex 3: Reporting table on national Europe 2020 targets and other key commitments

Table 3. Description of the measures taken and information on their qualitative impact		
Progress on implementation List of measures and their state of play that were implemented	List of measures and their state of play that were implemented in response to the commitment	The estimated impacts of the measures (qualitative and/or quantitative ¹)
	National 2020 headline targets	
National 2020 employment target	<p>Flanders Introduction of career vouchers to promote participation in career guidance.</p>	<p>Flanders So far, interest in career guidance has doubled when compared to the period before the introduction of the measure. By taking more control over their career, people are expected to transition into the jobs they are most suited to more easily. This should increase job satisfaction, productivity and ultimately lead to a reduction in early retirement.</p>
	<p>Wallonia Young Guarantee Initiative Action Plan, with enhanced efforts of dual education (new cooperation agreement adopted in January 2014), development of internships, fight against school leaving Implementation mainly in 2014-2015, with the support of the Initiative for YEI, and further support from the ESF.</p>	<p>Wallonia Reduction of early school leaving, better matching of skills on the labor market, reduction of young people unemployment</p>
	<p>Brussels Young Guarantee Action Plan, implemented through 6 strategic axes, with a new dedicated department inside the regional employment agency, an enhanced cooperation framework between employment, education & vocational training institutions and a cumulative budget of 20 million EUR.</p>	<p>Brussels Improved guidance and support for young job seekers, increasing the employment rate of less than 25 years, better matching of supply and demand on the labor market</p>
National 2020 R&D target and innovation	<p>Flanders The extra Flemish public budget for R&D&I for 2014 is composed of: + 45 million EUR (competitiveness pact); + 18.9 million EUR (integration of higher education) and + 10 million EUR for SOFI (spin-off fund for research results from the 4 Flemish PROs).</p>	<p>Flanders The 2014 additional public funding will contribute to the objective of Flanders allocating 3% of its GDP to research and development by 2020.</p>
	<p>Wallonia Wallonia pursues the Implementation of the research strategy 2011-2015 through mainly the decree on fundamental research funds (104 mio/year), the creation of an institute for sustainable development (5 mio/year), the financing of the institute for life science (6 mio/year), the themes, the modification of the RDA decree, the introduction of new</p>	<p>Wallonia The objectives of the Wallonia's strategy are: step up the R&D efforts, promote scientific excellence, strengthen R&D capacity and R&D valorisation</p>

¹ Cross references with column 9 of Table 1

	mobility mechanisms and investment in infrastructures.launch of several calls (for SMEs, social innovation, projects in priority	
	Wallonia Implementation of the Creative Wallonia Plan : multiple actions of creativity learning, sensitization, and support to innovative activities of SMEs. Launch of executive masters, living labs and creative hubs calls, deployment of the maker's lab, development of incubation support for start ups, deployment of digital cities, numeric schools,... Evaluation of the plan is underway.	Promotion of creative economy, boosting innovation and creativity
	Brussels As part of the implementation of its Research, Development and Innovation strategy, the Brussels-Capital Region supported in 2013, projects for 33 million EUR in the priority areas of ICT, life sciences and sustainable development. The R&D budget will reach nearly 64 million EUR in 2014	Brussels The 2014 additional public funding will contribute to the objective of allocating 3% of the GDP to research and development by 2020
	FED The increase of the Belgian contribution to ESA for 25 million EUR over a 5-year period	FED Further increase the R&D intensity
GHG emission reduction target	Flanders Flemish climate policy plan 2013-2020 Flemish Climate Fund	Flanders The Flemish Climate Policy Plan is intended to reduce greenhouse gas emissions in Flanders by 15% between 2013 and 2020, this in accordance with the target that was set for Belgium in the European Effort Sharing Decision. On February 1 2013, the Flemish Government approved the draft Flemish Climate Policy Plan 2013-2020. The Government of Flanders decided on 27 April 2012 to set up the Flemish Climate Fund to provide a financial framework for its ambitious long term climate policy. This Climate Fund will mostly draw on revenues from the auction of emission allowances under the EU ETS.
	Wallonia Adoption of the Decree on Regional Strategy for sustainable development which makes mandatory, for the next regional government, the adoption of a Strategy for sustainable development (adoption in 1st reading in June 2013) and the adoption of a new Alliance Employment-Environment.	Wallonia The Decree will allow to meet sustainable development objectives including GHG emission reductions.
	Brussels -Adoption by edict of the Brussels Air climate energy code and preparation of the Air climate and energy integrated operational plan -Iris 2 plan with the ambition to reduce car traffic by 20% within the city	Brussels These integrated and complementary regional plans are contributing to the Brussels objectives in terms of GHG reduction target
Renewable energy target	Flanders Flemish renewable energy action plan 2020/2050 Flemish action plan on renewable heat Elaboration of support mechanism for green heat production Minimum share of renewable energy in new buildings	Flanders The Flemish Renewable Energy Action Plan 2020 will be adjusted in function of the intra Belgian burden sharing of the renewable energy objectives 2020. In order to make the realisation of the objective regarding renewable energy possible, a strong growth of green heat will be required.

		The regulation for implementing a minimum share of renewable energy in buildings came into force in January 2014.
	Wallonia Adoption of a roadmap for large wind turbines and solar photovoltaic Adoption of a decree setting a map for wind turbines.	Wallonia The objective is to produce 3 800 GWh electricity from large wind turbines and 1 250 GWh from solar PV in 2020 and to contribute to the objective of 8 000 GWh of green energy produced in Wallonia in 2020.
National energy efficiency target	Flanders Elaboration of the third Flemish energy efficiency action plan Energy performance standards for new buildings, action plan for nearly zero energy buildings The Energy Renovation Programme 2020 for existing houses Energy policy agreements with the energy intensive industry	Flanders Within this third energy efficiency action plan, the measures of the second action plan (2011) will be evaluated. By April 30, 2014 it will be submitted to the EC (as part of the national action plan). On 21 June 2012, the Government of Flanders took note of the action plan for nearly zero-buildings, stipulating that at the latest on 1 January 2021, the EPB requirements for all new buildings correspond to the EPB requirements for nearly zero energy buildings and that as of 2019 new public buildings be nearly zero energy buildings. Meanwhile the energy renovation programme 2020 for existing houses will be further implemented. To improve the energy efficiency of industry, new energy policy agreements with the energy intensive industry will replace the existing benchmark and audit covenants (in 2014).
	Wallonia Implementation of the 1st Alliance Employment-Environment concerning sustainable buildings. This includes e.g. the modification of rules regarding the energy performance of buildings, the prolongation of support for energy efficiency in private buildings (households), the support of energy efficiency in public buildings and investment programmes in social housing. Adoption of new (2nd generation) voluntary agreements with industry in December 2013	Wallonia The housing quality and energy performance of buildings were improved. Transition towards more sustainable approaches and increase in employment rate in the construction sector. 158 sites from 13 industrial federations are involved on a voluntary basis. This measure aims to reduce further energy consumption (and therefore GHG emissions) as well as electricity costs.
	Brussels Energy performance of buildings: "Alliance habitat" This project aims to reach high energy efficiency standards for the construction of public housing and the renovation of existing social housing.	Brussels In terms of energy performance, all new public housing buildings will be built according to the "standard passive" (total budget 600 million EURO), while renovation of existing social housing will respect the "standard low-energy" (300 million). In addition, 100 housing units out of the 6720 planned will be built according to the standard "0 carbon" by 2017.
National early school leaving target	Flanders On 12th July 2013 the Parliamentary Act on the reinforcement of higher vocational education was approved. This act will contribute to reaching the target of people having a tertiary education degree.	Flanders It comprises a set of measures which address higher vocational education in Flanders. These measures are designed to strengthen the cooperation between providers of higher vocational training programmes, to expand the range of adult education, and to facilitate the transformation, development, quality management and funding of higher vocational training programmes. This will contribute to the Flemish target for tertiary education: at least 47,8% of all people aged 30-34 years having completed higher education by 2020.

	<p>Wallonia New decrees (sectoral and cross-sectoral) <i>for school attachment, violence prevention and support to guidance</i> adopted in November 2013.</p>	<p>Wallonia Reducing early school leaving through a coordinated approach through all involved services</p>
	<p>Project of <i>Decree reforming the 1st level of education</i> adopted in December 2013 (1st reading)</p>	<p>Reducing early school leaving through new support tools (collective action plans, individualized learning plans) and reinforcing pluridisciplinary approach in the 1st level, and support mechanisms for schools with high failure or absenteeism rates.</p>
	<p>Brussels Increase of the budget allocated to the Brussels action plan against early school leaving (1,8 million EUR) decided in september 2013.</p>	<p>Brussels Actions promote inclusion of schools in the neighborhoods, help teachers boosting educational team and providing coaching mission. They are implemented thanks to partnership with municipalities and the associative sector. They will contribute to the reduction of early school leavers</p>
National target for tertiary education	<p>Decree on the "landscape of higher education" adopted in November 2013</p>	<p>Optimize resources and raise the performance of the sector: research excellence, consistency of supply, quality of education, accessibility and promoting success.</p>
National poverty target	<p>FED Structural mechanism for adapting social security and social assistance benefits to the development of the general standard of living</p>	<p>FED Supporting the income of the lowest income categories through an increase of (selected) social assistance and social security benefits on top of the adjustment to the consumer price index. In the framework of the 'interfederal' pact for competitiveness, employment and support to the economic recovery, the federal government has decided (November 2013) that the financial resources, as determined in the law of 23/12/2005, will be used for the adaptation of social benefits to the development of the general standard of living.</p>
	<p>Flanders Embedding poverty test in the drafting of new regulations</p> <p>Additional efforts to foster the employment of people with an immigrant background.</p>	<p>Flanders In March 2014, the Flemish government approved the poverty test. Henceforth policies are pre-tested for their impact on the poverty situation. Measures that let the gap between rich and poor grow, must then be adjusted based on the poverty test. With this Flanders wants to increase the efficiency and effectiveness of poverty reduction policies significantly.</p> <p>The Government of Flanders invests in the guidance of underprivileged groups to employment. These also include people with an immigrant background who often have limited Dutch knowledge. Shortly after having registered, each newly registered jobseeker is screened for his or her Dutch knowledge. If the jobseeker's knowledge appears to be insufficient, he or she is referred to a Dutch Language House where his or her knowledge is tested in order to determine his or her level. After that, the jobseeker who does not master the Dutch language is given an adjusted training programme, called 'Dutch as a second language', as part of a pathway to employment. The result of this approach is evident from the figures. After six months, 27% of job seekers with limited knowledge of Dutch has found work. The 2014 budget was in the context of the integration - and integration policy also 4 million additional registered with the Education and Training policy.</p>

	The Flemish government annually provides grants to local governments that are conducting a local children's poverty reduction policy	For the year 2014 an amount of 4,5 million EURO is available. The municipalities where child poverty rates are the highest may rely on these resources. The selected municipalities must appoint a coordinator. The coordinators can appeal to a learning network for exchange, coaching and support.
	Wallonia New decree allowing the official recognition of and support to a network for fighting against poverty adopted early 2014	Wallonia Reinforcing effectiveness of policies fighting against poverty through a better and structured dialogue
	Brussels The Brussels council approved in September 2013 the programme of the new "Alliance habitat", aiming at enhance access to housing, in particular for vulnerable people.(pluriannual budget of 953 million EUR).	Brussels Poverty in Brussels being often linked to housing because of a substantial rising of real estate prices and the lack of public housing, the construction of new public housing buildings and the renovation of existing social housing (more than 6000/year) will contribute to the fight against poverty.
Euro-plus pact commitments (if relevant)		
Euro Plus Pact commitment on ...		
Other		
Main measures related to implementation of the Flagship Initiatives		
Main (new or updated) commitments in the NRP for the next 12 months	Foreseen main measures	The estimated impacts of the measures (qualitative and/or quantitative)²
(Related to AGS priorities, Euro Plus Pact commitments, commitments in relation to 2020 targets, to National Job Plans, to other key bottlenecks identified in the NRPs, commitments in relation to flagship initiatives)		
Industrial Policy	Wallonia Implementation of an integrated industrial policy, based on the smart specialisation principles, through clustering policy . 9 th call for projects : 20 projects financed (65 mio), 10 th call was launched end 2013. Development of innovation platforms, creation of an agro-food incubator, support to internationalisation. Evaluation completed in February 2014.	Consolidate Walloon industrial basis on key markets, by constituting a critical mass, a high level of competitiveness in selected specialisation areas.
	Flanders New industrial policy	Considering the New Industrial Policy (NIB), the Flemish Government decided to apply a more focussed approach with respect to the subsidies than can be granted to companies. As a result, the existing strategic investment and training support scheme aiming at these companies was adapted into a strategic transformation support (STS) scheme. The new system took effect as of 1 October 2013 and supports investments and training projects that considerably strengthen the Flemish economy, more specifically: investments into strategic clusters and leadplants in Flanders, investments into the international extension of innovation-oriented SME's in Flanders, or transformative investments that ensure a sustainable anchoring of major employment in Flanders. The annual budget is 40 million EURO. The support system is more easily accessible for SME's and mutual cooperating com-

² Cross references with column 9 of the standard reporting table (Annex 2)

		panies may also jointly introduce a project (by at least three businesses that do not belong to the same entrepreneurial grouping).
Small Business Act	<p>Implementation of the Walloon SBA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - New support programme for entrepreneurship (2014-2020) adopted - New start-ups and spin-offs supports - Support to bank credits for SME, partnerships with private equity funds - New retail platform for transmission of enterprises - New innovation diagnosis tool <p>Priorities for 2013: entrepreneurship in higher education, support to export outside EU, support to non technological innovation, creation of living labs, innovation in SMEs, matching between different types of investors and entrepreneurs/enterprises</p> <p>Administrative simplification: reducing payment delays, reducing permits delivering delays, unique and centralised collect of data, rationalising administrations. Enhanced and simplified procedures of implantations (new code for territorial development adopted in January 2013, new Decree on commercial implantations- 1st reading, dematerialization of environment permit underway)</p>	The Walloon SBA aims at 4 priorities : facilitating access to financing, promoting entrepreneurship, developing innovation and internationalizing of SMEs.
	<p>Flanders:</p> <p>Various measures aimed specifically at stimulating entrepreneurship, SME's , and access to finance. The new and recent initiatives include:</p> <ul style="list-style-type: none"> - New call for bridging projects "Economy-Education" - Parenthood projects aimed at female and at 50+ entrepreneurs - Call for starters and young entrepreneurs - KMO Portefeuille 2.0: the renewed SME wallet now includes a new pillar on coaching, and its strategic advice part has been expanded - SME funds from the 4 main banks are partly guaranteed through Gigarant (Bankenplan scheme) in order to facilitate the LT financing on 5-12y towards SME's - New support measure for incubators aimed at spin-off companies and start-up businesses with an R&D profile <p>Administrative simplification: the environmental license and planning permission have been integrated into a single permission, the Omgevingsvergunning.</p>	
Resource efficiency	<p>Wallonia</p> <p>Stable base for the circular economy support mechanism (NEXT) and creation of a reference center for shorts circuits and circular economy</p>	<p>Wallonia</p> <p>Promoting resource efficiency in industry through circular economy projects and exploiting reduction of operational cost potentials for SMEs</p>

Bijlage 4 van Vlaanderen

1. Governance van de Vlaamse Europa 2020-strategie

Op respectievelijk 1 april 2011, 30 maart 2012 en 29 maart 2013 nam de Vlaamse Regering (VR) akte van de Vlaamse hervormingsprogramma's in het kader van de Europa 2020-strategie. Het Pact 2020 en Vlaanderen in Actie (ViA) vormen samen het (Vlaams) referentiekader voor het tot stand brengen van de structurele hervormingen in Vlaanderen. Het opstellen van een eigen hervormingsprogramma illustreert de ambitie van de VR om inzake de Europa 2020-strategie het nodige *ownership* op te nemen.

Met het *Vlaams hervormingsprogramma* (VHP) 2014, waarvan de VR op 28 maart 2014 akte nam, brengt de VR de noodzakelijke maatregelen in beeld om de realisatie van haar Europa 2020-doelstellingen dichterbij te brengen en biedt ze eveneens, wat de Vlaamse bevoegdheden betreft, een antwoord op de landenspecifieke aanbevelingen (LSA) die in 2013 aan België werden gericht. In het VHP 2014 wordt waar mogelijk de link gelegd met de zesde staatshervorming. Het zal de volgende VR zijn die de overkomende bevoegdheden inhoudelijk zal invullen en daarmee een antwoord zal bieden op het verder doorvoeren van de structurele hervormingen en de landenspecifieke aanbevelingen 2014.

De VR hecht veel belang hecht aan het versterken van het *draagvlak* voor de Europa 2020-strategie. Net zoals dit de voorbije jaren het geval was, werden ook dit jaar de *sociale partners* (via het VESOC) bij de totstandkoming van het VHP 2014 betrokken. Voor tal van maatregelen wordt samengewerkt met de (boven)lokale besturen. Ook dit jaar werd een inbreng van de *Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten* (VVSG) en de *Vereniging van de Vlaamse Provincies* (VVP) opgenomen, waarin een aantal goede voorbeelden en praktijken van (boven)lokale besturen m.b.t. de realisatie van de Europa 2020-strategie in beeld worden gebracht.

Het VHP is ook de basis voor de input van de Vlaamse overheid voor het *nationaal hervormingsprogramma* (NHP) 2014 en eveneens het vertrekpunt voor de Vlaamse aan de werkzaamheden van het Europa 2020-platform van het Comité van de Regio's.

Op de webpagina <http://www.vlaandereninactie.be/over/eu-2020> wordt alle relevante informatie m.b.t. het VHP voor een breder publiek ontsloten.

2. Tenuitvoerlegging van de landenspecifieke aanbevelingen in Vlaanderen

In juli 2013 richtte de Raad ECOFIN 7 landenspecifieke aanbevelingen¹ aan België. Deze aanbevelingen hebben betrekking op de duurzaamheid van de overheidsfinanciën, sociale zekerheid voor de ouderen, kostenconcurrentievermogen en loonvorming, concurrentie in de netwerksectoren en de dienstensector, het verminderen van de belastingen op arbeid, de arbeidsmarkt, broeikasgasemissies. Op elk van deze terreinen neemt Vlaanderen noodzakelijke maatregelen en voert het op deze manier structurele hervormingen door.

2.1. Duurzaamheid van de overheidsfinanciën (LSA 1)

Net als in de voorgaande jaren, blijft de VR ook in 2014 inzetten op een *begrotingsevenwicht zonder overschotten*. In 2014 werden er, naar analogie met de voorgaande jaren, een aantal structurele besparingen getroffen. Zo versnelde de VR bijvoorbeeld het efficiëntietraject dat ze voor haar

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:217:FULL:NL:PDF>

diensten heeft vooropgesteld en dat moet resulteren in een verlaging van het aantal koppen in de Vlaamse administratie tegen het einde van de legislatuur met 6,5% (in plaats van de tot op heden voorziene 6%). Door deze versnelling neemt de besparing in loonkredieten in 2014 met 5 miljoen euro toe tot 25 miljoen euro. Teneinde nieuwe beleidsimpulsen te kunnen initiëren zullen diverse maatregelen in ministeries en instellingen zorgen voor 60 miljoen euro aan recurrente besparingen. In navolging van de interne staatshervorming wordt de toelage aan het provinciefonds niet meer decretaal aangepast met 3,5% per jaar, worden de middelen blijvend gespreid toegekend en wordt tot slot ook een verlaging van de toelage met 20 miljoen euro doorgevoerd. Naast de uitvoering van de bijkomende beleidsimpulsen die reeds voorzien zijn binnen het kader van het constant beleid, werd er ook voorzien in bijna 500 miljoen euro aan nieuwe beleidsimpulsen, waarvan er in 2014 177 miljoen euro zal worden gehonoreerd. Ter ondersteuning van het herstel van de economie werd een competitiviteitsprovisie voorzien. Deze bevat 166 miljoen euro aan beleidskredieten en 83 miljoen euro aan betaalkredieten voor het honoreren van de genomen verbintenissen.

Dankzij het goede begrotingsresultaat in het jaar 2013 en de terugbetaling door KBC van een eerste gedeelte van de aan hen verleende steun voor een bedrag van 1,75 miljard euro heeft de Vlaamse overheid haar **directe schuld** in 2013 met 2 miljard euro kunnen verminderen tot 4,4 miljard euro. Het kasresultaat, ook wel netto te financieren saldo (NFS) genoemd, was voor het derde jaar op rij positief. Exclusief de eerste KBC-terugbetaling bedroeg het netto te financieren saldo in 2013 287 miljoen euro. De directe schuld van de Vlaamse overheid zal verder dalen van 4,4 miljard euro eind 2013 tot 4,1 miljard euro eind 2014.

Vlaanderen heeft het *Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur (VSCB)* op 21 december 2012 geratificeerd. Op 13 december 2013 ondertekenden de Federale overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies een *samenwerkingsakkoord* betreffende de uitvoering van artikel 3 §1 van het VSCB en de nodige stappen werden genomen zodat het Vlaams instemmingsdecreet in het Belgisch staatsblad kan worden gepubliceerd. Wat de *omzetting van de richtlijn 2011/85 EU tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten*, dienen er behalve de verdere uitwerking van een aantal praktische afspraken tussen de verschillende entiteiten (bv. de uitwerking van een methodologisch kader inzake de opmaak van een meerjarenbegroting voor de gezamenlijke overheid), wat Vlaanderen en haar lokale besturen betreft geen verdere stappen ondernomen te worden om aan deze richtlijn te voldoen.

2.2. Sociale zekerheid voor de ouderen (LSA 2)

De VR nam, zoals in het VHP 2013 was aangegeven, de afgelopen jaren een reeks maatregelen om de *feitelijke pensioenleeftijd voor het overheidspersoneel te verhogen*. Op 26 april 2013 verleende VR haar goedkeuring aan het voorontwerp van decreet tot opheffing van artikel 158 van de Nieuwe Gemeentewet. De bedoeling is het werken na 65 jaar mogelijk te maken voor het vast aangestelde statutaire personeel van gemeenten, provincies en OCMW's. Het voorontwerp van decreet is in behandeling bij het Vlaams Parlement nadat de vereiste adviezen werden ingewonnen.

2.3. Kostenconcurrentievermogen en loonvorming (LSA 3)

Onder impuls van de VR werd eind 2013 een *competitiviteitspact afgesloten* waarbij de federale overheid en de deelstaten samenwerken om de concurrentiekracht te versterken. De VR werkt hier voor rond volgende assen:

a. De competitiviteitsprovisie wordt prioritair ingezet op lastenverlaging

In het concurrentiepact is beslist dat de Vlaamse overheid vanaf het laatste kwartaal van 2014 125 miljoen euro per jaar extra zal inzetten op *loonkostverlaging* in het kader van de nieuwe bevoegdheden.

Daarbij wordt gedacht aan kortingen voor bv. jongeren (-30 jaar) of oudere werknemers (+55 jaar). Eerst zullen echter de bestaande doelgroepmaatregelen die overkomen geëvalueerd worden, evenals de federale lastenverlaging die gepland wordt in het kader van het concurrentiepact, om de besteding van de middelen zo doelgericht mogelijk te laten gebeuren.

b. Inzetten op de vermindering van de energiekost

De VR besliste reeds in 2012 over de voortzetting van de *energiebeleidsovereenkomsten* voor de energie-intensieve ondernemingen. Ondernemingen die een dergelijke overeenkomst met de overheid afsluiten engageren zich om een bepaalde energie-efficiëntie te realiseren en zullen daardoor minder energiekosten hebben. Deze regeling is op dit moment in aanmeldingsprocedure bij de EC.

In 2012 werd de *steunregeling voor hernieuwbare energie en warmte-krachtkoppeling (WKK) herzien*. De steun die sinds 2013 wordt verleend, is veel kostenefficiënter waardoor deze minder zwaar doorweegt in de energiefactuur. Bovendien werd aan de energie-intensieve industrie tot 98% vrijstellingen gegeven voor deze kosten. Deze vrijstellingen zorgen voor een vermindering met minimaal 161,5 miljoen euro in 2013 van de energiekosten voor de ondernemingen. Dat is 127,5 miljoen euro meer dan voor de aanpassing. De indirecte CO₂-kosten in de elektriciteitsprijs stellen bepaalde bedrijfstakken bloot aan een risico op delocalisatie (indirecte carbon leakage). Daarom laat de EC toe dat hiervoor een compensatie wordt geboden aan ondernemingen uit deze bedrijfstakken. De VR heeft op 29 november 2013 principiële beslist om de maximaal toegelaten steun te geven aan alle ondernemingen die in aanmerking komen. Voor het verbruiksjaar 2013 zal de VR daarmee de energiekosten voor de industrie met 60 miljoen euro verlichten.

Met de netbeheerder ELIA werd overeengekomen dat in haar nieuwe tariefvoorstellen aan de CREG de industrie maximaal zal gevrijwaard worden. De klanten die aangesloten zijn op het plaatselijke vervoersnet en die eventueel een heffing zullen moeten betalen voor de hernieuwbare energie zullen gelijkaardige vrijstellingen krijgen zoals voorzien in het energiedecreet.

Met de goedkeuring van het *KMO-energie-efficiëntieplan (KEEP)* heeft de VR een reeks van maatregelen beslist om de energie-efficiëntie bij kmo's te stimuleren. Dit omvat een uitbreiding op het gebied van steun voor advies en steun voor energie-investeringen. Verder wordt er ook ingezet op doelgerichte sensibilisering en informatieverstrekking.

c. Ondersteuning van onderzoek & ontwikkeling en innovatie.

Vlaanderen engageert zich voor een groeipad naar 3% van het BBP voor totale O&O-uitgaven. In 2011 bereikte Vlaanderen een (record)aandeel van 2,4%. Hiermee is t.o.v. het cijfer voor 2006 (1,96%) een fors groeipad gerealiseerd. De totale uitgaven voor O&O en innovatie van de Vlaamse overheid bedragen in 2013 bijna 2 miljard euro. Dit budget ligt vergeleken met 2008 op jaarbasis bijna 200 miljoen euro hoger. De uitgaven voor O&O bedroegen in 2013 zowat 1,3 miljard euro, wat 150 miljoen euro meer is op jaarbasis dan in 2008. In het licht van de competitiviteitsnoden zal de VR in 2014 bijkomend 45 miljoen euro vastleggen voor O&O projecten. Deze middelen zullen besteed worden om onderzoek en innovatie in het bedrijfsleven te stimuleren, zoals onderzoek gericht op onderzoeksprojecten met industriële valorisatie, op de versterking van de wetenschappelijke infrastructuur waar bedrijven en onderzoeksinstituten samen projecten kunnen op uitvoeren, op hoogtechnologische ondersteuning van KMO's, en ten behoeve van IWT-bedrijfsprojecten. Dit bijkomend budget zal ook de uitbouw van het nieuwe strategische onderzoekscentrum in de maakindustrie versterken.

Vlaanderen zet ook sterk in op maatregelen om de vermarkting van innovatie te versnellen. Hiertoe kan het *TINA-fonds* tot 200 miljoen investeren in projecten van clusters van bedrijven en worden

projectmiddelen ingezet van het *Nieuw Industrieel Beleid (NIB)* ten belope van minstens 10 miljoen euro per jaar.

d. Ondersteuning van investeringen van bedrijven.

Het Vlaams gewest beschikt over een performant instrumentarium ter ondersteuning van de investeringen door ondernemingen. Dit gebeurt zowel via subsidies, kapitaal of leningen met kapitaal karakter, de ondersteuning en facilitering van externe bank- en andere financiering en een aangepaste fiscaliteit. Het gaat over jaarlijkse maatregelen voor zowat 240 miljoen euro. Tevens wordt voor meer dan 1,5 miljard euro aan bijkomende financiering mogelijk gemaakt. Wat de subsidies of de ondersteuning van externe financiering betreft, nam de VR recent en in het kader van de begroting 2014 volgende maatregelen met recurrente uitgaven: (i) het vrijwaren van de subsidies voor strategische transformatie, ecologie-investeringen en ontwikkeling van bedrijventerreinen (115 miljoen euro), (ii) de waarborging tot 350 miljoen euro gedekt met verliesfinanciering (24 miljoen euro).

Via haar **bankenplan** besliste de VR tot verschillende bijkomende maatregelen ter ondersteuning van de externe financiering (i) 1,1 miljard euro lange termijnkredieten vanwege de banken, kunnen ondergebracht in fondsen die deels gewaarborgd worden via Gigarant, (ii) Het plafond voor de winwinlening werd opgetrokken tot 200.000 euro zodat KMO's de fiscale voordelen in de personenbelasting kunnen maximaliseren.

Het instrumentarium van PMV voor investeringen in bedrijven wordt permanent geoptimaliseerd. Dit leidde in 2013 ondermeer tot de oprichting van een tweede fonds gericht op spin-offs van hogescholen en associaties (SOFI2) voor een bedrag van 10 miljoen euro.

In het kader van SALK besliste de VR tot een kapitaalsverhoging bij LRM van 100 miljoen euro o.a. voor achtergestelde leningen aan KMO's.

In het kader van de fiscaliteit besliste de VR in het najaar van 2013 tot een versnelde afbouw (gedurende de komende 3 jaar) van het belastbare kadastraal inkomen op materiaal en outillage bij nieuwe bedrijfsinvesteringen. Deze maatregel vergt op kruissnelheid een bijkomende compensatie naar gemeenten van 45 miljoen euro.

Om de transformatie van KMO's te ondersteunen wil de VR de loonkost voor strategische functie verminderen via aanwervingspremies voor export- en kennismanagers in KMO's. De ondernemingen bekomen een premie van 50% het brutoloon, beperkt tot 20.000 euro voor één jaar. Dit instrument komt bovenop de KMO-portefeuille waarvoor 40 miljoen beschikbaar is in 2014. Hiervoor zal nog 10 miljoen euro vastgelegd worden.

e. Investeringen in menselijk kapitaal.

Investeringen in menselijk kapitaal in functie van de concurrentiekracht en de werkgelegenheid zijn een absolute prioriteit voor de VR. In 2014 zijn voor het arbeidsmarktbeleid 1,597 miljard euro aan beleidskredieten ingeschreven in de begroting. Vlaanderen wil de werkzaamheidsgraad verhogen om zoveel mogelijk mensen aan de slag te hebben. De VR heeft ingezet op die doelgroepen en op die kantelmomenten waar de werkzaamheidsgraad nog kan toenemen (arbeidsreserve). Essentieel daarbij is in te spelen op de loopbaan van de mensen en bij voorkeur zo preventief mogelijk.

De VR heeft een *vernieuwd systeem van loopbaanbegeleiding* (op jaarbasis 12 miljoen euro) voor de begeleiding van werknemers die hun loopbaan willen heroriënteren. De *begeleidingsaanpak voor 50+* wordt verfijnd en wordt vanaf 1 april uitgebreid tot 60 jaar. De doelgroepremie voor 50+ is

efficiënter gemaakt en kent een stijgend succes.. Wat de **jongeren** betreft, werd een actieplan goedgekeurd ter voorkoming van de ongekwalificeerde uitstroom met o.a. initiatieven om de overgang van onderwijs naar de arbeidsmarkt te bevorderen. Er is ook beslist over een structurele hervorming van het secundair onderwijs. Er werden ook extra maatregelen genomen voor jongeren die ongekwalificeerd de school verlaten met o.a. Werkinlevingstrajecten in de centrumsteden en Instapstages (i.s.m. de federale overheid) voor alle jongeren zonder diploma.

De VR zet I ook volop in op het efficiënter functioneren van de arbeidsmarkt in Vlaanderen: beroepsopleidingen die worden aangevuld met werkplekleren; een hervorming van het matchingsysteem in functie van competenties (i.p.v. diploma's), de versoepeling van de IBO-maatregel en het feit dat VDAB die zich ook meer oriënteert in functie de behoeften van de bedrijven ("iedereen bemiddelaar").

f. Ondersteuning van overheidsinvesteringen.

De VR blijft een investeringsregering. In 2013 bedroeg het horizontaal programma voor investeringen 3,611 miljard euro. De VR engageert zich om de investeringen (op vlak van schoolinfrastructuur zorgsector, sociale woningbouw, de mobiliteit op peil te houden en zo mogelijk te versterken. De investeringen zullen in 2014 verder toenemen met 340 miljoen euro. Bijzondere inspanningen worden gedaan op het vlak van onderwijsgebouwen (+80 miljoen euro), zorginfrastructuur (+ 20 miljoen euro) en openbare werken (+40 miljoen euro). Dit is dan nog exclusief de investeringen die gebeuren via PPS en via kapitaalinvesteringen.

g. Horizontale budgetten voor relance en concurrentiekracht:

In het kader van *SALK* zet de VR 81 miljoen euro in voor de relance en transformatie van de economie in Limburg. Binnen het Hermesfonds is 25 miljoen euro vastgelegd voor relance maatregelen. Binnen de geldende doelstellingen van de EC zal de Vlaamse overheid in de periode 2014-2020 de middelen uit de Europese cohesiefondsen ook maximaal oriënteren in functie van de duurzame versterking van de economie en de werkgelegenheid. Het betreft een totale enveloppe van om en bij de 650 miljoen euro.

2.4. Concurrentie in de netwerksectoren en de dienstensector (LSA 4)

Het garanderen van effectieve concurrentie op detailhandelniveau (lees: op niveau distributie van elektriciteit en gas) is een gewestelijke bevoegdheid. Er kunnen daar zeer positieve cijfers voor 2012 worden opgetekend. De switchgraad is ongezien hoog en het marktaandeel van de incumbent daalt verder. De HHI-index op het vlak van levering evolueert sterk in de juiste richting.

De technische regulering van de distributie van elektriciteit en gas is een gewestelijke bevoegdheid, terwijl de tariefregulering van het distributienet een federale bevoegdheid is. In het kader van de zesde staatshervorming zal de bevoegdheid over de tarieven van de gas- en elektriciteitsdistributie op 1 juli 2014 overgaan van de federale overheid naar de gewesten. De tariefregulering van het distributienet komt hierdoor in de handen van dezelfde partij (VREG) als degene die instaat voor de technische en kwaliteitsregulering van het distributienet. Dit levert een duidelijke bonus op: de verantwoordelijke voor de regulering wordt ook geconfronteerd met het prijskaartje ervan. Ook inzake toezicht en rapportering biedt deze wijziging grote voordelen voor regulator en gereguleerde. Op 20 december 2013 hechtte de VR haar goedkeuring aan vier amendementen op het ontwerpdecreet dat het Energiedecreet van 8 mei 2009 wijzigt. Het betreft de nodige overgangsmaatregelen rond de distributienettarieven om zo voor een stabiele overgangperiode te zorgen.

2.5. Belastingen op arbeid verminderen (LSA 5)

Daar de gewesten slechts over beperkte belastingbevoegdheden beschikken wat betreft de lasten op arbeid, zal deze aanbeveling *mede gerealiseerd* moeten worden d.m.v. maatregelen vanwege de *federale overheid*. De Vlaamse overheid onderzoekt momenteel *verschillende opties* inzake de *verschuiving van belastingen op arbeid naar minder groeiverstorende belastingen, waaronder ook de vergroening* van het Vlaams belastingstelsel.

Het Vlaams Gewest onderneemt, binnen haar bevoegdheden, verschillende acties in het kader van het proefproject *Mobiliteitsbudget* die het woon-werkverkeer moeten verduurzamen. Het mobiliteitsbudget is een alternatief voor, of aanvulling op, de bedrijfswagen en stelt de werknemer in staat zelf vormen van vervoer te kiezen die passen bij zijn of haar behoefte binnen een door de werkgever gesteld budget. Dit moet mensen aanzetten om voor hun woon-werkverkeer minder vaak de (bedrijfs)wagen te gebruiken. De voorbije jaren zijn er in het Vlaams Gewest verschillende publiek-private **pilootprojecten** opgezet die de invoering van een mobiliteitsbudget moeten faciliteren:

- Project “*Mobiliteitsbudget Werkt!*” (<http://www.mobimix.be/thema/mobiliteitsbudget>)
 - Met dit proefproject (2012) werd getest welke elementen een mobiliteitsbudget moet bevatten om succesvol te zijn. Op 12 maart 2013 werden in het Vlaams Parlement de resultaten van het project voorgesteld alsook aanbevelingen geformuleerd voor het beleid en ondernemingen die aan de slag willen gaan met het mobiliteitsbudget.
- Project “*I-mobiliteitsbudget*” (<http://www.vim.be/projects/smart-mobility-budget>).
 - Dit proefproject bestudeert de belangrijkste operationele en organisatorische knelpunten verbonden aan een persoonsgebonden mobiliteitsbudget. Er worden 25 bedrijven begeleid bij hun overstap naar een “*intelligent mobiliteitsbudget*”. Het project werd eind januari 2014 gelanceerd en in maart 2014 gaan de eerste bedrijven van start met het effectief testen van de tools. Het project loopt tot midden 2016.

Een *kilometerheffing* kan bijdragen aan de realisatie van verschillende beleidsdoelen, zoals het milieuvriendelijker maken van het belasting- en vervoerssysteem en het bestrijden van congestie. Concreet kan hierbij verwezen worden naar het project *Project Viapass* (<http://www.viapass.be>), het project voor wegbeprijzing van het Vlaamse, Brussels Hoofdstedelijke en Waalse Gewest. Het project is vooreerst ingebed in het mobiliteitsbeleid van het Vlaams Gewest. Voor de noodzakelijke beheersing van het aantal auto- en vrachtkilometers over de weg wordt ingezet op een zeer breed pakket van maatregelen, waarvan Viapass een belangrijk structureel sluitstuk vormt. Het doel van dit project is dubbel: het opzetten van een systeem van wegbeprijzing (1) voor vrachtwagens met een Maximaal Toegelaten Massa van meer dan 3.5 ton, gebaseerd op de infrastructuur- en milieukosten per gereden kilometer en gebruikmakend van satelliettechnologie en (2) voor alle voertuigen van 3.5 ton of minder gebruikmakend van een elektronisch wegvignet.

De aanbestedingsprocedure voor het toewijzen van het DBFMO-contract aan een *single service provider* is lopende. De doelstellingen van de kilometerheffing zijn onder andere (i) Het vrachtvervoer op een eerlijke manier laten bijdragen in de kosten voor de investeringen in en het onderhoud van de wegen, (ii) de mobiliteit op het Belgische grondgebied verbeteren door transportbedrijven aan te zetten om hun vrachtcapaciteit efficiënter in te zetten, (iii) bijdragen tot de verbetering van de milieuprestaties van het vervoerssysteem.

Volgens de huidige *planning* zou het systeem voor vrachtwagens in 2016 ingevoerd worden. Viapass voor personenwagens (vignet) komt er ten vroegste in 2016. Elke weggebruiker zal zo op termijn op

een eerlijke manier bijdragen aan de verbetering van het mobiliteitssysteem en de vermindering van de impact van het wegverkeer op het milieu. Het project Viapass past ook binnen de geplande *hervorming van de verkeersbelasting*. De inkomsten zullen in principe geherinvesteerd worden in onder meer de verbetering van de weginfrastructuur en van de mobiliteit in het algemeen.

Een *proefproject rond een kilometerheffing voor personenwagens* wordt opgezet waarvan de resultaten in de eerste helft van 2014 beschikbaar zullen zijn. Doel van dit proefproject is om na te gaan wat de effecten zouden kunnen zijn op het gedrag van de automobilisten van de invoering van een kilometerheffing voor lichte voertuigen in de GEN-zone: de voorstedelijke zone rond Brussel waar op dit moment het Gewestelijk Expressnet (GEN) voor snel voorstedelijk openbaar vervoer wordt uitgebouwd. Het doel van het proefproject is om de veranderingen in het gedrag van de burger te meten en houdt geen beslissing van de gewesten in over de invoering van een kilometerheffing voor personenwagens op korte of middellange termijn. De invoering van een kilometerheffing voor personenwagens is niet voorzien in het Politiek Akkoord en staat dus los van de invoering van het wegvignet voor personenwagens en de kilometerheffing voor vrachtwagens.

2.6. Arbeidsmarkt (LSA 6)

De **zesde staatshervorming** moet leiden tot meer homogene bevoegdheidspakketten, o.a. inzake arbeidsmarktbeleid. Door de bestaande bevoegdheden van de gewesten (bijvoorbeeld op het vlak van arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding) uit te breiden met bevoegdheden die verband houden met doelgroepenbeleid, controle op de beschikbaarheid van werklozen enzovoort, komen meer bevoegdheden in één hand terecht wat meer maatwerk door Vlaanderen mogelijk maakt zodat de effectiviteit van het Vlaams beleid verder kan worden versterkt.

De VR neemt heel wat maatregelen die uitvoering moeten geven aan de landenspecifieke aanbeveling die o.a. voorstelt om "De prikkels die werken onaantrekkelijk maken, verder te reduceren door effectief de hand te houden aan de verplichting om werk te zoeken en ervoor te zorgen dat alle werklozen gepersonaliseerde bijstand wordt geboden bij het zoeken naar werk". De belangrijkste maatregelen zijn:

- het inzetten op een effectief activerend arbeidsmarktbeleid (AAMB) via een gericht doelgroepenbeleid en specifieke maatregelen voor kansengroepen;
- de verplichting om zich te laten begeleiden in de zoektocht naar werk werd de voorbije jaren stapsgewijs uitgebreid naar oudere leeftijdsgroepen. Door de VR werd beslist deze verplichting uit te breiden tot 60 jaar (voorzien startdatum is 1 april 2014);
- Eind 2013 werd een *samenwerkingsakkoord* gesloten tussen de federale staat, de gewesten en de gemeenschappen, betreffende de actieve begeleiding en activering van werklozen. De controle van werklozen door de RVA wordt uitgebreid tot 55-jarigen, en vanaf 2016 tot 58-jarigen. Daarnaast worden deeltijds werklozen en werklozen met een arbeidshandicap gecontroleerd. Verder wordt meer informatie uitgewisseld tussen VDAB en RVA om te vermijden dat RVA-controles de VDAB-begeleiding doorkruisen;
- In 2013 werd 5 miljoen euro extra ingezet voor de aanpak van de *jeugdwerkloosheid*. De VR heeft specifieke maatregelen genomen met het oog op de *invoering van een jeugdwerkgarantie* en het terugdringen van de werkloosheid bij jongeren. Vlaanderen realiseert de jeugdwerkgarantie in de strijd tegen jongerenwerkloosheid. Vooral jongeren die zonder kwalificatie de schoolbanken verlaten, krijgen meer kansen om hun competenties bij te schaven. Via leren op de werkplek, instapstages en aangepaste inlevingstrajecten in de centrumsteden wil de VR deze jongeren de aansluiting met de arbeidsmarkt opnieuw doen vinden. Er worden bovendien 2500 extra plaatsen

voorzien voor intensieve begeleiding van jongeren, plus 500 extra plaatsen voor jongeren met een handicap. Voor jongeren die zich niet inschrijven bij de arbeidsbemiddelingsdienst wordt samengewerkt met lokale buurtwerking om hen toch te bereiken en naar de VDAB toe te leiden;

- De VR zet in op het toeleiden van de kansengroepen naar werk en hierbij vallen ook *personen met een migrantenachtergrond* die vaak over een beperkte kennis van het Nederlands beschikken. Elke nieuw ingeschreven werkzoekende krijgt kort na de inschrijving een screening van zijn kennis van het Nederlands. Als de kennis van de werkzoekende ontoereikend blijkt, dan wordt de werkzoekende doorverwezen naar een Huis van het Nederlands voor een testing of niveaubepaling. Vervolgens krijgt de Nederlandsonkundige werkzoekende een gepaste opleiding Nederlands tweede taal (NT2), als onderdeel van een traject naar werk. Op de begroting 2014 werd er in het kader van het integratie – en inburgeringsbeleid ook 6 miljoen euro extra ingeschreven;
- De VR neemt daarnaast nog maatregelen die betrekking hebben op het verhogen van de werkzaamheidsgraad van de kansengroepen. In 2013 werden de tender activeringszorg en het project ‘arbeidszorg doorstroom’ verdergezet en werd *het aantal trajecten voor personen in armoede uitgebreid*. Daarbovenop wordt in 2014 de *realisatie van 800 C-IBO's* (curatieve individuele beroepsopleiding) beoogd;
- Na de *zesde staatshervorming* wordt het *doelgroepenbeleid* een Vlaamse bevoegdheid. Het Vlaams Gewest zal in staat zijn om werkgevers een vermindering van de sociale bijdragen toe te staan voor de tewerkstelling van personen uit bepaalde doelgroepen. Zowel het bepalen van de hoogte van de bijdragevermindering als de keuze van de doelgroepen wordt een Vlaamse bevoegdheid. Dit laat toe om de loonkost van bepaalde groepen werknemers te doen dalen, teneinde hun kansen op tewerkstelling te bevorderen. Het Vlaams gewest zal na de staatshervorming ook instaan voor de *activering van werkloosheidsuitkeringen en voor de arbeidsmarktbegeleiding van leefloners en PWA*. Dit biedt kansen om de begeleiding van deze doelgroepen - voornamelijk langdurig werklozen – beter af te stemmen op het Vlaams activeringsbeleid. Het Vlaams gewest wordt eveneens bevoegd voor het controleren en eventueel sanctioneren van werklozen. Ten slotte wordt Vlaanderen ook bevoegd voor het *dienstenchequestelsel*. Dit stelsel heeft de voorbije jaren ondermeer een groeiende groep van laaggeschoolde werklozen aan het werk geholpen, met ondermeer een sterke vertegenwoordiging van allochtone vrouwen.

Op het vlak van *interregionale mobiliteit* heeft de samenwerking met de Brusselse en Waalse arbeidsbemiddelingsdiensten in 2013 zijn vruchten afgeworpen. In 2013 werden vacatures voor 5.740 jobs met Le Forem en 1.104 jobs met Actiris uitgewisseld en vonden 1.961 Waalse en 1.204 Brusselse werkzoekenden een job in Vlaanderen. In 2013 werd de samenwerking tussen VDAB, Forem en Actiris nog versterkt, ondermeer door de gezamenlijke inrichting van het luchthavenhuis. De VDAB bezorgde tot nog toe enkel vacatures uit de Brusselse Rand aan Actiris, om potentieel in te vullen met Brusselse werkzoekenden. In 2013 werd dit werkgebied uitgebreid van de Brusselse Rand naar Aalst, Leuven en Mechelen.

De VR tracht ook een antwoord te bieden op de in de LSA genoteerde uitdaging “De coherentie vereenvoudigen en versterken tussen prikkels om aan het werk te gaan, het activeringsbeleid, de afstemming van arbeidsvraag en –aanbod, onderwijs, een leven lang leren en beleidsmaatregelen op het gebied van beroepsopleiding voor ouderen en jongeren.” en neemt hiervoor volgende maatregelen:

- Het VESOC loopbaanakkoord (17 februari 2012) blijft het voornaamste initiatief voor het afstemmen van het onderwijs- en vormingsbeleid op het tewerkstellingsbeleid. De transitie van de initiële leerloopbaan naar de eerste job of van leren naar werken vormt hierin een kerndoelstelling;

- Het decreet betreffende de versterking van het hoger beroepsonderwijs (HBO5) in Vlaanderen werd op 12 juli 2013 bekrachtigd door het Vlaams Parlement;
- De VR keurde op 4 juni 2013 het Masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs goed. Een van de doelstellingen van deze hervorming is het opwaarderen van het technisch en beroepsonderwijs evenals het verzorgen van een betere afstemming van het onderwijs op de noden van de arbeidsmarkt en de gevraagde competenties in het hoger onderwijs.;
- In het kader van levenslang leren wordt gewerkt aan een globale toekomstvisie op het volwassenenonderwijs in Vlaanderen. In het voorjaar van 2014 zal een visietekst voorgesteld worden, waarin een antwoord geformuleerd zal worden waar Vlaanderen heen wil met de ontwikkeling van het volwassenenonderwijs. Deze tekst zal als input meegegeven worden aan de volgende VR (2014-2019);
- Er wordt verder gewerkt aan het regelgevend kader voor de erkenning van competenties (EVC) en voor het geïntegreerd kwaliteitszorgkader. Verder werd, naast het uitvoeringsbesluit voor beroepskwalificaties bij het decreet betreffende de Vlaamse kwalificatiestructuur, ook het uitvoeringsbesluit voor onderwijskwalificaties van niveau 1 tot 4 definitief goedgekeurd, waardoor de procedure en de criteria voor het bepalen van deze onderwijskwalificaties werden vastgelegd;
- In uitvoering van werkgelegenheidsakkoorden met de sociale partners wordt een groeipad vooropgesteld voor de individuele beroepsopleiding in de onderneming (IBO). De doelstelling ligt op 17.000 IBO's in 2014. In 2013 werden ook de Vlaamse loopbaancheques ingevoerd: een systeem waarmee werkenden voordelig loopbaanbegeleiding kunnen aankopen op de private markt. Hiermee worden werkenden aangemoedigd om na te denken over hun loopbaan en actief in te zetten op competentieversterking. Het instrument van de opleidingscheques blijft goed voor heel wat arbeidsmarktgerichte opleidingsdeelname in Vlaanderen: in 2013 werden bijna 108.000 opleidingscheques uitgereikt. Vlaanderen versterkt samen met de sociale partners het opleidingsaanbod gericht op tewerkstelling in knelpuntberoepen en toekomstgerichte beroepen. In 2013 werd de automatische matching versterkt door de lancering van een databank (Competent) waarin beroepscompetentieprofielen zijn opgenomen en op basis waarvan VDAB zijn dienstverlening zal verankeren;
- De samenwerking tussen opleidings- en onderwijsactoren versterkt door de verdere uitbouw van de 'Excellente Partnerschappen' met het oog op het invullen van knelpuntberoepen. Via een Europees project voor voorspellend arbeidsmarktonderzoek zullen sectoren gestimuleerd worden om te komen tot een gedeelde visie over competentie- en opleidingsnoden;
- Daarnaast wordt verder ingezet op het STEM-actieplan, de sectorconvenants, het actieplan ondernemend onderwijs, enzovoort;
- In het kader van de staatshervorming wordt Vlaanderen bevoegd voor het betaald educatief verlof en de vrijstelling van beschikbaarheid van werklozen voor studies en beroepsopleiding. Hierdoor kan aan werkenden en werklozen de mogelijkheid geboden worden om opleidingen te volgen waaraan de Vlaamse arbeidsmarkt het meest nood heeft, en waarmee zij een hogere kans op tewerkstelling hebben. Verder wordt Vlaanderen na de zesde staatshervorming bevoegd voor verschillende aspecten van het stelsel van leren en werken: het industrieel leerlingewezen, beroepsinlevings-overeenkomst en de start- en stagebonus.

Er worden door de VR ook alomvattende strategieën uitgestippeld met het oog op de sociale inclusie en de integratie in de arbeidsmarkt van mensen met een migrantenachtergrond. Op 7 juni 2013 werd

een *nieuw decreet Inburgering en Integratie* goedgekeurd. Met dit decreet worden volgende doelstellingen gerealiseerd: de integratie van de uitvoerende actoren van het integratiebeleid; een betere afstemming tussen de verschillende actoren in het integratieproces; een verhoging van de efficiëntie en de effectiviteit en duidelijke profilering gericht op de eindgebruiker en de optimaliseren van de bestaande regelgeving op vlak van integratie en inburgering. Met het nieuwe decreet kiest de Vlaamse overheid er voor om de dienstverlening ter ondersteuning van het integratieproces op het terrein en de uitvoering van haar integratiebeleid zo geïntegreerd mogelijk aan te bieden. Dit vertaalt zich in één unieke toegangspoort, namelijk het *Extern Verzelfstandigd Agentschap Inburgering en Integratie (EVA)*, voor de verschillende instrumenten van het integratiebeleid: inburgeringstrajecten, sociaal tolken en vertalen, adviesverstrekking en praktijkondersteuning,...Met het nieuwe decreet worden volgende 5 instrumenten naar voor geschoven om de toegankelijkheid van reguliere voorzieningen voor alle burgers, dus ook voor de bijzondere doelgroepen, te verhogen.

2.7. Broeikasgasemissies (LSA 7)

Momenteel worden binnen de Nationale Klimaatcommissie de nodige voorbereidingen getroffen om een duidelijke taakverdeling tussen de federale en gewestelijke overheden vast te kunnen leggen in een samenwerkingsakkoord.

Op 28 juni 2013 keurde de VR het *Vlaams Klimaatbeleidsplan (VKP) 2013-2020* goed. Het bestaat uit een Vlaams Mitigatieplan (VMP), om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, en een Vlaams Adaptatieplan (VAP), om de effecten van de klimaatverandering in Vlaanderen op te vangen. Het VMP geeft op Vlaams niveau concrete maatregelen voor de niet-ETS sectoren in de periode 2013-2020. Bijzondere aandacht werd hierbij besteed aan de *sectoren vervoer en gebouwen* die de grootste aandelen vertegenwoordigen in de Vlaamse niet-ETS broeikasgasuitstoot. Voor de langere termijn (2015-2020) komt er een nieuw financieringsmechanisme om met het Vlaams Klimaatfonds projecten of maatregelen te ondersteunen in functie van hun bereikte broeikasgasreducties en kostenefficiëntie.

In het kader van het VKP wordt het grote kostenefficiënte reductiepotentieel in de *Vlaamse gebouwen* aangesproken. Via financiële instrumenten worden energiebesparingen in residentiële en tertiaire gebouwen nog sterker gestimuleerd. Zo wordt bijna 8 miljoen euro geïnvesteerd in grondige energierenovatie van sociale woningen. Daarnaast zal het Klimaatfonds de premies voor energierenovaties in woningen en gebouwen versterken en een subsidie geven voor telemetriesystemen in scholengroepen om sluimerverbruik tegen te gaan en afwijkingen in verbruikspatronen sneller op te sporen.

De *richtlijn energie-efficiëntie* moet uiterlijk 5 juni 2014 volledig zijn omgezet. Vlaanderen heeft hiervoor het voorbije jaar de volgende initiatieven genomen, waarvan een aantal rechtstreeks betrekking hebben op de sector van gebouwen:

- Artikel 4 van de richtlijn stelt dat lidstaten tegen 30 april 2014 een eerste versie moeten bepalen van een *langetermijnstrategie om het gebouwenpark grondig te renoveren*. Stakeholdersoverleg over de langetermijn-renovatiestrategie van het gebouwenpark werd gevoerd op 11 juni 2013 en gevolgd door een informatiesessie op 23 september 2013. De door de EC gevraagde gebouwinventaris wordt opgesteld;
- Artikel 5 van de richtlijn legt aan de lidstaten een *renovatieverplichting voor overheidsgebouwen* op. Er is een nota aan de VR voorbereid. De VR heeft een nota, in verband met toepassingsgebied en aanmelding van alternatieve benadering, goedgekeurd op 13 december 2013.

De (herziene) *richtlijn energieprestaties van gebouwen* bepaalt dat vanaf 2021 *alle nieuwe gebouwen bijna-energieneutraal (BEN)* moeten zijn. In het kader van een voortrekkersrol geldt die verplichting voor de

overheid al vanaf 2019 (m.n. voor nieuwe gebouwen waarin overheidsinstanties zijn gehuisvest die eigenaar zijn van deze gebouwen). Op 21 juni 2012 werd het *Vlaams actieplan bijna-energie neutrale (BEN) gebouwen* aan de VR meegedeeld. Het actieplan is gericht op zowel nieuwbouw als vergunningsplichtige renovatie en werd in nauw overleg met alle stakeholders uitgewerkt.

Op 1 januari 2014 trad de verplichting in werking voor alle nieuwe woningen, kantoren en scholen om een systeem van *hernieuwbare energieopwekking te integreren*.

In 2013 werd het regelgevingsproces opgestart voor het sluitstuk tot volledige omzetting van de Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen. Het gewijzigde Energiebesluit en het ontwerp van wijzigingsdecreet werden op 29 november 2013 definitief goedgekeurd door de VR. Het ontwerp van wijzigingsdecreet moet nog worden goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Het gewijzigde regelgevende kader regelt volgende zaken:

- De *definitie van bijna-energie neutrale nieuwbouw* is in kader van de EPB-evaluatie 2013 uitgewerkt op basis van het kostenoptimaal niveau van de energieprestatie van typegebouwen. Er wordt een E30-peil vooropgesteld als het bijna-energie neutrale doel voor nieuwbouwwoningen in 2021. E40 wordt het bijna-energie neutrale doel voor kantoor- en schoolgebouwen. Voor overheidsgebouwen ligt de lat iets hoger;
- De *tussentijdse aanscherpingsstappen* van de EPB-eisen op weg naar het BEN-bouwen in 2021 (en 2019 voor overheidsgebouwen) zijn vastgelegd. De E-peileisen worden stelselmatig verlaagd alsook de isolatie-eisen voor de verschillende constructiedelen, zoals buitenmuren, daken, vensters, vloeren, enz. worden aangescherpt;
- Er worden bijkomende *systeemeisen* opgelegd aan technische bouwsystemen die in bestaande gebouwen nieuw geïnstalleerd, vervangen of verbeterd worden;
- Er wordt een *E-peileis* ingevoerd bij *ingrijpende energetische renovaties*.

Intussen wordt ook het *Energierenovatieprogramma 2020* voor bestaande woningen onverkort uitgevoerd. De *energiepremieregeling* is intussen gestroomlijnd en laatst gewijzigd door de VR op 29 november 2013. Hiermee ligt een duidelijke focus op de prioriteiten van het *Energierenovatieprogramma 2020*. Eén van de wijzigingen is de *invoering van de combipremie* om de *grondige energierenovatie van woningen* aan te moedigen. Wie vanaf 2014 zowel zijn muren als zijn ramen in één keer aanpakt, krijgt een vier keer hogere premie voor de vervanging van de ramen. Verder wordt de doelgroep van verschillende andere premies uitgebreid en zijn er premiehoogtes aangepast. Daarnaast heeft de VR ook een budget uitgetrokken om *1500 sociale woningen extra energiezuinig* maken. De VR investeerde deze legislatuur dubbel zoveel in de *renovatie van sociale woningen* als in de vorige legislatuur.

Ook de *erkenningregeling van de energiedeskundigen* werd verder gestroomlijnd. Om eigenaars, huurders en kopers nog beter bewust te maken van het belang van energiezuinig wonen werd het toezicht op de *kwaliteit van het energieprestatiecertificaat* versterkt. Vanaf 2013 geldt een verplicht *centraal examen*. Er worden voorbereidingen getroffen om het toepassingsgebied van het energieprestatiecertificaat uit te breiden naar de niet-residentiële gebouwen.

Voor na-isolatie van spouwmuren werd een *kwaliteitssysteem* gelanceerd dat op korte termijn een sterke marktdynamiek heeft teweeggebracht. Dakisolatie in woningen wordt geleidelijk aan verplicht. Met de invoering van de *Vlaamse dakisolatienorm* vanaf 2015, wordt een eerste bescheiden stap in die richting gezet. Voor de doelgroep van huishoudens en bouwprofessionals zijn nieuwe *energieconsulentenprojecten* opgezet.

Om de *emissies in de transportsector terug te dringen*, wordt onder meer ingezet op een beheersing van het aantal wegkilometers (cf. kilometerheffing/wegenvignet, zie hoger) en een verbetering van de milieukeurmerken van de transportmiddelen en hun brandstoffen. Bij de opmaak van het *Mobiliteitsplan Vlaanderen* werden de *klimaatdoelstellingen* uit het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020 en het Europese Witboek Vervoer meegenomen. Meer concreet wil het Vlaamse Gewest tegen 2030 de broeikasgasemissies van de transportsector met 16% doen dalen t.o.v. 2005, voldoen aan de opgelegde emissieplafonds PM, NO_x, VOS en SO₂ en het aandeel hernieuwbare energie in transportbrandstoffen verhogen.

Het ontwerp van Mobiliteitsplan Vlaanderen is door de VR voorlopig vastgesteld en aan een openbaar onderzoek onderworpen. Het Vlaams Parlement zal in 2014 zijn standpunt bepalen, waarna een volgende VR tot de definitieve vaststelling van het plan kan overgaan.

Om de milieu-impact van de vervoersector te beperken, worden verschillende sporen bewandeld. Voor het personenvervoer wordt het STOP-principe gehanteerd – eerst Stappen en Trappen, dan Openbaar vervoer en ten slotte het Privé-vervoer – terwijl in het bijzonder voor het goederenvervoer op basis van co-modale oplossingen prioritair voortgebouwd wordt aan een groene en duurzame logistiek. Specifieke maatregelen die een vermindering van de broeikasgasemissies door het vervoer met zich meebrengen, hebben betrekking op de hiernavolgende modi:

- *Trappers*: het Vlaamse Gewest beschikt over een Integraal Fiets Investerings-programma (IFI 2013-2015): een rollend meerjarenprogramma dat het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk (BFF) verder uitbouwt. In 2014 wordt een bijgesteld IFI 2014-2016 opgemaakt en uitgevoerd;
- *Openbaar vervoer*: Een masterplan voor milieuvriendelijk vervoer wordt verder uitgevoerd met het oog op de verbetering van de milieukeurmerken van de voertuigvloot en hun brandstoffen. Bij de toekenning van exploitatiecontracten door de Vlaamse Vervoersmaatschappij (VVM) De Lijn wordt maximaal rekening gehouden met de milieuvriendelijkheid van het bussempark. Een nieuw contract voor de aanbesteding van vervoerdiensten werd in 2013 goedgekeurd. In 2014 worden veel contracten opnieuw aanbesteed volgens dit nieuwe type-contract.. Er is in 2013 beslist tot de aankoop van 123 hybride (stads)bussen, die de bestaande hybride vloot verder zal uitbreiden. Daarnaast werd, met het oog op de langere termijn, een project voorbereid voor 3 elektrische bussen (Brugge) en 5 waterstofbussen (Antwerpen-Noord). Deze projecten zullen in 2014 opstarten en moeten de nodige kennis en argumenten opleveren voor de verdere vergroening van het voertuigpark;
- *Personenwagens*: naast het proefproject rond een kilometerheffing voor personen-wagens wordt de private markt in 2014 verder aangemoedigd in de bouw van publiek toegankelijke laadpalen voor elektrisch aangedreven voertuigen.. De eenmalige BIV voor elektrische (en hybride) wagens bedraagt daarom 0. Vandaag zijn er in Vlaanderen, naast de privaat beschikbare laadpalen, meer dan 600 publiek toegankelijke laadpalen beschikbaar. De private markt wordt in 2014 verder gestimuleerd in de bouw van deze laadpalen;
- *Goederenvervoer en logistiek*: naast het project Viapass voor vrachtwagens worden de VIA-acties voor een milieuvriendelijkere logistiek in 2014 verder geïmplementeerd. De Flanders Logistics consultants traden in mei 2013 in dienst. De binnenvaart wordt gestimuleerd op basis van de 3E-convenant. Een concrete roadmap voor de introductie van emissiereducerende technologieën wordt in 2014 opgemaakt en walstroomvoorzieningen uitgebouwd. In de scheepvaart gaat bijzondere aandacht naar de verdere uitbouw van LNG-brandstof (bunkering en infrastructuur) in de zeehavens;

- *Walstroom* (<http://www.walstroomplatform.be>). Een van de maatregelen uit het VKP is de verdere uitbouw van walstroominfrastructuur. Het Walstroomplatform bracht in 2013 de bestaande walstroominstallaties en -systemen in kaart en lanceerde tevens een walstroomwebsite. Op vraag van de waterwegbeheerders is beslist om deze website in 2014 uit te breiden tot een “milieudienstverleningsplatform”. In het kader van een TENT-T project werd in 2013 een studie naar het uniform aanbieden van walstroom uitgevoerd. Aansluitend hierop zal in 2014 een pilootstudie uitgevoerd worden, gekoppeld aan de implementatie van de beste technieken bij enkele walstroomvoorzieningen in onder meer de haven van Antwerpen, de Ringvaart om Gent en op het Albertkanaal.

3. Vooruitgang inzake de verwezenlijking van de Vlaamse Europa 2020-doelstellingen

3.1. Algemene stand van zaken m.b.t. de realisatie van de Vlaamse Europa 2020 doelstellingen en Europese vergelijking

In het VHP 2011 legde Vlaanderen zijn targets voor de 5 hoofdoelstellingen van de Europa 2020 strategie vast. Tegen 2020 wil Vlaanderen een werkzaamheidsgraad (20-64 jarigen) van ruim 76%, 3% van het BBP besteden aan O&O-uitgaven, het vroegtijdig schoolverlaten terugdringen tot 5,2%, het aandeel van de 30-34 jarigen met een diploma tertiair/ hoger onderwijs op 47,8% brengen, de armoede en sociale uitsluiting met 30% verminderen en de kinderarmoede met de helft. Voor het klimaat en energiepakket (20-20-20-doelstellingen) moet er nog verder onderhandeld worden in het kader van een intern Belgische lastenverdeling. In de onderstaande tabel wordt de evolutie aangegeven t.o.v. de in 2011 vooropgestelde Vlaamse Europa 2020-doelstellingen en de Europese doelstellingen. M.b.t. de klimaat- en energiedoelstellingen werd sinds het begin van deze legislatuur vooruitgang geboekt. De inspanningen van de VR om meer middelen vrij te maken voor O&O lonen: van een percentage van 2,12 (2009), werd in 2011 een percentage van 2,40 bereikt, het hoogste cijfer ooit en in vergelijking met 2009 een vooruitgang van bijna 15%. Voor de doelstellingen inzake werkzaamheid blijven we onder het pre-crisis-niveau van 2008. Voor onderwijs situeert Vlaanderen zich binnen de Europese doelstellingen maar is de vooruitgang sinds het begin van deze legislatuur tamelijk bescheiden te noemen. Voor armoede of sociale uitsluiting lopen sinds het begin van de crisis de armoedecijfers op, maar doet Vlaanderen in het in EU-verband nog steeds zeer goed.

Tabel : Algemeen overzicht van de voortgang m.b.t. de Europa 2020-doelstellingen in Vlaanderen

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	t.o.v. (referentiejaar)	streefdoel 2020 norm	afstand
Bruto binnenlandse uitgaven O&O (%)	2,06	2,12	2,29	2,40			+0,28ppt. ↑ (2009)	3	0,60 ppt
Vroegtijdige schoolverlaters (%)	8,6	8,6	9,6	9,6	8,7	8*	-0,6ppt. ↓ (2008)	5,2	2,8 ppt.
30-34 jarigen met diploma HO (%)	43,6	43,1	45	42,3	45,3	44,4*	+0,8 ppt. ↑ (2008)	47,8	3,4 ppt.
Werkzaamheidsgraad totale bevolking (%)	72,3	71,5	72,1	71,8	71,5	71,9*	-0,2ppt. ↓ (2010)	ruim 76	4,1 ppt.
Broeikasgassen niet-ETS volgens ETS scope 13-20 (kton)	46.307	45.724	47.908	43.575	44.079		-3,1% ↓ (2005)	Verdeling tussen gewesten noodzakelijk 39.689**	
Bruto binnenlands energiegebruik (PJ)	1626	1543	1687	1580	1556			***	
Hernieuwbare energie in finaal energie-verbruik (%)	2,9	3,8	4,4	4,5	5,6			Verdeling tussen gewesten noodzakelijk****	
Samengestelde indicator (% personen in armoede of sociale uitsluiting)	15,2	14,6	14,8	15	16,3		+1,1 ppt. ↑ (2008)	10,5% (= -30% personen t.o.v. 2008)	5,8 ppt.
% kinderen met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de armoederisico-drempel na sociale transfers	9,9	9,8	11	10,4	11,5		+1,6 ppt. ↑ (2008)	5,0% (= -50% Kinderen t.o.v. 2008)	6,5 ppt

* Is een gemiddelde van kwartaal 4/2012 t.e.m. kwartaal 3/2013

**indicatieve niet-ETS doelstelling (bron: ontwerp Vlaams Mitigatieplan 2013-2020)

***De VR gaat voor minstens 9 % energiebesparing in 2016, op basis van het gemiddeld finaal energieverbruik (2001-2005) conform de doelstelling van de richtlijn energie-efficiëntie

**** Vlaanderen stelde wat het aandeel bruto groene stroom in de certificaatplichtige elektriciteitsleveringen een doelstelling van 20,5% tegen 2020 voorop. Dit komt overeen met 11% van het elektriciteitsverbruik. De totale, doelstelling wordt berekend op het finaal energiegebruik (incl. transport en warmte).

3.2. Voornaamste beleidsmaatregelen m.b.t. de realisatie van de Europa 2020-doelstellingen

3.2.1. Werkzaamheid

Boven werden de maatregelen die de VR neemt in uitvoering van de landenspecifieke aanbevelingen inzake de arbeidsmarkt en de verhoging van de werkzaamheid (met bijzondere aandacht voor kansengroepen) belicht. Samenvattend hebben deze maatregelen hoofdzakelijk betrekking op: de vervroegde uittrede van 50-plussers uit de arbeidsmarkt voorkomen waarbij de leeftijd betreffende de systematische aanpak vanaf april 2014 op 60 jaar wordt gebracht, een effectief activerend arbeidsmarktbeleid (AAMB) via een gericht doelgroepenbeleid en inzet op kansengroepen en de invoering van een jeugdwerkgarantie en het terugdringen van de werkloosheid bij jongeren waarbij een drieledige aanpak naar werkervaring voor ongekwalificeerde jongeren centraal staat.

3.2.2. Onderwijs

M.b.t. het terugdringen van het vroegtijdig schoolverlaten, kan vermeld worden dat de VR op 27 september 2013 akte nam van het nieuwe “Actieplan vroegtijdig schoolverlaten”. Het actieplan omvat een nieuwe, alomvattende strategie om het aantal jongeren dat vroegtijdig de school verlaat drastisch terug te dringen. Eén van de doelstellingen van de *hervorming van het secundair onderwijs* is het terugdringen van het vroegtijdig schoolverlaten, de grote impact van sociale afkomst op school- en studiekeuze, schoolmoeheid, foutieve studiekeuzes, en het reduceren van de te bruuske overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs.

Het *nieuwe decreet betreffende de versterking van het hoger beroepsonderwijs* zal een bijdrage leveren aan de doelstelling meer mensen een diploma hoger onderwijs te laten behalen. Er wordt gewerkt aan een *hervorming van de financiering van het hoger onderwijs*, met als doel de participatie in het hoger onderwijs te bevorderen en gelijke kansen te garanderen. Daarnaast wordt met de integratie van de academische bachelor- en masteropleidingen van de hogescholen in de universiteiten het hogeronderwijsaanbod overzichtelijker en zal de toegang tot wetenschappelijk onderzoek versoepelen.

3.2.3. Onderzoek en ontwikkeling

De Vlaamse overheid houdt haar strategie voor onderzoek en ontwikkeling en innovatie aan die is gericht op het bereiken van de doelstelling van 3% O&O-uitgaven / BBP tegen 2020. Na een toename van 60 miljoen euro in 2012, was er in 2013 een toename van 62,5 miljoen euro bij de middelen voor O&O en innovatie. De middelen voor O&O&I voor 2014 nemen toe met 45 miljoen euro als gevolg van een akkoord eind december 2013 over het concurrentiepact. Daarnaast is er 18,9 miljoen euro voorzien voor de integratie van het hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. Begin 2014 werd nog 10 miljoen euro extra voorzien voor SOFI bij de PMV.

Met het oog op de *voltooiing van de Europese Onderzoeksruimte (EOR)* kunnen voor Vlaanderen verschillende maatregelen worden vermeld:

- de *mobilititeit van onderzoekers*: de steuninitiatieven worden beheerd bij het FWO dat naast veel bilaterale akkoorden ook programma’s heeft om mobiliteit te stimuleren als Odysseus en Pegasus (sedert 2012). Het FWO zet ook actief in op deelname van Vlaamse onderzoeksgroepen aan ERA-net, JPI en FET;
- Vlaanderen volgt i.h.b. de evoluties op inzake de Gezamenlijke Programmering, de sleuteltechnologieën (Key Enabling Technologies, of KET’s), de Future and Emerging Technology Flagships (FET flagships) en ESFRI;
- In het najaar van 2012 werd de Vlaamse Supercomputer (VSC) in gebruik genomen waartoe de VR in 2013 een decreet goedkeurde over een structurele regeling voor grote rekencapaciteit voor onderzoek en innovatie. Momenteel rondt de Herculesstichting de voorbereiding af van een voorstel van rollend meerjarig financieringsplan voor de uitbouw van lokale en regionale rekencapaciteit infrastructuur in Vlaanderen.

3.2.4. Klimaat en energie

Om de *om de uitstoot van niet-ETS broeikasgassen te beperken*, moet vooreerst verwezen worden naar het door de VR op 28 juni 2013 definitief goedgekeurde *Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020 (VKP)*, dat uit een overkoepende luik en twee deelplannen bestaat: het *Vlaams MitigatiePlan (VMP)*, om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, en het *Vlaams AdaptatiePlan*, om de effecten van de klimaatverandering in Vlaanderen op te vangen. Het pakket VMP-maatregelen bestaat uit bestaande

maatregelen die hun doeltreffendheid bewijzen en nieuwe maatregelen die de VR al heeft beslist. Deze al geplande en al goedgekeurde nieuwe interne beleidsmaatregelen worden gefinancierd door de betrokken beleidsdomeinen en dringen de overschrijding van de Europese doelstelling terug tot ongeveer 10 Mton CO₂-eq over de periode 2013-2020. Voor dit geplande en besliste interne klimaatbeleid wordt ongeveer 1,2 miljard euro voorzien. Er worden ook prioritaire maatregelen met klimaatfondsfinanciering op korte termijn voorzien. Er is een bedrag van 11,5 miljoen euro beschikbaar voor de financiering van een eerste set prioritaire en kosteneffectieve maatregelen voor korte termijn (2013-2014) broeikasgasreducties in Vlaanderen. De betrokken beleidsdomeinen hebben 33 extra interne mitigatie- maatregelen voorgesteld voor mogelijke cofinanciering vanuit het Vlaams Klimaatfonds de komende twee jaar en deze voorstellen werden getoetst aan vier hoofdcriteria: additionaliteit, duurzaamheid, implementatietraject en kostenefficiëntie. De VR voorziet klimaatfondsfinanciering voor de best scorende voorstellen. Met al deze extra maatregelen erbij wordt de reductiekloof tot ongeveer 9 Mton CO₂-eq teruggebracht.

Om de *energie-efficiëntie te verbeteren* kan verwezen worden naar het derde actieplan energie-efficiëntie (en omzetting van de Europese richtlijn Energie-efficiëntie) met de uitgewerkte langetermijnvisie grondige renovatie, de invulling van de renovatieverplichting van 3% vloeroppervlakte voor overheidsgebouwen en de verplichte energie-audit voor niet-KMO's. Andere genomen maatregelen zijn de kwaliteitsverbetering en verbreding van de actieradius van de energiedeskundigen en energiecertificatie van bestaande gebouwen, de uitwerking van kwaliteitssystemen voor energie-investeringen, het Energierenovatie-programma 2020 en zijn financiële steunmaatregelen, het ter beschikking stellen van energieconsulenten ter ondersteuning van energiebesparing in verschillende sectoren, de aangescherpte energienormen die moeten resulteren in bijna-energie neutrale gebouwen in 2021, het flankerende actieplan bijna-energie neutrale gebouwen en specifiek voor de bedrijven, de vernieuwing van de energiebeleidsovereenkomsten met de energie-intensieve industrie, de uitvoering van het KMO energie-efficiëntieactieplan en financiële steunmaatregelen voor bedrijven zoals de groene waarborg de Ecologiepremie Plus en strategische ecologiesteun, de ruimtelijke optimalisatie van energienetwerken, enzovoort.

Om het *aandeel hernieuwbare energie en warmte-krachtkoppeling in het finaal energiegebruik te verhogen*: Ook hier wordt verwezen naar het derde actieplan energie-efficiëntie (en omzetting van de Europese richtlijn Energie-efficiëntie) met de bijkomende maatregelen voor de uitbouw van warmtekrachtkoppeling en warmtenetten. Andere genomen maatregelen zijn het grondig vernieuwd, geactualiseerd ondersteuningsbeleid voor groenestroom en warmte-krachtkoppeling, een pilootprogramma voor micro-WKK in de sociale huisvesting, een nieuw ondersteuningsprogramma voor groenewarmte- of restwarmterecuperatieprojecten, de voorbereiding van een nieuw globaal Actieplan Hernieuwbare Energie 2020/2050, de voorbereiding van het Warmteplan Vlaanderen, de verplichte integratie van hernieuwbare energie in nieuwbouw, de opleidingscertificering van installateurs, kleinschalige hernieuwbare energie enzovoort).

3.2.5. Armoede en sociale uitsluiting

Uit de evaluatie van de eerste projecten rond *lokale kinderarmoedebestrijding* is gebleken dat lokale besturen een sleutelrol spelen doordat zij het best geplaatste bestuursniveau zijn om dicht bij de burger de strijd tegen kinderarmoede te organiseren. In dit kader werd het afgelopen jaar het armoededecreet gewijzigd. Daarbij wordt bepaald dat de VR lokale besturen jaarlijks subsidies verleent voor het voeren van een lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid. Voor 2014 is 4,5 miljoen euro beschikbaar gesteld. Tevens werd het *Kinderarmoedefonds* opgericht. Naast het noodzakelijke structurele werk van diverse overheden wil het fonds de nodige middelen verzamelen om vernieuwende projecten te kunnen ondersteunen voor kansarme gezinnen met kinderen tussen 0 en 3 jaar. De projecten met goede resultaten kunnen nadien ingebed worden in het structurele armoedebestrijdingsbeleid van de lokale, Vlaamse en federale overheden. De projecten *integrale en*

laagdrempelige gezinsondersteuning werden voor de derde maal door de VR financieel ondersteund. Gezien de positieve evaluatie van en de noodzaak aan deze projecten wordt dan ook overgegaan naar een structurele inbedding. Op 20 november 2013 keurde het Vlaams Parlement het decreet inzake de organisatie van preventieve gezinsondersteuning goed. Het is de bedoeling met het decreet een regelgevend kader te scheppen voor lokale samenwerkingsverbanden, die zullen worden erkend als *Huizen van het Kind*, alsook om een aantal projecten en sectoren Preventieve Gezinsondersteuning, die reeds door Kind & Gezin worden gesubsidieerd, in een breder regelgevend kader te verankeren.

Er werd ook werk gemaakt van een aangepaste regelgeving voor de *Sociale Verhuurkantoren* met stimuli tot verdere professionalisering van de organisatie en werking, en uitbreiding - zowel van het aantal beheerde woningen als naar werkingsgebied - van het aanbod en de dienstverlening. In 2013 werd ook het *huurgarantiefonds* door de VR goedgekeurd. Eigenaars die zich bij het fonds aansluiten, verzekeren zich tegen wanbetaling.. Eind 2013 keurde de VR het besluit inzake sociale openbare dienstverplichtingen voor de Vlaamse watermaatschappijen goed. Dit besluit legt de procedures vast voor een afsluiting van de watertoevoer en voorziet in maatregelen voor de bescherming van kwetsbare doelgroepen. Tot slot werd in dit kader het *fonds ter bestrijding van uithuiszettingen* opgericht en de sociale huurreglementering aangepast. Daarbij werd voorzien dat een koppeling van een huurovereenkomst met een begeleidingsovereenkomst mogelijk is. Op 14 maart 2014 nam de VR de beslissing betreffende de implementatie van de armoedetoets binnen de VR. Hiermee zullen relevante decreten en besluiten getoetst worden op mogelijke impact het voorstel zal hebben op armoede, op mensen in armoede of op ongelijkheid die tot armoede kan leiden. Deze toets wordt geïntegreerd in de bestaande reguleringssimpactanalyse.

Naast de hefboomen waarover de OCMW's en de CAW's beschikken om hun verantwoordelijkheid op te nemen in het kader van de toenemende **schuldenproblematiek** voorziet de VR sinds 2012 in subsidies waarop regionale samenwerkingsverbanden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling beroep kunnen doen. Vanaf 1 januari 2014 is deze subsidiëring structureel verankerd in de regelgeving.

4. Aanvullende hervormingsmaatregelen en het gebruik van de structuurfondsen

De VR zet verder in op het *stimuleren van O&O en innovatie*. In een aantal innovatieregiegroepen (IRG) zijn strategieën ontwikkeld om richting te geven aan het toekomstige beleid van de thema's transformatie door innovatie, zorginnovatie, eco-innovatie, duurzame energie, duurzame mobiliteit en logistiek en sociale innovatie.

In 2013 besliste de VR om een Strategisch Onderzoekscentrum (SOC) voor de *Maakindustrie* op te richten. Binnen het thema van de sociale innovatie zijn er drie pijlers: werkplekinnovatie, sociaal ondernemerschap en de brede ondersteunende innovatie. Werkplekinnovatie (pijler 1) is uitgewerkt door Flanders' Synergy, een zgn. "Lichte Structuur". De *Sociale Innovatiefabriek* (SIF), de tweede pijler, werd in oktober 2013 officieel gelanceerd, na haar erkenning tot Lichte Structuur in december 2012. Voor de derde pijler, brede ondersteunende innovatie, is in 2013 een open oproep voor sociale-innovatietrajecten in Vlaanderen gelanceerd. Binnen het *Innovatieknooppunt Zorginnovatie* is eind 2012 een projectoproep opengesteld voor deelname aan de proeftuin Zorginnovatieruimte Vlaanderen met als focus de ouderenzorg. In de zomer van 2013 keurde de VR vier platformen van deze proeftuin goed (een per thema), waartoe 10 miljoen euro is voorzien. Nog binnen het thema van de zorginnovatie is in 2013 10 miljoen euro vastgelegd voor subsidies aan projecten in het nieuwe programma rond Transformationeel Geneeskundig Onderzoek (TGO).

Vanaf 2013 startten de "*Sprint-projecten*", een nieuw kanaal binnen het kader van de innovatieve bedrijfssteun. Deze zijn gericht naar grotere ondernemingen (niet-kmo's) en een ontwikkelingsproject van eerder beperkte omvang, dat het bedrijf toelaat nieuwe kennis (technologische en/of niet-

technologische) te ontwikkelen of te verzamelen en intelligent toe te passen, met het oog op een belangrijke innovatie. In 2013 werden 19 SPRINT-projecten goedgekeurd voor een totaal steunbedrag van 3,2 miljoen euro. In oktober 2013 werd de officiële aftrap gegeven van het grootschalige project “ikinnoveer”, dat het *innovatievermogen van de Vlaamse kmo* wil verhogen.

De VR neemt tal van maatregelen die bijdragen aan het *stimuleren van een ondernemingsoriëntelijk klimaat*.

Het *Vlaamse Bankenplan* heeft binnen 4 categorieën maatregelen die de kredietverlening aan bedrijven en in het bijzonder Vlaamse kmo's zouden moeten versterken. De nodige acties worden genomen om ervoor te zorgen dat er voldoende financiering is om investeringen in Vlaanderen op peil te houden. Zo is er een zorgtraject uitgewerkt door de banken voor gezinnen in financiële moeilijkheden ten gevolge van sluitingen van ondernemingen, zijn de win-win lening en de groene waarborg geëvalueerd en aangepast, en zijn de toepassingsmogelijkheden van de *Gigarant* regeling (voor kmo's of grote ondernemingen met behoefte aan kredietwaarborgen boven 1,5 miljoen euro) aangepast. In uitvoering van het Bankenplan, werd het maximum te ontlenen bedrag in het kader van de winwin-lening per kredietnemer verdubbeld tot 200.000 euro en blijft het aantal winwin-leningen toenemen sinds de uitbreiding van de regeling naar alle kmo's (5302 geregistreerde winwin-leningen voor een totaalbedrag van 145 miljoen euro).

Vlaanderen is begin juli 2013 geselecteerd als *Europese Ondernemende Regio* (EOR) van het jaar 2014 en bekroond met het EER-label. Het zal in dit kader in 2014 tal van evenementen organiseren.

De *kmo-portefeuille*, de subsidiemaatregel voor Vlaamse kmo's, werd in 2013 bijgestuurd met als doel deze gericht in te zetten voor bepaalde beleidsuitdagingen, zoals opvolging en overname van kmo's en de vergroening van de Vlaamse economie. Zo is een pijler coaching toegevoegd en wordt de pijler strategisch advies uitgebreid. Daarnaast komt er ook een nieuwe erkenningsregeling voor de dienstverleners van de kmo-portefeuille. Ook is het EFRO-project “Strategisch Ondernemen” en het project Gazellesprong in de kmo-portefeuille geïntegreerd. Er was hiervoor 38 miljoen euro ter beschikking in 2013.

Midden 2013 keurde de VR de omvorming van de Strategische Investerings- en Opleidingssteun (SIOS) goed naar *Strategische Transformatiesteun* (STS). Deze ondersteunt belangrijke investerings- en opleidingsprojecten waarbij de subsidies voor ondernemingen meer gericht ingezet worden in uitvoering van het *Nieuw Industrieel Beleid* (NIB) en de versterking van de clusters zoals omschreven in ViA. Het nieuwe steunsysteem startte in oktober 2013 en is veel toegankelijker voor kmo's door middel van lagere instapdrempels en aangepaste beoordelingen op maat van de onderneming. De totale maximale steun per project bedraagt 1,25 miljoen euro en de VR voorziet jaarlijks in totaal 40 miljoen euro.

Het *NIB* wil de Vlaamse economie ombouwen tot een kennis- en innovatiegedreven economisch weefsel gebaseerd op clustervorming met slimme specialisatie als centraal thema. Sectoren en innovatieve ondernemingen die een belangrijke rol vervullen in dit verhaal van clustervorming kunnen ondersteund worden door de instrumenten van een geïntegreerd industrieel beleid.. Medio 2014 zal het NIB - actieplan voltooid zijn en komt na de opstartfase de overgang naar een procesmatige aanpak voor een beleid op kruissnelheid. Verschillende stappen werden in 2013 in deze richting gezet: (i) lancering van vier oproepen, (ii) het NIB en het Nieuw Industrieel Ondernemen (NIO) werden in de kijker gezet, (iii) testtrajecten voor een gericht clusterbeleid (duurzame chemie, additive manufacturing, kritieke metalen), (iv) Europees industrieel beleid (met het door Vlaanderen gelanceerde *Vanguard Initiative for New Growth by Smart Specialisation*).

Om meer mensen aan de slag te krijgen en te houden, zet de VR ook in op het **verbeteren van de werkbaarheid**. Sectoren worden gestimuleerd om acties op te zetten om de werkbaarheid van jobs voor 50-plussers te verhogen (sectorale actieplannen als addenda bij sectorconvenants 2013-2014), de lancering van de ESF-oproep rond werkbaarheid van 1 juli 2013, de investeringen in kinderopvang (waarbij het decreet inzake de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters op 1 april 2014 in werking treedt). In 2013 werd de aanmoedigingspremie aangepast om ook de vierde maand ouderschapsverlof te ondersteunen, en werd de instapleeftijd voor landingsbanen – in navolging van de federale hervormingen – verhoogd.

De VR maakte optimaal gebruik van de middelen van de *EU-structuurfondsen* (EFRO en ESF) in de *periode 2007-2013*, om de Europa 2020-strategie waar te maken.. De absorptiegraad van de middelen is quasi volledig en tal van projecten leverden een effectieve meerwaarde voor een competitieve en duurzame economie en het bevorderen van de tewerkstelling. Wat territoriale samenwerking (Interreg) betreft, is Vlaanderen één van de koplopers onder Europese regio's als het op projectparticipatie aankomt. *2014-2020* markeert de nieuwe periode voor de EU-structuurfondsen. De VR heeft in 2012 een aantal ijkpunten voor de komende programmaperiode uitgezet. Deze hebben gedurende 2013 als leidraad gediend bij de ontwikkeling van de verschillende operationele programma's en het partnerschapsakkoord. Het is de bedoeling om dit proces gedurende de 1ste helft van 2014 af te ronden. De programma's die intussen ontwikkeld worden zullen gericht zijn op duurzame groei en jobs en zich tegelijk inschrijven in de Europa 2020-doelstellingen en de Vlaamse toekomstvisie, ViA. In Vlaanderen zullen volgende operationele programma's uitgewerkt worden: (i) EFRO-programma (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling), (ii) ESF-programma (Europees Sociaal Fonds), (iii) ELFPO-programma (Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling), (iv) Het EFMZV (Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij) en (v) Interreg programma's.

Bijlage 5 van Wallonië en de Federatie Wallonië-Brussel

1. Introduction

The Walloon Governments and the Wallonia-Brussels Federation are increasing their efforts to implement the main reform projects identified in the previous PNRs. An emphasis is placed on the completion of the Marshall 2.green Plan, support to reflation, competitiveness and economy durability, including via R&D, innovation, and responsibility development. Various Marshall 2.green Plan *assessment* projects were also completed in 2014.

In addition, in advance of the implementation of the 6th State reform, a lot of preparation work has been conducted. Specifically, the *2022 Marshall Plan* was passed in 2nd session in December 2013. It sets the path for Wallonia to be in a position to meet the challenges that it has to face, in terms of competitiveness, of environmental and budget durability, in terms of demography and health, as well as in connection with responsibility transfers. Although it is a long term deliberation, first actions have already been initiated. That thought was conducted in partnership with all stakeholders.

In addition Governments have fully included in this reform process and in their action the need to address the recommendations issued by the Council in the framework of the European semester. As a result, the close dialogue maintained with the Commission throughout the whole process, which has been reinforced in the past years, has proved very useful and constructive.

In line with the path set last year, special attention has been paid in 2013 and in the first quarter of 2014 to policy efficiency, through the continuation of the structure rationalisation and simplification work, as well as the preparation work for welcoming new responsibilities. In addition, the synergies between Wallonia and the Wallonia-Brussels Federation as well as the cooperation with the other federated entities have been increased based on reinforced coordination terms.

6th State reform

The Walloon and Wallonia-Brussels Federation Governments passed in February 2012 a *welcome and methodology strategy* for transferred responsibilities. That methodology, among other things, set up 9 groups of thematic work based on the subjects that will be transferred (job market, Mobility and road safety, Economic and industrial policy, Energy, Environment and climate, Agriculture, City Planning, Housing and territory development, Local administration, health, aid to persons and family allowances) and 6 cross-functional work groups (Locations and logistics, TIC, Civil Service, administrative Configuration, Legal, Budget and Tax).

A first report was handed in in June 2013, containing a list of existing structures and of subjects to be retransferred, and the second progress report in late December 2013. The latter shows the progress status of the preparation of the reception of new Walloon responsibilities. On that basis, the Government has already determined the administrative departments that will have to manage numerous responsibilities, upon their effective transfer. The third report is scheduled for the 1st quarter of 2014. Simultaneously, the protocols organising, during the transition period, the exchange and cooperation terms for the various transferred subjects are being elaborated within year intergovernmental task force ; the purpose is to finish before the end of the legislature.

The priority has been placed in that process on the administrative reception of the responsibilities and service continuity, in order to avoid any legal gap. In addition, the *thought on the use of the new levers* provided to the Region has been initiated *with a view to increasing the regional growth strategy*, including in the framework of the 2022 Marshall Plan process. First orientations have been materialised (com-

mercial establishments, Contribution fund), and that deliberation will need to be completed in the framework of the 2014-2019 legislature.

Beyond the federal reform, the management of some responsibilities is the purpose of agreements specific to Walloons and French speaking Brusselians. A *special commission on the State reform* has additionally been set up within the Walloon Parliament in January 2014.

In addition, the preparation of the reception of the new responsibilities is organised in agreement with the social partners. The *Group of Walloon social partners* (GPS-W) set up on 5 December 2013 is aimed at reinforcing the negotiation and dialogue role of the Walloon social partners and developing a constructive social environment furthering socio-economic growth in Wallonia. The priority themes, though not exclusive, will cover the responsibility transfers related to the 6ème State reform.

The new financing Act and the responsibility transfers will be effective July 1, 2014, with a transition period scheduled until January 1, 2015, on which date the collection of the means related to the transferred subjects will be exercised by the Regions.

2. Reply to recommendations

2.1 Recommendation n° 1 : Public finance cleansing

Back in 2009, the Walloon Government and the Government of the Wallonia-Brussels Federation made a firm commitment to re-establishing the budget balance of the two Entities by 2015. That commitment is fully in line with the overall budget ne submitted by Belgium in April 2012 in its 2012-2015 stability Programme (which brings the deficit under the bar of 3% of GDP in 2012 and plans on budget balance in 2015).

From 2009 to 2013, the savings achieved reached more than 2 billion €.

Based on the agreement that took place in July 2013 on the 2014 budget objectives of Belgium, in line with the expectations of the European Union, the efforts made for that year will be more significant than planned by the budget line (-169 million €), to reach a deficit limited to 6 million € for both entities (+86 million € for Wallonia and -92 million € for the Wallonia-Brussels Federation).

The measures decided to reach those objectives cover infrastructure valorisation, the slowing of some investments regarding all sectors (85 million € savings), primary expense reduction in an amount of 80 million € (civil service, optional credits, dynamic debt management, OIP), increase in some proceeds via better perception, in an amount of 75 million € (traffic tax and release tax, registration duties, axle tax), and the introduction of a tax on GSM masts and wind masts (26 million €).

In addition, in December 2013, both entities passed the transposition Acts for the Treaty on stability, coordination and governance within the UEM. They set the *budget effort sharing terms* between power levels, as well as the cooperation systems and, in the event of Wallonia and the Wallonia-Brussels Federation, also insist in the significance of reaching the social and environmental objectives of the UE2020 strategy. Each entity is responsible for local powers in the exercising of their supervision and jurisdiction. The duties arising from the Treaty have thus been transposed in the budget circulars sent by Wallonia to cities in 2013.

Lastly, the Walloon Government set up in July 2013 a *Council for Taxation and Finances*. It has technical responsibility for deliberating, studying and advising on the taxation, finances and proceeds of Wallonia. Its setting up is in line with the framework of the growing autonomy of the Region in tax and financial areas.

2.2 Recommendation n° 2 : Sustainable public finances

Following the change in the special financing Act, the Government of the Wallonia-Brussels Federation plans on the gradual payment of the *pensions* of its civil servants and the necessary budget ; this mainly concerns teachers.

Regarding the transfer of responsibilities relating to *health, people aid and family allowances*, there has been an agreement at French-speaking level completing that transfer to the regions ; the transfer orders and the ratification of the cooperation agreement are in the process of being passed, with the goal of finishing before the end of the legislature. The Government has already confirmed the principle of the setting up of a Walloon public interest organisation.

Regarding the political line in terms of health care and person id, the deliberation was initiated in the framework of the 2022 Marshall Plan, with a view to stimulating innovation, optimising health care management and developing alternate forms of dependence management.

A prospective study was initiated in September in order to analyse the potential effects ON Wallonia of the demographic transition, the trends in terms of elderly person growth, the healthy life expectancy, disabled person ageing, the increase in the number of persons in a great dependence situation. The goal will be to identify necessary and priority reinforcements with a view to a concerted investment policy.

A « Great dependence plan » has been put forward in last May in order to reinforce and diversify the service offer in favour of people with a disability. An amount of 4.5 million € was released in September 2013.

Regarding senior people, the Walloon Government passed (1st reading) in early 2014 an order relating to senior people accommodation and reception establishments aimed at the creation of homes-social services. They have to be set up on the site of a rest house or rest and care house, and comply with the rules of social housing in terms of home granting and price setting. The purpose is to diversify the offer and facilitate access for elderly persons with low or precarious income.

The Walloon Government has recently passed the Walloon plan for hospital care quality, which is aimed at improving care quality through a multiple aspect approach. The investment lines in the hospital area will be passed shortly in the framework of the new 2015-2021 work schedule. Lastly, the Walloon Government passed in 1st reading the Order relating to the Walloon health network, which is aimed at setting up an electronic exchange platform between care providers.

2.3 Recommendation n° 3 : Competitiveness

With the levers available on regional and community levels, Governments can act on non salary competitiveness-cost as well as non cost competitiveness.

Regarding the first aspect, in the framework of the development of its actions in the area of industrial ecology, the Government has developed programmes to promote **efficiency in the use of resources**. Thus it decided in July 2013 to ensure long term viability to the NEXT system dedicated to circular economy, via Behat will.Fin (a subsidiary of the SRIW). At company level, the NEXT programme is aimed at the setting up of businesses and jobs covering all areas of the circular economy (including raw materials, substitution, recycling, reuse, circular design, reverse logistics, new economic models – including the sale of the use rather than of the product) and the operation of saving areas in the current operational costs of SMEs. In addition, the Government has decided to set up, within the Agence pour l'Entreprise et l'Innovation (AEI), a *Reference centre for short circuits and circular economy*, that will

raise awareness and offer support services and scholarships to the SMEs that are involved in the process ; the goal is to reduce the dependence of the Walloon industry to raw materials and develop secondary material recycling. In addition, various projects have been initiated with a view to developing new innovative areas for waste treatment, as well as several R&D projects aimed at improving the energy efficiency of industrial processes and the development of low greenhouse effect gas emission technologies.

In addition, the signing of the agreements relating to the *2nd generation branch agreements* took place in December 2013 ; membership is on a voluntary basis. 158 sites of 13 federations continue the process with new goals suited to the specific requirements of each area (technological industry, graphic industries, chemistry, paper pulp, steel, glass, lime). In addition to a decrease in their energy bill resulting from the measures taken, companies receive grants and electrical price discounts. The new agreements encourage companies to review the opportunities to use sustainable energies (solar panels, bio combustible cogeneration, waste recycling). They also encourage companies to have in-depth knowledge of the energy flows on their production sites as well as a carbon balance of their business.

Lastly, the test project « *Smart parks* » will be extended in 2014 to all of Wallonia. Its goal is to help companies control their electrical consumption and develop communication and analysis tools for the data provided by smart meters. Meeting company managers helps show improvement areas, or even possible anomalies and especially, direct them towards technical or organisation solutions facilitating smart management of electrical energy. The project is based on a public-private partnership between the intercity authorities and the ORES and TECTEO companies. Currently, 200 companies are taking an active part in the project and have achieved significant gains reaching 25 % of the annual electrical bill.

Regarding the second aspect, the competitiveness stimulation and activity and job creation goals are at the centre of the Marshall 2.green Plan . It constitutes the general framework of a *consistent and integrated industrial and innovation policy that is at the core of the regional approach to smart specialisation*. The competitiveness and clustering centre policy is the backbone of that policy, on which are based measures in the area of SME financing and support, R&D&I stimulation, responsibility development, investor attraction and exportation support, infrastructure development, TIC, administrative simplification,... The research strategy continued to bear fruits through international programmes, call for bids launching and closing, investments in major research organisation, inter alia. Recent projects are described in sections 3 and 4.

2.4 Recommendation n° 4 : Competition in the area of services and network the industries

The *Commercial Growth Plan* was passed in August 2013 by the Walloon Government. It is an informational framework whose aim is to organise the commercial landscape based on objective criteria compatible with the European service directive (consumer protection, protection of city environment, social policy objectives and contribution to more sustainable mobility). Those criteria have been translated in the form of an order on *commercial establishments* (passed in 1st reading on 9 January 2014), that also sets the administrative organisation. It will be the new regulatory basis upon the responsibility transfer on July 1, 2014.

The text will allow to control the establishment of commercial businesses, give decision-making bodies modern information tools, and incorporate in the decision-making process the impacts on mobility. Cities will be responsible for using commercial establishment permits for surface areas ranging from 400 and 4 000 m². Beyond that, the Walloon Region will be responsible. The order also sets up « *Coty commercial development plants* » and simplified procedures for applicants : one stop office, integrated permit,... in connection with the provisions of the future « *Territorial Development Code* ».

Regarding *access to the trade*, it is specified that Regions exercise that responsibility as from January 1, 2015. The company desks retain responsibility for reviewing entrepreneurial responsibilities following registration with the Banque-Carrefour des Entreprises as commercial or craft company. The responsibility will be handled in line with current provisions, harmoniously between the regions (principle of mutual acknowledgement).

An order setting the principles and methodologies of *Gradual, solidarity-based and family pricing* for electricity was passed in January 2014. That system introduces progressivity and more fairness in prices including by linking further the price per kWh to electrical consumption. It will become effective after January 1, 2015.

Another **photovoltaic support** system for low power (up to 10 kWc, Quali watt) was passed in January 2014. It will offer citizens, through a simplified bonus system granted by the managers of the distribution network, guarantees of prompt reimbursement of future systems and an advantageous, yet non speculative profitability rate, in order to achieve a controlled impact on the consumer's bill. In addition, an agreement has been found in the Government on the management of the photovoltaic support system (Sol watt) with a view to controlling its impact on each consumer's energy bill.

In addition Parliament passed, in December 2013, a set of provisions aimed at setting up in the order relating to electricity market organisation an exemption system for a number of economic and social activities in order to protect their competitiveness (for the year 2013) and a system for keeping the green certificates submitted to the electricity transport grid manager in the framework of its public service duty relating to the purchase of green certificates at a minimum guaranteed price. Legal work is being conducted in order to extend the exemptions beyond 2013. Greater power photovoltaic (exceeding 10 kWc) will still be supported, like other sustainable source electricity production areas, through the green certificate system through an annual closed budget, in order to control the cost to the population.

In the area of distribution, the Government passed on January 16, 2014, a draft order relating to **price provisions in terms of gas and electricity distribution**. The CWaPE will be in charge of defining the price methodology and approving the prices of the distribution grid managers as from January 1, 2015. It is an order allowing the management of the responsibility on a transitory basis and with no legal gap, before the passing of a rate order by the Walloon Parliament.

In addition, the Walloon Government passed in 3rd reading in March 2014, a draft order containing a set of provisions aimed at improving the *operation of the electricity market*, specifically regarding social measures, professional closed grids and private grids, the introduction of smart management principles and the reinforcement of the controller's independence. The passing of the text is scheduled for early 2014. A similar text was passed in 1st reading for the *gas market* in December 2013. They will allow to comply with the requirements of the directives of the third energy package passed in 2009.

Let us also mention the setting up of the energy controller exchange Forum in order to further dialogue, specifically in the areas of shared responsibilities. In addition, the CREG has made its expertise available to regional operators.

2.5 Recommendation n° 5 : Taxation and green taxation

Since January 1, 2014, the environmental penalty system has been extended to vehicles registered by companies, according to the same schedule as the one applicable to individuals. In addition, a better collection of the various taxes will be ensured (traffic tax and release tax, registration duties, axle tax).

In addition, the *real estate taxation* on houses considered as modest has been amended. The application of the reduced registration duty rate now only applies to a limited bracket of the value of the property, in order to prevent the rate from applying to false modest houses.

In addition, the « *Board for taxation and finances in Wallonia* » set up in 2013 will suggest the Government, based on responsibility transfers, areas and recommendations with a view to possible changes to the tax system in Wallonia.

2.6 Recommendation n° 6 : Job market, education and training policies

a. Active job seeker support policies

The draft cooperation agreement *on the support to, and active follow up on, job seekers* was approved in dialogue committee in November 2013, it is in the signing process with various entities. It renews the 2004 agreement relating to the job-seeker support Plan, and introduces some modifications :

- Broader audience : support to people under 55 (as opposed to 50 currently), people under 58 after 2016, part time job-seekers and job-seekers with recognised work disability exceeding 33 % ;
- Specific process for some job-seekers with a combination of psycho-medical-social factors. It is the regions' responsibility to define that category and to support the respective persons ;
- Support and prompter payments by the Regions : 4th months for people under 25 and 9th months for the others ;
- Prompter follow up at ONEM level : 1st assessment after the 7th months until the 12th months depending on the category of the public.

The responsibility transfer in the area of job-seeker availability control will take place on July 1, 2014, with a possible transition period until late 2015.

The *individual job-seeker support process* of the FOREM is now entirely rolled out and operational, and constitutes the implementation system for the job-seeker support and active follow up system agreement. In 2013, there were 100 807 new supports, 230 231 individual interviews (review and follow up, vs. 220 877 in 2012) and 418 602 individual interviews and remote follow up services performed in the framework of individual support. Those services applied to 179 910 different people.

Other measures also contribute to the job market drive and to job seeker support. The SESAM plan allows to grant aid to companies under 50 employees hiring job seekers with a complement in favour of low-qualification job seekers and the first three recruitments. The Airbag plan grants a EUR 12 500 subsidiary over two years for persons who wish to start a free-lance career. The access paths of the subsidiary are : passing from a secondary business to a main business, prior support in a Self-employed Job Creation Support Centre, a company manager training course, a higher economy or trade training course or a minimum age of 50 for people with experience in the proposed area of business.

b. Interregional mobility

The interregional mobility stimulation policy for job seekers is continued based on the 2005 cooperation agreement, which allowed to set up various tools : information exchange system, setting up of joint VDAB/FOREM teams with a view to ensuring the active management of the work stations, job dating events,... In 2014, activities in the area of mobility will be gradually incorporated in the regional departments.

In 2013, the FOREM received 117 344 job offers from other Public Employment Services (SPE) and sent the other SPEs 36 243 job offers. 22 859 people are currently taken back in the mobile reserve, which means that they agree to work in a company in Flanders. 5 740 work positions were managed by the joint VDAB/FOREM teams and 1 191 people found a job in Flanders thanks to that joint team.

The « Employment permit » system set up in 2013 allows the granting of a EUR 1 000 cheque (i.e. 20 hours of driving lessons) to job seekers who want to get their driver's license in the framework of a professional plan. 740 people have already benefitted by it.

Through the Language Plan financed by the Marshall 2.green Plan , the Walloon Government puts an emphasis on *language learning* (national and English) as a factor of worker mobility and of Wallonia opening. The main target publics are job seekers, workers and young people. In order to ensure the durability of that policy, an order formalising all of the measures of the plan was passed in early 2014. This will ensure a lasting frame for the Wallangues centre as well as for all the language learning measures such as the linguistic immersion scholarships, BRIC scholarships as well as aid measures intended for job seekers. The Wallangues centre numbers over 265 000 members. In addition, the Government has decided to set up a Language Centre in Louvain-the-Neuve.

In 2013, 317 343 hours of intensive language training were achieved for the benefit of job seekers ; 749 scholarships were also granted to the job seekers. 116 BRIC scholarships were also granted to young people coming from higher or university education. 585 young people were granted a scholarship to start a second rhéto abroad, Lastly, 73 559 training vouchers were granted to workers in the framework of language learning.

According to the latest figures published by the IWEPS, interregional worker mobility is going up ; in 2012, 238 284 Walloons work outside the territory, vs. 230 170 in 2010 (+3.5 %), including 57 % in Brussels, 21 % in Flanders and 21.5 % abroad. Mobility towards Flanders went up by more than 25 % since 2010 (50 000 in 2012 vs. 40 400 in 2010), whereas towards Brussels the increase is moderate (+3 %).

Compared with 2010, the number of Brusselian commuters entering Wallonia went up too (21 224 in 2012, i.e. a 15 % increase).

c. Consistency between policies, including in favour of young people

The governments have continued the reform projects allowing to better plan education, training and employment areas, in connection with the needs of the job market, including in the areas of work-study, of qualifying education and of training throughout life. A consistent approach towards the young people has also been developed in the framework of the youth guarantee.

The Action Plan relating to the *Youth Guarantee* was filed with the Commission in December 2013. It is based on the following actions :

1. Acquire tools to better understand and better support young people : public survey ;
2. Adjust the support process to employment and training : a « young people » drive in terms of support will be rolled out, and the implementation of a tutor system with volunteer experienced workers will be tested. In addition, a personalised training course will be favoured ;
3. Prevent young people from dropping out of training : preparation training, support programmes, follow and help programmes, alternating job seeker training, transition internships, issuing of partial and/or full certifications, skill validation ,...;

4. Develop responsibility identification : development of general assessment and guidance tools ;
5. Intensifying the links with companies : transition internships, alternating job seeker training and work-study training ;
6. Develop links with schools in terms of professional guidance : information programmes ;
7. Help job transition : collective or individual programmes in partnership with professional sectors, partnership agreement between the Forem and the respective players ;
8. Develop programmes aimed at NEETS staying in, and returning to, the job market ;
9. Develop the entrepreneurial spirit.

The FOREM will steer the implementation with the respective operators (Training Forem, Skill Centres, IFAPME, education, CPAS, AWIPH, PMS Centres,...). The single contact point at the Belgian level has been entrusted with Synerjob². The implementation of the action Plan will start in January 2014, with a specific focus on 2014 and 2015. The means granted in the framework of the Young People Employment Initiative will be dedicated to it. The actions will additionally be included in the FSE programmes in order to achieve the continuity thereof over the period. Thus a cross functional intended for young people will be developed ; one of the propose will be to further cooperation between education establishments and to encourage the learning culture throughout life, including by investing in second chance school as well as in professional projects for young people in the framework of an overall policy intended to prevent school dropping.

Regarding *transition internships*, a cooperation agreement with the federal government was signed in December 2013. A new order by the Walloon Government was also published in August 2013. Young Walloons job seekers will be able, as from the seventh months of their enrolment in the FOREM, benefit by that new integration and professional training system with an internship, from 3 to 6 months, with an employer and a training cycle.

In terms of *work and study*, a cooperation agreement on work and study training between Wallonia, the FWB and the COCOF was passed in 2nd reading in January 2014 ; it provides for the harmonisation of the by-laws of trainee operators, a single contract, a work and study training process, and the creation of the Office Francophone de la Formation en Alternance (OFFA). That system allows to achieve an integration rate exceeding 85 %. In addition the order on job seeker sandwich training was passed in February 2014. It will target young job seekers (18-25), as well as job seekers in retraining session and will allow maximum 18 months training (including 3 to 6 months under the transition internship system), with a target on high demand areas. It will be organised jointly by the FOREM and the IFAPME.

The draft cooperation Agreement relating to the implementation of *Qualifying education – Training – Employment Living Areas* was approved in 2nd reading in January 2014. That system is aimed at furthering cooperation between all players in the world of qualifying education (secondary, higher and social promotion), of the vocational training and of employment in order to achieve qualifying education and vocational training offers that are truly consistent one with the other and meeting socio-economic needs found in each living area. 10 living areas are set up, each one will be headed by a steering body. In order to meet the socio-economic needs of the living area in an optimal manner, the various operators will think about their qualifying education and vocational training offer based on a

² Synerjob is the Belgian Federation of Public Employment and Training Services, and was set up in 2007 with a view to reinforcing cooperation between the Regions and Communities.

common analysis of the existing offer and of needs. The Governments additionally in January 2014 the draft cooperation agreement between the Wallonia-Brussels Federation, the Walloon Region and the French Community Commission regarding the creation and the management of a *French-speaking framework for education and training certifications throughout life* (CFC).

A new *frame for qualifying education internships* was approved on 4 December 2013 by the Parliament of the Wallonia Brussels Federation. Internships become mandatory in all « certification by unit » (CPU) options as they develop in the 3rd degree, in all qualifying 7th grades as at 1 September 2014, and gradually in other training courses in 5th and 6th grade. Schools retain the option to include the internships in their educational project (and are encouraged to do so) in the optional courses of the 3rd grade where internships are not mandatory and in the 2nd grade.

In addition, the Government decided in November 2013 to award 30 million € to the financing of the infrastructures of the *Trade Centres in Charleroi*, and to release a first fraction of 9 million € (on a total budget of 25 million) for the *Trade Centres of Liège* (1st actions scheduled in 2014) as well as for the *Trade Centre in Namur*. The purpose of those projects is to enhance the image of the building and industry areas, and to allow for better professional guidance for all publics, based on broad cooperation between all players (various areas and various education, training, employment, industry, networks, world of associations). Sharing resources allows to provide students with high performance equipment and cutting edge training areas. The projects are focused on promoting trades for the economic growth of the respective area. In addition, the Governments approved in January 2014, the candidature of the city of Charleroi for hosting the *Worldskills* in 2019.

The *job testing system* rolled out in 2011, mainly for young people and dismissed workers, allowed to complete 5 263 job tests between 2011 and 2013, including 2 162 in green occupations.

Regarding the *centres of responsibilities*, which are central in the training system throughout life, a draft order passed in 1st reading by the Walloon Government in November offers them a new legal framework allowing to revalorise them and to confirm their excellence role ; a structural financial of 3 million € is awarded to them. In 2013, 751 285 training hours were delivered in the 25 skill centres. Between 2010 and 2013, 196 219 200 000 beneficiaries accessed those centres, including 30 566 teachers and 165 653 students.

In addition, the renewal in February 2014 of the cooperation agreement on collaboration between qualifying education, skill centres and advanced technology centres supports existing synergies by increasing the available hours for the school world in skill centres (1 000 000 hours) and gradually increasing the hourly financing up to 15 euros.

A new « *training cheque* » system that allows to reinforce the link with the professional activity of the beneficiary and the needs of the market, was passed in early 2014. In 2013, 73 559 training cheques were granted to workers in the framework of language learning. For the same purpose, a revision of the order relating to the TIC mobilising plan was passed in 2nd reading in November 2013, in order to better take into account society and technology changes and better meet the requirements of the job market. The Forem additionally published in September 2013, a prospective study on *high demand jobs*, which will help guide policies in the area.

Lastly, 2013 the Forem set up in the web Formapass centre, which regroups the whole training and integration offer in Wallonia.

d. Seniors

Various systems have been passed in order to better take into account the public over 50. Thus, the Government decided in November 2013 to make the *Professional Transition Programme* more attractive to the over 50 population, through an increased subsidy of 300 € (full time). In addition, the *Airbag system aimed at supporting independent activity* is extended to the over 50 with 3 years' professional experience ; the order was passed in February 2014. Lastly, as specified above, the target public of the **individual support** process for job seekers is extended to the over 50 population.

e. Inclusion of migrants

The order relating to the integration of foreign persons or persons with a foreign origin was passed in late March 2014 by the Walloon Parliament.

It sets up, inter alia, for the intended public, a reception and integration process whose purpose is the emancipation of first time arrivals. It is an integrated strategy for their inclusion. It should be fully operational by 2017.

The reception process will apply to any foreign person staying in Belgium since less than three years and with a more than three months' residency permit, except for citizens from an EU, EEE member country and from Switzerland and members of their families. At first 8 regional integration centres or reception offices will be set up. The process provides for several lines :

- A personalised reception module (mandatory) ;
- French language course ;
- Citizenship training ;
- Socio-professional guidance.

In addition, a new *first arrival reception site* was launched in December 2013. The site provides basic information on how our society works in order to help with the first steps of new-arrivals. The site also points to useful information places offering support. It is available in 6 languages and allows self-sufficient use by the persons themselves or the field players in charge of their guidance in Brussels and in Wallonia.

The systems will also help achieve a more structured use of the various existing systems, for instance in terms of alphabetisation or education (first arrival student reception and schooling system, DASPA).

In the framework of the 2014-2020 programme of the *Structural Funds*, the initiatives developed in a cross-functional manner by the FSE intended for young people will particularly aim the young people out of school with an immigrant background, and will include prevention, early involvement and compensation measures.

As is already the case in Wallonia since 2012, the order dated 20 June 2013 relating to the removal of the citizenship condition for exercising recruitment and selection positions in education organised or subsidised by the French Community allows to *open the civil service to foreigners for personnel in the French speaking education area*.

The Walloon Government additionally passed in first reading on 23 January 2014, the draft order relating to the acknowledgement of a *Mediation centre for the Traveller community*. The missions of the

Centre are to further and support the management of temporary stays, support the development of spaces adapted for Traveller families, develop with social, educational and administrative parties, the training and information about the sociocultural reality of the Traveller Community, help regional and transnational sharing of experience between associations and services, help citizen participation, fight negative stereotypes through population, public institution and media awareness actions and lastly help the social integration of the Traveller Community by developing, in partnership, social, economic, cultural, educational, socio-professional and environmental projects.

Lastly, year *Interfederal Centre for Equal Chances and Racism and discrimination prevention* is being set up. That independent organisation will be managed by an interfederal board of directors and will be made up of several linguistic chambers. Those chambers will analyse cases of possible discriminations that can arise based on national or ethnic origin, sexual orientation, present or future health condition, age, philosophical or religious beliefs. The cooperation agreement increases the legal safety of the anti-discrimination means should a case within the responsibilities of the federated entities go to court.

The contribution of Wallonia and of the Wallonia-Brussels Federation is increased to 48 % of the total financing of the Centre in 2015. The Centre's offices will be organised in a decentralised base within the 11 Wallonia spaces.

2.7 Recommendation n° 7 : Greenhouse effect gas emission reduction

Talks are underway in the framework of the « *burden sharing* » with the other entities in order to determine the objectives to be reached by everyone in terms of renewable energy and greenhouse effect gas emission reduction.

The Order relating to the *Walloon strategy for sustainable growth* was published on 9 July 2013. It makes its mandatory for the next governments to pass a Walloon strategy for sustainable growth, as well as a sectorial Environment – Employment Alliance within the year of their taking office. The first sustainable growth strategy was passed in 1st reading in June 2013.

In that framework, the Government has also decided to set up a *Sustainable Growth Opinion Group* (order published in the *Moniteur belge* on 24/10/2013). Its role is to promote the taking into account of sustainable growth in all public policies by stating, upstream from the governmental decision, opinions based on a «sustainable growth» review.

In addition, the Walloon Parliament passed, in February 2014, the « *Climate Order* ». That order should allow Wallonia to meet its greenhouse effect gas emission reduction (GES) commitments by 30 % by 2020 and by 80 to 95 % by 2050 compared with the 1990 emissions. Concretely, the order marks the path for greenhouse effect gas emission reduction through the emission budget system, that the Government will be in charge of setting for a 5 year period. In addition, an « *Energy – Climate – Air plan* » will list the concrete measures allowing the government to meet its emission budget line ; it was approved in 1st reading on January 2014 and will be submitted to a public survey in June 2014.

In terms of strategy, the Walloon Government passed, in November 2013, the draft *Regional Space Development Plan (SDER)*. It offers a vision for the Walloon territory by 2040 with a view to meeting the demographic, social, economic, energy and climate challenges, and includes objectives in terms of habitat and sustainable mobility.

In addition, the *Territorial Growth Code* passed in January 2014 (passing in parliament scheduled for March 2014) reforms the permit issuing procedures for structuring and public interest projects ; the purpose is specifically to legally secure major infrastructure projects. Provisions are also made to increase the density of the habitat in rural or urban centres and slow periurbanisation.

In the area of *building*, the Government's action focuses on the implementation of the multiple year Plan of the *1st Environment - Employment Alliance*, initiated in 2011 and that numbers some fifty actions. It is aimed at improving the quality of buildings and their energy efficiency, while promoting the transition of the building sector towards a more sustainable approach. That policy is in line with the implementation of the European Directives in the area of energy performance of buildings and energy efficiency. An overall assessment of the policy is underway.

In that framework, several decisions have been made, including a change in the provisions relating to building energy efficiency with the goal of improving the PEB calculation method and of making it more even between the 3 regions (order published in December 2013), the extension in 2014 of the 0 % rate loan pour the financing of the energy savings work in homes (*écopack*, more than 7 000 loans have already been granted as at late 2013), the passing of orders relating to subsidies in the area of energy renovation of school buildings, of the association and city sector (UREBA and exceptional UREBA), the launch of a call for exemplary projects in the area of sustainable building and renovation (BATEX) in June 2013, the passing of a new bonus for the rehabilitation of homes that cannot be considered as housing in the meaning of the housing and sustainable habitat Code (long term caravaning type in permanent habitat areas), as well as administrative simplification of rehabilitation and double glazing bonuses (1st reading in November 2013). The implementation of the PIVERT programme aimed at the energy renovation of 10 000 public homes (400 million € budget) is being continued ; the 2nd phase of the programme targets homes whose consumption is the highest. In addition, the investing in the buildings of the regional administration is being continued at various levels : photovoltaic equipment (2 million € invested in 2012 and 2013), renovation of boiler rooms (6 completed with an investment in the region of 480 000 €, 3 planned in 2014), roofing renovations (4 completed, with an investment of 180 000 €), installation of cogeneration sites (3 completed, one planned in 2014), equipment of car parks with LED lighting (3 completed).

In addition, the Government of the Wallonia-Brussels Federation passed in February 2014, new physical and financial standards governing the building of school buildings, adapted to eco-construction. In November 2013, the Government also agreed to use mechanisms allowing to achieve the volume of energy savings required by the 2012/27/CE directive relating to energy efficiency.

In terms of policy consistency, a *transfer of responsibilities in the area of housing and energy from the Provinces to the Region* was decided in 3rd reading by the Government in January 2014, with the goal of achieving greater efficiency and more consistency in those policies. In order to support the transfer, an amount of 4 million € will be deducted from the Province Fund as from 1 January 2015 and transferred to Wallonia.

In the area of *transport*, the work is continuing with a view to the implementation of a *mile payment system for trucks* in the territory of the three regions. Thus, a cooperation Agreement was approved by the 3 regional governments in January 2014. It establishes the common principles that will govern the introduction and the management in the 3 Regions of a mile toll for goods transport vehicles with a maximum authorised weight of over 3.5 tonnes. The cooperation agreement also provides for the creation of the inter-regional Viapass institute. That institute will ensure the cooperation, coordination and dialogue between regions in the management of the system, and as a result will be in charge of monitoring the proper performance of the contract that will be awarded to the service provider with a view to the implementation and operation of the mile toll system. According to the current schedule, the Viapass system for trucks will be operational in 2016.

As indicated above, the environmental *penalty* system has been extended since January 1, 2014 to vehicles registered by companies, according to the same schedule as the one applicable to individuals.

In addition, in order to help the modal shift, the Walloon Government is continuing its investments in the area of multimodality. Specifically, the Government handed in, in November 2013, its opinion on Walloon *rail investment priorities* for the 2013-2025 period, and has decided to co-finance, according to a profit set by the federal Government, the regional project budget in an amount of 180 million € over the period, and to anticipate in an amount of 100 million € the next priority investment programme priorities. This allows to find a total amount of 948 million € for Walloon priority projects by 2025.

The priorities are as follows : Connection and Station at Gosselies Airport, acceleration of current work, including the completion of the RER sites and the modernisation of the Brussels-Luxembourg road, development of goods transport by rail (modernisation of marshalling yards, inclusion of Wallonia in European east-west and north-south freight corridors, connection of the future Liège-Carex terminal), improvement of the quality of traveller service through an increase in the capacity of some lines that are near to saturation, and through the application of the principle of correspondence knots on the Walloon backbone, development of the express Liege network, improvement of the access by Walloon cities to Brussels.

In addition, the site of the multimodal centre of Liège Trilogiport started in June 2013 ; it should be operational in the second half of 2015.

Lastly, the improvement of the carbon balance will be a cross functional priority of the 2014-2020 programming of the *Structural Funds* in Wallonia. In the framework of the urban redynamisation actions, actions will be conducted in terms of sustainable building rehabilitation, energy efficiency and sustainable energy promotion and sustainable transport development.

3. Objectives of the Europe 2020 Strategy

3.1 Employment

The main reforms and measures passed in the area of employment are detailed in section 2.

Regarding specifically *collective retraining*, in addition to the order on sandwich training of job seekers passed in February 2014 that targets job seekers in retraining units (see section 1.6), the « Passeur de métiers » initiative was initiated in the fall of 2013 by the Forem in partnership with the players of training, socio-professional insertion and education ; they allow participants to engage in educational type training with a view to aiming at a career in education or training. Three new sessions are scheduled in 2014.

It should be noted that in terms of training service efficiency, following the signing of the new IFAPME management contract in February 2012, it was necessary to revise the *Order setting up the IFAPME* ; it was passed in May 2013 and became effective on 1 June 2013. The following main changes cover the optimisation of the training areas and the implementation of the new coordination training and supervision courses intended for senior executives within companies, except for company managers, the option to reinforce the partnerships (for instance FOREM, education,...), the structuring of the Network (reinforcement of the consistency and of the cooperation between the Institute and the Centres and reinforcement of the centre checks by the Institute), the reinforcement and organisation of internal auditing, and the setting up of a centralised Complaint Processing department. The FOREM placed an emphasis in 2013 on trainer training, via the FormaForm initiative and the new centre located in Louvain-the-Neuve.

In addition, in the area of private life / professional life balance, the Government of the Wallonia-Brussels Federation passed, in June 2013 the 2008-2013 management contract of the Office des Naissances et de l'Enfance including the *Cigogne 3 Plan*. The purpose of the plan is to open new spots for

small children accommodation, in order to address the consequences of demographic changes. 2 049 places will be created in 2014 and, then, an average of 1 600 spots a year. In order to support that Cigogne 3 plan, Wallonia will make employment aids available to the Federation for supervision personnel within the reception structures and will apply funds to set up new infrastructures for accommodating small children.

3.2 R&D and innovation

The two Governments are continuing the efforts to intensify investments in R&D and in innovation, and reinforce policy efficiency, in connection with European guidelines, including the key initiative « Union for innovation ». The goal is firstly to support the excellence of scientific research and to materialise the active participation of Wallonia in the European Research Space. Also, an emphasis is placed on the circulation and the enhancement of the results of research and innovation in the broad meaning within the economic fabric, as well as on the improvement of the operation of the regional innovation system in all its aspects. With that in view, the implementation of the 2011-2015 integrated Research Strategy and of the « Creative Wallonia » plan has been continued.

In the framework of the implementation of the *2011-2015 research Strategy*, various initiatives were initiated in 2013 in the area of support to the RDI, including towards SMEs, including a call for projects « Cwality » aimed at furthering the acquisition of new responsibilities via a better association of SMEs and research organisations, and the transfer of knowledge to the SMEs (started in September 2013, 10 million € budget), a call « Green momentum fund for young innovative companies » involving industrial research or experimental development (launched in May 2013, informational budget of 5 million €), a « collective research » call aimed at reinforcing the expertise and the knowhow of approved research centres in the area of activities useful to the highest number of Walloon SMEs, and a « Germaine Tillion » call for social innovation (launched in May 2013). In addition, a mobilising programme on electrical energy storage (ENERGINSERE, informational budget of 10 million €) was initiated in October 2013, as well as a Public-Private Partnership call aimed at meeting the requirements of a technological break in a specific area of business (budget of 5 million €). Lastly, following the mobilising programmes initiated in 2013 (WB Health and IT for Green), the Government has decided to finance respectively 17 projects with a budget of 21 million € and 10 projects with a budget of 9 million €. It is also planned to entrust the LIEU network (company – university interfaces) with a task to follow up on the mobilising programmes with a view to enhancement and marketing.

In the framework of the call relating to the financing of research infrastructures, two interuniversity projects will be financed in an amount of 2.4 million € in the areas of 3D object printing based on metal and proteins, and the participation of the Wallonia-Brussels Federation in two ESFRI projects will be continued with a total funding of about 600 000 € (SHARE and LifeWatch). A team and infrastructure mapping is underway.

Wallonia additionally confirmed in November its participation in EUROSTARS II in an amount of 1.54 million / year, as well as AAL (with a budget per call of 300 000 €).

In terms of mobility, new « BEWARE Fellowships » systems were initiated in January, aimed at funding the accommodation by companies or university, of foreign researchers, in Wallonia / the Wallonia-Brussels Federation. BEWARE Fellowships Industry will allow to grant 57 agencies over 5 years, the purpose of which agencies is to allow an SME or an approved research centre to benefit by the expertise of foreign researchers (or expatriate Belgian researchers) that are highly qualified, in order to encourage the innovation process within the Walloon host. BEWARE Fellowships Academia is focused on technological transfers ; it will also spread over 5 years and plans a total amount of 80 agencies for researchers in mobility situation in order to attract them to a University, in partnership with a Walloon company. In addition, the calls for First 2014 projects, that will allow the researcher

mobility between the academic world and the industrial world, ended in January 2014 with the filing of 51 files including 9 First International, 18 First Haute Ecole and 24 First Spin-off.

A change in the order relating to support to research and innovation in Wallonia was passed by the Parliament commission in February 2014. Among the great changes, it should be noted the introduction of new subsidies for the acquisition of exceptional equipment as well as maturation funds, the regrouping of approved research centres into research institutes, or the opening of innovation partnerships to non-technological innovation and to international partners in research consortiums.

In terms of basic research funding, the passing in July 2013 of the new FNRS order allows to guarantee, after 2015, its financing in an indexed amount of 103.8 million €/year. In addition, the funding of the Strategic Basic Research Fund, accommodated within the FNRS, is made durable in its two strategic lines : WISD (five million €/year for research in sustainable growth) and WELBIO (six million €/year for research in life science). In the framework of the excellence programme covering industrial redeployment in Wallonia with a view to an environmental transition initiated in 2013, 3 projects were chosen with a budget of over 14 million €.

In the framework of the implementation of the *Wallonia Creative Plan*, several actions in the area of training were initiated in 2013-2014 : an Executive Master in Innovation Management, an Executive Master in Innovation Co-creation (completion of innovative projects), and a creativity and innovation Master class. In addition, creativity laboratories are initiated within 6 High Educational Schools (4 new projects in 2014, based on 2 tests initiated in 2013), the purpose being to materialise a specific training programme within a creative laboratory specially equipped for allowing future teachers to acquire, test and integrate in their future educational practices the creativity and innovation process awakening techniques.

In terms of support to innovative projects and practices, the « Living labs » call for projects was initiated in November 2013 ; the latter provides for the support of two test projects in the e-Health and Open Domain themes. In addition, the bonus for creative economy counsels is now operational. The Maker's lab, tested during the creativity week, will be continued in all of Wallonia in 2014 ; it is a travelling laboratory allowing the greater number to try new idea and prompt prototyping production techniques. The start-up accelerator Nest'up will hold its 4th session in the spring of 2014 ; the project will be complemented by the creation of a building (CreativeSpark, allowing to accommodate a dozen start-ups, collaborative spaces, a research lab,...), a « Lean fund » gathering some fifteen private and institutional investors, and a « lean reactor » that will allow to continue the support to the start-ups for 9 months after the exit from the acceleration programme. Lastly, a 2014-2016 pluriannual agreement has been entered into with the ASBL Wallonia Design, with the goal of promoting design, completing specific actions intended for companies and designers and ensuring the coordination of actions in that area ; the budget granted for 2014 is 250 000 €.

For the « TIC » section, the Government decided in July 2013 to grant 1 million € in order to support the « Digital cities » programme, that is aimed at creating a robust , reliable and secure Wifi infrastructure within Walloon cities. 6 cities will be covered at first. In addition, in the framework of the 2nd « Digital School » call with a budget of 1 million €, 72 projects have been chosen (vs. 28 for the 1st call in 2011), that will allow selected establishments to buy information system equipment, both for mandatory education and social promotion and in the educational categories of Hautes Ecoles. In addition, « digital school » counsellors as well as 15 new assistants for information system maintenance of schools are assigned to the support of project sponsors in terms of logistics, technology and education. A « Wallonia Big data » service centre should be initiated in 2014, towards the competitiveness centres.

Lastly, a call for « creative hub » projects was initiated in January 2014. The purpose is to help the structuring of physical multiple subject territorial centres aimed at stimulating the emergence and consolidation of the creative economy through a multiple subject programme of actions and events. That test phase is aimed at preparing the action that will be developed in the framework of the structural funds.

The first review of the Plan completed in later 2013 allows to show the following achievements : over 2 600 people trained, 330 innovative products or services created or supported, over 250 creative entrepreneurs supported, over 830 companies involved, 124 actions abroad and over 200 international partners. An overall assessment of the Plan is underway, in the framework of the « Wallonia, European Creative District » project, that is in its implementation phase.

The support to R&D and to innovation will constitute an essential part of the next *Structural Funds* programming in Wallonia. The actions that will be developed will be aimed at advancing the smart specialisation strategy of the Region.

3.3 Education and training

a. Fight against school dropping out

Several important decisions have been made in the framework of the prevention of school dropping out, allowing to reinforce and set up a real integrated strategy in that area. The initiatives described below are also complemented by the efforts that are being continued in terms of *sandwich training and qualifying education reinforcement*, allowing a better education-training-job market connection, and that are described in the previous section.

In December 2013, the cooperation agreement between the Walloon Government, the Governments of the Wallonia-Brussels Federation, of the Brussels Capital Region, of the Cofoc and of the German speaking Community aimed at organising the implementation of a map of education and post-education curricula was approved in 2nd reading. The purpose is to set up a *school and post-school curriculum analysis tool* for students that did all or part of their studies in the education system of the Wallonia-Brussels Federation. The tool will therefore help improve the steering of policies conducted in terms of education and training as well as the links between those various policies.

In addition, *two intersectorial and sectorial orders relating to school success, violence prevention and guidance process support* were passed in November 2013. They are aimed at connection mandatory education policies and young people aid policies in the area of young people well-being, school success, violence prevention and guidance process support.

The Order relating to specialised education has also been changed and an order relating to *School Structures for Aiding Socialisation (SSAS)* was passed ; it officialises the SSAS in specialised primary and secondary education. These structures offer young people with structural behavioural and/or personality disorders, whatever the type of specialised education they are in, a structure allowing them reintegration in a leaning structure.

In addition, the Government approved in December 2013 (1st reading) the preliminary draft order relating to the adjustments and improvements of the *first grade reform*. The purpose is to gradually generalise several test experiments that were successfully test, including the Collective Action Plan (PAC) for the class or use of an Individual Learning Plan (PIA) per student. The text also provides for the reinforcement of the multiple subject nature of the training in the first grade through the gradual removal of the first complementary year (1S) and the implementation of a possible additional year

after the grade (2S). Lastly, support to schools that have a high rate of failure, absenteeism...is planned.

The Government of the Wallonia-Brussels Federation also approved in 2nd reading in February 2014 the order *reforming titles and responsibilities in education*. Its aim is to create an even system harmonising several thousand titles and positions and several hundred schedules existing in education while giving priority to required titles on sufficient titles. The order also sets up a shortage title system.

In terms of coordination between federated entities, the ministers for Education of the three Communities signed, in January 2014, a cooperation protocol with a view to setting up an *interministerial convention grouping the Ministers in charge of education*. Its purpose will be to allow the dialogue and cooperation between the Communities in the files that concern them jointly in the area of education and to allow information exchanges between Communities on policies conducted or being deliberated in the area of education. Among the items that will be on the agenda of the next interministerial conventions, there will be : native speaker exchanges, reforms considered in the area of secondary education, including for the qualifying, the acknowledgement of diplomas between Communities, the school requirement age, the issue of the relevance of school duty checks in the territory of the Brussels-Capital Region, the cooperation between the inspection departments, the stake of demographic pressure in Brussels,...

In order to address demographic changes in Brussels and in Wallonia, the Government of the Wallonia-Brussels Federation had initiated in 2010 an exceptional plan to renovate and *set up new places in school buildings* in an amount of 600 million €, funded in partnership with the BEI, and banks. It allowed to initiate many projects that will allow, by 2017, to create 15 700 places in Brussels, and 7 800 in Wallonia. As a result, investments launched during a legislature reached the record high amount of 1.2 billion € (i.e. three times more than between 2004 and 2009). However, such infrastructural projects take time. As a result, in November last, in order to address the emergency, the Government launched a new plan to create places via modular homes and limited renovation, with a goal to create 13 500 places in all of the Wallonia-Brussels Federation, with a budget of 55 million €.

b. Higher education

The order reforming the **higher education system** was passed in November 2013. The purpose of the order is to reinforce the consistency of student curricula, promote success and put higher education establishments in collaboration and cooperation systems (Universities, Hautes Ecoles, Higher Art Schools and Higher Social Promotion Education Schools). The institutions are gathered within a single educational district (ARES : research and higher 'education educational district), that was set up on 1 January 2014. As partners within the 5 geographical centres, they can develop an education offer and local services for the benefit of all students. A 75 000 € subsidiary has been granted to each centre to build and determine its strategic plan.

In that framework, the Governments initiated in November 2013 the concept of *collective higher education structures* that will allow to set up centres providing high quality infrastructures and educational equipment to all higher education establishments and vocational training operators in targeted areas where offer is low.

In addition, the Government approved in 1st reading in January 2014 the draft order transferring the *financing of higher education establishments* to the new study organisation. That draft order thus includes success aid and individual curriculum concepts while aiming at granting a financial increase of 120 percent to establishments materialising the synergies.

A revision of the *initial teacher training* has additionally been initiated. It is aimed at reinforcing the current training of all teachers, redefining the purposes and contents thereof, in order to reorganise the structure thereof in the long run.

Lastly, the Government approved in last reading in December 2013 a draft order relating to **inclusive higher education**, allowing access to higher education with no discrimination for students in a disability situation.

3.4 Social cohesion and social action

The main lines of the regional policy in the area of social cohesion and inclusion involve education, training and insertion in the job market, including via employment support and social economy development measures. In the area of socioprofessional insertion, the policy conducted in Wallonia is general but specific efforts are being made to support some categories of job seekers, including the farther persons from the job market. Wallonia has also developed an effective housing access policy, and implements an integrated great poverty prevention approach, and an overindebtedness prevention approach.

In that area, it supports the three main lines identified by the Belgian centre against poverty UE 2020 : active inclusion for persons excluded from the job market, homeless and precarious housing situation prevention, child poverty prevention.

a. Active inclusion

In the framework of the support policy for publics that are far from the job market, a new Order on *socio-professional insertion centres* was passed in August 2013 ; the orders are being prepared. In addition, in order to support the efforts in the area of *alphabetisation*, the Government approved in January 2014 a draft 3 year pluri-annual agreement, with an annual subsidy of 65 000 €, allowing to make durable the Walloon network of public writers.

New measures have been decided by the Government in order to support the inclusion of *persons in a disability situation*. Thus in addition to the order relating to inclusive higher education mentioned above, the Government passed, in 1st reading in January 2014, a draft order changing some provisions relating to training and adapted socioprofessional insertion centres. Its aim is generalisation to the whole sector of review and guidance missions, in order to harmonise the service offer. The text sets up an automatic post-training follow up except of the intern waives it, if the follow up is borne by another operator or in the event of force majeure. The purpose of the text is also to simplify procedures, both for persons in a disability situation and for the centres and for the AWIPH. The project introduces a financial involvement in the day care costs to allow mothers and fathers to access the training more easily.

In addition, the Government decided in May 2013 to ensure the financing of transformation and improvement work in reception and accommodation infrastructures for disabled people. A budget of 30 million € has been released to allow the launching of 6 calls for projects (1st call initiated in October 2013).

Lastly, the Government approved in May 2013 two new measures to support the economic development of Adapted Work Companies (ETA). Firstly, a multiple-year agreement is entered into with the Walloon Association of adapted work companies in order to promote the area and look for new activity area (budget of 31 000 €). Secondly, a 120 000 € support is granted to the « live well at home » centre ; it offers solutions to allow persons losing their autonomy to continue to live at home in good conditions.

The various measures passed for *migrants* are described in section 2.

b. Housing

The policy to increase and improve the quality of the housing offer is continued. The purpose is to increase the number of public homes and to renovate existing homes including with a view to improving energy efficiency. Various actions have been continued in the framework of the *1st Environment – Employment Alliance*, for instance the green investment programme, the granting of housing bonuses and energy bonuses in private homes (see section 2).

Regarding the handling of the *dependence of, and aid to the elderly, as well as disabled people*, a number of measures have been passed, please refer to section 2.2 in that area.

The Walloon Government passed in May 2013 the mapping of the sites covered by the *permanent habitat plan* (HP). The purpose of the mapping is intended to be a reference for cities, permanent habitat area managers and solicitors. In addition, another bonus for the improvement of houses that cannot be considered as housing in the meaning of the Walloon Code of housing and sustainable habitat, such as long term caravanning in permanent habitat areas, has been set up. The installation allowance granted to persons relocated to a decent home has been increased in some cases.

The Walloon Government decided in May 2013 to broaden the « *Energy Tutor* » system, whose task is to give practical advice and plan concrete actions with precarious households, to reduce energy costs, to 60 tutors and to increase the subsidiary to 600 000 € (i.e. 150.000 € more). They will be set up via the CPAS ; currently 41 CPAS implement the measure and almost 5 300 households benefit every year of work by an energy tutor.

In addition, the Walloon Government had decided to grant additional time to organisations working in *co-housing* to allow them to extend their test experiments and increase the social support to people. The purpose is to allow specific publics live in an affordable habitat while weaving links and solidarity with other types of publics. It is, for instance, homeless people, women facing household violence, ex-convicts ...

Since 2013, owners of homes covered by an inhabitation order or of housing that was not the subject of the issuing of a rental permit are subjected to administrative fines.

The regulation on the awarding of *low cost housing* was additionally passed in order to help the relocation of families under-occupying their homes to award them to larger families. In addition, since 2013, the Walloon Government finances the hiring of social referents (74 ETP) within public housing companies to ensure an interface with local social players. An order was passed in February 2014 (3rd reading) aimed at making that position durable, through the granting of an annual grant to the Public Service Housing Companies (about 2.2 million € in 2014).

Lastly the Walloon Government passed, in 3rd reading, an order relating to the granting of *relocation, rent and moving allowances*, that are accessible to persons leaving a home found to be inhabitable or over-populated to rent a clean house, to families with one member suffering from a disability and that leave an unsuitable home to rent an adapted and clean home, and to the homeless that become renters of a clean home. The order allows three new things for tenants : aid intended for tenants who leave a home early to enter low cost housing, aid for families leaving an under-occupied public home to rent a home in the private sector and aid for relocation, revised upwards, for persons leaving a home that they own located in phase 1 of the Permanent Habitat plan (flood areas).

c. Poverty and overindebtedness prevention

The Walloon Government had decided to set up a regulatory framework to approve and subsidise a *poverty prevention network* in Wallonia on a lasting basis. It will allow to increase the dialogue with the poorest people and have an organised contact person whose expertise and recommendations can be called upon to increase the efficiency of the measures implemented. The order was approved in early 2014.

The Government approved in May 2013 the assessment of the first *social cohesion plan* (PCS). The PCS currently involves almost 700 workers who network several thousand public and private partners to act in favour of greater social cohesion in the city territory. 147 cities have engaged in that system with 1 700 actions conducted, including in the area of alphabetisation, socioprofessional reinsertion, job-seeker support, home energy savings, home seeking aid, additional treatment, household violence prevention, mental health, community gardens and block house dynamisation. In addition, a call for projects with a budget of about 24 million € was initiated in the framework of the second PCS programming (2014-2019). It has since been implemented in 181 cities in Wallonia.

The Walloon and Wallonia-Brussels Federation Governments approved in November 2013 the *updating of the action plan relating to children's rights*, based on the assessment conducted in 2013 by the Childhood, Young People and Young People Aid Research Centre.

The Walloon Government approved in May 2013, *the exemption of the payment of the TV tax for all TV sets located in hospital establishments and rest homes*, in order to avoid increasing the financial burden weighing on those personnel. Lastly, the order relating to the *organisation of the electricity market* passed in March 2014 is aimed at improving the social measures : increased support to consumers in payment difficulty, reform of the budget meter system, broadening of protected client categories,...

3.5 Energy - Climate

As detailed in section 2, various reforms were initiated in the area of electricity and gas pricing, and of support to the photovoltaic industry, including with a view to ensuring the maintaining of company competitiveness. In addition, the Parliament passed the *Climate Order*, the *Plan Air-Climate-Energy order* derived from it will be subjected to consultation. Lastly, the Order relating to the *Wallonia Strategy for sustainable growth* was published in July 2013. In addition, two prospective studies on the energy transition are underway.

As a reminder Wallonia has set itself three objectives in the area of sustainable energy, y 2020 : Tend towards 20 % of sustainable energy in its final consumption, reach 8 000 GWh of electricity produced in the Walloon territory from sources of sustainable energy and reduce by 30 % the greenhouse effect emissions. In order to achieve that, the Walloon Government passed a draft order aimed at improving the green certificate system as well as a draft order containing the principle of a path including closed budgets per area in order to reach the 2020 objectives in a controlled framework. The green certificate granting rate per area will be the subject of a reestimation and a setting methodology has been offered by the CWaPE.

For wind farms the objective is set to 3 800 GWh, i.e. an amount equivalent to 150 000 households, with a gradual path. For the photovoltaic industry, the objective is set to 1 250 GWh (production reaches about 500 GWh in late 2012), broken down into 875 GWh for small wind farms and 375 GWh for large wind farms. Regarding the low power photovoltaic industry (up to 10kWc), the new support system (Qualiwatt) should allow to support 12 000 new facilities per year.

In addition, the Walloon Government passed in a final manner, in February 2014, new sectorial conditions for the development of wind farms. It also passed, in 1st reading in January 2014, the draft *Order relating to the establishment of wind farms* in Wallonia. It basically revises the wind farm authorisation procedure in Wallonia, currently based on a case by case check on the « first in, first out » principle. That order organises wind farm development around a call à projects process broken down into thirty « lots » covering the whole of the Walloon territory, which a reference producible will be linked to every time.

Still with a view to reaching the objectives in the area of sustainable energy, a « biomass » call for projects with a budget of 1.2 million € was initiated in January 2014. A call for test projects in the area of *micro-bio-methanisation* was also initiated in December 2013 (400 000 € budget). The purpose of those calls is to support the financing of economic projects. A « collective boiler room » call for projects intended for public service homes has also been initiated (4 million € budget).

4. Additional reform measures

4.1 Industrial policy

The Walloon industrial policy, a priority of the Marshall 2.green Plan, is designed as a « *smart specialisation* » strategy. It focuses on the support to competitiveness centres and clusters. Other areas of the Marshall 2.green Plan, including in terms of RDI, territory development, training, support to SMEs, to internationalisation,...complement the tools making up the integrated industrial policy of the Government.

Various policy improvement areas for the *competitiveness centres* have been identified in the framework of the 2022 Marshall Plan with a view to smart specialisation, including in terms of non technological innovation, of connection to services, of SME involvement and of globalisation. The assessment of that policy, published in February 2014, will allow to feed those deliberations, in the same way as the study on the industrial value chains in Wallonia, also finalised in June 2013. The latter is being reviewed in the framework of the « Wallonia, European Creative District » project, with a view to analysing the interrelations between creative and cultural industries as well as the intensive service area in connection with the industrial sectors.

In terms of the implementation of the policy, the 9th call for projects ended in 2013, with 20 projects selected with an investment of 65 million € ; they mainly concern R&D (18 projects, 61 million €). The 10th call was initiated in late 2013 and the decisions are expected in the 1st quarter of 2014. So far, the 6 centres number over 1 100 members. Since the launching of the centre policy, an outstanding amount of 258 projects with a total investment of 744 million € were supported (public budget over 430 million €).

In addition, a common programme, intended for companies, has been initiated with the Massachusetts Life Sciences Centre (MLSC). The funding of the Walloon contribution amounts to 1.5 million €. The building of a new Walloon Celle Therapy Centre has started ; the total investment reaches 20 million €. The Government has also decided to set up a food processing incubator. A « Wallonia big data » site should launch in 2014, with the objective of providing member companies with innovative « Big data » service centres relying on an IT infrastructure and a set of expertise.

In addition, in terms of foreign investor attraction, a 7th Welcome Office was open in Tournai in January 2014 ; it is dedicated to north-American companies and to areas in the clean technology area.

In addition, the rolling out of the *industrial ecology* aspect in Walloon politics continued. Apart from extending the NEXT system, the creation of the short circuit and circular economy reference centre,

the « smart parks » projects and the branch agreements detailed in section 2.3, other initiatives can be mentioned. Secondly, various projects have been initiated with a view to identifying the local potential material sources and developing new innovative waste treatment markets. They specifically concern photovoltaic panels, plasterboards, dredging sludge, electrical and electronic equipment. In addition, the « Coq vert » initiative launched in 2013 by a public-private partnership between the GreenWin centre, the AWEX-foreign Investments and the respective professional federations (ValBiom and Essenscia-Wallonie) aims the development of new projects essential to the growth of the bio-sourced chemistry area including plant chemistry. The initiative focuses on biomasse-material recycling methods based on non-food resources (co-produced, residues, waste, ...) and puts the second generation bio-refineries at the heart of the sustainable development of those industries in Wallonia. Lastly, a new technological guidance tool for the SMEs in terms of industrial waste recycling and of contaminated soil and site treatment has been set up (Valowall).

Let us also note that based on a circular of November 2013, new *environmental, social and ethical clauses* can be inserted in the Walloon specifications. This should allow, inter alia, to reach objectives in terms of environmental print reduction or of socioprofessional insertion, while reinforcing the competitive position of Walloon SMEs faced with public orders, and stimulating the development of the local and regional entrepreneurial fabric. Information and support tools have been provided.

4.2 SME Policy

The implementation process for a *Walloon SBA* is continued. That Walloon SBA aims at four priority principles : (1) promotion of entrepreneurship in all its forms, (2) development of measures aimed at facilitating the access to financing for SMEs, (3) development of technological and non technological innovation, and (4) SME internationalisation and access to markets, both in the domestic market and the external market. The 3rd Parliament of SMEs was held on 6 December 2013, with the central subject of SME growth. All of the proposals and findings found in the scope of the SBA Walloon will be considered by the Steering Committee ; the main concerns expressed cover administrative simplification and payment terms (local authorities), the development of entrepreneurial responsibilities, entrepreneur image, the links between education and the business world. The process set up was recognised as good practice by the European Commission in 2013, and was the subject of a presentation to other member countries of the UE and to the OECD.

The main developments in connection with the 4 lines of the SBA are detailed below.

The publication in late December 2013 should also be mentioned, of the order relating to the new Agency for Business and Innovation (AEI), that will help rationalise the landscape of SME support and aid players in the area of economic, digital and innovation development.

a. Entrepreneurial Spirit and support to SMEs

The *Entrepreneuriat 3.15 programme (2014-2020)* has been approved and its implementation (by the AEI) has started. It comes in 3 points, 15 levers to help bring out enterprising generations and make Wallonia an enterprising and interprising region. It is based on the balance and assessment of the 2007-2013 programme relating to the entrepreneurial spirit implemented by the ASE. It helped reach out to 180 000 students in secondary education secondary and 4 900 teachers in 414 establishments that have developed actions ; 8 educational tools have been circulated. In higher education, almost 47 000 students were impacted by the various actions. The « Global Entrepreneurship Monitor » study indicates improved results in Wallonia, since in 2011, 6.9 % of the Walloon population was involved in a company creation project, vs. 3.5 % in 2005. The 3 lines of the new programme cover support to entrepreneurial education, investment in upcoming entrepreneurs and increased materialisation. Just like the 2007-2013 period, it will be financed with the support of the Structural Funds .

It is also planned that the AEI will develop in 2014 a *mentoring* methodology in order to support company growth, based on benchmarking conducted in France.

The *start-up accelerator* Nest'up set up in the framework of Creative Wallonia continues its activities, which will be developed through the creation of new tools (an accommodation building, a « Lean fund », and a « lean reactor », those items are described in section 3.2. In addition, Activ'up, a new **start-up incubator** in pre-start phase, has been launched by Meusinvest. It is a support structure for companies with growth potential. The first *women growth accelerator* – Féminin SMEs – was also initiated in 2014.

The « **independent junior** » system, which benefitted more than 1 200 young people so far, will be extended. It allows young people from 15 to 20 to perform a 10 day internship at an self-employed worker or a small company (during school holidays).

The Airbag system aimed at supporting independent business is extended to *higher education graduates* (economic, commercial or management area) and to *persons over 50* with 3 years' professional experience ; the order was passed in February 2014. So far, 280 files have been accepted since the system went live in June 2012.

A new order on *Self-employment support structures* (SAACE) was passed in February 2014. It plans to adjust the support time to needs, in company take over support, the extension of the SAACE approval time. So far, 12 structures are approved and allowed to create more than 1 000 companies.

In terms of *company transmission*, the SOWACESS has set up a new « retail » centre, which handles very small businesses. The purpose is to bring together sellers and buyers on the same web site, so as to increase the number of company transfers.

b. Internationalisation

Based on the 2012 recommendations, a « *Citizen Exporting Company* » label has been initiated, aimed at allowing SMEs and experienced exporting companies to meet one another. 12 companies were approved in 2013 and 24 companies have already been sponsored.

In addition, the AWEX held in December 2013, the first « *Boostcamp Export* » in Wallonia. The programme combines theory and practical aspects of international trading. At the end of the boostcamp, each participant can have a coach in international partnership as well as a « beginner export » package. 4 new issues are scheduled for 2014.

The AWEX additionally offers 5 days of free *coaching* to Walloon SMEs to help them globalise. 150 SMEs have already made a call. 17 coaches are approved.

Lastly, a *Toolbox in partnership for Brazil* was provided to companies throughout the year 2013. It offers SMEs a full logistic and financial services, to support their project to approach the Brazilian market (coaching in international partnership, selection of partners, organisation of BtoB and partial financing of the feasibility study and of the start-up of the partnership). 108 companies have made a call so far.

c. Innovation

Based on the 2012 recommendations, a « *Living labs* » call for projects was initiated in November 2013. 2 test projects will be selected in the e-health and Open domain subjects ; the test phase will extend over 2 years.

In addition, an *Innovation Quizz* has been developed, allowing to point SMEs to the financing sources or public aids adapted to their project.

Lastly, a new *innovation survey* was initiated in the fall of 2013. It allows companies to use a special creative innovation consultant.

d. Financing

Belfius and the Wallonia Investment Fund entered into, in October 2013, a preliminary partnership agreement. They each contribute 35 million to a fund, managed by the bank, and that will grant loans to the Walloon SMEs.

In addition, the preparation of the *regionalisation of the Contribution Funds* as at 1 July 2014 is finalised, and the Sowalfin is in a position to take over the business. The AEI will additionally handle a project support mission.

The SOFIPOLE, the specialised financial tool the competitiveness centre policy, can grant funds to **spin-offs** that take part in massive fund raising. It can grant funds in an amount of 5 million € per case, with the participation of a private partner. As specified above, the Nest'up project is going to be complemented by a fund bringing together some fifteen institutional and private investors.

In addition, the funds provided to the Investis have been increased, in the same way as the means of the SRIW with a view to ensuring the participation of Wallonia in the funds or funds from private equity funds. Following the findings of the 2012 SME Parliament and of the High Level Group on Financing that was held in February 2013, the Sowalfin works on the setting up of a connecting site for companies and investors of all kinds. A work group including the banking world met on several occasions. The means of the SOGEPA have also been increased in an amount of 20 million € with a view to reinforcing companies with difficulties due to the recession.

In line with the actions currently conducted, the development of high performance financial instruments intended for SMEs, including innovative SMEs, will be supported by the FEDER during the 2014-2020 programming.

4.3 Administrative simplification

The Walloon and Wallonia-Brussels Federation Governments have continued their work to *implement their administrative simplification plans increased their cooperation*. In July 2013, the parliaments approved in a final manner the implementation of a common initiative by the two entities in terms of data sharing (effective 1 January 2014). In addition an agreement took place in July 2013 on the cooperation agreement (Wallonia/FWB/COCOF) setting up a French speaking administrative simplification policy and e-Government coordination committee. Its task will be to work on more transversality and efficiency of the administrative simplification and e-Government policies. It will also make sure to organise a good practice exchange between the various entities and may suggest the implementation of common projects.

In December 2013, the Government approved the setting up of the personnel and professional space for Wallonia, the Wallonia-Brussels Federation, and the German speaking Community to facilitate and simplify the electronic formalities of public service users (one stop electronic counter). Lastly various projects were the subject of approval in 3rd reading in February 2014: creation of the first genuine Walloon source data bank – the mapping of non merchant employment in Wallonia, and the draft order framework relating to electronic communications between users and public authorities.

The new *Territorial Development Code* passed in 3rd reading in January 2014 (vote by the Parliament scheduled for March) is aimed at ensuring consistency, practicability, understandability, stability and legal safety in terms of territory development. It will allow step and procedure simplification and set up absolute deadlines. In addition, on the Flemish model, the Walloon Government also passed, in January 2014, the order setting up the **Council of administrative disputes** that will decide on behalf of the State Council on appeals filed against city zoning, urbanisation, environment and single permits. The purpose is to speed up legal proceedings as well as increase the efficiency of compliance process efficiency for deeds where unlawfulness has been found.

In terms of *payment times payment*, payments by extraordinary account at Wallonia Public Service level (which account for over 50 % of the processed amount) were performed for the first 3 quarters of 2013 on average in 25 days as from the issuing of the invoice (vs. 36 in 2012, 55 in 2010), therefore the objective is reached. The average time for invoice settlement by means of order regard higher amounts. For the first 3 quarters of 2013, those payments were performed on average in 44 days as from the issuing of the invoice facture (vs. 65 in 2012 and 148 in 2010) and are significantly down. The public contract to reduce payment terms at local authority level according to the same method as the one applied to the SPW was initiated in January 2014.

Optimisation of the management of aids granted in the area of R&D is underway, a first result phase is expected for the end of 2014, and it should be fully operational for the end of 2016. The purpose is to handle the integrated and electronic management of the technical, administrative and financial aspects of the aides to research and to competitiveness centres, allowing to ensure aid traceability. The expected budget is 3.856 million € over the 2013-2016 period. A plan to simplify the payment procedure for financial incentives to globalisation is also set up.

Lastly, the first test phase intended to assess the technical and operational feasibility of dematerialised *processes relating to the environment permit* is underway and should be completed in late 2014. After the assessment expected in late 2014, the dematerialisation will be continued for other administrative deeds : permits with plan and the single permit.

4.4 Structural and investment funds

The *2007-2013 programme* of the Structural Funds is being finished and Wallonia has a commitment rate close to 100 %. In terms of balance, let us not that almost 1 600 companies have been supported in their investment plans with over 1.5 billion in investment, leading to the creation of over 7 000 jobs. Almost 15 000 technological cheques were issued to SMEs. In addition, 140 000 people benefitted by actions co-funded by the FSE, with a total number of jobs of almost 29 000.

For the *2014-2020 programme*, 4 Walloon provinces are recognised as regions in transition (Hainaut, Liège, Namur, Luxembourg), as Walloon Brabant is in the category of the most developed regions. In addition, the provinces of Hainaut and Liège are eligible under the young people employment initiative.

The Partnership agreement and operational Programmes will be sent officially to the Commission by April 2014. The programmes was approved by the Government in 2nd reading in late February. They lead to a consultation of partners, to an environmental assessment and to an ex ante assessment. In order to anticipate the decision making process as to those programmes, the Government carries out the first steps with a view to their operational implementation ; thus, a first call for projects was initiated in March 2014 and the independent Task force in charge if selecting the projects will be set up.

The strategy defined for that new programme is in line with the previous programme, while taking into account the assessment results, as well as the European guidelines, including the necessary con-

nection with the PNR. As a result, the use of the European funds will intensify and complement the policies conducted at Walloon level, in connection with the 2022 Marshall Plan. In order to maximise the leverage effect and avoid the dilution of limited means, concentration both in theme and in space is required, by banking on the concept of project portfolio and increasing the synergies between partners. The theme concentration will be aimed at advancing towards the completion of the objectives of the Europe 2020 Strategy towards smart, durable and inclusive economy. The geographical targeting will focus on urban areas marked by industrial decline and the most affected by social exclusion and the deterioration of their urban environment as well as on cross-border urban centres.

The improvement of SMEs competitiveness, the development of research and of innovation, the rolling out of urban centres as well as resource efficiency and the improvement of the carbon balance are the expected changes owing to the contribution by the FEDER, in a more global prospect of growth and employment increase in Wallonia. The purpose will include furthering densification and diversification of the SMEs fabric and better work productivity including through investment support measures and access to financing including in terms of R&D and innovation, the development of support services and growth, innovation and creativity support, with an emphasis on research result marketing and enhancement. That strategy will be part of a will to increase the smart specialisation strategy of the Region. In addition, the transition towards a low carbon economy will be integrated in a cross functional manner in the actions.

The FSE will make an additional investment in existing strategies. Secondly, the purpose will be to contribute useful responsibilities to the development of an innovative and high performance economy with a view to training throughout life. In addition, considering the low level of qualification of a significant fraction of job-seekers, an insertion and support system will be developed for discriminated populations, underprivileged persons or persons far from the job market, with a view to social inclusion. Lastly, a cross-functional initiative in favour of young people will be developed in order to address the issue of school dropping out. The purpose is to increase cooperation between education establishments and encouraging the learning culture throughout life, including by investing in the second chance school as well as in professional initiatives for young people in the framework of a global policy aimed at preventing school dropping out. Those initiatives will also specifically be aimed at young people out of school with an immigration background, and will include prevention, early intervention and compensation measures.

Bijlage 6 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

1. Inleiding

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is aangekomen op een keerpunt in zijn geschiedenis en staat voor 5 grote uitdagingen, zoals wordt aangegeven in het Regeerakkoord 2009-2014 en het ontwerp van Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO) die door de regering op 12 december aangenomen werd:

I. de bevolkingsgroei die noopt tot een concentratie van de middelen voor de bouw van nieuwe voorzieningen, woningen, plaatsen in kinderkribben en scholen die voor iedereen toegankelijk zijn, een doeltreffende mobiliteit, het behoud van een kwaliteitsvolle dienstverlening voor de hele bevolking en een reflectie over de organisatie van de stedelijke functies; de verwachte groei met 14.000 inwoners/jaar (1,3%) ligt tweemaal zo hoog als in Vlaanderen en Wallonië. Deze is voor een groot deel toe te schrijven aan de natuurlijke aangroei (8.000) en migratie, met een hoog positief saldo voor de externe migratie (van en naar het buitenland 21.000) en een negatief saldo van en naar de rest van België (-15.000). Dit brengt meerdere gevolgen met zich mee: verjonging van de bevolking (stijging van het aantal jongeren met 30%) en een actieve bevolking die sterker toeneemt dan de tewerkstelling (met een oplopende werkloosheid tot gevolg). De externe migratie omvat voor 2/3 laaggeschoolde bevolkingsgroepen met beperkte middelen, wat leidt tot een aanzienlijke daling van het gemiddeld inkomen/inwoner (tot 85% van het Belgisch gemiddeld inkomen en lager dan het gemiddeld inkomen in Vlaanderen en Wallonië) en het evenwicht van de gewestelijke financiële ontvangsten dreigt aan te tasten;

II. werkgelegenheid, opleiding en onderwijs, een uitdaging die groter is dan ooit tevoren als gevolg van de economische crisis die is voortgevloeid uit de financiële crisis, met daarbovenop de bevolkingsgroei, waardoor steeds meer jongeren hun intrede doen op de arbeidsmarkt; Brussel is het eerste tewerkstellingsbekken van het land, waarvan iets meer dan de helft wordt ingenomen door pendelaars, maar met een werkloosheidsgraad van 19,7%, wat meer dan tweemaal hoger is dan het nationaal gemiddelde (42,3% bij de min 25-jarigen). De economische groei is in Brussel bijzonder sterk gekoppeld aan de toename van de werkgelegenheid. Voor de nieuw gecreëerde banen is een hoog scholingsniveau vereist, waardoor zij niet toegankelijk zijn voor de werkzoekenden. De residentiële buurteconomie kan net als de evenementensector en de horeca meegroeien met de internationale functie en jobs bieden voor laaggeschoolden Eén jongere op 4 verlaat de school zonder diploma middelbaar onderwijs op zak : de scholen moeten hun werking fundamenteel herzien en zich opnieuw in staat tonen bij te dragen tot integratie en sociale promotie. De verhoging van het kwalificatieniveau van de gehele bevolking en tegelijkertijd de kwaliteit van de banen moeten worden gericht, zodat het behoud op het Brusselse gebied van de economische activiteiten waarvan de banen aangepast met het profiel van de Brusselse arbeid zijn en de strijd tegen discriminatie op de arbeidsmarkt;

III. de milieu-uitdaging die erin bestaat Brussel te laten uitgroeien tot een toonbeeld op het vlak van duurzame ontwikkeling. Hierbij moet aandacht uitgaan naar de vrijwaring van de leefkwaliteit van de inwoners (mobiliteit, luchtkwaliteit, prijs van het energieverbruik, ...), komt het erop aan solidair te zijn ten opzichte van de volgende generaties en onze verantwoordelijkheid te nemen om als internationale hoofdstad het voorbeeld te geven (onder meer voor wat de uitstoot van broeikasgassen betreft). Deze uitdaging biedt bovendien heel wat economische mogelijkheden om banen te scheppen en kan bijdragen tot de bevordering van het internationale imago van het Gewest. De Regering heeft zich ertoe verbonden de productie van broeikasgassen tegen 2025 met 30% te verminderen;

IV. de bestrijding van armoede en de maatschappelijke tweedeling van de stad, die noopt tot een voortzetting en een intensivering van de transversale en geterritorialiseerde beleidsinitiatieven op sociaal, economisch en cultureel vlak. Daarbij komt het erop aan de maatregelen te richten op de meest kansarme gebieden en wijken en actief de strijd aan te binden tegen alle vormen van discriminatie;

V. de internationalisering die meer dan ooit de roeping is van Brussel. De burgers moeten hierin echter een grotere rol krijgen en zij moet de inwoners van de stad beter ten goede komen. Alle lagen van de bevolking, en dan vooral de minst geschoolden, moeten beter worden van deze dynamiek, die actief moet bijdragen tot de bestrijding van de risico's op sociale uitsluiting.

2. Brusselse economische context

De conjunctuurindicatoren van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse tonen aan dat in 2013 de korthed van de Brusselse economische activiteit gemeten over een groot deel van 2012 werd aangehouden, hoewel er een verbetering op het einde van het jaar werd opgemerkt. Het niveau van de economische activiteit blijft echter onder het langetermijngemiddelde. In tegenstelling tot 2012 waarin de analyse van de gegevens over de omzet van de verschillende activiteitstakken heeft aangetoond dat de geavanceerde productiediensten relatief gespaard gebleven waren tijdens het jaar, wordt de situatie die diezelfde bronnen voor het jaar 2013 schetsen, gekenmerkt door een negatieve conjunctuur in alle activiteitstakken met een uiteenlopende intensiteit. Het ziet ernaar uit dat de slechte prestaties van de industriële takken en van de diensten die rechtstreeks verband houden met de industriële productie zich hebben uitgebreid tot de geavanceerde productiediensten in de loop van deze eerste maanden. De negatieve gevolgen van de langdurige sombere conjuncturele context, die we kennen sinds 2011 zijn uiteindelijk in grote mate doorgesijpeld tot in de geavanceerde diensten. De activiteiten die minder afhangen van de Brusselse conjuncturele context zoals de bouwnijverheid of de persoonlijke dienstverlening (in het bijzonder de kleinhandel) kenden inderdaad ook een vrij negatieve evolutie sinds het begin van het jaar, maar de omvang is veel kleiner dan in de andere activiteitstakken. Ondanks deze resultaten van in het begin van het jaar, suggereren de signalen van de samenvattende indicator en van de enquêtes bij ondernemingen een algemeen herstel van de activiteit vanaf het einde van het tweede trimester.

In 2013 zou het geleidelijke vertrouwensherstel van de financiële markten ertoe leiden dat de activiteiten m.b.t. de financiële diensten, die dat jaar de voornaamste motor van de groei van de toegevoegde waarde zijn in Brussel, opnieuw aantrekken. Zonder een positieve bijdrage van de andere bedrijfstakken van de marktdiensten zou de Brusselse groei echter zeer zwak blijven.

Na de twee jaren van economisch herstel in 2010 en 2011 en een BBP in volume die in 2012 licht gedaald is (bijna 0,3%), zou met het trage herstel van de eurozone de economische groei in 2013 zeer zwak zijn (0,1%). In 2014, wijzen de vooruitzichten op een herstel van de groei van 1,2% van het BBP. Op middellange termijn zou het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een groeipad volgen, dat overeenstemt met de versterking van de verwachte heropleving voor België, en dat iets lager zou liggen dan de regionale bbp-groei van vóór de crisis (gemiddeld 1,6 % over de periode 2015-2018, tegenover gemiddeld 2 % per jaar over de periode 2000-2008). Die verbetering aan het einde van de projectieperiode zou vooral verklaard kunnen worden door enerzijds het feit dat de industriële bedrijfstakken opnieuw een positieve groeibijdrage leveren en anderzijds de toenemende activiteit in de bedrijfstakken « overige marktdiensten ».

De verlenging van de periode van zwakke economische activiteit heeft ook een impact op de *Brusselse arbeidsmarkt* en er zijn nog geen tekens die een herstel aankondigen. De inkrimping van zowel de

bezoldigde werkgelegenheid als de uitzendactiviteit, die werd ingezet in 2012, zette zich voort in het eerste semester 2013.

Globaal gezien zullen we voor 2013 een nulgroei van de werkgelegenheid kennen.

In deze sombere context blijft de werkloosheid in Brussel toenemen. Sinds de lichte knik van juni 2011 steeg het aantal niet-werkende werkzoekenden met iets meer dan 3,8 %. We bevinden ons trouwens ver onder het groeipercentage dat de Brusselse werkloosheid op het hoogtepunt van de crisis kende met een stijging van meer dan 24 % over een gelijkaardige periode. Eind februari waren er 111 488 niet-werkende werkzoekenden, of een stijging met 3% (3.289 mensen) op jaarbasis.

Op middellange termijn zou de groei van de interne werkgelegenheid op het Brussels Hoofdstedelijk grondgebied oplopen tot 0,9% per jaar, wat lichtjes meer is dan het groeicijfer voor het hele land. Dit zou betekenen dat er tussen 2015 en 2018 jaarlijks ongeveer 6.400 arbeidsplaatsen bijkomen. Deze verhoging van de interne werkgelegenheid zal weliswaar niet volstaan om de toename van de actieve bevolking in het Gewest volledig op te vangen, maar zou toch dynamisch genoeg moeten zijn om te leiden tot een stijging van de tewerkstellingsgraad.

Brussel wordt inderdaad gekenmerkt door een specifieke en bijzonder snelle demografische evolutie, die zich op middellange termijn zou vertalen in een sterke toename van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (+ 1,1% per jaar van 2015 tot 2018). In verband met het arbeidsaanbod kunnen we opmerken dat de actieve bevolking een identiek groeitempo zou volgen, dat dus iets lager ligt dan de verwachte stijging van de werkende actieve bevolking (+ 1,4% tussen 2015 en 2018). Deze laatste zou kunnen rekenen op de gestage groei van de interne werkgelegenheid en de evolutie van de stromen pendelaars die gunstig uitvalt voor de tewerkstelling van de Brusselaars.

3. Doelstellingen EU 2020

3.1 Tewerkstelling en beroepsopleiding

Brussel blijft het eerste tewerkstellingsbekken van het land (hij vertegenwoordigt 16% van alle binnenlandse tewerkstelling). Van de 714.847 arbeidsplaatsen (tegen 702.824 in 2011 en 714.110 in 2010) worden er 365.000 door pendelaars uit Vlaanderen en Wallonië ingevuld. De zwakke evolutie van de Brusselse tewerkstelling in vergelijking met 2010 moet gerelativeerd worden en moet binnen de context van meerdere bijzondere kenmerken van het Gewest begrepen worden, met name het feit dat de tewerkstelling binnen de grenzen van het gewest, en dus op een vrij compact grondgebied, al vrij aanzienlijk is. Bovendien stellen we een toename van de Brusselse tewerkgestelde actieve bevolking (420.000 actieven in 2012 tewerkgesteld tegenover 412.421 in 2011) vast. Niettegenstaande Brussel zijn bevolking en vooral dan de bevolking op actieve leeftijd in aanzienlijke mate ziet aangroeien, is de groei van het aantal Brusselse werknemers onvoldoende om het werkloosheidscijfer te verminderen of zijn tewerkstellingsgraad te doen stijgen. Om de positieve evolutie van het aantal tewerkgestelde actieven te ondersteunen, streeft het Gewest met name de uitvoering na van:

- de *New Deal* (het Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei) dat in de eerste plaats op de tewerkstelling van Brusselaars gericht is via de synergie "Werkgelegenheid-Milieu-Economie-Opleiding".

- het *Talenplan voor de Brusselaars* dat de talenkennis van de Brusselaars, en in het bijzonder van de werkzoekenden, beoogt te bevorderen, te versterken en te verbeteren teneinde hun inschakeling en integratie op de arbeidsmarkt vlotter te laten verlopen.

Met het oog op de verwezenlijking van de door het Nationaal Hervormingsplan vastgelegde doelstellingen inzake tewerkstelling en overeenkomstig de Regeerverklaring 2009-2014 zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in nauwe samenwerking met de Gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Commissies, prioritair werken rond de volgende transversale initiatieven die uitvoering beogen te geven aan alle doelstellingen van de Europa 2020 Strategie:

3.1.1 De ontwikkeling van de economische activiteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voortzetten om massaal nieuwe arbeidsplaatsen, vooral voor laaggeschoolde profielen, te blijven creëren, door maximaal het werkgelegenheidspotentieel binnen de arbeidsintensieve sectoren te benutten

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het eerste tewerkstellingsbekken van het land. Gedurende de laatste 5 jaar en ondanks de economische crisis werden er bijna 40.000 arbeidsplaatsen, hoofdzakelijk in de sectoren van handel, opslag en horeca, geschapen. Deze tewerkstellingsgroei is in de eerste plaats waarneembaar bij de KMO's die bijna 95% van het Brussels economisch weefsel uitmaken. Instrumenten zoals de New Deal, de alliantie "Werkgelegenheid - Leefmilieu", de sociale economie of de meerwaardeneconomie (BRUSOC) zullen in de toekomst steun blijven genieten en de openbare diensten voor arbeidsbemiddeling en opleiding zullen verder inspanningen blijven leveren om de werkgevers in het Gewest te sensibiliseren door het ondertekenen van aanwervingscharters of samenwerkingsovereenkomsten.

Verder heeft de Brusselse Regering de sociale partners tijdens een buitengewone sociale top in mei 2013 samengevoegd. Het was de gelegenheid om het overleg te versterken rond 29 concrete werven, waarvan 10 prioritaire, die gericht zijn om de tewerkstelling van de Brusselaars te bevorderen, het opleidingsaanbod te verbreden en de economische activiteit te steunen. Regelmatige vergaderingen tussen de Regering en de sociale partners laten een overzicht over de naleving van de termijnen in verband met de geplande acties toe.

3.1.2 De begeleiding van werkzoekenden intensiveren, met speciale aandacht voor de jongeren, die in het BHG een kwetsbare groep zijn

I. Een geïndividualiseerde hulp voor alle werkzoekenden

Het nieuwe Beheerscontract van Actiris (2013-2017) voorziet een reorganisatie van de monitoring van de werkzoekenden, waaronder het instellen van nieuwe prioritaire groepen. Daarnaast zal Actiris een specifiek geïndividualiseerd ondersteuningsplan implementeren, met een bijzondere intensiteit voor bepaalde doelgroepen, rekening houdend met de mate van autonomie en competentie van de werkzoekenden.

In 2013, genoten 26.454 werkzoekenden van een begeleiding in het kader van het « Contract voor beroepsproject » (CBP). Deze maatregel, oorspronkelijk verplicht voor de -25jarigen, geldt nu voor alle werkzoekenden die zich bij Actiris ingeschreven zijn.

II. De Brusselse Jongerengarantie

Als het systematisch maken van het CBP voor jongeren al had geleden tot een echte intensivering van de opvolging van dit categorie of werkzoekenden in 2011, heeft Brussel nu een ambitieuze jongerengarantie voor de duurzame integratie van 15- tot 25jarigen voorgesteld. Op basis van de Europese aanbeveling "jeugdgarantie", is dit actieplan gebaseerd op een proactieve politieke leiderschap en op coördinatie werk in nauwe samenwerking met de Franse en Vlaamse Gemeenschappen en Gemeenschapscommissies.

Qua toegang tot arbeidsmarkt, kwalificatieniveau, vroegtijdige schooluitval en armoede, vereist inderdaad het toestand van een groot deel van de jonge Brusselaars de oprichting van een management tool die sectorale beleiden overstijgt.

Op basis van een hecht partnerschap, wordt de Brusselse jongerengarantie gecoördineerd door de Minister-Voorzitter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bijgestaan door een piloot comité met de verschillende Ministers van werkgelegenheid, opleiding, onderwijs en sociale inclusie als ook de functionele besturen.

Sociale partners worden erbij betrokken via de beheer comités van opleidings- en arbeidsbemiddelingdiensten, maar ook via de overlegstructuur rond het sociaal-economisch beleid uitgebreid naar de autoriteiten die bevoegd zijn voor onderwijs en vorming.

Gelegen in de lijn van een geheel van inter-sectorale beleiden (onderwijs, werkgelegenheid, middenstand, preventie school verzuim,...) en van een meerlagig bestuur (Europees, gewestelijk, gemeenschappelijk en gemeentelijk), beoogt het:

- de strijd tegen werkloosheid en onvolledige werkgelegenheid van 15- tot 25-jarigen;
- de verbetering van de competenties van jongeren om hen op de arbeidsmarkt (terug) te brengen.

Naast de opvolging van de EU2020 Strategie, ligt het Brusselse Actieplan voor de jongerengarantie in de lijn van het Gewestelijke Plan van Duurzame Ontwikkeling, het New Deal en de gekruiste akkoorden "tewerkstelling-opleiding" tussen het BHG en de Franstalige en Nederlandstalige gemeenschappelijke instellingen.

Gezien de Brusselse context, worden de remediërende maatregelen (zoals het tweedekansonderwijs) op dezelfde wijze bevorderd als de preventie. De voorziening bestaat uit zes krachtlijnen:

1. Informatie/Oriëntatie,
2. Onderwijs/Acties voor de jeugd,
3. Opvoeding/Informeel opleiding,
4. Opleiding,
5. Stages in het werkmilieu,
6. Werkgelegenheid.

Een zevende transversale krachtlijn heeft betrekking op de monitoring van de garantie en de opname ervan in de follow-up en de evaluatie van de belangrijkste Brusselse maatregelen.

Budgettaire middelen zijn beschikbaar voor de jaren 2014 en 2015 gemaakt, onder andere in verband met de Europese cofinanciering van het Initiatief "Kansen voor Jongeren", namelijk 13 miljoen €.

Met dit doel voor ogen heeft de Franse Gemeenschapscommissie een bijkomend jaarlijks budget van 3,5 miljoen EUR vrijgemaakt voor de jaren 2014 en 2015.

Bovendien bepalen de nieuwe Brusselse operationele ESF-programma's dat er voorrang moet worden gegeven aan investeringen in de duurzame integratie van -25-jarigen op de arbeidsmarkt.

In dit kader zijn hieronder twee symbolische acties van de Brusselse voorziening uitvoerig beschreven: de dienst “youth Guarantee” van Actiris en de opleidingspool “Tremplin jeunes” van Bruxelles Formation.

De dienst Youth Guarantee

Voorgezien door het Beheerscontract 2013-2017 van Actiris heeft Brussel een specifieke dienst voor de jongerengarantie opgezet binnen de arbeidsbemiddelingsdienst, om zo een aanpak mogelijk te maken die gespecialiseerd is in het informeren en begeleiden van jonge werkzoekenden.

In eerste instantie heeft de dienst “youth guarantee” zich bezig gehouden met het bieden van instapstages aan Brusselse jongeren. Sinds januari 2014, werd deze dienst tot ontwikkeling gebracht om de Jongerengarantie, zoals door de Europese Unie vooropgesteld, volledig in te vullen, namelijk om aan elke jongere na het afstuderen of verliezen van een job een concrete oplossing in samenwerking met Bruxelles Formation en de VDAB aan te bieden: dit in de vorm van opleiding, stage of job.

De opleidingspool « Tremplin jeunes »

De opleidingspool « Tremplin jeunes” van Bruxelles formation, operationeel sinds 2012, maakte het onthaal van 1.632 bijkomende jonge werkzoekenden mogelijk in 2013 (850 door Bruxelles Formation en 782 door de Partnerschap) in opleidingsmodules gaande van het opmaken van een grondige pedagogische balans tot de kwalificerende opleiding, of de basisopleiding of de instap in een stage in de onderneming. Het werk voor het afstemmen van de behoeften op het aanbod wordt in 2013 voortgezet door het opmaken van informatie en de promotie van de opleiding bij leerlingen op het einde van hun schoolloopbaan en/of die zich in een situatie bevinden waar zij ze van school afgehaakt hebben en door meer beschikbare opleidingsplaatsen. Bruxelles formation streeft inderdaad naar 3.000 extra plaatsen en een diversificatie van het opleidingsaanbod.

Er worden ook andere initiatieven tussen de publieke actoren aangemoedigd die al even essentieel zijn en die behoren tot een gelijkaardige logica van partnerschapstussenkomst op meerdere niveaus om de aanbiedingen te versterken of te ontwikkelen die de bemiddeling voor jongeren voor een herneming van studies, een opleiding of de invoering van structurele samenwerkingsverbanden tussen de voorzieningen van schoolbemiddeling, de Brusselse PMS-centra, de diensten voor informatie en ondersteuning van jongeren en de publieke diensten voor tewerkstelling en opleiding wil bevorderen. Deze omvatten voor 2014-2015, de “burgerlijke dienst”, de versterking van “Bruxelles-J” als een virtueel platform van informatie aan jongeren, instapstages...

3.1.3 Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt bij elkaar brengen

De volgende maatregelen komen onder de prioritaire werven van de buitengewone sociale top van mei 2013 voor:

1. Het unieke dossier van de werkzoekende

Voorgezien door de beheerscontracten van Actiris en Bruxelles Formation, zal dit dossier voor elke werkzoekende alle relevante inlichtingen in verband met beroepsbezigdheden, opleidingen of stages bevatten.

Het jaar 2014 is gewijd aan de ontwikkeling van de informatie-uitwisseling tussen de twee organisaties en aan de aanpassing en ontwikkeling van databases. Het unieke dossier zal een meer coherente aanpak van de begeleiding van de werkzoekenden toelaten. .

II. Geïnformatiseerde screening van de competenties

Dankzij een andere samenwerking tussen Actiris en Bruxelles Formation werd een gemeenschappelijke screening tool ontwikkeld om de beroepencode van de werzoekende te bepalen, een efficiënt inlichtingsstelsel te verzekeren, de tevredenheid van werkgevers te verbeteren en een beter matching tussen vraag en aanbod te bereiken. Tijdens het jaar 2014 zullen pilot toetsen voor de beroepsprofielen magazijnbeheerder, pc-technicus en wegenwerker georganiseerd worden.

III. De uitbreiding van economisch en sociaal overleg

Het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité werd uitgebreid naar de gemeenschappelijke autoriteiten die bevoegd zijn voor onderwijs en vorming. Dit driedelig orgaan laat de ontwikkeling van een gezamenlijke strategische richting rond specifieke Brusselse behoeften tussen gemeenschappelijke en gewestelijke instellingen en sociale partners toe. In deze nieuwe samenstelling vond het comité voor de eerste keer plaats op de 11de van december 2013. De agenda van 2014 zal o.a. aan de jongerengarantie gewijd zijn.

IV. Banen voor kinderopvangmiddens

Als het creëren van plaatsen in kinderopvangmiddens nodig is om aan de uitdaging van de bevolkingsgroei te beantwoorden, kan het niet efficiënt zijn zonder een ondersteuning aan deze ondernemingen die nieuwe werknemers eisen. Het BHG heeft ze dus 150 Gesubsidieerde Contractuelen (Geco's) verleend. Die Geco's waren door een wervingsactie van Actiris geselecteerd, in nauwe samenwerking met de gemeenschappelijke kinderopvangsdiensten (O.N.E. en Kind&Gezin) om de behoeften van het sector vanaf september 2013 al te ontmoeten.

3.1.4 De strijd aanbinden tegen discriminatie bij de aanwerving en diversiteit bevorderen

I. De diversiteitsplannen

De diversiteitsplannen (net zoals de instrumenten voor sensibilisering zoals het diversiteitscharter en -label) vormen verder de kernvoorziening van het Brussels beleid strijd tegen discriminatie bij de aanwerving en bevordering van de diversiteit. Elke overheidsinstelling heeft een diversiteitsmanager die instaat voor het opstellen van een diversiteitsplan.

II. De competentietesten als instrument in de strijd tegen de discriminatie

Inzake discriminatie moeten we ook de hervorming onderstrepen die op het niveau van de "Directie Werkgevers" van Actiris werd aangevat zoals dat door het nieuwe Beheerscontract van Actiris (2013-2017) werd ingepland. Deze wil een competentiegerichte benadering volgen in verband met het opstellen van functiebeschrijvingen. Door te werken in termen van verwachte competenties, bestaat de beoogde doelstelling er met name in om de strijd tegen discriminatie aan te gaan door de deur te openen voor de minder gekwalificeerde werkzoekenden die echter wel over reële beroepscompetenties beschikken.

III. De Raad voor non-discriminatie en van diversiteit

Tot slot moeten we opmerken dat het nieuwe Beheerscontract van Actiris (2013-2017) de oprichting van een Raad voor non-discriminatie en van diversiteit bekrachtigd die als opdracht heeft om de sociale gesprekspartners, de werkgevers en de tewerkstellingsoperatoren te mobiliseren met het oog op een grotere mate van tewerkstelling van het beoogde publiek door het Brusselse diversiteitsbeleid (onder andere de personen van vreemde origine, jongeren, ervaren personen, gehandicapten, laaggeschoolden) waarbij er een transversale aandacht op het genderthema gevestigd wordt.

In november 2013 heeft het beheerscomité van Actiris het kaderprogramma goedgekeurd die het diversiteits- en non-discriminatiebeleid op de Brusselse arbeidsmarkt voor 2013-2017 bepaalt.

IV. Andere Brusselse initiatieven met een doelstelling inzake gelijke kansen

Binnen het Gewest zijn talkrijke acties opgezet om ervoor te zorgen dat iedereen gelijke toegang heeft tot werk. In het kader van de bevordering van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen, met name op het gebied van werkgelegenheid, zijn verschillende initiatieven genomen. Het geheel van alle initiatieven over de gelijkheid tussen vrouwen en mannen wordt opgenomen in het Pekingrapport dat elk jaar aan het Parlement wordt voorgesteld. Dit rapport brengt verslag uit over de initiatieven die werden genomen in alle domeinen waarop de regering actief is. De acties die hier in voorkomen zijn, onder andere, het **project Top Skills**, opgezet door Selor. De vrouwen in het GOB³ werden door gerichte communicatie aangemoedigd om hier aan deel te nemen om zo hun competenties als manager te testen tijdens een selectiesimulatie voor een functie als topmanager. In het kader van de lancering van de bevorderingen die dit jaar gepland zijn zal gericht informatie gegeven worden aan de vrouwen om hen aan te moedigen deel te nemen aan het bevorderingsproces.

Belangrijk hierbij is ook de lancering van de ordonnantie "gender mainstreaming". Sinds 2010 is er binnen het GOB een pilootproject op poten gezet, waarbinnen een pilooteenheid binnen het bestuur van economie en werkgelegenheid statistieken over de beide geslachten verzameld wat betreft arbeidsvergunningen en de controles van de dienst. Er werd ook een samenwerkingsverband tussen de schepenen voor gelijke kansen opgericht binnen het Gewest om zo de samenwerking tussen de gemeenten te bevorderen en een centrum voor gelijke kansen en diversiteit te creëren voor de Brusselse gemeenten.

Bovendien, om de terugkeer van vrouwen op de arbeidsmarkt na een lange afwezigheid voor gezinstaken te vergemakkelijken, werd een nieuw open platform voor 'herintredende vrouwen' binnen Actiris opgericht.

Wat de toegankelijkheid betreft, werd zeer recent het platform "volledige toegang" opgericht, om zo de verschillende gewestelijke partners samen te brengen en de mogelijkheid te creëren te reflecteren en verschillende projecten omtrent de toegankelijkheidsproblematiek voor te stellen. Het Gewest werkt ook samen met een vereniging om personen met een handicap toe te laten zich in te schrijven op een lijst met vacatures bij het Gewest.

3.1.5 De mobiliteit van de werkzoekenden versterken

In het Brusselse hinterland liggen er heel wat jobmogelijkheden voor de Brusselaars, op voorwaarde dat zij het Nederlands machtig zijn, er een versterking komt van de mobiliteit en tot slot Actiris en de VDAB goed samenwerken om de werkaanbiedingen door te sturen. In het Kader van het samenwerkingsakkoord tussen het BHG en het Vlaams Gewest, werden 3.170 Brusselse werkzoekenden in 2013 gemobiliseerd dankzij de 1.104 doorgestuurde werkaanbiedingen. Deze mobilisatie leidde tot de aanwerving van 1.204 Brusselaars terwijl het actieplan voor 2013 erop 1.000 rekende. Geobserveerde resultaten bevestigen de stijging van het uitgaand pendelverkeer, voornamelijk richting Vlaanderen (+26,3% tussen 2006 en 2012).

Tevens kan de Brusselse medewerking aan het initiatief « Brussels airport house », dat sinds 2013 de mobiliteit van de Brusselse werkzoekenden naar de luchthavenzone van Zaventem, vermeld worden.

³ GOB : Gewestelijke Overheidsdienst Brussel.

We moeten tot slot in 2013 vaststellen dat Actiris via automatische stroom tussen de drie gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling 104.935 aanbiedingen van FOREM en de VDAB heeft ontvangen.

Wat de interregionale mobiliteit in het kader van de beroepsopleiding betreft hebben 506 cursisten een opleiding bij "Forem Formation" in Wallonië of bij de VDAB in Vlaanderen gevolgd.

3.1.6 Performante overheidsinstrumenten voor werkgelegenheid en opleiding ontwikkelen en mobiliseren

I. Actiris, nieuw Beheerscontract (2013-2017)

Actiris heeft een nieuw Beheerscontract voor een duur van vier jaar (2013-2017). Dit heeft zich gericht op de matching tussen vraag en aanbod door de competenties via de herstructurering van de "Directie Werkgevers" te valoriseren. Sinds november 2012 wordt deze directie gereorganiseerd om zijn aanbod per activiteit en sector te ordenen: specialisatie van de medewerkers in functie van de sectoren en beroepen die ermee verbonden zijn, pluridisciplinaire en sectorale teams met een klemtoon op vijf activiteitensectoren die werden aangemerkt als sectoren die tewerkstelling opleveren (een zesde pijler met de ondernemingen van de rand), consultants gespecialiseerd per sector, een doorgedreven samenwerking met de Directie Werkzoekenden en, tot slot, een competentiebenadering op het gebied van hulp bij het opstellen van aanbiedingen en de selectie van kandidaten.

II. Concretisering van de werkterreinen van het beheerscontract van Bruxelles Formation

Het Beheerscontract van Bruxelles Formation 2012-2016 omschrijft nader de prioritaire opdrachten van de openbare opleidingsdienst die binnen de 5 jaar zowel in zijn functie van regisseur als in zijn opdracht van operator van beroepsopleiding tot stand dienen gebracht te worden. Het bepaalt ook de werkmodaliteiten samen met de andere actoren van het terrein van opleiding en tewerkstelling en brengt door middel van het ontwikkelingsplan 2014 de operationele doelstellingen ten uitvoer van de verschillende initiatieven met voorrang.

Zowel het beheerscontract 2013-2017 van Actiris als het beheerscontract 2012-2016 van Bruxelles Formation wijden een deel van hun inhoud aan de functionele samenwerking tussen de 2 instellingen, mits het respect voor de stiel van elkeen, ongeacht of het gaat om het unieke dossier van de werkzoekende, toezicht en anticipatie op de behoeften inzake opleiding en tewerkstelling of de toepassingsmodaliteiten voor opleiding of opvolging bij het einde van een inschakelings- of opleidingsinitiatief.

III. Een unieke plek voor tewerkstelling en opleiding in Brussel

In het kader van de verhuizing van Actiris, hebben de beheerscomités van de drie Brusselse openbare tewerkstellings- en opleidingsinstellingen (Actiris, Bruxelles Formation en de VDAB) beslist hun diensten vanaf 2015 samen te brengen om synergie te bevorderen en het verloop van de werkzoekende te vereenvoudigen.

3.1.7 Afstemming Tewerkstelling-Opleiding: Alle actoren mobiliseren voor de opleiding van werkzoekenden

Globaal onthaalden Bruxelles Formation en zijn partners 14.000 werkzoekenden voor opleiding in 2013. 70% vonden, na een kwalificerende opleiding, een baan, 78% bij de minder25-jarigen. Meer dan 26% van het opleidingsaanbod dat door de polen van Bruxelles Formation georganiseerd wordt, komt met de sectorale fondsen tot stand.

Naast de specifieke klemtoon die op werkzoekenden jonger dan 25 jaar wordt gelegd, richt de versterking en de diversificatie van het opleidingsaanbod zich ook op de invoering van voorzieningen voor opleiding/ inschakeling bestemd voor laaggeschoolde werkzoekenden en ook werkzoekenden die ver van de arbeidsmarkt verwijderd zijn (meer bepaald wegens een handicap, afkomst of buitenlandse nationaliteit...).

De preventie van "dekqualificatie" ten gevolge van een gebrek aan een aanpassing van competenties vormt ook een belangrijk speerpunt van het opleidingsbeleid zowel ten aanzien van werkzoekenden van korte duur als van actieve werknemers (3.200 begunstigden in 2013). Het aanbod wordt in verband met de New Deal doelgerichter in de richting van sectorale behoeften gestuurd (duurzaam bouwen, groene beroepen, NICT, talen, beroepen van het internationaal toerisme...).

Het samenwerkingsakkoord tussen het Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de financiering van het opleidingsaanbod bestemd voor werkzoekenden dat in 2012 werd afgesloten, maakt het mogelijk om de toekenning van bijkomende middelen duurzaam te maken voor de voortzetting van de organisatie van opleidingen door Bruxelles Formation in de sectoren die door de New Deal als prioritair werden aangeduid waaronder de werkzaamheden van de Alliantie tewerkstelling leefmilieu. In 2014, zal het budget van 2,32 miljoen € door een aanvullend krediet van 320.000 € versterkt worden.

In het kader van de 6de Staatshervorming en van de overdracht van nieuwe bevoegdheden aan de Gewesten (vooral in termen van doelgroepen), zal het Brussels Gewest aanzienlijke middelen voor beroepsopleiding kunnen verlenen om aan de specifieke behoeften van werkzoekenden en werkgevers te voldoen.

De realisatie van een competentiepool voor industriële beroepen tegen 2017 zal vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar afstemmen door bedrijven, scholen en werkzoekenden samen te brengen. Het is de bedoeling om het opleidingsaanbod voor werkzoekenden te verdrievoudigen.

Een eerste instrument van longitudinale opvolging van het traject van de werkzoekenden in beroepsopleiding zal in de eerste helft van het jaar 2014 afgerond worden. Deze tool, ontwikkeld door de METICES centrum van ULB in samenwerking met de Kruispuntbank van Sociale Zekerheid, het Brussels Observatorium voor de werkgelegenheid, Bruxelles Formation en de administratie van de Franse Gemeenschapscommissie, maakt het mogelijk om het verloop van de werkzoekende na het eind van zijn opleiding en gedurende de volgende drie jaar te kennen. Deze tool is een deel van de werkzaamheden van het toekomstige kadaster van vormings- en post-vormingstrajecten

De werkzaamheden met het oog op de vereenvoudiging van de administratieve procedures voor de partneroperatoren van Bruxelles Formation, ACTIRIS en de Franse Gemeenschapscommissie en van het ESF-Agentschap van de Federatie Wallonië-Brussel met het oog op het realiseren van een harmonisatie van het administratieve en financiële beheer van de door de partners gevoerde acties zullen in 2014 doorgaan.

Wij vermelden ook de structurele samenwerking tussen de opleidings-, onderwijs- en tewerkstellingsactoren met het oog op het organiseren en het gebruiksklaar maken op de arbeidsmarkt van de erkenning van competenties, de certificatie van opleidingen of de referentie-instrumenten die met beroepen en opleidingen verband houden.

Ook te vermelden is het proefproject dat sinds september 2012 door Bruxelles Formation en de dienst PHARE van de Franse Gemeenschapscommissie wordt gevoerd voor de nieuwe omschrijving van de opleidingsvoorziening bestemd voor gehandicapte werkzoekenden.

De VGC investeert op haar beurt jaarlijks 530.000 € om het aanbod van Nederlandstalige beroepsopleiding dat vooral voor laaggeschoolde Brusselse werkzoekenden is bestemd uit te breiden en aldus het aanbod van de VDAB die deze opleidingen trouwens erkent, aan te vullen.

I. De gekruiste akkoorden "tewerkstelling-opleiding"

De samenwerkingsakkoorden van gekruist beleid "tewerkstelling-opleiding" (in de kern van de verwezenlijkingen van de New Deal) tussen enerzijds, de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het College van de Franse Gemeenschapscommissie (9 februari 2012)⁴ en, anderzijds, de Regeringen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap (15 juli 2011) plannen de ontwikkeling van synergieën en samenwerkingsverbanden op talrijke gebieden: het onderricht van talen, de uitwerking van het beroepsproject, de toegang tot opleiding, de prospectie van ondernemingen, het overleg met de actoren en de administratieve vereenvoudiging voor de partners.

Deze akkoorden van gekruist beleid bieden met name de mogelijkheid om de toekenning van bijkomende middelen duurzaam te maken die noodzakelijk zijn voor de voortzetting van de organisatie door Bruxelles Formation van opleidingen in de prioritaire sectoren aangeduid door de New Deal, waaronder de werkzaamheden voor de Alliantie Werkgelegenheid-Milieu.

II. Het Talenplan voor de Brusselaars

– De taalcheques

De taalopleidingen nemen verder in het Brussels Gewest een centrale plaats in, aangezien één aanbieding op twee die door Actiris ontvangen wordt, talenkennis vereist. In verband hiermee maakte het Talenplan dat in 2010 werd gelanceerd (BHG en Franse Gemeenschapscommissie) verwijst deel uit van een studie in 2012 over de begunstigden van de taalcheques. Door deze studie kon de toename gemeten worden van de waarschijnlijkheid voor de begunstigden van deze taalcheques om een job te vinden (+ 15% dan in het geval van de werkzoekenden die geen taalcheque genoten). We moeten hierbij vaststellen dat de kans om uit de werkloosheid te geraken en een arbeidsplaats te bemachtigen voor alle bestudeerde categorieën toeneemt, ook voor de werkzoekenden met een kwetsbaar profiel.

Tussen 2004 en 2013 kende het budget voor de taalcheques een stijging van 900% waardoor er vandaag een budget van 9 miljoen euro wordt bereikt. De resultaten voor het jaar 2012 tonen op overtuigende wijze het groeiende succes van de steun voor talenonderwijs aan. Met meer dan 7000 toegekende taalcheques en meer dan 15.500 uitgevoerde taaltesten boekt het Brussels Gewest zijn beste resultaten: een verhoging van bijna 54% voor de taalcheques en bijna 35% voor de testen in vergelijking met het jaar 2011.

– *Brulíngua*, het nieuwe gratis platform voor on-line taalcursussen, biedt sinds 2013 aan alle Brusselse werkzoekenden ingeschreven bij Actiris een unieke, dynamische en interactieve pedagogische benadering die alle essentiële elementen voor het leren van een taal combineert. Op termijn moet het platform toegankelijk voor andere Brusselse doelgroepen (docenten, studenten, opleiders, werknemers, ...) zijn.

– *Het aanbod van beroepsgerichte taalopleidingen*

⁴ Concreet gemaakt door het samenwerkingsakkoord afgesloten tussen Actiris en Bruxelles Formation.

Het Plan laat ook toe om het aanbod van beroepsgerichte taalopleidingen uit te breiden. Die zijn korte, intensieve modules (6 weken bij 20 uur per week), voornamelijk in het Nederlands, Engels en Frans, waarmee werkzoekenden essentiële en specifieke taalvaardigheden in verband met hun toekomstig beroep verwerven. 2.533 stagiaires werd in 2013 gevormd (50% in het Nederlands, 30% in het Frans als vreemde taal en 20% in het Engels).

De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) bracht een voorziening tot stand waardoor werkzoekenden taalcheques via *Het Huis van het Nederlands* konden gebruiken om zo lessen te genieten die door de *Centra voor volwassenenonderwijs* gegeven worden. Ze bepaalt ook een aanvullende omkadering om de beroepsinschakeling van risicogroepen die ver van de arbeidsmarkt verwijderd zijn, te verbeteren. In samenwerking met de Brusselse tewerkstellingshuizen en de vzw Tracé Brussel promoot de VGC inderdaad het Brusselse Nederlandstalige opleidingsaanbod middels een gids en de organisatie van een opleidingsbeurs. Sinds juni 2013 is deze informatie ook online beschikbaar op de website www.schakelsnaarwerk.be. Vanaf 2014 zullen de verschillende Brusselse Nederlandstalige onderwijs- en opleidingscentra beroep kunnen doen op een vaste pool van taalondersteuners van het Huis van het Nederlands. Deze taalondersteuners worden ingezet in Centra voor volwassenen, instellingen voor Hoger Onderwijs, opleidingscentra maar ook in centra voor deeltijdsonderwijs en in de leertijd om de 'taalzwakke' en/of anderstalige jongeren te ondersteunen.

III. De Referentiecentra

De 5 bestaande referentiecentra (BCR) in de sectoren van bouw, ICT, horeca, transport/logistiek en metallurgische producten kregen permanente steun. De BRC uit het publiek-private partnerschap zijn een vorm van erg concrete vertaling van de toenadering tussen tewerkstelling en opleiding. In 2012 stonden de BRC voor een totaal budget afkomstig uit overheidsgeld van bijna 4,5 miljoen €, waar een gelijkwaardige inbreng tegenover staat van sectorale fondsen in de vorm van inbreng in natura, hoofdzakelijk geavanceerde uitrusting. Dankzij deze middelen konden meer dan 4.500 werkzoekenden en werknemers een opleiding volgen, konden 500.000 lesuren gegeven worden en konden bijna 7.500 leerlingen en studenten gesensibiliseerd worden. Bovendien werd het BRC gericht op de stadsberoepen en het openbaar ambt en ten belope van 300.000 € gefinancierd opgericht. Door het Centrum kunnen de initiatieven van de BRC ten gunste van de Brusselaars en werkzoekenden in het bijzonder in de beroepen die door deze twee sectoren beoogd worden versterkt worden.

3.2 Onderzoek & Ontwikkeling & Innovatie

In het kader van de uitvoering van zijn strategie voor Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2013 voor 33 miljoen euro projecten ondersteund in de prioritaire domeinen ICT, biowetenschappen en duurzame ontwikkeling. In 2014 zal het O&O-budget van het Gewest 46 miljoen euro bedragen in vastleggingskredieten.

Eind 2012 is het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot de actualisering van zijn Gewestelijk Innovatieplan overgegaan. Dit document verbindt het Gewest op een veel duidelijkere manier bij het initiatief van "intelligente specialisatie" en bepaalt een meer geïntegreerde sturing van het gewestelijke innovatiesysteem.

De initiatieven zijn in vijf strategische doelstellingen gebundeld:

- Doelstelling 1: De intelligente specialisatie ten dienste stellen van de economie en de werkgelegenheid

- Doelstelling 2: Een omgeving scheppen die gunstig is voor innovatieve ondernemingen
- Doelstelling 3: De aantrekkelijkheid van Brussel als Europese "kennisdraaischijf" vergroten
- Doelstelling 4: De Brusselse deelname aan de Europese programma's verhogen
- Doelstelling 5: Het beheer van de innovatie versterken. Operationele maatregelen op de korte termijn betreffen bijvoorbeeld een proefproject voor het ter beschikking stellen van innovatiecheques aan gewestelijke ondernemingen en de oprichting van een eenheid "strategie en monitoring" van het RDI-systeem in Brussel. Een bordtabel van gewestelijk Onderzoek en Innovatie werd in 2012 tot stand gebracht en zal periodiek geactualiseerd worden.

Een nieuw strategisch platform voor e-health werd eind 2013 opgericht dat een budget van 8,2 miljoen euro vrijmaakt en het mogelijk maakt ICT-oplossingen te ontwikkelen op het vlak van gezondheid. Door soortgelijke maatregelen gericht op het milieu en ten gunste van academische en industriële samenwerking wil het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de afstand tussen onderzoek en economische valorisatie verkleinen. In dezelfde optiek werd eind 2013 begonnen met een proefproject "innovatiecheques" om KMO's de mogelijkheid te bieden strategisch advies inzake innovatie en technologische begeleiding te krijgen van regionale onderzoekscentra.

In het kader van de toepassing van zijn Gewestelijk Plan voor Innovatie, heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de ondersteuning versterkt van de regionale RDI-actoren die wensen deel te nemen aan de Europese programma's en partnerschappen. In 2013 heeft Brussel deel aan het JPI⁵ programma Urban Europe genomen, zijn participatie aan Eurostars II en JTI⁶ Ecsel verlengd en is lid van het Ambient Assisted living II-programma geworden. Voor 2014 voorziet het BHG een deelneming aan het ERA⁷ NET SMART CITIES and Communities.

De financiering voor het Nationaal Contactpunt -NCP Brussels waarvan de hoofdpdracht erin bestaat om de gewestelijke ondernemingen en de universitaire actoren te helpen bij de voorbereiding van Europese projecten (Horizon 2020), stijgt.

Als versterking van de samenwerking tussen de gewesten, heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest deelgenomen aan een gezamenlijke oproep met het Vlaams Gewest in het kader van het programma 'Zorginnovatieruimte Vlaanderen'. Dat programma werd georganiseerd in de vorm van de Living Labs en heeft als doel de innovatie op het vlak van gezondheidszorg voor ouderen te stimuleren via steun aan innovatieve projecten die betrekking hebben op alle aspecten die verband houden met dat domein.

Het Gewest heeft in 2013 incubatoren blijven uitbouwen in de sleutelsectoren voor innovatie en de initiatieven voortzetten die tot doel hebben het publiek warm te maken voor een loopbaan in de wetenschappelijke of technische sector.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering spant zich in om ondersteunende maatregelen tot stand te brengen die het hefboomeffect ten aanzien van private financieringen stimuleren en die de zo kort mogelijke weg van nut laten zijn tussen de resultaten van het onderzoek en hun effecten van economische valorisatie en de schepping van banen.

⁵ Joint Programming Initiative

⁶ Joint Technology Initiative

⁷ European Research Area

De ondersteuning van de oprichting en de ontwikkeling van spin-offs en jonge innovatieve ondernemingen wordt versterkt. Een nieuw krediet werd in 2013 ter hoogte van 3.000.000 € gepland om het Gewest in staat te stellen om participaties in kapitaal te nemen in financiële instrumenten voor spin-offs en jonge innovatieve ondernemingen, zoals de risicokapitaalfondsen die door de universiteiten werden opgericht.

3.3 Onderwijs en levenlang leren

3.3.1 Strijd tegen schoolverzuim

De strijd tegen schoolverzuim is een bevoegdheid die beheerd wordt door de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft evenwel in het kader van zijn bevoegdheden maatregelen getroffen om het spijbelen tegen te gaan. Deze maatregelen zijn er niet op gericht de bestaande instrumenten te versterken, maar wel om de taken te volbrengen die thans amper of niet worden uitgevoerd. Deze gewestelijke beleidsinstrumenten zijn gebaseerd op twee krachtlijnen die door de krachtlijnen informatie, opvoeding en opleiding van de jongerengarantie versterkt zullen worden :

1. Krachtlijn preventie:

De doelgroep voor wie dit beleidsinstrument bestemd is, omvat schoolgaande of spijbelende jongeren, al dan niet schoolplichtig, die in de gemeente wonen of er naar een school gaan die daar gevestigd is. In het kader van de preventie- en buurtplannen ingevoerd in de 19 Brusselse gemeenten en door het Gewest gefinancierd voeren de schoolbemiddelaars die bij dit beleidsinstrument betrokken zijn, één of meerdere van de volgende opdrachten uit:

- teneinde een diagnose te kunnen opstellen, alle kwalitatieve en kwantitatieve gegevens vergaren die het mogelijk maken het absentisme en het schoolverzuim in de gemeente te meten;
- een globaal en up-to-date beeld krijgen (waarnemingen, noden en verwachtingen) van alle bestaande instrumenten in de gemeente en van het werk van iedere betrokken actor, wie die persoon ook is of van welk beleidsniveau hij ook afhangt;
- in samenwerking met de scholen projecten ontwikkelen;
- in samenwerking met de bevoegde gemeenschapsdiensten instaan voor een individuele begeleiding, om zich te kunnen buigen over de situatie van leerlingen die herhaaldelijk afwezig zijn en de passende begeleidingsmaatregelen te bepalen;
- in het kader van de controle op de schoolplicht zullen de schoolbemiddelaars samenwerken met de gemeentelijke bevolkingsdienst evenals met de politiezone om de schoolplichtige jongeren te identificeren die niet zijn ingeschreven of die volledig hebben afgehaakt, teneinde de toegang tot onderwijs te waarborgen voor iedere leerling die ingeschreven staat in het bevolkingsregister.

Het bedrag van de gewestelijke subsidie gewijd aan deze krachtlijn is 3,5 miljoen €, 88 mensen worden toegewezen aan deze missies.

In aanvulling op de specifieke werkzaamheden op de school gehechtheid, omvatten de preventie- en buurtplannen ook een krachtlijn "straatwerk", die de aanwezigheid van agenten op het traject huis-school versterkt om jonge schoolverlaters te ontmoeten en te oriënteren. De totale jaarlijkse subsidie voor het Brussels Preventie Plan is 16,5 miljoen €.

II. Krachtlijn spijbelpreventie:

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onderneemt tevens initiatieven in de scholen zelf via het Programma Preventie Schoolverzuim (P.S.V.), waarbij het 1,8 miljoen € uittrekt voor ruim 388 educatieve projecten die erop gericht zijn het schoolfalen en het absenteïsme te doen afnemen.

Verder zal de ontwikkeling van synergieën tussen de onderwijs- en opleidingsactoren versterkt worden door concreet gestalte te geven aan het Brussels leefbekken en de daarop aansluitende samenwerkingspolen. Daarbij is het de bedoeling om alle Brusselaars een kwaliteitsvol onderwijs- en opleidingsaanbod te waarborgen, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de laagst geschoolden. Een werkgroep waarin de Gemeenschappen en het Gewest verenigd zijn, wordt ermee belast een inventaris op te stellen van alle maatregelen die er inzake spijbelpreventie bestaan. Doelstelling is de maatregelen beter op elkaar af te stemmen en de doeltreffendheid ervan te verbeteren.

De VGC streeft ernaar de didactische invulling van de lessen kwalitatief te omkaderen om preventief in te werken op het schoolverzuim. Het onderwijscentrum Brussel (OCB) (basisonderwijs en middelbaar onderwijs), de vzw VBB (basisonderwijs), de vzw BROSO (middelbaar onderwijs), leveren in dit verband een belangrijke bijdrage. Sinds 2011 investeert de VGC ook in de ontwikkeling van Brede School, een school met aandacht voor de brede ontwikkeling en ontplooiingskansen van alle kinderen.

In 2013 zijn 28 Brede Scholen opgestart in Brussel. Tot slot ondersteunt de VGC het project Time Out Brussel om vroegtijdige schooluitval van leerlingen die moeilijkheden veroorzaken op school of sterk gedemotiveerd zijn, te vermijden. Time Out wil jongeren die in het Brussels Nederlandstalig Secundair Onderwijs school lopen, met problemen in de schoolloopbaan de kans geven opnieuw aansluiting te vinden bij het onderwijs. Via een jongerencoach op school of een extern kort of lang traject, biedt Time Out inzichtelijk en gedragsmatig een antwoord op de problemen van de individuele jongeren.

3.3.2. Bijdrage van de Beroepsopleiding

De Franse Gemeenschapscommissie, ondertekenaar van een Samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest, draagt bij tot de oprichting van een Franstalige Dienst voor Beroepen en Kwalificaties (SFMQ), meer bepaald door de actieve deelname van Bruxelles Formation en van Service Formation PME aan de werkzaamheden van deze dienst.

De Franse Gemeenschapscommissie neemt, via haar openbare opleidingsdienst deel aan de werkzaamheden die moeten leiden tot de invoering van het Franstalig kwalificatieraamwerk.

De Franse Gemeenschapscommissie draagt bij tot organisatie van het Consortium voor de validering van de competenties, dat de openbare diensten voor beroepsopleiding (waaronder Bruxelles Formation) verenigt met de openbare opleidingsdiensten van de middenklassen. In deze materie dienen de erkenning te worden opgemerkt van de in de opleiding verworven vaardigheden en de uitgereikte certificaten aan het eind van de opleiding door de openbare opleidingsdiensten, die tevens een betere samenhang beogen van de valorisatieprocessen van de vormingen op de arbeidsmarkt.

Het promoten van de technische beroepen bij de leerlingen van het secundair onderwijs en bij de werkzoekenden wordt ondersteund door de Franse Gemeenschapscommissie door de organisatie van diverse evenementen. De informatieverdeling met betrekking tot studies, opleidingen en technische beroepen werd herzien teneinde deze efficiënter te maken.

Tot slot is het samenwerkingsakkoord tussen de verschillende gemeenschappelijke en gewestelijke overheden teneinde een instrument tot stand te brengen om de opleidingstrajecten van de leerlingen van het secundair en het hoger onderwijs op te volgen en deze in verbinding te brengen met de opvolginstrumenten van de openbare opleidings- en werkgelegenheidsdiensten sinds korte tijd operationeel.

3.3.3 Opvoeding en informele opleiding

Dit thema heeft ten doel persoonlijke ontwikkeling en integratie in de samenleving van jongeren die als verantwoordelijke, actieve en kritische burgers “op zoek naar zin” zijn.

Platform Jongeren voor de Samenleving verenigt een 100-tal vzw's rond een zelfde doelstelling: de oprichting van een samenlevingsdienst in België voor alle jongeren tussen 18 en 25 jaar.

Het is belast met de organisatie van een samenlevingsdienst-pilootproject voor 60 jonge schoolverlaters in Brussel. De praktische uitvoering van dit pilootproject is gepland voor een periode van 12 maanden. Hoe zullen we kunnen doorgaan met de validatie van deze informele opleiding wordt geanalyseerd. Een begeleidingscomité volgt de evolutie van de ervaring en de impact ervan op de toekomst van de jongeren aan het einde van de dienst.

3.4 Klimaat/Leefmilieu/Energie

Wat de EU2020-doelstellingen inzake klimaat en leefmilieu betreft, heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een ambitieus beleid uitgestippeld. Dat beleid heeft al haar vruchten afgeworpen, aangezien het *energieverbruik* per inwoner en de CO₂-uitstoot verminderd zijn met 25% tussen 2004 en 2014. De acties die het Gewest in het kader van dat beleid voert, draaien voornamelijk rond het verlagen van de vraag naar energie en de verbetering van de energie-efficiëntie.

3.4.1 Het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energie (BWLKE)

Het BWLKE stemt de bestaande maatregelen met betrekking tot lucht, klimaat en energie op elkaar af en verzamelt alle regelgeving die te maken heeft met deze drie thema's in één duidelijk, coherent en gestructureerd wetboek. Het wetboek versterkt het Brusselse energiebeleid dat al door de Europese Commissie werd bekroond (met de Sustainable Energy Award 2012) en betekent een grote sprong vooruit op het vlak van mobiliteit. Het BWLKE werd in derde lezing aangenomen door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en zou definitief moeten worden goedgekeurd in april 2013.

De maatregelen zijn gericht op het verminderen van de uitstoot en het stimuleren van de energie-efficiëntie, waarbij de gebouwen- en transportsector prioritair zijn. Enkele van de maatregelen zijn dat het BWLKE een actieprogramma oplegt voor het energiebeheer van gebouwen van meer dan 100.000 m² (50.000 m² voor overheidsgebouwen); dat het een label creëert voor gebouwen met hoge energie- en milieuprestaties; en dat het zorgt voor een rationeel gebruik van de parkings buiten de openbare weg via de milieuvergunning. Om de voorbeeldfunctie van de overheidsgebouwen te stimuleren, bepaalt het BWLKE een jaarlijks renovatiepercentage. Het wetboek stelt ook dat openbare gebouwen die nieuw worden opgetrokken of grondig worden gerenoveerd, verplicht kunnen worden om een doelstelling over de productie van hernieuwbare energie na te leven. Voorts moet de overheid bij het afsluiten van een contract voor een gebouw rekening houden met de gebruikskosten van dat gebouw.

3.4.2 Het geïntegreerd lucht-klimaat-energieplan

Het ontwerp van geïntegreerd lucht-klimaat-energieplan werd in eerste lezing op 26 september 2013 aangenomen. Het wordt nu aan een beoordeling van milieueffecten onderworpen en zal binnenkort

aan een openbaar onderzoek worden onderworpen. Het doel is om drie uitdagingen van het BHG te beantwoorden: het toegang tot energie en de energiefactuur van gezinnen en het Gewest; de luchtkwaliteit en de impact ervan op de gezondheid van de bevolking; mitigatie en adaptatie aan klimaatverandering.

Het plan omvat 59 maatregelen, onderverdeeld in 130 acties en 9 krachtlijnen georiënteerd rond emitterende sectoren (bouw, transport, consumptie), de versterking van de sociale dimensie, de overgang naar groene economie en de adaptatie aan klimaatverandering.

Tevens zal het plan de acties in het kader van het plan IRIS 2 aanvullen en versterken. Het voorziet een herziening van de transportfiscaliteit op basis van milieucriteria. Op 5 februari trad bovendien een bepaling van het BWLKE in werking met als doel het gebruik van de wagen terug te schroeven via gratis parkeerplaatsen op de werkplaats.

3.4.3 Planning op mobiliteitsvlak

Het Iris 2-plan beoogt de druk van het autoverkeer met 20% te verminderen op het grondgebied van het Gewest en *de strijd aan te binden met de verkeerscongestie* ten gunste van de modale verschuiving naar verplaatsingen met het openbaar vervoer, de fiets en te voet. Daartoe heeft de Regering in 2012 het eerste *voetgangersplan* goedgekeurd, gericht op een verhoging van het aantal verplaatsingen te voet. Voor de fietsers maakt het Gewest werk van de uitbreiding van de infrastructuur, maar ook van sensibiliseringsmaatregelen.

Parkings vormen een belangrijk aspect van het mobiliteitsbeleid. Om de parkeerregels in de 19 Brusselse gemeenten op elkaar af te stemmen en te vereenvoudigen, en om op de openbare wegen plaats te creëren voor andere vormen van verplaatsing dan de auto, trad het *Gewestelijk Parkeerbeleidsplan* in werking op de 1ste januari 2014. Het zal geleidelijk worden ingevoerd.

De Brusselse regering keurde in juli 2013 een Strategisch Plan voor het vervoer van goederen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest goed met de volgende doelstellingen: het verminderen van het aantal gereden kilometers door vrachtwagens voor het vervoer van goederen (stedelijk distributiecentrum), de modal shift naar spoor en binnenvaart, alsook de vereenvoudiging van de leveringsmodel.

De ordonnantie mobiliteit van 26 juli 2013 stelt een kader inzake mobiliteitsplanning vast en biedt een beleids- en verordenend instrument aan gericht op de harmonisatie tussen gewestelijk en gemeentelijk beleid op dit gebied.

Als voortrekker in de *strijd tegen de verkeerscongestie* zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ook verdergaan met zijn zware investeringsprogramma's in de infrastructuur voor het openbaar vervoer. Zo is er de nieuwe beheersovereenkomst van de MIVB, die het pad effent voor gewone en buitengewone investeringen voor een waarde van 4,4 miljard euro tussen nu en 2022, om ervoor te zorgen dat de MIVB haar verbintenis om de transportcapaciteit met 22,4% te verhogen tegen 2017, kan nakomen via uitbreidingen van het netwerk en de aankoop van nieuw rollend materieel.

De maatregelen die voortvloeien uit het iris2 plan en de daarbij horende strategische plannen per thema (goederenvervoersplan, voetgangersplan, fietsplan, verkeersveiligheidsplan) worden geleidelijk aan uitgevoerd op het terrein en werpen hun vruchten af. De meest recente metingen maken duidelijk dat de mobiliteit nu reeds in de gewenste zin evolueert:

- het stappen is de belangrijkste verplaatsingsmodus geworden, nu gebeuren 37% van de verplaatsingen te voet, (tegenover 32% in '99)

- het gebruik van openbaar vervoer binnen Brussel (zonder trein) is toegenomen van 15% naar 25% van alle verplaatsingen
- het fietsen binnen Brussel kent een steile opmars van 1 naar 4%
- het aandeel van de auto in de verplaatsingen binnen Brussel is gedaald van 50 naar 32%

In afwachting van de realisatie van grote infrastructuurwerken, waaronder de uitbreiding van de metro naar het dichtbevolkte noorden van de hoofdstad, heeft de MIVB begin 2013 de frequentie waarmee verschillende lijnen rijden, opgedreven, met de bedoeling de dienstverlening aan de reizigers te verbeteren. Het Gewest verbetert ook de circulatie van het bovengrondse openbare vervoer door het voorrang te verlenen (mogelijkheid om verkeerslichten aan kruispunten van op afstand te bedienen, eigen beddingen en rijvakken waar geen ander verkeer over mag, enzovoort).

3.4.4 De Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu

De Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu is één van de vijf prioritaire werkerterreinen die werden geïdentificeerd in het Pact voor Duurzame Stedelijke Groei (New deal). De Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu is erop gericht om milieugerelateerde economische sectoren te structureren en te ontwikkelen. De doelstelling is om de Brusselse ondernemingen in de gelegenheid te stellen om de vruchten van de ontwikkelingen in deze sectoren te plukken (waarbij de focus momenteel ligt op duurzaam bouwen, water en grond- en afvalstoffen). Tegelijk wil de Alliantie de vele mogelijkheden voor werkgelegenheid die deze ontwikkelingen genereren, benutten, waaronder ook banen voor laaggeschoolden. De Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu draagt immers bij tot de mobilisatie en de coördinatie van de actoren uit de openbare, privé- en verenigingssector, waaronder de sociale partners, rond overlegde acties.

- De eerste as van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu wordt gevormd door de *duurzame bouwsector*. De doelstelling is om, enerzijds, een aanbod van lokale ondernemingen te ontwikkelen die in staat zijn om tegemoet te komen aan de uitdaging van de nieuwe energieambities voor gebouwen; en, anderzijds, om een vermindering van de milieu-impact van gebouwen te verwezenlijken. Een van de middelen is het vormingsaanbod aanpassen (permanente vorming, kwalificerende opleidingen, inschakeling van werklozen op de arbeidsmarkt), om over werknemers te beschikken die zijn opgeleid om ook met deze nieuwe uitdagingen te kunnen omgaan. De acties worden sinds twee jaar gevoerd, en de resultaten worden steeds beter (toename van het aantal personen dat een opleiding heeft gevolgd, meer gebruik van economische steunmaatregelen, ...).
- De tweede as van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu, gelanceerd in 2012, is gewijd aan *water*. Het doel is om het aantal arbeidsplaatsen significant op te trekken, ten gunste van jonge Brusselse werkzoekenden uit de activiteitensectoren die te maken hebben met de waterkringloop. Daartoe zouden onder meer economische stimuleringsacties en acties ter ondersteuning van ondernemingen worden aangewend, alsook inschakelings- en opleidingsacties, en dat alles zowel in het grijze netwerk (rioleringen en leidingen) als in het blauw+-netwerk (alternatief waterbeheer). De acties in het kader van deze as worden uitgevoerd sinds november 2012.
- De derde as van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu omvat de sector van de *grond- en afvalstoffen*, waarbij de focus ligt op preventie, hergebruik en recyclage. Het doel van de werkzaamheden van de Alliantie is ook bij deze as om alle economische kansen te grijpen, alsook alle kansen voor werkgelegenheid (in de openbare of privésector) en voor professionele inschakeling binnen de grondstoffen- en afvalsector. De activiteiten inzake inzameling, onderhoud, herstel, selectieve afbraak en verkoop van tweedehandsproducten leiden tot het

grootste aantal plaatselijke banen. De acties in het kader van deze as zullen voor het einde van het jaar aanvangen.

- Sinds het eind van 2013 vult een vierde as de Alliantie aan rond de transitie naar een duurzaam *voedingssysteem*. Dit project van transitie zal erover waken dat alle schakels in het voedingssysteem gestructureerd zijn, van de productie van voedsel over de verwerking, de distributie, het gebruik in restaurants, de opleiding, tot de verwerking van afval; het evenwicht van de marktaandelen wordt hersteld door de toegang tot de markt voor duurzame voeding te vergemakkelijken voor kleine actoren; de toegang tot duurzame voeding wordt verhoogd; de kantines en openbare instellingen een voorbeeldfunctie vervullen.

3.4.5 De elektriciteits- en gasmarkten

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG in juli 2011 omgezet. De nieuwe ordonnanties die in dit kader werden aangenomen, hebben de competenties, de opdrachten en de onafhankelijkheid van de gewestelijke reguleringsinstantie versterkt. Er werd voor gezorgd dat de leveranciers gemakkelijker toegang hebben tot de markt en dat de bescherming van en de informatie aan de verbruikers zijn verbeterd (informatieloket, geschillendienst, forfaitair schadevergoedingsmechanisme, ...), terwijl de toegang tot energie nog meer dan vroeger gegarandeerd is. Bovendien is er een reeks maatregelen genomen die ertoe strekken de energie-efficiëntie alsook de promotie van groene stroom te verbeteren. Deze omzetting beantwoordt aan de aanbeveling (6) van de Europese Commissie om maatregelen in te voeren om de concurrentie op de elektriciteits- en gasmarkten te bevorderen, door de doeltreffendheid van de sectorale reguleringsinstanties en mededingingsautoriteiten te verhogen.

De Brusselse regering nam op 23 januari 2014 een ontwerpordonnantie aan tot wijziging van de voormalige ordonnantie betreffende de organisatie van de gas- en elektriciteitsmarkt. Deze ordonnantie voorziet met name in richtlijnen voor de omkadering van de tariefmethodologie die de distributienetwerkbeheerder moet aanzetten tot betere prestaties, tot bevordering van de marktintegratie en de continuïteit van de bevoorrading en tot onderzoek en ontwikkeling voor zijn activiteiten. De regulator BRUGEL zal de effectieve uitoefening van deze nieuwe bevoegdheid op zich nemen

3.4.5 Vermindering van het energieverbruik en verbetering van de energie-efficiëntie

Er werden verschillende initiatieven genomen, die zich zowel op particulieren als op ondernemingen, collectiviteiten en overheden richten:

- Het programma van de *Energiepremies 2014* bevestigt de verhoging van premies waartoe in 2012 werd beslist, met een totaal budget van 20 miljoen € en vereenvoudigt de administratieve procedure.
- De *Energie-Uitdaging* blijft de Brusselaars sensibiliseren en op een ludieke manier aanmoedigen omminder energie te verbruiken en minder CO₂ uit te stoten.
- De projectoproep '*Voorbeeldgebouwen*' wil projecten met hoge energie- en milieuprestaties ondersteunen, om aan te tonen dat ze technisch en financieel haalbaar zijn, en om de sector aan te moedigen om dergelijke projecten te ondernemen. Naar aanleiding van de 5 projectoproepen tussen 2007 en 2013 werden 243 projecten geselecteerd, zowel kleinere als grotere, en met een totale oppervlakte van 621 000 m² in passieve gebouwen. De projecten worden gerealiseerd tegen uiterlijk 2017 dankzij de financiële steun van het Brussels Gewest voor in totaal 33 miljoen €.

- *De voorbeeldfunctie van de overheden in de gebouwen* houdt in dat elke gewestelijke instelling die in vastgoed investeert minstens de passiefstandaard moet naleven voor nieuwe constructies en de zeer lage energiestandaard voor zware renovaties. Diezelfde verplichtingen zullen vanaf 2015 worden opgelegd voor elke constructie of zware renovatie (woningen, scholen en kantoren). De mogelijkheden voor vermindering van de uitstoot zijn zeer significant in deze sector. Zo wordt bijvoorbeeld elk jaar een besparing van 15.000 ton CO₂ verwacht. In het kader van de Alliantie Wonen (zie hieronder), zullen de geplande 6.720 nieuwe sociale woningen (600 miljoen €) aan de passieve norm moeten voldoen, terwijl de renovatie van bestaande sociale woningen volgens de lage energie norm (300 miljoen €) zal worden uitgevoerd.
- Het *Huis van de Energie* biedt diensten aan ter begeleiding van de gezinnen die energie willen besparen in hun woning, zowel om hen te adviseren over technische keuzes en materiaalkeuzes, als over de mogelijkheden om incentives te krijgen.

3.4.6 Openbare netheid

En dan willen we nog wijzen op de drie volgende maatregelen in verband met het verzamelen en verwerken van afval:

- *De creatie van een openbaar centrum voor de verwerking van organisch afval;*
- *Het inzetten van hydraulische vuilniswagens* waardoor de uitstoot van CO₂ (en andere gassen) per voertuig per jaar met ongeveer 14 ton teruggedrongen zou moeten worden en het gemiddelde brandstofverbruik met gemiddeld 29% zou moeten dalen;
- De oprichting van een warmtenetwerk dankzij de energierugwinning van de Brusselse afvalverbrandingsoven zou warmte aan gebruikers in de directe omgeving bieden.

3.5 Sociale Cohesie/ Armoedebestrijding

3.5.1 Algemene strategie en specifieke doelstellingen

De algemene beleidsnota inzake armoedebestrijding 2009-2014, die de Brusselse Regering en de Colleges van de drie Gemeenschapscommissies in Brussel samen hebben opgesteld en goedgekeurd, is opgebouwd rond 34 concrete strategische doelstellingen en legt een ambitieus kader vast om de strijd aan te binden tegen alle -vormen van armoede in het Gewest. In dat opzicht is het van wezenlijk belang dat iedere burger kan deelnemen aan het sociale en economische leven, en dit onder omstandigheden die bijdragen tot het individueel welzijn en het welzijn van de hele samenleving. Het doel is om een gemeenschappelijk beleid te voeren dat de maatschappelijke kwaliteit van ons Gewest bevordert. De gevolgde strategie bestaat erin te investeren in de bevordering en de consolidatie van het sociaal beleid door in te zetten op een preventief, meervoudig en participatief beleid:

- een preventief beleid om te vermijden dat iemand in een armoedesituatie terecht komt;
- een pluraal beleid om de strijd aan te binden tegen ongelijke behandeling en discriminatie;
- een participatief beleid om rekening te houden met de kennis en inzichten van alle actoren die werken rond armoede.

De Algemene beleidsnota 2009-2014 ligt aan de basis van de tweejarige actieplannen voor armoedebestrijding. Het Brussels actieplan voor Armoedebestrijding 2010 is hiervan het eerste

operationeel plan. Het actieplan 2012 schrijft zich in de continuïteit maar handelt in het bijzonder over het thema van de jongvolwassenen en armoede. In 2014 zal het thema “vrouwen in armoede” behandeld worden. Bij wijze van voorbeeld kan verwezen worden naar volgende concrete maatregelen :

- Verwezenlijking van het recht op huisvesting: 206.000.000 € voor de uitbreiding en de ontwikkeling van het Brussels sociale woningbestand (2010-2013), 1.007.000 € voor het bevorderen van de sociale bescherming op de vrijgemaakte gas- en elektriciteitsmarkt (indicator van materiële deprivatie).
- De ontwikkeling van een armoedetoets voor iedere beleidsbeslissing.
- Inzake woongelegenheid dient gewezen op de ontwikkeling van de sociale huisvesting en in het bijzonder op de doelstelling om in iedere gemeente de volgende 10 jaar 15% kwaliteitsvolle woningen in openbaar beheer en met een sociaal oogmerk te verwezenlijken, de strijd tegen woningleegstand en ongezonde woningen, de versterking van de steun voor personen op de huurmarkt (herhuisvestingstoelage), denkoefening over de invoering van een omkadering van de huurprijzen, de ontwikkeling van een wettelijk kader om in de mate van het mogelijke uitzettingen zonder voorstel tot herhuisvesting te voorkomen en de verbetering van de energieprestaties van de woningen.
- Om de toegang tot onderwijs en vorming te bevorderen, zullen preventieve acties, campagnes en projecten vooropgesteld worden die het schoolverzuim moeten helpen terugdringen.
- Erkenning van een opvangtehuis voor een specifiek publiek van 18- tot 25-jarige daklozen (in de Franse Gemeenschapscommissie).

3.5.2 De « Alliantie Wonen » en de toegang tot woning

Om in te spelen op de groeiende behoefte aan woningen te Brussel en te anticiperen op de verslechtering van de wooncrisis, brengt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in september 2013 haar woonbeleid de komende jaren in een hogere versnelling.

Zodoende nam de Brusselse Hoofdstedelijke Regering verscheidene maatregelen in het kader van de Alliantie Wonen.

Dat nieuwe meerjaarlijkse financiële kader (total budget van 953 miljoen €) met uiteenlopende toepassingsgebieden zal niet alleen de bouw van nieuwe sociale woningen en middenklassewoningen mogelijk maken (6000/jaar tot 2020), maar ook voor de totstandkoming zorgen van koopwoningen, bescheiden woningen en woningen tegen vastgestelde prijs. In 2015 wordt er ook in een huurtoelage voorzien voor gezinnen die op een sociale woning wachten. Dankzij de Alliantie Wonen zullen er ook voor de renovatie van het sociale woningenbestand bijkomende middelen (300 miljoen €) worden uitgetrokken.

3.5.3 Bijdrage van de Beroepsopleiding tot de doelstelling inzake sociale cohesie

Als instrument voor de bestrijding van sociale uitsluiting is de beroepsopleiding voor werkzoekenden in de allereerste plaats gericht op kansarme groepen die vervreemd zijn van de arbeidsmarkt en beoogt ze deze optimaal te positioneren. De tot stand gebrachte begeleiding werd zoveel mogelijk geïndividualiseerd teneinde de specifieke noden van de verschillende doelgroepen in aanmerking te nemen en de risico's op vroegtijdig afhaken te voorkomen. Deze tussenkomst, die gedeeltelijk wordt verwezenlijkt in het kader van het Operationeel programma ESF -Wallonië-

Brussel, maakt het mogelijk om de opleiding te ondersteunen georganiseerd in het kader van de gecoördineerde maatregel van socio-professionele inschakeling, met een zestigtal partners die voornamelijk afkomstig zijn uit de opleidingssector en de socio-professionele inschakeling. Ongeveer 15.000 personen hebben in 2012 genoten van deze maatregel (gegevens 2013 niet beschikbaar). Deze acties dragen bij tot een betere sociale cohesie, d.w.z. een betere garantie op rechten zoals het recht op werk en opleiding, het recht om een waardig leven te leiden.

4. Transversale materies

4.1. Industrieel beleid en ondernemerschap

De evenwichtige ontwikkeling van het Gewest vergt een permanente aandacht voor alle elementen van de economische ontwikkeling en de competitiviteit waarbij op een voluntaristische wijze rond het gebrek aan kwalificaties gewerkt wordt.

Om op deze concurrentiële uitdaging in te spelen steunt het economische en industriële beleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in nauwe synergie met het O&O-beleid, op een strategie van intelligente specialisatie die ten dienste van de economie en tewerkstelling staat waarbij erover gewaakt wordt om een duurzame economie te ontwikkelen en de ondernemingen zo goed als mogelijk in een ingewikkeld stadsweefsel op te nemen dat door ruimtelijke beperkingen begrensd is en met een sterk toenemende demografie geconfronteerd wordt. Brussel schenkt ook bijzondere aandacht aan de lokale economische ontwikkeling. Zo wordt in de loop van 2014 de nieuwe Zone van economische uitbouw in de stad (Zeus) van kracht om het ondernemerschap te stimuleren en arbeidsplaatsen te scheppen in sociaaleconomisch achtergestelde wijken.

Brussel kent een ondernemersdynamiek die hoger dan het nationale gemiddelde is met veel opgerichte ondernemingen, maar eveneens een hoog percentage mislukkingen. Om het ondernemerschap aan te moedigen en de duurzaamheid van de ondernemingen - met name start-ups, ZKO's en KMO's - te ondersteunen, gaat het Gewest door met het ontwikkelen en bestuderen van een reeks maatregelen die de 5 hierna vermelde prioritaire beleidslijnen beogen. Het Gewest werkt momenteel aan de uitwerking van een Brusselse Small Business Act die deze maatregelen en beleidslijnen en ook de langetermijndoelstellingen bijeen zal brengen. Een periodieke coördinatie tussen deze begeleidende speerpunten, maatregelen en organisaties wordt binnen de CRB gepland.

4.1.1. Ondernemerschap

1. Opleiding

Het Gewest lanceert niet enkel opleidingsinitiatieven voor de werkzoekenden (zoals hierboven geïllustreerd in doelstelling 1 "tewerkstelling en beroepsopleiding"), maar steunt evenzeer een waaier aan opleidingen die tot stand werden gebracht om de ondernemingsgeest, met name binnen de doelgroepen, aan te wakkeren zoals bijvoorbeeld:

- *Cap'Ten & Boost your Talent* zijn sensibiliseringsprogramma's in de scholen die al duizenden jongeren betrokken om hun ondernemingsgeest aan te wakkeren;
- *AFFA* biedt een opleiding voor vrouwen die hun eigen onderneming wensen op te richten;
- het *Passeport pour la Réussite* biedt gratis opleidingen (HR, beheer, marketing, juridisch, strategie, webinstrumenten) aan zelfstandigen en bedrijfsleiders van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan.

II. Begeleiding

De beschikbaarheid van het begeleidingsproces is een wegbereider voor groei voor de ondernemingen. Met het BAO als grote institutionele actor die adviezen op maat biedt bij de verschillende stadia van de levenscyclus van een onderneming, bevordert het Gewest ook de begeleiding door mentorschap via informele netwerken zoals het Netwerk Ondernemen in Brussel.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wenst tevens zijn positionering op de segmenten en activiteitenniches te versterken die met de sterktes van zijn actoren overeenstemmen en die een potentieel voor economische activiteiten en werkgelegenheid bieden. De instrumenten die het mogelijk maken om deze niches te ondersteunen zijn de strategische clusters en platformen die de promotie en competitiviteit van een bepaalde sector ontwikkelen. Hierdoor worden ondernemingen en onderzoekscentra die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gevestigd zijn en overeenstemmende activiteiten hebben in een netwerk samengebracht. Om de strategie van slimme specialisatie op deze speerpuntsectoren te richten, werd in het Brussels Gewest eind 2013 de nieuwe – op de creatieve industrie en de multimediasector gerichte - cluster *screen.brussels* toegevoegd aan de bestaande clusters en incubatoren op het vlak van NICT, life sciences, ecologisch bouwen en leefmilieu. Na evaluatie van de positionering van deze clusters in de zin van rijpheidsgraad en resultaten, zal het Brusselse clusteringbeleid versterkt en gestructureerd worden en de rol van de clusters zal opnieuw worden bevestigd.

Zo gaat het Gewest door met zijn transitie naar een diensten- en kenniseconomie door RDI aan te moedigen en de ondernemingen, universiteiten en onderzoekscentra die op het internationale vlak een rol kunnen spelen naar elkaar toe te doen groeien.

Om de synergieën te versterken en een echt algemeen toegangsportaal te creëren, heeft de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daarnaast besloten om alle instanties die bevoegd zijn voor handel (Atrium Brussels), ondernemen (*impulse.brussels*) en innovatie (Innoviris) samen onder te brengen in het « huis van het ondernemerschap ». Deze algemene toegangspoort zal de administratieve stappen van de belangrijke doelgroep van starters vergemakkelijken en zal de multidisciplinaire begeleiding van de Brusselse ondernemingen bevorderen, tot en met hun internationalisatie.

III. Infrastructuur

Ondanks de demografische boom die het Brussels Gewest kent en die de druk op het woningbestand opvoert, moet de stad ruimten met economische bestemming handhaven of zelfs uitbreiden. Een stadsomgeving roept gemakkelijk het beeld op van kantoren en handelszaken, maar er moeten ook productiewerkplaatsen en industrieterreinen ingepland worden die vlot bereikbaar voor de werknemers zijn. Dit zal het de ondernemingen mogelijk maken om zich op dusdanige wijze in Brussel te vestigen en uit te breiden dat ze geen behoefte voelen om naar andere Belgische gewesten uit te wijken. Dit wordt bepaald in het Gewestelijk Plan voor een Duurzame Ontwikkeling dat zich momenteel in de uitwerkingsfase bevindt.

4.1.2. Toegang tot financiering

De toegang tot financiering is cruciaal voor het overleven en de ontwikkeling van een onderneming, maar is door de recente financiële crisis steeds moeilijker te krijgen. De banken nemen inderdaad minder risico's en zijn terughoudend om kleine ondernemingen te financieren. Het Gewest probeert aan deze situatie te verhelpen door de ontwikkeling van het *Brussels Waarborgfonds* die onder andere de nieuwe Snelwaarborg (Klassieke, groene of voor Microfinanciering) voorstelt en door het ondersteunen van *alternatieve financieringsbronnen* zoals crowd funding, Brusoc, seed capital voor

innovatieve ondernemingen of ook beurzen voor de oprichting van ondernemingen voor sociale economie. De intensivering van de contacten tussen private en overheidsinstellingen moet meer verkend worden om instrumenten aan te bieden waardoor de toegang van ondernemers tot financiering vergemakkelijkt wordt.

4.1.3. Innovatie

Het Gewest telt niet alleen talrijke ondernemingen, maar ook onderzoekscentra, universiteiten en hogescholen. De private investering in O&O in Brussel en de valorisatie van het onderzoek in de ondernemingen is cruciaal. Zo is een betere *synergie tussen de zakenwereld en de onderzoekswereld* een sleutelfactor voor succes voor de economische groei en het Brusselse concurrentievermogen. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de oprichting en de versterking van clusters, strategische platformen en incubatoren in de Brusselse sleutelsectoren, ontworpen om dit verband tussen het ondernemerschap en de innovatie te leggen (zie doelstelling O&O&I en het punt "begeleiding" hierboven).

4.1.4. Internationalisering

Dankzij zijn statuut van "Hoofdstad van Europa" geniet Brussel een internationale uitstraling. Deze reputatie is een onmiskenbare troef voor de promotie van de Brusselse uitvoer en de aantrekking van buitenlandse investeringen in Brussel. In deze optiek werd het beleid ter ondersteuning van de internationalisering van ondernemingen volledig hervormd om beter met de specifieke kenmerken van een economie rekening te houden die voor een zeer groot deel op diensten gericht is.

Wat het luik promotie van de export betreft werd in 2013 een klemtoon gelegd op de verre export, daar waar de groei zich bevindt en om een concurrentievoordeel uit de zwakke euro te halen. Het actieplan voor 2014 zal zich op snelgroeiende landen (China, Maleisië, Singapore) en op acties binnen de EU concentreren. Het luik *aantrekking van buitenlandse investeringen* zal ook voorrang geven aan verre landen met een sterke groei (met name China, Korea en India) waarbij de inspanningen voor de Verenigde Staten en Frankrijk gehandhaafd blijven die veruit de voornaamste bron van investeringen in Brussel blijven.

Deze 2 luiken vormen een daadwerkelijk potentieel van economische groei en de schepping van werkgelegenheid.

4.1.5. Duurzame economie

De dimensie "duurzaam" van de industrie kreeg in de loop van de laatste jaren een toenemend belang. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voerde of ondersteunde verschillende economische stimulansmaatregelen voor duurzame ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld:

- de *Alliantie Werkgelegenheid – Milieu* (zie punt 3. 4 hierboven),
- *Brussels Sustainable Economy* omschrijft, werkt uit en voert een strategisch plan in voor de ontwikkeling van economische circuits op het gebied van het leefmilieu,
- *Greenbizz* is een incubator voor ondernemingen in de leefmilieusectoren van ecologisch bouwen, hernieuwbare energieën en ecologische producten,
- *EMOVO* is een onderzoeks- en opleidingscentrum dat zich op energie- en leefmilieutechnologieën richt,
- *Ecopôle* is een centrum voor sociale economie op het gebied van hergebruik en recycling van afval,

- de Clusters *EcoBuild* (bouw en duurzame renovatie) en BrusselsGreenTech (groene technologieën) bevorderen de oprichting, de groei en de duurzaamheid van ondernemingen actief in deze sectoren.

In het kader van het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling dat momenteel afgerond wordt, plant het gewest de invoering van een strategie voor duurzame economische ontwikkeling dat op het concept Smart City steunt.

4.2. De structuur- en investeringsfondsen

De gekozen prioriteiten van het samenwerkingsakkoord zijn nauw gekoppeld aan de doelstellingen van de Strategie Europa 2020 en zullen de in dit kader gekozen gewestelijke beleidslijnen aanvullen. De belangrijkste doelstellingen die doorheen de verschillende programma's nagestreefd zullen worden: het concurrentievermogen van de kmo's verbeteren, wetenschappelijk onderzoek en innovatie bevorderen, opleidingen aanbieden om de productiviteit te ondersteunen, de sociale samenhang en de strijd tegen de armoede opvoeren, het efficiënte gebruik van hulpbronnen en de vermindering van broeikasgassen stimuleren.

De programma's van de Europese Structuur- en Investeringsfondsen EFRO en ESF die actief zijn in het Brussels Gewest⁸ slaan effectief een brug tussen de Europa 2020 Strategie, het beleid gevoerd door het Gewest en alle uitdagingen waarmee het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geconfronteerd wordt.

De fondsen werken dan ook aanvullend bij het beleid dat de overheid op deze vlakken voert.

De reeds sterke consistentie van EFRO-en ESF-programma's 2007-2013 met regionale, nationale en Europese beleidskaders vormde een solide basis voor de ontwikkeling van de 2014-2020 programma's en een snelle start van projecten in 2014.

De Europese territoriale samenwerkingen slotte is van niet te verwaarlozen belang voor de uitvoering van deze strategie. Zo maakt zij het onder meer mogelijk goede praktijken uit te wisselen met andere regio's in Europa wanneer deze succesvol zijn.

⁸ Hier worden drie programma's van het Europees cohesiebeleid uiteengezet die actief zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tijdens de periode 2007-2013: het Gewestelijk OP EFRO, alsook de Gewestelijke en Gemeenschaps-OP ESF (Wallonie-Bruxelles). Hierbij moet worden opgemerkt dat de Federale en Vlaamse OP ESF eveneens activiteiten ontplooiën op het grondgebied van het Gewest.

4.2.1 Europees Sociaal Fonds (ESF) – programme Tewerkstelling

I. Programma 2007-2013

Het Europees Sociaal Fonds (ESF) is het belangrijkste instrument van de Europese werkgelegenheidsstrategie. In het kader van de doelstelling « Regionaal Concurrentievermogen en Werkgelegenheid » heeft ESF als doel het concurrentievermogen en de aantrekkingskracht van het BHG alsmede de werkgelegenheid te vergroten door op economische en sociale veranderingen te anticiperen.

Het Operationeel Programma (OP) ontwikkeld voor de RBC richt zich vooral op (1) de verhoging van de toegangsmogelijkheden tot de arbeidsmarkt en de verbetering van de opnemings in het arbeidsproces van de personen die uitgesloten worden of die met uitsluiting bedreigd worden; (2) de bevordering van de deelname van de vrouwen aan de arbeidsmarkt door een betere verzoening tussen het beroepsleven en het privé-leven; (3) de versterking van partnerships en de coördinatie ervan ten dienste van de werkzoekenden en werkgevers.

Tussen 2007 en 2013, werden bijna 29 miljoen € in ESF-projecten geïnvesteerd.

II. Programma 2014-2020

Een analyse van de sociaal-economische context van het BHG werd uitgevoerd om de belangrijkste uitdagingen te identificeren en prioriteiten vast te stellen voor de zeven jaren van de toekomstige programmering. Op basis van deze analyse, draait het Programma rond drie prioritaire assen die zijn onderverdeeld in 2 thematische doelstellingen en 4 investeringsprioriteiten, zoals beschreven in de onderstaande tabel:

Thematische doelstellingen	Investeringsprioriteiten
bevordering van werkgelegenheid en ondersteuning van arbeidsmobiliteit	- Duurzame integratie van jongeren op arbeidsmarkt - Toegang tot werkgelegenheid, met plaatselijke werkgelegenheidsinitiatieven - modernisering en versterking van arbeidsmarkt instellingen
bevordering van sociale inclusie en bestrijding van armoede	- actieve insluiting

4.2.2 Europees Sociaal Fonds – « Wallonie-Bruxelles 2020.eu », Brussels luik

Verschillende evaluaties van het operationeel programma Wallonië-Brussel 2007-2013 gaven een reeks aanbevelingen voor de voorbereiding van de nieuwe programmeringsperiode 2014-2020. Deze aanbevelingen hebben betrekking tot de vastgestelde doelstellingen, de belangrijkste prioriteiten en het management van het programma.

De cruciale uitdagingen voor het ESF-Programma « Wallonië-Brussel 2020.eu » zijn :

- de verhoging van de werkgelegenheidsgraad;
- de strijd tegen armoede;
- het stimuleren van activiteiten met toegevoegde waarde ;
- de transitie naar een kenniseconomie ;

- de verbetering van de kwaliteit van de beroepsbevolking

alles in een optische van transitie naar een koolstofarme economie gebaseerd op efficiënt gebruik van hulpbronnen.

Het ESF-Operationeel Programma is dus rond drie assen en een horizontaal initiatief uitgewerkt: ondernemingen en creativiteit, kennis en competenties, inclusieve samenleving en werkgelegenheid, horizontaal jongereninitiatief.

- Ondernemingen en creativiteit

Zodat bedrijven van een gevormd en aan de technologische ontwikkelingen en de uitdagingen van de globalisering aangepast personeel genieten, zal deze as in Brussel voor de opleiding van zelfstandigen en ondernemers voorkeur geven.

- Kennis en competenties

Gespecialiseerde en met een hoge toegevoegde waarde opleidingen voor werkoekenden zullen ontwikkeld worden om het concurrentievermogen van de ondernemingen te versterken.

- Inclusieve samenleving en werkgelegenheid

De algemene doelstelling van deze as is de verbetering van toegang tot de arbeidsmarkt, of op zijn minst de reductie van de afstand tot de arbeidsmarkt, voor bepaalde doelgroepen. Het is ook bedoeld om de gevolgen van stigmatisering in verband met curriculum, nationale oorsprong, genderidentiteit of sociaal-professionele cursus van de betrokken personen te helpen verminderen.

- Horizontaal initiatief voor de duurzame integratie van jongeren op de arbeidsmarkt

Het is gericht om de negatieve gevolgen van de schoolverzuim te verminderen en om aan het probleem van de NEET te beantwoorden. De door dit initiatief gefinancierde acties zullen een duidelijk verband met de jongerengarantie vertonen.

4.2.2 EFRO

1. Programma 2007-2013

Op grond van de diagnose die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest had uitgewerkt in zijn operationeel programma 2007-2013 was het mogelijk de behoeften te bepalen van een prioritaire interventiezone (PIZ), die in aanmerking komt voor middelen van het EFRO.

Vier groepen van acties en 34 projecten dragen bij tot een versterking van het gewestelijk beleid en de uitvoering van de Europa 2020-strategie:

- Hulp bij de ontwikkeling en de oprichting van economische activiteiten;
- Hulp bij de oprichting van een stadsontwikkelingspool verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu;
- Verbetering van de aantrekkelijkheid en het imago van de prioritaire interventiezone;
- Versterking van de nabijheidsinfrastructuur gekoppeld aan tewerkstelling en opleiding.

II. *Programma 2014-2020*

Tegenover de drievoudige economische, milieu en het verminderen van de sociaal-economische polarisatie uitdaging, is de strategie van het 2014-2020 operationele EFRO-programma gericht om het functioneren van het stedelijk metabolisme van het Gewest te verbeteren.

Gebaseerd op de resultaten van het vorige programma wordt dit keer de hele stad gezien als een belangrijk ecosysteem die verschillende stromen (energie, economie, enz) metaboliseert en verwerpt.

Door vier complementaire assen (steun voor O & O, ontwikkeling van KMO's in groeisectoren, steun voor een circulaire economie door het bevorderen van een beter gebruik van hulpbronnen, vermindering van de sociale, economische en ecologische dualisering) wil het operationele programma in projecten investeren die de volgende doelstellingen zouden bereiken:

- sociaal-economische activiteiten te steunen die een groot potentieel in termen van werkgelegenheid (niet verplaatsbare banen) bieden ;
- Innovatie te steunen;
- economie ten gunste van de burgers (met inbegrip van werknemers) te heroriënteren;
- de leefomgeving van de Brusselaars te verbeteren ;
- korte circuits, de functionele economie en de industriële ecologie te stimuleren;
- duurzame en innoverende business models te ontwikkelen.

4.3. De duurzame wijkcontracten

De duurzame wijkcontracten spelen een eerstelijnsrol in het transversaal stadsrenovatie- en ontwikkelingsbeleid van de kansarme wijken. Ze zijn de instrumenten bij uitstek voor de uitvoering van de duurzame stad op het niveau van de wijken. Dankzij deze contracten, waarbij de bewoners via een participatiemethode nauw betrokken worden, kunnen het Gewest en de Gemeenten programma's uitvoeren om de leefomgeving van de burgers te verbeteren met concrete verwezenlijkingen, zoals de aanleg van openbare ruimten en parken, de productie van woningen en gemeenschapsuitrustingen. Ze brengen ook een breed gamma aan acties samen die draaien rond vorming, socioprofessionele inschakeling en sociale cohesie.

Sinds 28 januari 2010 maakt een nieuwe ordonnantie het mogelijk het beleid te hervormen door er duurzame ontwikkelingselementen in te verwerken, alsook de specifieke milieubekommernissen waarmee een duurzame stad in de eenentwintigste eeuw te maken krijgt. In 2014 werden 4 nieuwe duurzame wijkcontracten geselecteerd voor in totaal ruim 44.000.000 € aan investeringen voor de periode 2014-2018 met het oog op de duurzame versterking van de kansarme wijken op het grondgebied van het BHG.

Door in te werken op alle duurzaamheidsfacetten op het niveau van de volkswijken in het BHG – sociale cohesie, milieu-uitmuntendheid, economische ontwikkeling - draagt dit geïntegreerd instrument voor de stadsvernieuwing ten volle bij aan de doelstellingen van de Europa 2020 Strategie.

4.4. Administratieve vereenvoudiging en modernisering van het openbaar ambt

Momenteel zijn er drie uitdagingen voor administratieve vereenvoudiging in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ten eerste moeten de administratieve lasten van de KMO's en de gezinnen verlagen alsook de daarmee gepaard gaande kosten. Ten tweede moet het werk van de ambtenaren geherwaardeerd worden en dient het bij te dragen aan een positief imago van het Brussels Openbaar Ambt. Ten slotte is het nodig de uitgaven van het Gewest voor administratieve doeleinden te verlagen. Om deze drie uitdagingen aan te pakken en het publiek op regelmatige basis op de hoogte te houden over het Brussels plan voor administratieve vereenvoudiging van de Regering en ook input te verwerven vanwege de gebruikers heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een website gebouwd die volledig gewijd is aan administratieve vereenvoudiging: www.geengedoe.be.

De volgende stappen zijn reeds ondernomen:

- *Verminderen van administratieve lasten in het kader van openbare aanbestedingen.* Het platform e-Procurement is verplicht ingevoerd. Sinds 1 december 2010 moet de overheid al haar lastenboeken online publiceren via de applicatie e-Notification, wat de overheid toelaat snel enkele honderdduizenden euro's te besparen. In 2011 is van start gegaan met het tweede luik, dat de bedrijven toelaat elektronisch offertes in te dienen. Intussen is ook de verklaring op eer en het verplicht gebruik van Digiflow ingevoerd. Hierdoor moet nu alleen maar de best gerangschikte onderneming bewijzen dat ze voldoet aan de administratieve verplichtingen. De administratie mag alleen maar de documenten opvragen waarover zij zelf niet elektronisch kan beschikken. Dit alles leidt tot een administratieve besparing van 85% van de lasten bij openbare aanbestedingen.
- *Verminderen van administratieve lasten bij wetteksten.* Op 22 december 2010 heeft de Regering de invoering van de «Geen Gedoe-test» goedgekeurd. Op 24 maart 2011 legde de Regering dan de modaliteiten vast voor deze test. Deze test is een light versie van een Regulering Impact Analyse (RIA) en moet leiden tot het drastisch terugdringen van administratieve lasten bij de nieuwe Brusselse regelgeving.
- *Moderniseren van de aanvraagformulieren.* Dit project bestaat momenteel uit drie delen. Eerst is het de bedoeling om alle formulieren te vereenvoudigen, niet alleen op niveau van wat er gevraagd wordt maar ook op de manier waarop de informatie gevraagd wordt. De bedoeling is dat de formulieren begrijpbaar zijn voor het doelpubliek. Het tweede gedeelte is het online plaatsen van alle formulieren. Dienaangaande heeft de Regering op 17 november 2011 beslist om van IRISbox het elektronisch loket te maken voor het gehele gewest. Vanaf 1 januari 2012 moeten alle nieuwe formulieren online geplaatst worden op Irisbox. De bestaande online formulieren hebben nog tijd tot 1 januari 2014. Hierdoor komen alle formulieren van zowel het GOB, als de Instellingen van Openbaar Nut en de gemeenten op één platform te staan. Later dit jaar gaan de eerste formulieren gekoppeld worden aan de interne applicatie van de administratie waardoor het werk voor de ambtenaren ook vereenvoudigd zal worden.
- De applicatie NOVA is een webplatform dat werd uitgewerkt voor het beheer van de aanvraagdossiers m.b.t. Stedenbouwkundige vergunningen, verkavelingsvergunningen en milieuvergunningen, en van de dossiers m.b.t. De energieprestatie van gebouwen.

Thans is het voor de gemeente- en gewestbesturen die bevoegd zijn voor de stedenbouwkundige vergunningen mogelijk om via de Nova-applicatie deze dossiers te onderzoeken en onderling de gegevens uit te wisselen die zij nodig hebben.

Sinds 1 maart 2012 heeft het Gewest op de portaalsite van stedenbouw een applicatie «online vergunning» geplaatst. Dit zorgt voor een heuse vereenvoudiging en maakt het ook mogelijk veel beter te communiceren over de administratieve procedures voor de aanvraag, toekenning of niet-toekenning van stedenbouwkundige vergunningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Aansluitend bij deze applicatie en de aanpassing van de formulieren voor een vergunningsaanvraag, zal een volledige dematerialisatie ondernomen worden om de burgers de mogelijkheid te bieden hun vergunningsaanvraag rechtstreeks online in te dienen.

Bijlage 7: Youth guarantee implementation plan

Belgian Youth Guarantee Implementation Plan (YGIP)

Table of Contents

 Synerjob introduction	p. 3
 Federal contribution to Implementation Plan	p. 9
 Flanders Implementation Plan	p. 13
 Wallonia Implementation Plan	p. 39
 Bruxelles-Capital Implementation Plan	p. 75
 German-speaking Implementation Plan	p. 119

OBJET : Youth Guarantee Implementation Plan – Synerjob Introduction

The Belgian contribution to the Youth Guarantee

Youth unemployment and inactivity is a major concern for Belgian authorities who welcome the European Youth Guarantee with genuine interest. From January 1st, 2014, the different regional authorities will launch the implementation of the Recommendation by introducing new measures that will ensure to every young person under 25 a good-quality offer of employment, continued education, an apprenticeship or a traineeship within four months of leaving formal education or becoming unemployed.

For many years and particularly since the beginning of the economic, social and financial crisis, Belgian authorities have engaged in structural changes to provide higher quality training and to facilitate the integration of the youth workforce into the labour market, with a dedicated focus on the less qualified population and the youth who left school without qualifications. The Regions worked notably in strengthening the relationships between education policies, training and employment. The objectives are to ensure a better matching between skills and labour market needs alongside with an early intervention giving the opportunity to young people to get in touch with the environment of enterprises (development of apprenticeship education and training, strengthening of vocational training, promotion of technical and scientific skills ...).

The federal government supports the Youth Guarantee mainly through the unemployment benefit system. The specific system for school-leavers who become job-seekers, the integration allowance, is a strong encouragement for this group to register themselves with the regional PES. The federal monitoring within this system and within the broader unemployment benefit system contributes to ensuring their active job search. Moreover, the federal measures to reduce labour costs for young workers (mainly the low skilled) encourage their hiring by employers. Additional federal measures for long-term young unemployed facilitate the work of the regional PESs for this target groups, allowing them to focus on the youth guarantee beneficiaries.

Most recently, on the basis of a Federal initiative launched in 2013 – creating 10.000 *workplace integration traineeships* for young school leavers with at most a secondary school certificate, regional authorities have adopted the required legislation for the implementation of adapted and tailored-made “Transition traineeships” schemes at regional level.

The actual regional labour market contexts, in which the Youth Guarantee is being implemented, and the identified needs within the regions are described in the following Implementation Plans. Note that, due to elections and therefore new political context in Belgium, the content of these plans may evolve to a certain extent, but not undergo significant changes.

The Synerjob coordination

Complying with the Belgian Constitution, the Belgian federal system involves three linguistic Communities (Dutch, French, and German) and three economic Regions (Brussels-Capital, Flanders and Wallonia) of Belgium. Regional and Community levels exercise their allocated competencies, namely Employment and Active Labour Market policies (at regional level) and Education policies (at Community level).

As underlined in the 2013 Belgium National Reform Programme, the cooperation between regional Public Employment and Vocational Training Services has been strengthened over time, principally through the reinforcement of interregional labour market mobility, on the basis of an interregional cooperation agreement.

Synerjob is thus born from this operational cooperation. Synerjob is the Belgian Federation of public services involved in the areas of employment and vocational training in Belgium.

The Federation was created in July 2007 as a non-profit organisation according to the Belgian Law, gathering under one banner four Public Employment Services - namely **VDAB**, the Public Employment and Vocational Training Service of Flanders; **le Forem**, the Public Employment and Vocational Training Service of Wallonia; **Actiris**, the Public Employment Service of Brussels-Capital Region and **ADG**, the Public Employment and Vocational training Service of German-speaking Community -; as well as the public Vocational Training Service of Brussels-Capital Region, **Bruxelles-Formation**.

The Federation earned its stripes through its substantial experience of close cooperation as to Employment and Training policies at Belgian level (including the issue and challenge of tackling youth inactivity and boosting youth employment in a proactive approach) and additionally at European level as Belgian Public Employment Services cooperated- within the European network of Public Employment Services and contributed to the EU2020 strategy).

Synerjob members are exchanging good practices in all matters related to Employment and training, including the issue of young unemployment, they also cooperate in interregional mobility and develop benchmarking between members of the Federation. There is a close linkage between all members of the Federation.

This is the reason why **the Synerjob Federation** has been identified as the Belgian “**single point of contact**”¹ in charge of communicating with the European Commission on the implementation of the Youth Guarantee.

Considering the constitutional context of Belgium described above, the interdependence of employment and training systems in each region/community and the necessity of building up partnership-based approaches and ensuring cooperation and synergies with concerned institutions, actors and operators, Synerjob, as “Youth Guarantee” coordinator, was appointed to transmit the Belgian national Youth Guarantee Implementation Plan, that is thus structured according to four regional implementation plans, as no coordination structure is

¹ Council Recommendation of 22 April 2013 on establishing a Youth Guarantee (2013/C 120/01).

foreseen in the Belgian Constitution regarding employment matters and each region is in charge of the measures related to its own labour market.

Dialogue with other authorities and stakeholders and partnerships approaches

As mentioned in the “PES 2020 Strategy Output paper” (PES contribution to EU 2020), a critical success factor for the EU 2020 strategy is an operating and running labour market. Public Employment Services are therefore mandated to fulfil “conducting functions”, notably by encouraging labour market actors to cooperate and innovate, to collaborate closely with public or private partners and to align labour market actors with labour market policies

In the meantime, European Public Employment Services are asked to facilitate career evolutions/conversions/change of direction and to smooth the transitions between learning and working which, in fact, they often have the opportunity to do. They initiate and encourage interaction and cooperation across different career transitions actors including social partners and stakeholders in the fields of education and vocational training.

The four Belgian Public Employment Services enjoy then a privileged position for building structural partnerships approaches with relevant authorities – notably Vocational training and Apprenticeship organisations as well as Education and Youth authorities – officiating the “conducting role” as foreseen in the framework of the implementation of the Youth Guarantee,.

The Synerjob Federation’s members are fully aware of the importance to involve and associate upstream, at regional and local levels, relevant institutions, partners and operators for supporting and participating to the delivery of the Youth guarantee.

These close regional cooperation and partnerships approaches as along with collective or multi-stakeholders initiatives, are described in the following regional Implementation Plans.

Reaching the NEETS in Belgium

The Belgian social security system induces that young school-leavers automatically register as jobseekers to the appropriate regional Public Employment Service (VDAB in Flanders, Actiris in Brussels-Capital Region, Forem in Wallonia, ADG in the German speaking Community) to be eligible (precondition) to social allowances at local level (Municipality) or to inclusion/unemployment benefits at national level. Therefore, although some young people completely escape from PES data systems and registers, the rate is relatively low in Belgium, although there are regional variations. As detailed in the following Implementation Plans, it is considered that a large number of NEETS are registered within a system or register and is therefore the focus of PES.

Regarding young people who are neither in employment nor in education or training and who would not be registered as jobseekers, regional authorities and Public Employment Services need to develop and implement adapted and tailor-made actions, in cooperation with other authorities and inclusion operators and structures. Implementing a partnership approach, this targeted population need to be identified, reached out to, and re-engaged back into education, training, apprenticeship or into work applying personalised inclusion pathways, allowing personal background and specific social and familial situation to be taken into consideration.

Common offers for the Belgian Youth Guarantee Implementation Plan (YGIP)

2. Implementing the Youth Guarantee Scheme at national level

2.1. Formulation of the national Youth Guarantee

- All actors involved in the Youth Guarantee implementation in Belgium follow a common identification process through social assistance and protection centres, public employment services, and partners. All actors have also identified the need to increase their knowledge of the targeted population and are facing the same difficulty regarding the identification of the NEETs, as far as the non-registered part of the NEETS is concerned. This should be, however, a relatively small part of all NEETS. Therefore, all actors agreed to organize a common seminar on methodologies to identify and integrate those NEETS who do not register by themselves through the common identification process.

2.2 Partnership approaches (see YG CR, rec.2-7 and SWD section 3.1) (*approx.: 500 words= 1 page*)

All actors involved in the Youth Guarantee implementation in Belgium have developed partnership approaches in order to improve the effectiveness of the proposed measures.

- We apply a multi-sector integrated approach for the public actors involved ;
- We do consultation and cooperation with non-profit youth and integration organizations ;
- We develop partnerships between private and public sector ;
- We implement interregional and international mobility.

2.3 Early intervention and activation; (see YG CR, rec. 8-10 and SWD section 3.2) *(approx.: 750 words= 1,5 pages)*

In terms of early intervention and activation, all actors involved in the Youth Guarantee implementation in Belgium have a common goal: provide upstream top quality services to support the targeted public into their transition from training to work environment.

- We provide labour market information for and in schools
- We prevent early drop outs and offer second chance education programmes
- We do Youth targeted counselling / information

2.4 Supportive measures for labour market integration (see YG CR, rec. 11-20, and SWD section 3.3) *(approx.: 2000 words=4 pages)*

As for supportive measures for labour market integration, all actors involved in the Youth Guarantee implementation in Belgium are offering a wide range of measures based on a common goal and dedicated to three shared axes:

- We increase the number of traineeships' offers
- We provide personalised guidance based on the identified individual needs
- We provide intensive training

4. Assessment and continuous improvement of schemes (see YG CR rec. 24-26)

All actors are dedicated to assess and continuously improve the initial proposed schemes. All actors will be monitoring the actions through the common European Social Fund indicators.

Federal contribution

To the Belgian Youth Guarantee Implementation
Plan (YGIP)

Federal contribution to the Youth Guarantee Implementation Plan

The federal government supports the Youth Guarantee mainly through the unemployment benefit system. The specific system for school-leavers that become job-seekers, the integration allowance, is a strong encouragement for this group to register with the regional PES. The federal monitoring within this system and within the broader unemployment benefit system contributes to ensuring their active job search. Moreover, the federal measures to reduce labour costs for young workers (mainly the low skilled) encourage their hiring by employers. Additional federal measures for long-term young unemployed facilitate the work of the regional PESs for this target groups, allowing them to focus on the youth guarantee beneficiaries.

2.2. Key organisations

Name	Type	Level	Role	Coordination
National Employment Office (RVA/ONEM)	Federal agency	National (federal) level	Responsible for the payment of the integration allowance to young people and for the follow-up of the search behaviour of young unemployed	NEO and the regional PES coordinate on a structural basis
FPS Employment, Labour and Social Dialogue	Federal ministry	National (federal) level	Responsible for legislation on SSC reductions, labour market entry traineeships	Coordinates with regional ministries on a regular basis and through the interministerial conference meetings

2.3. Key reforms and initiatives

Name	Objective	Target group	Scale	Organisation	Timetable	Implementation cost
Integration allowance (Inschakelingsuitkering, allocation d'intégration)	Provide an encouragement for registration at the PES and active job search	All young job-seekers	National	NEO	Reform implemented on January 1 2013	Included in the normal unemployment benefit budget
Right to social integration (recht op maatschappelijke integratie / droit à l'intégration sociale)	Provide an income and encourage job-search for young people without any income through the provision of social assistance benefits, linked to an individual	All legal residents <26 with insufficient	National	Local welfare offices (OCMW/CPAS)	On-going	Included in the normal social assistance budget

	integration agreement (including work experience, training...)	income				
Collective obligation to the employers to provide trainee/apprentice places representing 1% of the workforce	Ensure the availability of sufficient training places	All workers	National	FPS Employment	Collective obligation from January 1 2013 (no sanctions foreseen, to be reconsidered in 2015)	/

Integration allowance :

- All young school-leavers having completed sufficiently qualifying studies enter into an integration period (310 days), after which they can qualify for the allowance. Former apprentices qualify immediately.
- During the integration period, a regular monitoring interview takes place (after 6 and 10 months). Two positive evaluations are needed to qualify for the allowance.
- The allowance has a limited duration (3 years, but it can be extended) and only people younger than 30 can enter.
- The main effect of the allowance is a strong encouragement to register as job-seekers with the regional PES, which significantly broadens the reach of the PES and reduces the number of non-registered NEETs. Since the right to social integration (social assistance) in most cases comes with the same obligation to register as a job-seeker, it has the same effect.

2.4. Supportive measures

Name	Objective	Target group	Scale	Organisation	Timetable	Cost
Integration traineeships (instapstage / stage de transition)	Provide full time training places that can last from three to six months. The trainee receives a monthly fee from the employer (200 EUR) and an in-work benefit from social security of about 700 EUR	Low skilled young (<30) long-term (> 6 month) unemployment)	National	FPS Employment in cooperation with regions	January 1 2013	41,8 million € foreseen, for maximum 10.000 youngsters
Social security	Encourage hiring of young workers by	Low-skilled	National	NSSO	On-going,	Included in

contributions (SSC) reductions	reducing labour costs	young workers (different amounts related to their specific situation)		(RSZ/ONSS)	reinforced in 2013	the budget for SSC reduction in general
Follow-up of young unemployed	Reinforced monitoring of active job search : two check-up interviews in the (310 day) period before receiving the integration allowance, six-monthly interviews once receiving an allowance	Young unemployed (<26) and recipients of an integration allowance	National	NEO in cooperation with regional PESs	Latest reform entered into force on July 1 2013	Included in the budget for the follow-up of all unemployed
Right to social integration (recht op maatschappelijke integratie / droit à l'intégration sociale)	Provide an income and encourage job-search for young people without any income through the provision of social assistance benefits, linked to an individual integration agreement (including work experience, training...)	All legal residents <26 with insufficient income	National	Local welfare offices (OCMW/CPAS)	On-going	

3 Funding

/

4. Assessment

4.1. Planned assessment

Name	Expected change	Measurement	Planned evaluations
Follow-up of young unemployed	More frequent follow-up leading to faster integration in the labour market	Monitoring by NEO	Six-monthly evaluation, together with the social partners and the Regions

Flanders contribution

To the Belgian Youth Guarantee Implementation
Plan (YGIP)

samen sterk voor werk

Outline for the national Youth Guarantee Implementation Plans (YGIP)

The Youth Guarantee Implementation Plans are intended to set out how the Youth Guarantee will be implemented at national level, the respective roles of public authorities and other organisations, how it will be financed, the measures to be put in place, how progress will be assessed and the timetable. The Youth Guarantee Implementation Plans are intended to be guided by the Youth Guarantee building blocks¹ as identified in the Council Recommendation. The Commission's Staff Working Document (SWD)² can serve as a handbook, giving detailed and useful guidance on possible policy measures in the different sections below.

1. Context/Rationale

Nature of youth unemployment

In Flanders there were 48,172 young job-seekers at the end of February 2014, of whom 28,478 were men (59.1%) and 19,694 were women (40.9%). 23,062 of them (almost 48%) are low-skilled (no diploma or degree at all). In comparison with February 2013, you can see that the unemployment of low-skilled young job-seekers has diminished (-7.3%) in contrast to young people with a secondary school diploma (+13%) and the high-skilled (+15.4%). The low-skilled were the first to be affected by the crisis, but in the longer term there are also even fewer jobs for the higher skilled job-seekers.

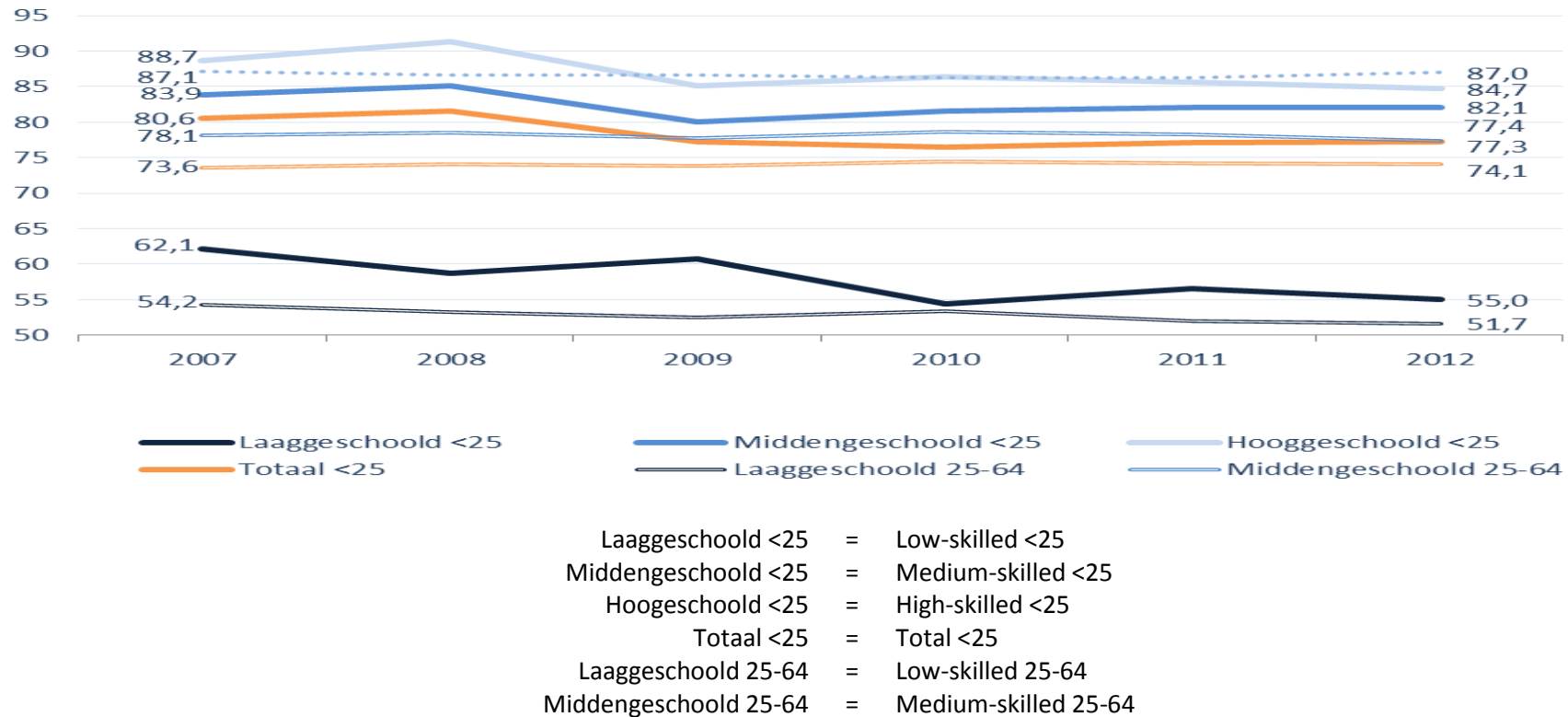
That said, low-skilled young people continue to face difficulties on the labour market. We see this when we look at the employment rates (the percentage of the population that is in paid employment, mostly a guarantee for social integration and not dependent on social welfare or benefits). The comparison of the employment rate (and the 2007-2012 evolution) by age and education level (figure) provides interesting insights. Immediately it becomes clear that there is a very low employment rate among low-skilled job-seekers. In 2012, only 55% were in paid employment. The gap with the medium-skilled and high-skilled is huge: 82.1% for the medium-skilled young people and 84.7% for the high-skilled young people. The comparison based on the employment rate is purely quantitative and says nothing about the difference in pay and working conditions for example. After an entry into the labour market which is

¹ Building up partnership-based approaches; Early intervention and activation; Supportive measures for labour market integration; Use of Union funds; Assessment and continuous improvement of schemes; Implementation of Youth Guarantee schemes.

² Commission Staff Working Document (SWD) Accompanying the Proposal for a Council Recommendation on Establishing a Youth Guarantee {COM(2012) 729 final}, available in 22 EU languages: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1036&newsId=1731&furtherNews=yes>.

sometimes very difficult, more young people than average are employed in temporary jobs, the wages are much lower than average and they are more often employed below the education or qualification level they have achieved, especially at the beginning of their career.

Figure The evolution of the employment rate by age and education-level (Flemish Region; 2007-2012)

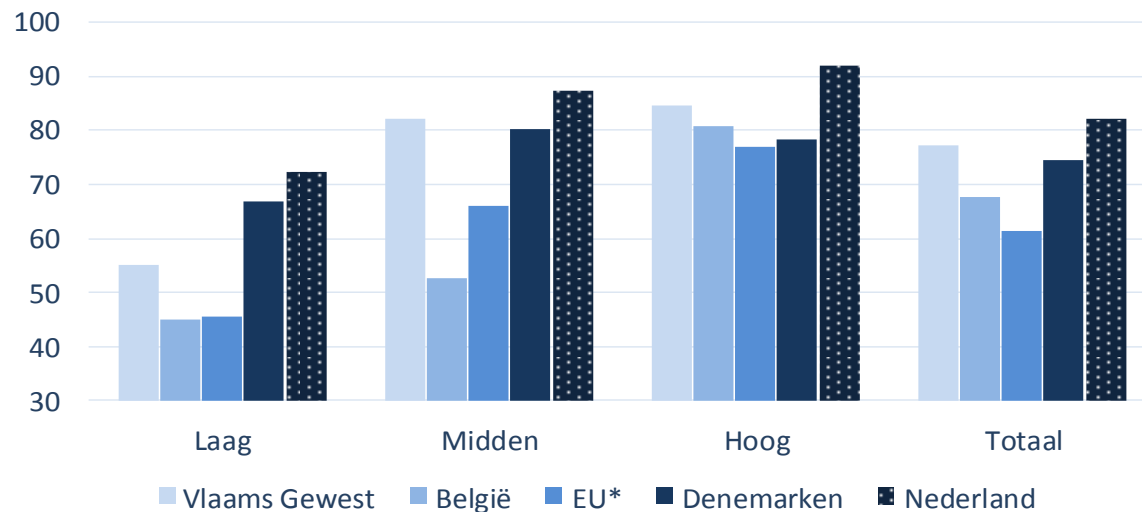

The 2007 - 2012 evolution also indicates a growing gap between the low-skilled and the higher-skilled. Since the crisis especially, the employment rate among low-skilled young people has diminished significantly (-7), while among medium-skilled young people the decrease is the smallest (-1.8).

Also, the international perspective shows once more that only the low-skilled young people are doing less well. Even though their employment rate (55%) is a little higher than the EU average (46%), it is still much lower than Denmark (67%) and the Netherlands (72%). Medium-skilled and high-skilled Flemish

young people are in a good position: slightly higher than Denmark and slightly lower than the Netherlands (where 92% of high-skilled young people are in work). In conclusion, we can say that in an international perspective, the overall employment rate among Flemish young people is actually fairly high.

Figure Employment rate of young people according to their educational level (Flemish Region, Belgium, EU, Denmark and the Netherlands; 2012)

Laag = Low
 Midden = Medium
 Hoog = High
 Totaal = Total
 Vlaams Gewest = Flemish Region
 België = Belgium
 EU = EU
 Denemarken = Denmark
 Nederland = The Netherlands

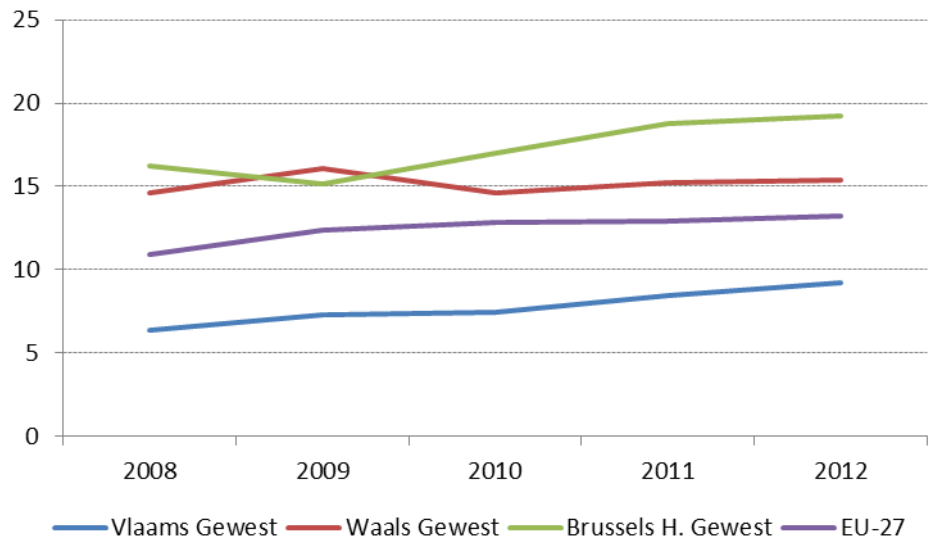
* EU percentage is underestimated because there are no 'exclusive to students' data available for member states such as Germany and the United Kingdom where young people have a high employment rate.

More recent data indicate declining (paid) employment in Belgium and Flanders. Because of the zero growth, the high number of restructurings and bankruptcies, with high job losses in small and medium enterprises, there is a negative 'expansion demand'. But also the 'replacement demand' is not high enough to halt youth unemployment.

NEETs in Flanders

Nobody knows exactly how big the group of the NEETs (young people who are 'Not in Education, Employment, or Training') is or the extent to which they are known at the VDAB. The recent 'Early School Leaving & Youth Unemployment' publication (by M. Elchardus & S. De Groof) tells us that some young people never register at VDAB or that they withdraw from unemployment after a while. The exact percentage is not known. So some of the NEETS are registered at VDAB, but a certain unknown percentage of them have withdrawn from the labour market. Nevertheless, there are a few indications of how big the total NEET group is. In 2012, 9.2% of 15-24 year olds were NEETs (figures from the European survey of labour). And the percentage is rising due to the crisis. Only 35.1% of them are looking for a job. 11.5% of 20-24 year olds are NEETs and 42.3% of them are looking for a job.

Figure: Evolution of NEETs (15-24 year olds) by region and EU 27

Vlaams Gewest = Flemish Region
 Waals Gewest = Walloon Region

Brussels H. Gewest = Brussels-Capital Region
 EU-27 = EU-27

NEET young people belong to the vulnerable target group. This vulnerability can be the result of all sorts of issues: pregnancy and motherhood, long-term illness, invalidity, bereavement, conscious and deliberate decision to stay at home, move to another country, issues of poverty, non-show when invited by the VDAB to a meeting, etc. Their vulnerability prevents them from looking for work, resulting in them becoming even more distanced from the labour market until they disappear off the radar completely. These young people are explicitly in need of extra remedial activities before they can enter the labour market, but are inaccessible through the preventive approach of for example the youth work plan.

The preliminary trajectories for vulnerable groups have therefore been created, subsidised by the European Social Fund. Since January 2014, local partners in a number of Flemish cities have been searching for the NEET target group via a location strategy, and are drawing up an action plan to eliminate the bottlenecks to work. These preliminary trajectories are intended to result in the target group being in a stronger position to be guided towards the labour market. The involvement of a broad local network and tailor-made approaches are essential for finding the NEET young people.

Existing key institutional actors in the area of youth employment and NEETS

Key institutional actor	Roles and responsibilities	Target groups	Services and measures offered
Flemish Ministry of Work and Social Economy	Advice, evaluation, follow-up and coordination on policy regarding work and social economy in Flanders, including youth employment/unemployment	Minister, Government of Flanders, policy makers, employers, citizens	Advice, evaluation and follow-up Employment measures in social economy
Federal Public Service Employment	Advice and legal assistance on labour law and social security	Minister, Government, citizens, employers	Labour law
Public Employment Service of Flanders (VDAB)	Flemish Service for Job Mediation and Vocational Training. VDAB has, as the career director, the mission of creating for all Flemish citizens the space necessary for them to develop themselves and their careers as effectively as possible. The aim is to improve labour market functioning and prosperity for all. As a service provider, VDAB helps citizens to	Citizens: job-seekers, employees, employers	Labour market mediation, development of competencies, career services, facilitation of labour market functioning - guidance, coaching, training, vacancies counselling. VDAB wants to offer a quick but high-quality service and to approach the citizen as efficiently as possible.

	develop their career according to the market demand. VDAB has a strong cooperation with other service providers. VDAB places a special focus on disadvantaged citizens.		To realise this VDAB uses the latest computer applications (e-tools, e-counselling, automatic online matching and sending of job offers, etc.)
ESF Agency Flanders	Management Authority of the European Social Fund Flanders	Employers, non-profit organisations, policy actors	Finance of projects
Flemish Ministry of Education	Advice, evaluation and follow-up on education policy in Flanders and Brussels (in Dutch)	Minister, Government, schools, parents, children, students	Education
Local administrations, employees in the field, schools, health organisations, etc.	Local projects on NEET and youth unemployment	Citizens	Local projects
SYNTRA Vlaanderen	Provides training for entrepreneurs and apprenticeships for school-going youth (15 years and older)	School-going youth (15 years and older) Entrepreneurs	Training and apprenticeships
Flemish Ministry of Youth	Coordination of a horizontal action plan on youth (leisure, education, work, equality, etc.)	Minister, Government, citizens	Coordination
RVA/ONEM (National Employment Office)	Administration and sanctions on unemployment allowances	Job-seekers receiving unemployment allowances	Unemployment allowances
Flemish Youth Council	The Flemish Youth Council is the official advisory council for the Government of Flanders for all areas concerning children, young people and their organisations in Flanders. We ensure that the voice of children and young people reaches the policy makers and defend the interests of the youth work organisations in Flanders and Europe. The Flemish ministers have to solicit the	The youth target group is extremely diverse. The Flemish Youth Council knows as no other how to reach young people and how to have them participate in policy. We wish to hear not only the voice of young people who are searching for work, but that of everyone who is making the transition from school	Youth participation To learn as a government about the specific needs/requirements of young people

	<p>advice of the Flemish Youth Council every time they want to take a decision that will have an impact on children and young people. However, the Flemish Youth Council also issues advice on its own initiative. Viewpoints and recommendations are prepared in committees, working groups, and during other meetings, and are subsequently passed on to our Annual General Meeting which then gives the final result to the Government of Flanders. In this way, everyone can take the desires and needs of Flemish young people and the interests of the youth work into account. With one single specific goal: To make the policy in our own country and far beyond its borders more youth-friendly.</p>	<p>to their first job experiences.</p>	
--	---	--	--

The added value of the Youth Guarantee (YG)

In 2007, VDAB implemented the Youth Employment Plan (YEP) to tailor its standard services better to the needs of young job-seekers aged 18 to 25. Its goal is to stimulate young people (18-25 years) to find a job (possibly their first) as quickly as possible and to provide them with the training and guidance they need in order to be employed in the long term. Within 6 weeks after their registration as a job-seeker, VDAB invites all low-educated and medium-educated young people to an information session and a personal conversation with one of the counsellors. All the time they are automatically matched by our Mijn Loopbaan ('My Career') system with vacancies that fit in with their preferences and skill level. If they have not found a job within 12 weeks after registration, they are invited for a screening which may lead to a 'pathway guidance' advice session. In this way, within 5 months after registration, every young person should either be at work or receiving personal counselling. Currently, we are achieving this for 93% of the registered unemployed 18-25 year olds.

Back in 2002, an ESF-funded project was started in cooperation with the University of Leuven to come up with a practical solution for the pathway guidance of unqualified school leavers. It resulted in the 'Find-Bind-Mind' methodology in 2004. We learned that in order to reach these young early school leavers (drop-outs), it is crucial to have a local presence (this goes for partners too), to have a good cooperation with schools and to find a way to connect with the interests and environment of these young unemployed. For this specific and often difficult group, a project approach combined with attitude training and job-seeking is preferred.

To provide pathway guidance to those who needed it most in 2008, we set up a tender specifically for 18-25 year olds to enlarge our capacity by an annual 4,050 career trajectories and at the same time to benefit from the partners' expertise. In this project, attitude, training and job-seeking were mandatory for all young people. Despite the economic crisis, our partners generally succeeded in this way in employing the majority of young people they were counselling. In 2012 some 60.6% of young people who received pathway guidance found a suitable job.

If our counsellors notice that a young person has a very specific and poorly-sought-after preferred job, and the counsellor concludes that the young person therefore has a very small chance of becoming employed, the counsellor will encourage the young person to broaden his or her job preferences. To support the young person in making this process, which can often be rather difficult, the counsellor will refer him or her to our orientation centres, where a series of tests and conversations will help the young person to discover what other jobs he or she might like to carry out. It is hoped that by so doing young people will avoid becoming long-term unemployed.

VDAB has decided not to create a new plan, but to optimize and strengthen the existing Youth Employment Plan so that VDAB can offer every young person (i.e. a rate of 100%) with either a job or personal counselling within 4 months after registration. VDAB will also set up projects with partner organisations to reach young people who are neither in training or being coached.

The added value of this strengthened approach is:

- better tie-in between education and the labour market (school leavers plan - cooperation between the Ministry of Work and the Ministry of Education)
- better information exchange between the many organisations/agencies/associations/services/etc. that work with young people
- projects with partner organisations in major cities to 'track down' young people who never registered as job-seekers, and lead them towards the VDAB services
- workplace learning (IBO ('Individuele beroepsopleiding' or individual vocational training), internships, apprenticeships, 'instapstages' (federal integration traineeships), etc.) becomes a standard module of the trajectory of unqualified young people - cooperation with sectors to create forms of workplace learning.
- specific tools for high-skilled job-seekers: e-counselling, website, chat, apps for searching for jobs, etc.
- further developing an acquired skill recognition program (EVC) which gives job-seekers the opportunity to prove to an employer that they are properly skilled for the job (in cooperation with several partners and the Ministry of Education). Job-seekers will attain a certificate after certain tests and vocational training.
- stakeholder management: VDAB wants to involve and to get to know the specific needs of young people so we can customize our services. VDAB wishes to work more and more in partnering with organisations that have a strong link with young people and good experience in working with them, so that the counsellors and instructors find the chance to build upon this expertise to adjust their working methods to the needs of young people. To stimulate direct participation, VDAB organises digital Youth Panels in cooperation with the Flemish Youth Council. These panels function as a barometer: what do young people find important in the world of work and what service do they want VDAB to offer them?
- greater involvement of subregional and local administrations: cooperation between VDAB, social networks, 'talenthuizen' (talent houses), (vocational) schools and CPAs

2. Implementing the Youth Guarantee Scheme at national level

2.1 Formulation of the national Youth Guarantee

A Youth Guarantee, following the Council Recommendation of 22 April 2013, ensures that all young people up to the age of 25 receive a good quality offer of employment, continued education, an apprenticeship or a traineeship within four months of leaving formal education or becoming unemployed.

Quoting from the annual business plan of the Flemish Service for Employment and Vocational Training (VDAB)2014: “In conformity with the European Youth Guarantee Scheme, we carry out various activities so that young people can find work after a maximum of four months. We do this using a tailor-made trajectory in which maximum effort is given to increasing competence (individual vocational training, work experience projects for young people, preparatory internships, etc.) and a quicker and lasting systematic guidance. This approach allows for a more intensive and tailor-made approach to be guaranteed for the more difficult target groups. In this context, we provide a trajectory plan at the end of the sixth month of unemployment involving a commitment to an intensive competence enhancement for unqualified young people. We guarantee from 2014, specifically for all unqualified young people, that they will receive a trajectory plan no later than the end of the sixth month of unemployment with a commitment to an intensive competence enhancement (see SD4) (unless a MMPP (medical, mental, psychological or psychiatric) issue first needs to be resolved). If they satisfy the conditions for participation, they can begin a vocational training trajectory at school (OKOT) with which they can still achieve their educational qualification. If OKOT is not one of the possibilities, a bottleneck-focused vocational training or one of the types of workplace learning is set up.”

Specifically:

- The Flemish Youth Guarantee: All young job-seekers under the age of 25 years will be offered a tailored trajectory with competence enhancement actions (technical and non-technical competences (attitude, application skills, etc.) within 4 months after registration as a job-seeker. All unqualified school leavers start by the end of the sixth month after registration with a vocational training and/or work experience.³

³ Naturally, the VDAB doesn't start only after six months; it starts much sooner. Already after one month, the VDAB starts estimating the distance between the labour market and resources/counselling. It is the intention that these people are able to start a training course/internship/job (deadline!) after six months at the latest. The months preceding this can then be considered as a 'preparatory' phase: gaining insight into their competences and interests, orientation or reorientation, working on non-technical competences (attitude, interview skills, etc.).

- Those NEET young people who do not register with VDAB are 'tracked down' and motivated to be counselled by partners at municipal level. The starting point for the non-registered NEETs is the moment they leave school. Therefore essential administrative data (education, social services, municipalities, etc.) will be combined.

2.2 Partnership approaches

Name of key organisations	Type of organisation	Level of responsibility	Role in implementing the Youth Guarantee Scheme	Ensuring the success of the partnerships
Public Employment Service (VDAB)	Public Service	Regional	Is responsible for implementing the YGS in cooperation with partners. The core business is to see all the young job-seekers within 4 months after registration and to determine which trajectory is the most appropriate to refer them to a maximum long-term employment. The VDAB chooses the most appropriate method to activate the young people (vacancy counselling, guidance, mediation, training, work experience, internship, apprenticeship, etc.) The method can be offered by VDAB itself or by a partner (TIBB - trajecten met Intensieve Begeleiding en Bemiddeling: trajectories with intensive counselling and mediation)	VDAB has a separate service 'direction (regie)'. This service makes the arrangements with partners and puts them in agreements/contracts. VDAB controls and monitors the quality of the services of the partners. They receive funding for the guidance/training and an additional amount when the young person gets sustainable employment.
The Ministry of Education	Public authority	Regional	<p>To prevent early school leaving (dropping out) there is a cooperation between the Ministry of Work and the Ministry of Education:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Better and more data exchange: municipalities have access to educational data so that they can provide a local policy to prevent and combat early school leaving, providing educational information which is important for the counselling to employment, VDAB offers information to schools about early school leavers and their chances on the labour market (schools have a better information in function of educational guidance) - Quick and 'hot' transfer from education to school and vice versa: School and CLB (pupil guidance centre) identify 'risk students'. CLB tries to re-orient the student within compulsory education. If this does not work and the student is 18 years or older, the CLB creates a hot transfer to VDAB. The VDAB motivates the school leaver to achieve a qualification with a qualifying trajectory - Projects for disabled students in which the guidance to work already starts in school (in the context of a good and quick transfer from education to the PES) - 	<p>A technical workgroup and a steering committee are responsible for the preparation, implementation and follow-up of an 'early school leaving' action plan.</p> <p>In the technical workgroup there are representatives of the Ministry of Education, the educational networks, social partners, employers' organisations, VDAB and the Ministry of Work. In the steering committee are the heads of these representatives. The Ministries of Work and Education are responsible for the monitoring of the action plan. Every year there will be an evaluation.</p>

			<p>Project 'Word Wijs' (Dutch for 'be wise') stimulates unqualified young people to go back to school or follow training to receive a qualification or diploma of secondary school</p> <ul style="list-style-type: none"> - Set-up qualifying trajectories for unqualified or insufficiently qualified young job-seekers: acquired skills recognition program (EVC), vocational training trajectories at school (OKOT, vocational training trajectories at VDAB in combination with modules in a centre for adult education that leads to a secondary school diploma - Realise more work experience initiatives: the system of learning and working and alternated learning (both kind of dual learning systems) will be strengthened with e.g. more work experience places so it will be an equal choice. For example, introduce obligatory internships in the technical and vocational secondary education, more use of labour market instruments within the school context (e.g. schools can use the infrastructure of the vocational training centres of VDAB and partners ('72-hours arrangement'), 'do-day's in vocational training centres for students from 1st and 2nd degree, learning trajectories in which education and VDAB together guide the young person towards an educational qualification, etc.) 	
Non-profit youth organisations and/or municipalities	NGO	local	Find the non-registered NEETs and guide them to work or to the VDAB counsellor.	There is a contract/agreement. The NGO/municipalities receive an amount for the guidance. The VDAB monitors and checks the NGO.
Non-profit youth organisations	NGO	local	Responsible for the implementation of the WIJ (Work Experience Programme for Young People): group sessions (orientation, competence building), intensive individual coaching, certification/qualification for the acquired skills,	There is a contract/agreement. The NGO/municipalities receive an amount for the guidance. The VDAB monitors and checks the NGO.

and/or municipalities			follow-up/counselling during the first 3 months of employment. All these activities prevent a long-term exclusion from the labour market and are intended to lead to long-term labour market integration.	
ESF + business sectors	Public authority + business sectors (= composed of unions and employers federations)	Regional	Employers within a business sector get support to train young people in the workplace. The support aims to create better organisation of the training in the workplace.	Sectoral agreements between unions and employers within one business sector.
Municipalities	Public authority	local	Setting up a local consultation platform (LOP) with VDAB, schools and other local actors who work with young people.	Roadmap, framework agreement and contract.
Flemish Youth Council	Government of Flanders advisory body	Regional	Testing of the Youth Guarantee implementation. Communicate this with young people. Pick up on the needs and requirements of young people and adapt our service provision to these.	Opt for structural cooperation with regard to youth information and youth participation in work through a cooperation agreement.

2.3 Early intervention and activation; (see YG CR, rec. 8-10 and SWD section 3.2) (*approx.: 750 words= 1.5 pages*)

Name of the reform/initiative ⁴	Key objective(s) ⁵	Target group, including number of people covered (if available)	Scale	Name and role of organisation in the lead and cooperating partners	Timetable for implementation	Implementation cost, if applicable
1) Preliminary trajectories for vulnerable young people	- Reaching young people who are not registered at the Public Employment Service - offering young people guidance to a trajectory to work	600 vulnerable young people in the large cities who are not registered with VDAB (those NEETs not registered) on an annual basis	Regional (Flanders)	ESF together with NGOs	January 2014	
2) Providing educational information which is important for the counselling to employment (my digital me, database with degrees and certificates that are awarded in Flanders (LED)).	All school leavers have a correct and up-to-date file (Mijn Loopbaan - My Career) so that the school leaver automatically receives vacancies that relate to his or her preferences and skill-level (automatic online matching system)	All school leavers	Regional	VDAB	2014	

⁴ In English and original name (in national language).

⁵ Please ensure that the objectives meet the established 'SMART' criteria, i.e. that they are Specific, Measureable, Achievable, Relevant and Timebound. Developing SMART targets will help to establish the standards by which you can measure the performance. The objectives should be linked to the 'rationale'/needs identified in section 1.

<p>3) STEM action plan: promoting Science, Technology, Engineering and Mathematics</p>	<p>To introduce a total set of measures, starting from primary school to careers on the labour market through integrated action lines</p>	<p>- 5th year general secondary education (engineering and mathematics days) - 3rd level of primary school and 1st level of secondary school (approach of increasing young peoples' interest in technology)</p>	<p>Regional</p>	<p>Ministry of Education in co-operation with VDAB, Syntra (Flemish network that organizes vocational training for adults), employers' organisations and sectors</p>	<p>January 2014</p>	
<p>4) Active promotion of the VDAB services for young people: a free 'Start of career' lessons package downloadable from the website, VDAB counsellors who visit schools to inform students during SID (Study and Information Day) events, a specific youth website (www.vdab.be/jongeren)</p>	<p>All school leavers register with VDAB as soon as possible after leaving school</p>	<p>Final year students, all students who are considering leaving school</p>	<p>Regional</p>	<p>VDAB</p>	<p>On-going</p>	<p>Included in the planned budget YEP</p>

<p>5) Promoting youth participation through: separate subsite for young people (www.vdab.be/jongeren) , use of social media, organization of youth panels, a competition for IT students to develop smartphone apps that make use of our data in a way that is both appealing to young people and useful in their search for a job</p>	<p>Stimulate direct participation in the policy development. Young people get the chance to think and decide about their own future.</p>	<p>All young people</p>	<p>Regional</p>	<p>VDAB</p>	<p>On-going</p>	<p>Included in the planned budget YEP</p>
<p>6) action 'school's out, work's in'</p>	<p>40 young people by video chat and 200 in workshops</p>	<p>Guidance for school graduates even before the targets set in the YEP. Several half-day workshops during the summer months to teach them how to prepare for job interviews (online interview training by video chat and/or a workshop in the region)</p>	<p>Regional</p>	<p>VDAB</p>	<p>On-going</p>	<p>Included in the budget YEP</p>
<p>7) e-mediation and -counselling</p>	<p>- 200 young people a year (only the province of Flemish Brabant) - VDAB wants to see all the young</p>	<p>- Highly schooled young job-seekers</p>	<p>- Regional (province of Flemish Brabant)</p>	<p>VDAB</p>	<p>- October 2013 - evaluation in April 2014 (to see if it can be extended to the whole of Flanders)</p>	<p>Included in the planned budget YEP</p>

	<p>job-seekers at an early stage. For self-reliant job-seekers VDAB uses efficient and effective tools (chat, e-mail, phone, etc.)</p> <p>- 200 part-time workers/month</p>	<p>- Young people who work part-time and also receive an integration allowance</p>	<p>- regional</p>		<p>- January 2014</p>	
<p>8) Action plan for drop-outs</p>	<p>Decreasing the number of young people who drop out of school (for Flanders, this specifically means cutting the number of drop-outs in half, from 8.6% (according to the EAK indicator) to 4.3% by 2020).</p>	<p>Young people attending school</p>	<p>Regional</p>	<p>The education system (educational authorities, the education coordination bodies and GO!), the interprofessional social partners, the VLOR and SERV strategic advisory councils, Syntra Flanders, VDAB and WSE.</p>	<p>On-going</p>	

2.4 Supportive measures for labour market integration

Name of the reform/initiative ⁶	Key objective(s) ⁷	Target group, including number of people covered (if available)	Scale	Name and role of organisation in the lead and cooperating partners	Timetable for implementation	Implementation cost, if applicable
8) Individuele beroepsopleiding (IBO): individual vocational training to provide on-the-job training leading to employment. Under this scheme, the employer is obliged to hire the trainee after the completion of the training period. The general rule is an open-ended employment contract (without fixed duration). The IBO has recently been modified with the option for the employer to offer a fixed-term contract of a duration which is at least the same as the time of the training. ⁸	17,800 IBOs on annual basis	Job-seekers who need specific competences in strengthened actions	Region	VDAB	On-going	Included in the normal budget
9) WerkInleving voor Jongeren (WIJ): Work Experience Programme for Young People	- to strengthen work competencies of unqualified young people - Guidance to work	3,710 young people in the whole project period. Young people (< 25) are unqualified early school leavers.	13 cities in Flanders	Lead coordination: ESF and VDAB/Implementing partners:	February/ March 2013 until December 2015	
10) Instapstages: federal integration traineeships	Provide full time training places that can last 3 to 6 months. The trainee receives a monthly fee from the employer (€200) and an in-work benefit from social	For Flanders: young school leavers under 25 years of age with no degree of secondary education	national	Federal public service in cooperation with the regions	Started in 2013	Federal: €41.8 million for max 10,000 young people

⁶ In English and original name (in national language).

⁷ Please ensure that the objectives meet the established 'SMART' criteria. The objectives should be linked to the 'rationale'/needs identified in section 1.

⁸ For the full list and description of selected instruments, see Appendix 3.

	security (about €700) - 10,000 instapstages (national level) of which 4,450 instapstages in Flanders					
11) TIBB: trajectories with intensive counselling and mediation	2500 extra trajectories	Young job-seekers	regional	VDAB	On-going	€3,707,500
12) Developing an acquired skills recognition program (EVC) to prove to an employer that the job-seeker is properly skilled for the job. After some tests they receive an official certificate. VDAB provides free vocational training to prepare young unqualified job-seekers to get the certificate.	- 550 'proofs of experience' - VDAB wants to give legally recognized professional qualifications. But the quality framework to accredit vocational training is not yet operational.	All job-seekers	regional	VDAB in co-operation with education	2014	
13) Onderwijskwalificerende OpleidingsTrajecten (OKOT): vocational training trajectories at school	provide the graduate with a bachelor degree, acknowledged by and equal to those issued by the Ministry of Education An OKOT-VDAB degree trajectory is a programme for job-seekers who want to significantly increase their chances of getting a job by making one of the intended shortage occupations their job goal, but who do not	All job-seekers Low-skilled young people can obtain their secondary education diploma through OKOT's second-chance education	regional	VDAB in co-operation with education	On-going	

	have the required diploma and required competences. Low-skilled young people can obtain their secondary education diploma through OKOT's second-chance education					
--	--	--	--	--	--	--

3. Funding the Youth Guarantee (see YG CR rec. 21-23), (approx.: 750 words= 1.5 pages)

All the reforms and initiatives are part of the YEP. For the implementation of the YEP there were already sufficient resources made available from the Government of Flanders and Europe. So for the successful implementation of the Youth Guarantee there is no need for extra funding.

In the table you can find a more detailed overview of the initiatives which are ESF funded.

Name of reform/initiative	Years for which funding is planned	Sources & levels of funding					Number of beneficiaries planned (if applicable)			Cost per beneficiary (when applicable)
		EU/ESF/YEI	National Funds, including co-funding	Regional/Local Funds	Employer Funds	Other (please specify)	Male	Female	Total	
9) WIJ	2013	2,226,000 Eur ESF	2,720,667 EUR Flemish Co-funding	European and regional funding	-	-	-	-	3,710	Max. 4,000/young person/guidance
	2014	2,226,000 Eur ESF	2,720,667 EUR Flemish Co-funding							
	2015	2,226,000 Eur ESF	2,720,667 EUR Flemish Co-funding							

Name of reform/initiative	Years for which funding is planned	Sources & levels of funding					Number of beneficiaries planned (if applicable)			Cost per beneficiary (when applicable)
		EU/ESF/YEI	National Funds, including co-funding	Regional/Local Funds	Employer Funds	Other (please specify)	Male	Female	Total	
1) Preliminary trajectories for vulnerable young people	2014	270,000.00 Eur ESF	330,000.00 EUR Flemish Cofunding	Regional	-	-	-	-	600 annual ly	
	2015	270,000.00 Eur ESF	330,000.00 EUR Flemish Cofunding							

SectorConvenanten	2013	1,125,000 Eur ESF	1,275,000 EUR Flemish Cofunding	Regional	-	-	-	-	-	
	2014	1,125,000 Eur ESF	1,275,000 EUR Flemish Cofunding							

For the entire youth employment plan, the Government of Flanders (with VDAB heading the project) is employing 308.1 full-time equivalents (FTEs), of whom:

- 86 FTEs through outsourcing (incl. work experience projects for young people, and tender-intensive counselling and mediation)
- 26.2 FTEs for extra counselling capacity
- 17.3 FTEs specifically for intensive counselling of low-skilled young people
- 8.7 FTE for job coaching
- For e-counselling and flexi-training: (test project Flemish-Brabant): 5 FTE web coaches

4. Assessment and continuous improvement of schemes (see YG CR rec. 24-26)

All reforms and initiatives are included in the annual business plan of VDAB. This plan will be monitored, evaluated and adjusted (qualitatively and quantitatively) quarterly by the Ministry, the board of directors of VDAB and the experts. In the plan there are 20 operational objectives (e.g. 'to guarantee a comprehensive and tailored mediation and counselling offer to all registered job-seekers under 25 years'), 16 objective indicators (e.g. the satisfaction must be 75%, 60% of the young job-seekers get a job 6 months after registration) and 17 monitoring indicators (e.g. 17,800 IBOs on an annual basis). The initiatives in the context of 'Early School Leaving' are also listed in the 'Early School Leaving Action Plan'. This plan will be monitored and adjusted by the Ministry of Education, the Ministry of Work, the technical workforce for early school leaving and the steering committee for early school leaving: every year at least 3 meetings of the technical workforce, at least one meeting of the steering committee, an annual evaluation rapport (qualitative and quantitative results), and an annual meeting between Ministries, inspectorate education and the educational counselling service.

Specifically, the following actions for young people will be registered and will be measured and followed up operationally 1, 4, 6 and 12 months after registration:

- The number of young people labelled for the youth work plan/youth guarantee
- The number of those with a job offer (**offer of work**):
 - of whom have an open job offer
 - of whom have a change to the vacancy (must go and apply in person)
- The number of those labelled with indicator screening = 'assessment', 'screening' (1) (**diagnosis: measuring the distance to the labour market**)
- The number of those labelled who have started a counselling or mediation process (**trajectory/training course to strengthen competences**)
- percentage who have left unemployment via action:
 - of those who started a job
 - transmission
 - cooperation rejected
 - with changed eurodat
 - not employable
- percentage conclusively reached (**reach percentage of number of young people who come under the youth guarantee**)
- not conclusive with invitation (**percentage of those young people invited to come to the VDAB, but for whom no service provision has taken place**)
- not (or not yet) processed (**number of young people who fell through the cracks**)

This report is evaluated at appropriate times and is intended to serve as a basis for improving our approach towards young people!

Wallonia contribution

To the Belgian Youth Guarantee Implementation
Plan (YGIP)

Regional Youth Guarantee Implementation Plan (YGIP) - Wallonia

1. Context/Rationale

Considering the items described hereafter and on the basis of available data, several categories of vulnerable young people can be identified:

- Young people not knowing movements towards employment or training;
- Low-skilled young people, i.e. without a secondary education diploma, including young holders of a foreign diploma without equivalence. Special attention should be paid to young low-skilled women.
- Youth residing in municipalities located primarily along the “Sillon Sambre et Meuse” and the “Botte du Hainaut”.

1.1. What about young Walloon jobseekers?

In Belgium, youth unemployment is structurally higher than in many other European countries and affect particularly low-skilled young people.

In the under 25 years of age group, low-educated youth are over-represented in the Belgian workforce mainly because highly skilled young people are still studying at that age while low-educated youth are already on the labour market. On average, in 2013, 45% of the 54.315 unoccupied young Walloon jobseekers have at most a second cycle secondary education diploma and 40% a second cycle secondary education diploma¹.

Early school leavers are also frequent in Wallonia. According to an analysis of IWEPS², too many young people still leave school without having completed their secondary education and subsequently don't resume to any education or training. In 2012, with a rate of 15% of young people aged 18 to 24 prematurely leaving education and training, Wallonia is further away from the European goal of 10% in 2020 according to "strategy 2020" than Flanders and neighbouring countries. In General, early school leaving is more frequent among boys than among girls.

According to Labour Force Survey, Walloon unemployment of youth aged 15 to 24 is, in 2012, 27.1% (15.4% in 1992). This rate is higher than the average of the European Union of 22.9%. This is especially true in the provinces of Hainaut and Liège where the rate of youth unemployment exceeds the threshold of 25%, 32% and 25.8% respectively.

¹ Le Forem, average 2013 unoccupied jobseekers, administrative data source (excluding German-speaking community).

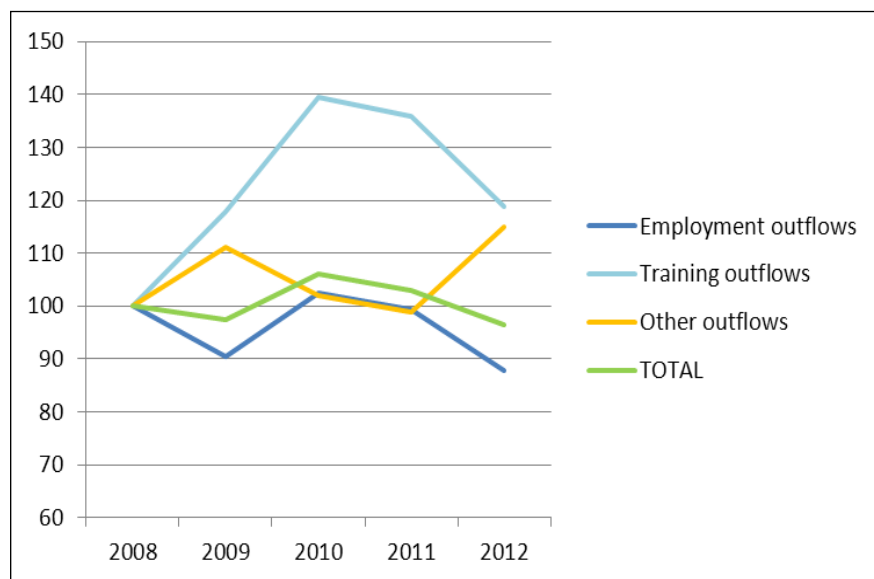
² IWEPS, "the key figures of Wallonia», n°13, December 2013, p. 173.

A significant number of young people find it difficult to integrate the labour market, especially in a sustainable manner. Lack of professional experience and of good command of job search techniques are unfavourable factors, especially in times of economic crisis. One can hypothesize that, in a period of uncertainty, hiring companies prefer experienced and directly operational profiles instead of young fresh graduates with little or no experience.

1.2. Analysis of outflows

1.2.1. Professional experience through employment dynamics

Among different factors that are sex, age, vacancy rates or qualifications, professional experience is the most discriminating factor regarding employment insertion. It is therefore essential for young people to quickly acquire experience to know one or more movements towards employment.

The analysis of youth employment inflows and outflows shows several trends. People can get out of unemployment for either employment, training or for other reasons (older job seekers, social or family exemption, illness, unknown reason, etc.).

First of all, the evolution of the different outflows on base 100 (2008 volumes are reduced to 100) seems to indicate a «communicating vessel» phenomenon between the employment outflows and the 'other' outflows. During economic slowdown (2009-2012), employment outflows seem to lower while other outflows seem to rise. This trend seems to be reversed during recovery (2010 and 2011).

Figure 1: Evolution of the outflows for the unemployment recipients under 25 years of age, base-100, 2008-2012

Source and calculations: Le Forem

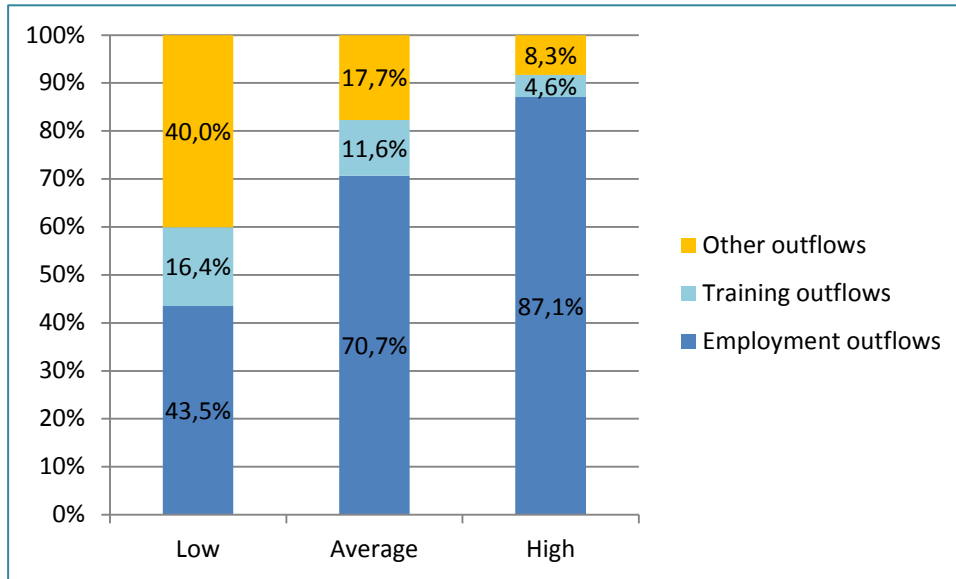

Figure 2: Types of outflows for unemployment recipients under 25 years of age by level of qualification, 2012

Source and calculations: Le Forem

1.2.2. Outflows of young jobseekers according to gender

According to gender, overall outflow types are relatively similar. However, crossbreeding gender and level of qualification shows most significant differences. Low-skilled young women know much less outflows towards employment than young men (35.3% vs. 46.5%). Outflows towards training are somehow higher for young women than for young men and 'other' outflow types are much higher, which suggests a greater risk of leaving the workforce for low-skilled young women.

Then, while observing the level of qualifications³ for 2012, the assumption of a connection between the level of qualification and the employment outflows seems obvious. Indeed, the rate of employment outflows varies from 43.5% for low level of qualifications to 70.7% for average level and 87.1% for high level of qualifications.

The share of employment outflows is quite stable for high and average levels. On the other hand, it fluctuates quite strongly for low level. It is 46.4% in 2009 and 43.5% in 2012. Furthermore, this rate is higher in a favourable economic climate, i.e. 53.8% in 2008, 50.5% in 2010 compared with 49.3% in 2011.

The other outflows show an opposite status. The major part of the other outflows applies to low level of qualifications with 40.0%. This share raised continuously since 2008 (+ 7.8 percent points).

³ For ease of reading, the educational levels were divided into 3 groups: low (primary, secondary first cycle, secondary second cycle and unspecified studies), middle (general, technical or vocational secondary third cycle and apprenticeship) and high (bachelor and master).

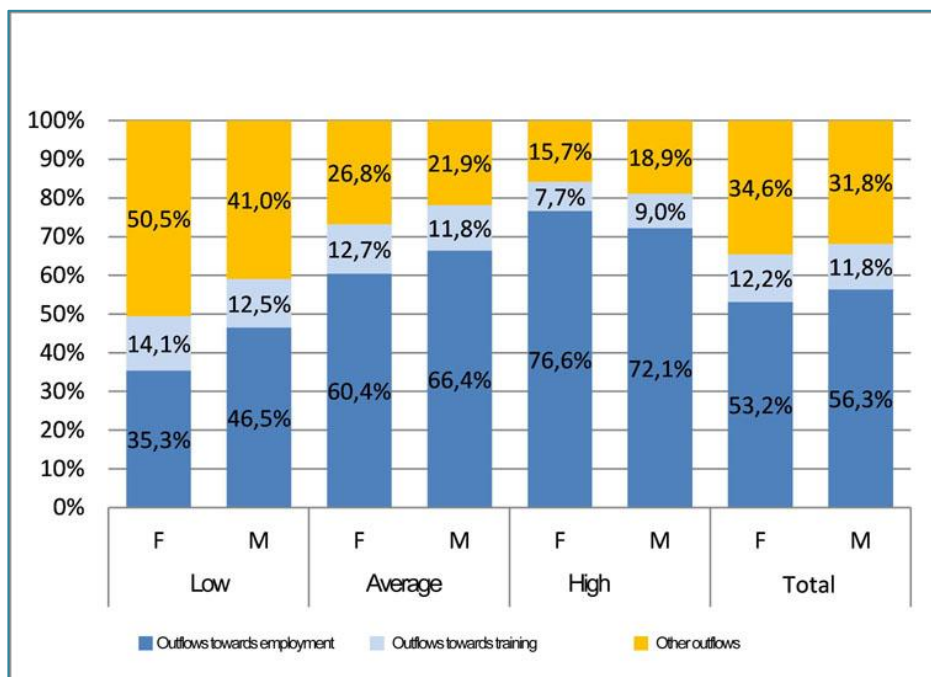

Figure 3: Types of outflows for unemployment recipients under 25 years of age by level of qualification and gender, 2012

Source and calculations: Le Forem

1.2.3. Absence of movements for the unemployment recipient of 25 years of age

Each year, there is a part of youth knowing no movement out of unemployment⁴. This rate was 17.2% in 2012, i.e. 17.2% of all young people have experienced neither employment nor training or any other outflow in 2012. It lowered by 2.5 percent points between 2009 and 2010, but is back on the rise between 2011 and 2012 (+ 2 percent points).

⁴ The absence of movement is defined as any person who is unemployed between January 1st and December 31st and who, between these two dates, knows no employment outflow.

These trends are confirmed for young women with a level of qualification equivalent to upper secondary schooling or apprenticeship but in lower proportions.

Yet, trends seem to be reversed for young women with a high level of education. In this case, outflows towards employment are greater for young women than for young men (76.6% against 72.1%) and other outflow types are lower (15.7% versus 18.9% for young men).

Level of qualifications	2008	2009	2010	2011	2012
Low level	21,0%	20,8%	18,7%	18,4%	19,6%
Average level	16,5%	17,2%	13,8%	13,9%	16,9%
High level	3,9%	5,1%	3,6%	3,7%	5,2%
Total	17,1%	17,7%	15,2%	15,2%	17,2%

Figure 4: Absence of movements' rate for the unemployment recipient of 25 years of age by level of qualifications (table), 2008-2012

1.3. Qualification of young people and proportion of unskilled

The share of low-skilled young people (without upper secondary schooling diploma) has increased continuously between 2007 and 2011 in Wallonia before decreasing between 2011 and 2013. The fall in the proportion of low-skilled youth is due to the increase of young graduates of a bachelor or master degree. The absolute number of unskilled young increases, indeed, continuously since 2007.

An analysis by province shows the distinctive situation of the provinces of Hainaut and Liège. These are the only two provinces where the share of low-skilled young people is higher than the average rate of the Walloon region. In regards to Le Hainaut, this share exceeds 50%. Taking into account the youth out of school (registered for the first time at Le Forem between June and October), we may observe that, in 2012, 18.1% of under 25s have a low level of education.

This share is lower than the labour supply of young people taken as a whole. Indeed; high qualified youth tend to know a better integration into the workplace and their share

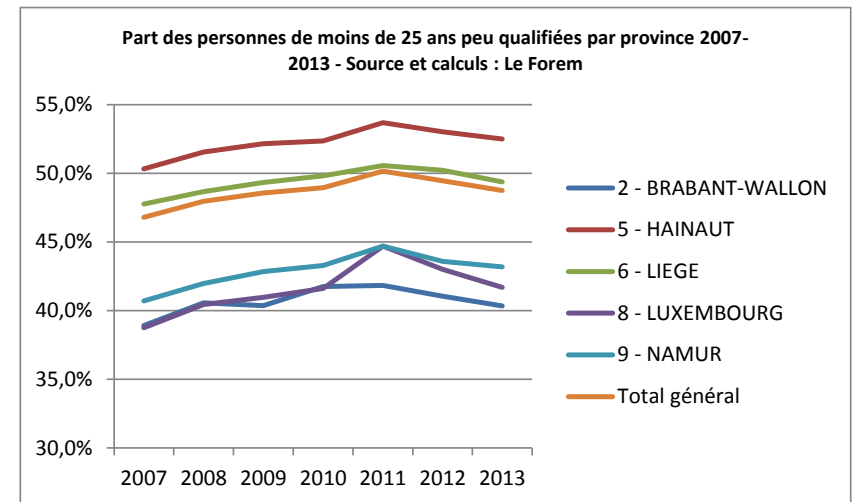

Figure 5: low qualified youth under 25 years of age, per province, 2007-2013

tends to decrease in terms of labour supply. However, this proportion is much lower among women (14.4%) than men (21.9%). Women with a high level of education are also far better represented (45.0% versus 25.7% for men).

Moreover, the rate of labour market insertion after 6 months was calculated for this population. The findings are similar to the labour supply dynamics: like low and average skilled women have a lower labour market insertion rate compared to men with the same level of education, women with a high level of education have a higher rate of insertion than their male counterparts.

Registered for the first time at Le Forem between June and October 2012 per level of education, gender and insertion rate within 6 months

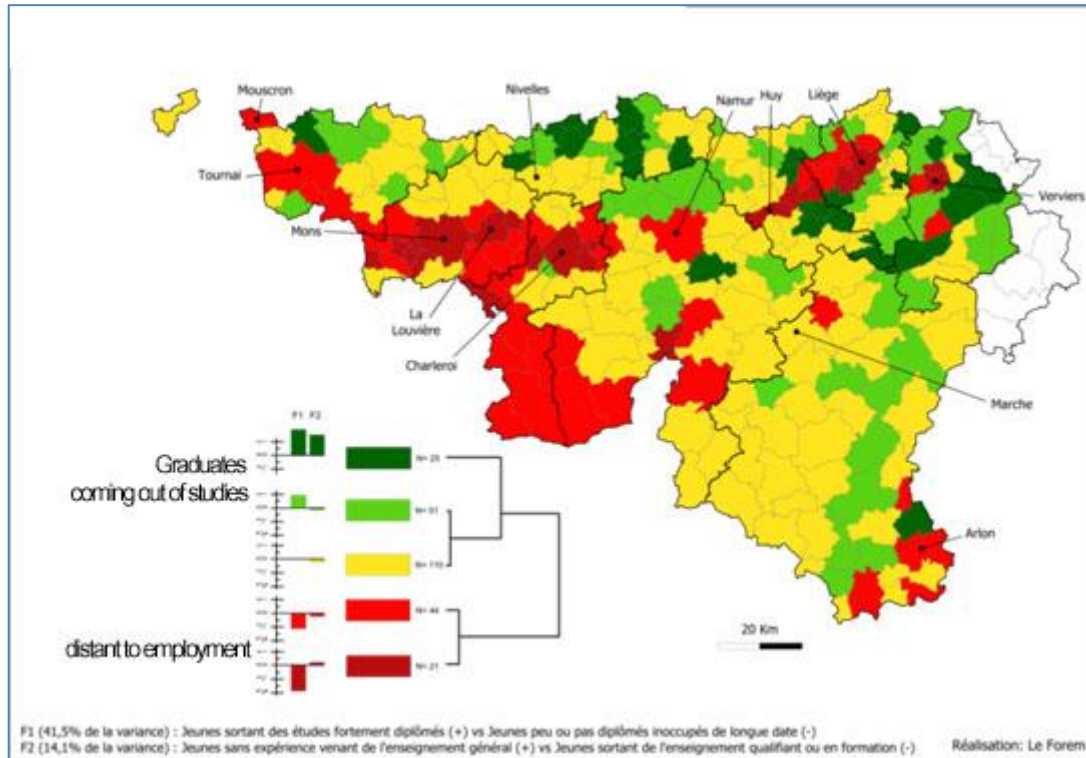
Level of education	Women			Men			Total		
	Number	% total	Insertion Rate	Number	% total	Insertion Rate	Number	% total	Insertion Rate
Low	1847	14,4%	25,7%	2698	21,9%	33,8%	4545	18,1%	30,5%
Average	5206	40,6%	50,0%	6476	52,5%	53,0%	11682	46,4%	51,7%
High	5760	45,0%	69,2%	3170	25,7%	62,4%	8930	35,5%	66,8%
Total	12813	100,0%	55,1%	12344	100,0%	51,2%	25157	100,0%	53,2%

1.4. Other factors of risk

Forem administrative data do not address some of the risk factors that might explain the high rate of unemployment in Wallonia:

- Nationality alone does not explain the hiring discriminations and the difficult career paths of persons of foreign origin. A particular data processing by the Crossroads Bank for social security would be required to obtain the data. This ambitious project seeks a further study to the extent of the interest of sponsors.
- Family status (single, young couple...) and being born into a family who have experienced unemployment are likely to be other explanatory factors increasing phenomena of economic necessity and social reproduction. Here again, a particular data processing by the Crossroads Bank for social security would be required to obtain the data implying important analysis developments.
- The presence of a disability or inaptitude to work are other factors that cannot be identified on the basis of only administrative data.

1.5. Territories aren't equal facing unemployment

Wallonia presents several sub-regional disparities. Beyond the level of education and unemployment, the analysis of gender, work experience, possession of a driving licence as well as the possible outflows from unemployment using a Hierarchical Agglomerative Classification⁵, summarizes the situation in five major classes of communes in Wallonia where young jobseekers are identified according to their situation of "graduates coming out of studies" to "distant to employment".

Therefore, labour supply of young people in several communes can be schematized as being "graduated from studies" insofar as the proportion of youth jobseekers knowing outflows towards employment and who have a driving licence, a high level of education (master) and are unoccupied for less than 6 months is greater than the Walloon young jobseekers average rate.

Communes of this class can be mainly found in the province of Nivelles and in well-off suburbs of Liège and Verviers as well as in the province of Luxembourg and in the outskirts of Walloon cities except those of Mons, La Louvière and Charleroi.

On the other hand, communes appear to be "distant to employment" insofar as the share of low-qualified young jobseekers, unoccupied for over 2 years and without professional experience is higher than the regional average.

The communes concerned are situated along the "Sillon Sambre et Meuse" and in "La Botte du Hainaut" as well as in large urban centres including Liège, Charleroi, Verviers, Huy, La Louvière and Mons, and in suburban areas of these cities.

⁵ In the same way that for the 'General' typology, the method used is a Principal Component Analysis (ACP) on variables, followed by a Hierarchical Agglomerative Classification (ACH) with the selected factors weighted by the percentage of variance explained.

The communes situated along the “Sillon Sambre et Meuse” and in “La Botte du Hainaut” historically present lower results in terms of unemployment. The economic decline of Liège and Charleroi conurbations go back to decades as old heavy industries have not been fully replaced by new economic structures. These urban areas are also disadvantaged because of the concentration of their population and in particular low-skilled profiles. “La Botte du Hainaut” is a fairly remote area as far as economic centres and transport equipment’s are concerned. Its proximity with neighbouring high level of employment French regions accentuates this difficulty.

1.6. What about NEETs in Wallonia?

The European Labour Force Survey (EFT) shows that amongst young people aged 15-24 years, NEETs represent 15.4% in Wallonia, 19.2% in Brussels-capital and 9.2% in Flanders. Wallonia and Brussels are above the European average which is 12.9% for this age group while Flanders is below. If we only take into consideration the 20-24 age group, then NEETs in Wallonia are 22.3%. The situation is better in Flanders with 11.5% with whom only 42.3% are indicating being looking for employment. The situation is not as good in Brussels with 26.6% of young NEETs in the age group 20-24 years. The percentage of young people looking for a job is higher in Brussels (49.8%) and Wallonia (54.2%).

In Wallonia, it seems that NEETs, as in Brussels, are mostly still looking for a job, unlike Flanders which encounters more inactive profiles. Therefore, the unfavourable socio-economic situation partly explains the situation of NEETs in Wallonia and Brussels.

According to the European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofound), other factors - other than socioeconomic factors- increase the risk of becoming a NEET. According to Eurofound, personal factors related to the individual and his family history do play a role in labour market integration capacity, i.e. if the young reported some form of disability, if he/she is a migrant, if he/she has a low level of education, if he/she is coming/living in a remote region, if he/she comes from a low income household or has parents with low level of education and/or are divorced and who have experienced unemployment. In Wallonia, available administrative data (from among which data of L’ONEM) do not allow an analysis of these indicators, except for the youth level of education. The lack of qualification also seems to be particularly decisive in Wallonia for NEETs insertion or for youth audiences in general as already mentioned above.

1.7. What does the National Reform Programme tell us about the audience?

The NRP analyses data are based according to a methodology agreed with the European Union. For each person registered in the labour supply in Wallonia, we look at whether he/she was given a supportive individual action: individual counselling, access to training, public aids such as “Plan Formation Insertion” (PFI) program, “Aide à la promotion de l’emploi” (APE) or a “Programme de Transition Professionnelle (PTP). Based on criteria defined within the framework of the National Reform Programme, the number of young people who did not benefited from individual actions is, on average in 2012, of 9.3% in Wallonia. Depending on gender, there is a clear difference between men (9.6%) and women (8.9%).

Overview of existing key institutional actors, their roles and responsibilities, target groups, services and measures offered. This section should identify and analyse key structural challenges and specific gaps.

The European Commission insists on the necessary mobilisation of numerous actors and resources to deliver successfully the Youth Guarantee. Establishing strong partnerships between public and private sectors, employers, social partners and youth representatives, strengthening the cooperation and the networking of these actors and resources are therefore key components to the implementation of the Youth guarantee, all for the benefit of the young job seekers.

It follows that the action plan developed by Le Forem is based, beyond the actions to be taken on its own management through its General Directorate of Employment and its General Directorate of Training, on cooperation with and/or on the mobilisation of third party, answering thereby to the recommendation of the European Commission.

Cooperation contracts that le Forem is led to sign with any operator involved in tailored coaching will lay the foundations of partnerships. The needs and the finest approach to respond to it will determine the framework and techniques of third-party solicitations.

To this end, potential beneficiaries for subsidies will be identified in the early stages of the project. These are public operators such as the IFAPME⁶, further education and guidance services⁷, the Federation of CPAS⁸ and the AWIPH⁹, but also current partners such as the Centres de compétence¹⁰. In this context, subsidies would be transferable.

⁶ IFAPME is the Walloon institute for dual education and training of independent professions and small and medium-sized enterprises.

In addition, calls for proposals or public contracts, depending on the action requirements, will be the basis of mobilization of third parties. Typically, these calls or public contracts will be relevant to answer, as an example, the objective that is to facilitate the (re) integration of the NEETs in the labour market.

How the Youth Guarantee will add value to current provision and specifically address the challenges and gaps identified.

As a reminder, the objective of the Youth Guarantee is to ensure that all young people under 25 receive, within four months of having left school or becoming unemployed, a good quality offer of employment, continued education, an apprenticeship or a traineeship. As such, the guarantee aims to prevent early school leaving, improve the capacity of professional integration and remove real barriers to employment.

The minimum Youth Guarantee is currently met at Le Forem. Young people registering after their studies receive, indeed, a tailored coaching within the 4th month, at the most, of their registration as a jobseeker. It is about going further. In this context, Le Forem will ensure that all young people under 25 receive a good quality offer of employment, continued education, an apprenticeship or a traineeship within four months of having left school or becoming unemployed.

The Youth Guarantee action plan will include proposals of concrete and custom solutions: job offers, job trials, work place integration traineeships, language courses, international mobility ...

The Youth Guarantee implementation will rely on strong partnerships both upstream and downstream.

⁷ CPMS are medical, psychological and social assistance centres

⁸ CPAS are Local Public Centres for Social Action.

⁹ AWIPH is the Walloon Agency for the Integration of People with Disabilities.

¹⁰ The 'Centres de compétence' are vocational training centres.

2. Implementing the Youth Guarantee Scheme at national level

2.1 Formulation of the national Youth Guarantee

A Youth Guarantee, following the Council Recommendation of 22 April 2013, ensures that all young people up to the age of 25 receive a good quality offer of employment, continued education, an apprenticeship or a traineeship within four months of leaving formal education or becoming unemployed.

Define the corresponding starting point of the four months for non-registered NEETs (e.g. registration with social services)

The starting point to grant the Youth Guarantee to a young person will be his/her registration with the PES. With regard to the NEETs, the starting point will be their support by a partner organisation (CPAS, Mire, EFT/OISP, Youth assistance organisations) or their registration with the public Employment Service. Here is a principle of early intervention to avoid getting bogged down in inactivity.

Member States that envisage gradual implementation (possible for Member States experiencing the most severe budgetary difficulties and higher rates of NEETs or of youth unemployment¹¹) should detail if/what additional steps (not yet included in this plan) need to be taken in the future to fully implement the Youth Guarantee, as well as an indicative timeline.

The actions will be implemented from 2014 onwards and amplified from 2015.

When the granting of subsidies ESF/YEI decisions shall be notified to operators, Le Forem will adapt, as a result, not only financing but also planning of implementation and indicators related to each of the actions of the Walloon Implementation Plan.

¹¹ In line with recommendation 27 Council Recommendation.

The following actions will be implemented in 2014:

1. Be Equipped to better understand

- Conduct a study to get to know and apprehend the Youth Guarantee target population;
- Meet Youth representatives and associations in order to consider their concerns, their needs and expectations.
-

2. Establish partnerships with both public and private operators

3. Axis 1: adapt the personalised support mechanism

The individual counselling aims to provide each jobseeker a customized service offer. To this end, when a person registers at Le Forem, a personal counsellor is attributed, who will be its referent during his pathway to Le Forem.

The individual counselling scheme provides, in a systematic way for anyone who is committed to it, an assessment meeting, a personalized action plan and a follow up (ranging up to one year if the person didn't find a job before this term).

The individual counselling system was initiated in 2010. The basic logic is well integrated, but Le Forem becomes aware of the difficulty, for counsellors, to really adapt the services offered to the young jobseekers profile.

Based on an in-depth analysis within the framework of a quality approach (analysis of more than 3000 action plans developed with jobseekers), it appears that counsellors provide a coaching somehow inconsistent with expectations, codes, communication means, attitudes and behaviours of young people.

As a result, it has been observed some kind of abandonment of young people for the counselling offer of service. This observation is all the more worrying that regulation on unemployment just came to evolve in Belgium. While until recently, registered young people could claim unemployment benefits after a year of "waiting internship", without condition, law is now subject to the condition of having obtained two positive evaluations in terms of active job search behaviour.

The individual counselling of young people must therefore be redesigned and adapted towards logic of results. In order to do this, Le Forem must:

-Adapt its hooking methods (too many young people don't show up for assessment meeting, others drop out just after). This requires a significant investment in better communication with young people (definitely social media, SMS, telephone oriented - much more flexible and reactive -...)

-Adapt its offer to provide – systematically – a job, an internship or training leading to employment.

To promote a better "connection" between youth and Le Forem, the Public Employment Service has involved young jobseekers in the redefinition of the individual counselling scheme (working groups on the communication, content, modes of interaction, expectations,...).The individual counselling scheme as well as the communication means will be re-defined with them in order to design a more suitable offer of services.

1. Measure 1: create a coaching mode suitable for this generation

Objective: improving our impact on youth through tailored grip, mobilisation, orientation, and building relation with the world of labour

2. Measure 2: set up a system of sponsorship for young job seekers

Objective: enable young job seekers to benefit from support and counselling of volunteering experienced workers (6 months per job seeker)

- Experiment the sponsorship system using external expertise
- Deploy the sponsorship system in the regions involved

4. Axis 2: reinforce the identification and development of skills

1. Measure 1: identification of potential and skills development

Objective: improve the identification and the development of skills of young people leaving school, primarily those without qualifications

- Develop an online tool to assess potentials of youth without qualifications
- Develop new training in the field of "basic" skills
- Increase the volume of training for the target population (including basic skills and job trials)
- Reinforce the attractiveness of technical jobs to target audience
- Organizing internships to discover specific trades
- Organizing internships to discover the profession of independent
- Strengthening key and professional competences as well as 'soft skills'

5. Axis 3: strengthen relations with business

1. Measure 1: deploy the transitional training course and other internships

Objective: facilitate the transition from school to working life through traineeships

- Generate opportunities for internships while raising employers' awareness

2. Measure 2: alternate training

Objective: develop and implement an alternate training learning system for young job seekers

- Increase the volume of training for young job seekers

3. Measure 3: international mobility

Objective: support young people to get training and work abroad

- Promote internships abroad for youth under 30 years old

6. Axis 4: develop relations with schools

1. Measure 1: organize information sessions for young people animated by local job centers and/or vocational training teams

Objective: develop Le Forem's key-role of prevention by supporting the transition from education to employment upstream

- Recruit school relations officers who will be in charge of labour market and training information dissemination to youth in education.
- Contribute to the implementation of 2 "Cités des métiers" (Charleroi and Liège).

7. Axis 5: NEETs

1. Measure 1: partnerships with expert partners

Objective: Entrust the target audience to expert partners in a project portfolio rationale

2.2 Partnership approaches

Table 2.2: Key organisations that will support and deliver the Youth Guarantee scheme

- **Overview table listing the key organisations that will be involved and describe their role.**
- **Identify the Youth Guarantee Coordinating Organisation¹² and describe shortly how the partnerships among the key organisations will be coordinated (e.g. Committees, IT platforms, wikis...).**

As requested by the European Commission, a single point of contact has been designated. Synerjob will be the interface that ensures this mission. The effective coordination will be organized in 18 months turns by each of the regional PES. Le Forem is taking the first round and will therefore pilot the Youth Guarantee implementation kick off.

Additionally, as pointed by the European Commission, partnership approaches are key to support and deliver successful Youth Guarantee scheme. It follows that the action plan developed by Le Forem is based, beyond the actions to be taken on its own management through its General Directorate of Employment and its General Directorate of training, on cooperation with and/or on the mobilisation of third party, answering thereby to the recommendation of the European Commission.

To ensure the regional steering of the plan, a Steering Committee will be set up with influent politicians on these matters (employment, training, social exclusion, Presidency...) of the Walloon region.

Cooperation with third parties in the context of the Youth Guarantee may be initially incorporated, in respect of particular focus, in cooperation contracts that Le Forem is led to sign with any operator involved in tailored coaching.

As for the budget held for this initiative, the needs and best way to respond to it will determine the framework and techniques of third-party solicitations.

To this end, it is proposed that potential beneficiaries for subsidies are identified in the early stages of the project. Potential beneficiaries are public operators such as the IFAPME¹³, further education and guidance services¹⁴, the Federation of CPAS¹⁵ and the AWIPH¹⁶, but also current partners such as the Centres de compétence¹⁷. In this context, subsidies would be transferable.

¹² As highlighted in recommendation 2 Council Recommendation: "Identify the relevant public authority in charge of establishing and managing the Youth Guarantee scheme and of coordinating partnerships across all levels and sectors. Where it is not possible, for constitutional reasons, for a Member State to identify only one public authority, the relevant public authorities shall be identified, keeping their number to a minimum and identifying a single point of contact to communicate with the Commission on the implementation of the Youth Guarantee."

¹³ IFAPME is the Walloon institute for dual education and training of independent professions and Small and Medium-sized Enterprises.

¹⁴ CPMS are medical, psychological and social assistance centres.

In addition, third parties will be mobilised through calls (calls for proposals or public contracts depending on the action requirements), including, as an example, the objective that is to facilitate the (re) integration of the NEETs in the labour market.

For a comprehensive approach of young NEETs, beyond the classical functional requirements of integration, we need to put in place a customized public action, a personalized service for each NEET. The objective is not to superimpose the actions of different professionals of integration, but to weave a harmonious patchwork of different classical actors and specialists. The youth centers, open workplace associations, working daily with under 25's, knowing their aspirations and modes of operation, will help building the strapline and strengthen ties with this audience.

To give us all chances to reach these young people outside any pathway, Le Forem implements an annual 'NEETs' round table gathering about a hundred actors from different backgrounds : i.e. representatives of socio-professional insertion (EFT/OISP, Mire, CPAS), youth specialists (MJ, AMO, Center Youth, Youth Council), education and alternate training organizations' professionals (Ifapme, EPS,...).

Workshops axes are based on:

- How to intensify and especially customize the support offered to young people,
- The establishment between operators of UNIDO techniquo/practice necessary for the young follow up and experienced situations,
- The assessment of the organization and the implementation of innovative actions
- The exchange and dissemination of methodologies between all professionals, pooling of information to act usefully toward each youth,
- Strengthening the ties of these various professionals and with the NEETs.

The overriding challenge of these tables is to take into account all personal and individual reality of these young NEETs and to build with each professional a personalized pathway adapted to each of these youth away from the classical trajectories of insertion.

¹⁵ CPAS are Local Public Centers for Social Action.

¹⁶ AWIPH is the Walloon Agency for the Integration of People with Disabilities.

¹⁷ The 'Centres de compétence' are vocational training centers.

Name of key organisations	Type of organisation	Level of responsibility	Role in implementing the Youth Guarantee scheme	Ensuring the success of the partnerships
e.g. Youth Co-operation Association, Public Employment Service, Employers' Association x, etc.	e.g. NGO, public authority, Social Partner, etc.	Specify: National, regional, local	For example: - Conveys voice of young people, - Provides net new traineeships and apprenticeships in its member associations, - Reaches out to NEETs via its member youth associations (see section 2.3), - Hosts local "one-stop shops" for young people, - etc.	For example, how the partnerships among the key organisations will be coordinated (e.g. Committees, IT platforms, wikis...), cooperation with other services involved.
<p>Youth Council Le Conseil de la Jeunesse</p> <p>International Youth office Le Bureau international Jeunesse</p> <p>Youth community centres Les maisons de jeunes</p>	<p>Youth representatives</p> <p>Youth representatives</p>	<p>Region/Community</p> <p>Local</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Listen to youth - Bring to the foreground their needs and expectations - Networking - Interface to youth population 	Ongoing dialogue upstream
L'IFAPME	Training public operator	Region	<ul style="list-style-type: none"> - Complementary actions with PES actions - complementary actions and differentiated targets - on alternate training, training leading to a qualification, job trials and reinforcement of attractiveness of technical jobs. - Develop actions to engage against training drop-outs. 	Joint association with the youth global offer of service; Integrated management with the YG coordinator.
		Region et sectors	<ul style="list-style-type: none"> - Complementary training service offer in alternate training, training leading to a qualification, job trials and reinforcement of attractiveness of technical jobs. 	Coordination is ensured by Le Forem through the network «Réseau des Centres de

Les Centres de compétence	Non-profit organization		<ul style="list-style-type: none"> - Additionally, some complementary training offer will also be provided on basic skills and potential assessment. 	compétence». Sectors are represented within these structures. Quality integrated offer of training, certified and organised on leading-edge technologies within all training centres of the network.
L'EPS ¹⁸	Further Education	Community	<ul style="list-style-type: none"> - Complementary actions with professional insertion actions. School of the second chance as an example. - Complementary training actions on basic skills, training leading to a qualification and job trials. 	Joint association with all other actors involved in the Youth Guarantee; Integrated management with the YG coordinator.
Les CPAS	Public organisation	Region /local	<p>NEETs and school drop-outs support through calls for proposals.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modules to engage, mobilize and connect target audience with labour market. 	Calls for proposals to answer targets' needs
Les Mires ¹⁹	Non-profit organization	Region /local	<p>NEETs and school drop-outs support through calls for proposals</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modules to engage, mobilize and connect target audience with labour market. 	Calls for proposals to answer targets' needs
Les EFT/OISP ²⁰	Non-profit organization	Region /local	<p>NEETs and school drop-outs support through calls for proposals</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modules to engage, mobilize and connect target audience with labour market such as basic skills training. 	Calls for proposals to answer targets' needs

Note that this list is non-exhaustive and will be updated with all public and private organisations which will get involved in the Youth Guarantee implementation through calls for proposals and launched by ESF/YEI.

¹⁸ EPS is further education

¹⁹ Mires are regional missions for employment, non-profit organizations aiming at social and occupational integration.

²⁰ EFTs are work-based training enterprises. OISPs are socio-occupational integration agencies.

2.3 Early intervention and activation;

How the national Youth Guarantee will support young vulnerable people facing multiple barriers and bring them closer to the labour market, taking into account the specific situation and needs of the different sub-groups and individuals;

- Include an overview table summarising key planned legislative and administrative reforms and initiatives (programmes, projects) needed to ensure early intervention and activation and outreach, for example: improvement of data gathering and referral systems, integrating second-chance programmes in the education system, etc.;
- List the consultation of all stakeholders, including the Social Partners and youth organisations, and their involvement in the development of reform plans and initiatives.

Young people who are neither in employment nor in education, nor in training and not registered as job seekers are not part of the target audience of the current tailored coaching and moreover, they are not known of Le Forem.

The actions to put in place are therefore different. The objectives will be to identify them, attract them, re-engage them into organized systems either back to education, training, or work.

The diversity of catching points as well as the existing expertise in Wallonia lead us to propose to reserve this public target support to our partnerships, in a projects portfolio rationale bringing together different types of operators.

Furthermore, Le Forem and its institutional partners will conduct specific actions to this target:

- Support school drop-outs public target;
- Develop training in the field of "basic" skills; strengthen key and professional competences as well as 'soft skills';
- Develop information about labour market with education.

Table 2.3: Key reforms and initiatives to ensure early intervention and activation

Name of the reform/initiative ²¹	Key objective(s) ²²	Target group, including no of people covered (if available)	Scale	Name and role of organisation in the lead and cooperating partners	Timetable for implementation	Implementation cost, if applicable
Planned reforms						
<i>Example: Reform of the Youth Act</i>	<i>e.g. To lay down provisions on the disclosure of information for the purposes of youth outreach work</i>	<i>e.g. Young persons under 25 without upper secondary schooling</i>	<i>Specify: National, regional, local</i>	<i>e.g. Ministry of Youth (Lead), Ministry of Education (consultation)</i>	<i>e.g. June 2014: Legislative proposal</i>	<i>e.g. N/A</i>
Planned initiatives						
<i>e.g. Navigators for 'Young People Programme'</i>	<i>e.g. - to establish 100 'Youth Guarantee focal points' in PES, providing a one stop-shop (= 1 in each PES in the pilot regions x,y,z)</i>	<i>e.g.- NEETs aged 15-24 in region x,y,z (= 58,400 people); particular focus on migrant males</i>	<i>e.g. Regional (regions x,y,z)</i>	<i>e.g. Regional Employment Authority (Lead) Regional Education Authorities (cooperating partners)</i>	<i>e.g. December 2014: 50 navigators trained and deployed December 2015: 100 navigators trained and deployed December 2016: evaluation and possible scaling up</i>	<i>e.g. 2013-2016: EUR 5 m</i>

²¹ In English and original name (in national language).

²² Please ensure that the objectives meet the established 'SMART' criteria, i.e. that they are Specific, Measureable, Achievable, Relevant and Timebound. Developing SMART targets will help to establish the standards you can measure the performance by. The objectives should be linked to the 'rationale'/needs identified in section 1.

1.EI	Study and dialogue with youth services <i>Etudes et concertation avec les services de la jeunesse</i>	Studies – Surveys – Analysis Dialogue with youth services	Job seekers under 25 years old		Le Forem	1 st semester 2014 : Studies – Surveys 2 nd semester 2014 : results identification and dialogue actions	2014 : 50.340 €
2.EI	Develop relations with education <i>Développer le lien avec l'école</i>	Recruit school relations officers and organize information sessions destined to youth	Students (15 to 18 years old)		Le Forem	2014 and 2015	2014 : 395.645 € 2015 : 395.645 €
3.EI	Engage against school drop-outs <i>Lutte contre le décrochage scolaire</i>	Engage against school drop-outs managed by partners	Job seekers under 25 years old		Le Forem and its partners including the IFAPME among others	2014 and 2015	2014 : 503.360 € 2015 : 503.360 €
4.EI	Partnerships actions with NEETs' support expert partners <i>Actions de partenariats avec les partenaires ayant déployé une expertise pour la prise en charge du public des NEETS</i>	- Recruit a partnership relations officer - Develop partnerships	School drop-outs		Le Forem and its partners including CPAS, Mire, EFT-OISP among others	2014 and 2015	2014 : 3.078.555 € 2015 : 3.078.555 €

Note: EI is used for the numbering of Early Intervention measures.

2.4 Supportive measures for labour market integration

- Include an overview table summarising key planned legislative and administrative reforms and initiatives (programmes, projects) needed to implement the Youth Guarantee scheme, both in enhancing skills (rec. 11-15) and in labour market-related measures (rec. 16-20), eg. reforms of the education and training system, apprenticeship reform, capacity-building and building partnerships (public authorities, public employment services, schools, youth organisations, training institutions, private employment services, social partners and employers);
- Provide a more detailed description for each planned reform and initiative where relevant;
- List the consultation of all stakeholders, including the Social Partners and youth organisations, and their involvement in the development of reform plans and initiatives;
- Where appropriate, identify specific areas for Member State peer learning, i.e. what particular areas, interventions or good practices would you particularly like to learn more about? This information will help to frame subsequent peer learning support.

Table 2.4: Key reforms and initiatives to enable labour market integration

Name of the reform/initiative ²³	Key objective(s) ²⁴	Target group, including no of people covered (if available)	Scale	Name and role of organisation in the lead and cooperating partners	Timetable for implementation	Implementation cost, if applicable
Planned reforms						
e.g. <i>Apprenticeship Act</i>	e.g.- <i>to recognise vocational training as equivalent to general education at upper secondary level</i>	e.g. <i>Students in upper secondary schooling (approx. aged 16-18)</i>	<i>Specify: National, regional, local</i>	e.g. <i>Ministry of Education (lead), Employers' and workers representatives (consultation on legislative proposal) Businesses and VET providers (implementing)</i>	e.g. <i>February 2014: Legislative proposal September 2014: implementation with start of academic year</i>	e.g. <i>Legislative proposal: N/A Implementation: Employer subsidies for vocational training placements (such initiatives should then for example be spelled out in a separate line, see d in this example)</i>

²³ In English and original name (in national language).

²⁴ Please ensure that the objectives meet the established 'SMART' criteria. The objectives should be linked to the 'rationale'/needs identified in section 1.

1LMI	Decree on personalized support (and revision of unemployment legislation) <i>Décret relatif à l'accompagnement individualisé (et révision de la législation chômage)</i>	Decree defining the support of unemployed population in regards to personalized support and cooperation between integration operators. - Adapt methodology to reach public target - Identify a 'youth' referent - Ensure training of counsellors - Ensure coordination	- 20 000 youth/year (Province of Hainaut and province of Liège) aged between 18 and 25 years old	- Region (national)	- Minister of Employment and Training - Le Forem	- Implementation starting in January 2014 – continuous follow up - March 2014 : Action plan - April 2014 : recruitment and designation of a coordinator and of youth referents - May 2014 : methodology adaptation	
2LMI	Decree and order on the work place integration traineeship <i>Décret et arrêté relatifs au stage de transition</i>	- Decree implementation in order for youth to go into training - Allow a great number of youth to get into business internships or in any other form of organizations - Promote different types of traineeships.	- 3760 youth/year aged between 18 and 25 years old	- Region, local	- Minister of Employment and Training - Le Forem - Dialogue with social partners and with youth associations (project partners)	- Roll-out starting January 2014 - Evaluation in January 2015	
3LMI	Decree draft on alternate training <i>Projet de décret relatif à la formation alternée</i>	- Create a new legal framework for young job-seekers alternate training	- Job seekers aged between 18 and 25 years old (75 in 2014 and 125 in 2015)	- Region	- Minister of Employment and Training - Le Forem - IFAPME	- From February to May 2014 : starting phase (3 times 10 people) - Following the Decree agreement by the Walloon Government and Parliament : Training programmes	

					<ul style="list-style-type: none"> - June 2014 : Diagnosis - July 2014 : Roll-out - 75 persons would start training in 2014, and 125 in 2015. 	
Planned initiatives						
e.g.: Wage subsidies for apprenticeships	e.g.- to increase labour market relevance of vocational training by introducing an obligatory company-based placement of min. 12 months in upper secondary vocational training	e.g. Students in upper secondary education (aged 16-18): Academic year 2014/5: 30.000 (30% of VET students) Academic year 2015/6: 60.000 (60% of VET students)	Specify: National, regional, local	e.g. Ministry of Education (lead), Employers' and workers representatives (consultation on planning of programme) Businesses and VET providers (implementing)	e.g. March 2014: Publication of detailed programme Gradual rollout between 2014-2017 Full roll-out planned for 2017	e.g. EUR 3000/student/year

4LMI	Implementation of sponsorships for young job-seekers Mettre en place un système de parrainage de jeunes demandeurs d'emploi	Implementation of sponsorships in regions involved	Job seekers under 25 years old		Partners	Length of sponsorship: 6 months + 3 months for matching the pair. 100 sponsorships launched in 2014, and 500 in 2015.	2015 : 70.470 € 2016 : 226.520 €
5LMI	Collaborate and interact with graduates Collaborer et interagir avec les jeunes sortant de l'école	- Brighten up interactions means (develop communication supports and interaction) - Work out interaction channels at best	Job seekers under 25 years old		Le Forem	March 2014 : Needs assessment June 2014: Functional analysis of the adaptation of existing tools. June 2015: Communication / youth hooking.	2014 : 352.360 € 2015 : 251.680 €
6LMI	Communicate with youth Communiquer avec les jeunes	- Make our means of communication attractive to youth - Communication plan for YEI financed actions	Job seekers under 25 years old		Le Forem	Starting in July 2014: Adaptation of communication means and Youth Guarantee Communication Plan	2014 : 125.840 € 2015 : 125.840 €
7LMI	Identification of potentials and competences' development Identification des potentiels et développement des compétences	- Develop an online potential assessment tool for youth without qualifications - Develop new « basic skills » trainings - Increase the number of trainings for target audience - Reinforce attractiveness of technical jobs among target audience	Job seekers under 25 years old		Le Forem and its partners Centres de compétence (non-profit organization) and IFAPME among others	Assessments: June 2014: identification of tools to be tested during 2 nd semester 2014 in order to make 300 assessments and 160.000 hours / trainee during the 2 nd semester 2014. Implementation of assessments in 2015 in order to make 3.000 assessments	2014 : 3.490.575 € 2015 : 5.226.905 €

					and 250.000 hours / trainee. Spring 2014 : development of new 'basic skills' training modules May 2014 : new actions to promote attractiveness of technical jobs		
8LMI	Support youth international mobility Soutenir la mobilité des jeunes à l'étranger	Finance traineeships abroad for youth under 30 years of age	Job seekers under 30 years old		Le Forem	2014 : 40 scholarships 2015 : 40 scholarships	2014 : 120.810 € 2015 : 120.810 €
9LMI	Develop enterprising mind and promote self-employment Développer l'esprit d'entreprendre et promouvoir l'activité indépendante	- Support creation of new professional activity - Organize internships to discover self-employment	Young job seekers		Partners	2014 : 300 youth 2015 : 300 youth	2014 : 744.975 € 2015 : 744.975 €

Note: LMI is used for the numbering of Labour Market Integration measures.

3. Funding the Youth Guarantee

- Include an overview table summarising the level and source(s) of funding of the reforms and initiatives mentioned in 2.3 and 2.4;
- Lay out the overall cost and expected benefits of implementing the Youth Guarantee scheme. For those countries opting for a gradual implementation²⁵, please explain how the different stages will be funded and what would be the priorities for funding;
- Present, in the table or separate text, how the costs will be met by national funding, as well as through EU funds including the Youth Employment Initiative and the European Social Fund.

Table 3: Funding the Youth Guarantee

Name of reform/initiative	Years for which funding is planned	Sources & levels of funding					No. of beneficiaries planned (when applicable)			Cost per beneficiary (when applicable)
		EU/ESF/YEI	National Funds, including co-funding	Regional/Local Funds	Employer Funds	Other (please specify)	Male	Female	Total	
PLANNED REFORMS										
1LMI Decree on personalized support (and revision of unemployment legislation)	2014	564.780 €							15.000	38 €
	2015	504.380 €							20.000	25 €

²⁵ In line with recommendation 27 Council Recommendation.

Name of reform/initiative	Years for which funding is planned	Sources & levels of funding					No. of beneficiaries planned (when applicable)			Cost per beneficiary (when applicable)
		EU/ESF/YEI	National Funds, including co-funding	Regional/Local Funds	Employer Funds	Other (please specify)	Male	Female	Total	
2LMI Decree and order on the work place integration traineeship Create new traineeships among which the work place integration traineeship	2014	407.725 €					1.880	1.880	3.760	108 €
	2015	407.725 €					1.880	1.880	3.760	108 €
3LMI Decree draft on alternate training	2014	2.164.455 €					62	16	78	27.749 €
	2015	3.120.840 €					125	31	156	20.005 €
PLANNED INITIATIVES										
<i>Example: Wage subsidies for apprenticeships</i>	2014	<i>EUR 60 m</i>	<i>EUR 30 m</i>	-	-	-	15.000	15.000	30.000	<i>EUR 3000/student/year</i>
	2015	<i>EUR 120.000 m</i>	<i>EUR 60 m</i>	-	-	-	30.000	30.000	60.000	<i>EUR 3000/student/year</i>

Name of reform/initiative	Years for which funding is planned	Sources & levels of funding					No. of beneficiaries planned (when applicable)			Cost per beneficiary (when applicable)
		EU/ESF/YEI	National Funds, including co-funding	Regional/Local Funds	Employer Funds	Other (please specify)	Male	Female	Total	
1.EI Study and dialogue with youth services	2014	50.340 €								
2.EI Develop relations with education	2014	395.645 €							15.000	26 €
	2015	395.645 €							20.000	€
3.EI Engage against school drop-outs	2014	503.360 €								
	2015	503.360 €								
4.EI Partnerships actions with NEETs' support expert partners	2014	3.078.555 €								
	2015	3.078.555 €								
4LMI Implementation of sponsorships for young job-seekers	2014	70.470 €							100	705 €
	2015	226.520 €							500	453 €
5LMI Collaborate and interact with graduates	2014	352.360 €							15.000	23 €
	2015	251.680 €							20.000	13 €
6LMI Communicate with										

Name of reform/initiative	Years for which funding is planned	Sources & levels of funding					No. of beneficiaries planned (when applicable)			Cost per beneficiary (when applicable)
		EU/ESF/YEI	National Funds, including co-funding	Regional/Local Funds	Employer Funds	Other (please specify)	Male	Female	Total	
youth	2014	125.840 €							15.000	8 €
	2015	125.840 €							20.000	6 €
7LMI Identification of potentials and competences' development	2014	3.490.575 €					480	320	800	4.363 €
	2015	5.226.905 €					2.430	1.620	4.050	1.291 €
8LMI Support youth international mobility	2014	120.810 €					24	16	40	3.020 €
	2015	120.810 €					24	16	40	3.020 €
9LMI Develop enterprising mind and promote self-employment	2014	744.975 €					120	180	300	2.483 €
	2015	744.975 €					120	180	300	2.483 €

4. Assessment and continuous improvement of schemes

- Do the measures reach their goals? Or should they be amended in order to achieve better outcomes?

Recognising that reforms and funded initiatives will require different types of evaluations, two tables are set out in this section.

- Member States may also wish to integrate the indicators to be used in the context of the European Social Fund and the Youth Employment Initiative to ensure consistency of assessment and evaluation.

-

Table 4.1: Planned assessments for the (non-financial aspects of) structural reforms²⁶

Name of the reform ²⁷	Expected change	Means through which change will be measured	Source of information / planned evaluations
<i>e.g. Apprenticeship Act</i>	<i>e.g. to recognise vocational training as equivalent to general education at upper secondary level</i>	<i>e.g. legislation on access to tertiary education, survey of employers</i>	<i>Explain how the reform will be assessed</i>

²⁶ Please include all reforms listed in the tables above.

²⁷ In English and original name (in national language).

<p>1LMI Decree on personalized support (and revision of unemployment legislation) Décret relatif à l'accompagnement individualisé (et révision de la législation chômage)</p>	<p>Decree defining the support of job-seekers within the personalized coaching along with the cooperation with insertion operators. Individualized support of the target audience, definition of an action plan within a portfolio rationale.</p>	<p>Job-seekers are systematically supported between the 1st and the 4th month of their registration. Number of supported job-seekers according to target audience.</p>	<p>Dashboards and databases will be used for predictions and follow up.</p>
<p>2LMI Decree and order on the work place integration traineeship Décret et arrêté relatifs au stage de transition Create new traineeships Créer de nouvelles formes de stage</p>	<p>Allow trainees to gain necessary professional competences to enter labour market through a combined traineeship and learning program. Develop alternative internships in NGO, municipalities, and local authorities.</p>	<p>Achievement of objectives regarding work place integration traineeships. Volume increase of behavioural and technical traineeships.</p>	<p>Dashboards and databases will be used for predictions and follow up.</p>
<p>3LMI Decree draft on alternate training Projet de décret relatif à la formation alternée</p>	<p>Allow learners to gain job competences mainly through professional internships support (tutoring) where formal education environment has proved to be unsuccessful. Note: Implementation and therefore results achievements depend on Decree implementation and business response to the proposed measure.</p>	<p>The Decree foresee the creation of a technical Committee whose mission is to provide an annual qualitative and quantitative evaluation report measuring among other things the job-seekers insertion rate in the year following the alternate training course. Also foreseen are satisfaction surveys among participating beneficiaries and businesses. At last, the number of jobs competence certification will also be used as an evaluation tool for measuring the success of the reform.</p>	<p>Dashboards and databases will be used for predictions and follow up.</p>

Table 4.2: Planned assessments of the initiatives and of the financial aspects of reforms ²⁸

Name of the initiative / reform ²⁹	Target population (or equivalent)	Population (or equivalent) actually reached	Outcome for population	Sources of information
<i>e.g. Reduced social security contributions for employers taking on a young worker</i>	<i>Number of young people eligible to be covered (e.g. either total NEET population, or limited by budget for initiative)</i>	<i>Number of young people actually employed under this scheme</i>	<i>Longer-term outcome for young person (stayed in job, became unemployed, etc.)</i>	<i>Specify how the data will be collected (e.g. tax data on number of reduced social security contributions claimed, or randomised control groups for the longer-term outcomes)</i>

²⁸ Please include all initiatives listed in the tables above.

²⁹ In English and original name (in national language).

e.g. Careers advice in schools	Number of young people in school to receive careers advice	Number of young people who received careers advice	Number of young people in a job or continued education after having received careers advice at school	Data source for schools Data source for LM/education outcome
1.EI Study and dialogue with youth services Etudes et concertation avec les services de la jeunesse	N/A	N/A	N/A	N/A
2.EI Develop relations with education Développer le lien avec l'école	2014 : 15.000 2015 : 20.000	Difficult to measure	Difficult to measure	Number of youth reached by the initiative
3.EI Engage against school drop-outs Lutte contre le décrochage scolaire	Difficult to measure	Difficult to measure		
4.EI Partnerships actions with NEETs' support expert partners Actions de partenariats avec les partenaires ayant déployé une expertise pour la prise en charge du public des NEETS	Difficult to measure	Difficult to measure		
4LMI Implementation of sponsorships for young job-seekers Mettre en place un système de parrainage de jeunes demandeurs d'emploi	2014 : 100 2015 : 500			
5LMI Collaborate and interact with graduates Collaborer et interagir avec les jeunes sortant de l'école	2014 : 15.000 2015 : 20.000	Difficult to measure	Higher participation rate to proposed actions.	Monitoring of activities.
6LMI Communicate with youth	2014 : 15.000	Difficult to measure	Higher participation rate to proposed	Monitoring of activities.

	Communiquer avec les jeunes	2015 : 20.000		actions.	
7LMI	Identification of potentials and competences' development Identification des potentiels et développement des compétences	2014 : 300 youth for assessments and 500 youth for training 20152014 : 3.000 youth for assessments and 1.050 youth for training	2014 : 270 youth for assessments and 400 youth for training 2015 : 2.700 youth for assessments and 840 youth for training	<ul style="list-style-type: none"> - Assessments: Allow a target audience without specific training (and therefore without specific professional expectations) to obtain a diagnosis of potential professional development. - 'Basic skills' trainings: allow the target audience to access training leading to a qualification. - Job trials: orientation tool allowing the target audience to practice a limited number of jobs for a limited time of duration enabling the participant to acknowledge his/her abilities and wishes to continue or not to a training leading to qualification. 	<p>The assessment tool will allow identifying the beneficiaries' interests in a certain job or sector.</p> <p>Follow up of trainings and job trials will be done through databases.</p>
8LMI	Support youth international mobility Soutenir la mobilité des jeunes à l'étranger	Widely inform on mobility Propose scholarships for traineeship	40 scholarships	Discover job opportunities abroad	<p>Monitoring of activities.</p> <p>Number of scholarships granted.</p> <p>Number of youth informed on mobility.</p>
9LMI	Develop enterprising mind and promote self-employment Développer l'esprit d'entreprendre et promouvoir l'activité indépendante	2014 : 300 2015 : 300	Difficult to measure	<p>Promote forms of employment other than employees work.</p> <p>Create new jobs.</p> <p>Create a self-employment job.</p>	<p>Number of youth met.</p> <p>Number of actions carried out.</p>

Bruxelles-Capital contribution

To the Belgian Youth Guarantee Implementation
Plan (YGIP)

Outline for the national Youth Guarantee Implementation Plans (YGIP)

Il est proposé que le logo bruxellois «Garantie Jeunes » soit apposé sur la page de couverture.

Commentaire [Maud Char1]: Remarque : *Partnerships* : ...It appears that the Dutch-speaking community authorities are not mentioned as co-authors of the Brussels plan on the cover page...

1. CONTEXT/RATIONALE

a. Overview of the nature of youth employment and NEETs, giving specific evidence where possible

Against a background of Brussels with its high level of unemployment, young people in particular are faced with the phenomenon of economic and social exclusion. In fact, the rate of unemployment (BIT) among young people in Brussels in 2012 was 36.4%, which is a much higher level than the average for the European Union (20.9%) as well as for Belgium as a whole (19.8%). By alternating short periods of work and periods of unemployment, they are also exposed to the risk of poverty and a lack of job security. Indeed, situations of unemployment often reveal disadvantaged and vulnerable living conditions, as well as a lack of employment, which in many cases goes hand in hand with insufficient earnings, making it difficult for young people to house themselves properly or take care of themselves. In December 2012, 30.9% of recipients of social integration allowances in the Brussels Region were under the age of 25.

1. Structure of activity for young Brussels people

According to the Workforce Survey (EFT), in 2012 there were some 137,500 young people in Brussels aged between 15 and 24, i.e. 12.0% of the total population in Brussels. Almost three-quarters of them (72.4%, or approximately 99,000 young people) were not working. While most of these young people from Brussels are still in education (some 86,400 students), we can see that a little over 26,000 of them, 19.2%, can be considered as NEET (not in employment, education or training). As a result, the Brussels Region has a higher NEET percentage than in either Flanders (9.2%) or Wallonia (15.4%).

The employment rate for young people in the Brussels Region is 47.2% (excluding students). This is lower in comparison with the whole of the working-age population (54.0% among the 15-64 age bracket). The employment rate for young people (excluding students) is also lower than that in the two other Regions (77.7% for Flanders and 59.7% in Wallonia). When they are in work, young people tend to have a casual job more than the working population as a whole (29.0% compared with 11.9%). In the same way, part-time work is more widespread among young people (30.0% compared with 21.5%).

2. **Unemployment among young people in Brussels**

On average in 2012 in the Brussels Capital Region, there were 14,761 young jobseekers without work (51.9% men and 48.1% women). No fewer than 9,208 of these young people were poorly qualified (62.4%) and 5,663 had been out of work for over a year (38.4%). In 2012, the rate of administrative unemployment among young people was 30.9% in the Brussels Region, compared with 20.1% for the whole of the population of working age.

It should be stressed that while the Brussels Region had an annual average of 14,761 unemployed jobseekers (UJ) aged under 25 in 2012, Actiris recorded a much higher number of young people in terms of flow over the year. In fact, 33,411 youngsters were registered as unemployed jobseekers in 2012, i.e. at least in one of the 12 months of the year. These are therefore statistics in terms of flow over the year (and not stats for average stock). Putting this figure into perspective with the number of UJ on an annual average gives us an idea of the dynamics and movements experienced by young jobseekers in Brussels. While young people are genuinely affected by unemployment, they are also experiencing a high level of change in their status between unemployment, employment and not working.

Also, in 2012, a little over 11,000 young people came to register with Actiris who were involved in work experience placements after completing their studies. Approximately 80% were under 25 when they came to register for the first time after their studies (20% were aged between 25 and 29). Of these 11,000, 45.8% did not have higher secondary education qualifications (slightly more than 5,000), 30.4% has a higher secondary education diploma and 23.8% had a higher education qualification.

It can also be seen that poorly qualified jobseekers of foreign nationality (from outside the EU) and/or who have been out of work for over a year, more usually live in the inner boroughs of Brussels, which are the less wealthy areas.

3. **Main factors for unemployment among young people in Brussels**

We know that the level of education conditions the ability of young people to find work on the jobs market – and in particular how long it takes them to find employment. This is all the more true in Brussels, where there are very high requirements in terms of qualifications. Indeed, more than half of the jobs in Brussels are occupied by highly qualified workers, whereas in Flanders and Wallonia, it is only one-third. The structure of qualifications for young unemployed jobseekers (UJ) shows us that 62.4% of young people under the age of 25 are poorly qualified. This very high proportion may be explained in terms of the way the time they are in education is stretched out.

The table below shows that the level of unemployment among poorly qualified young people is of great concern, because it is almost 50%.

Table 1: Unemployment rate (BIT) based on age and level of education in the Brussels Region - 2012

2012	< 25	< 30	Total
Poor	49.1	40.3	29.3
Average	32.3	29.6	21.1
High	16.0	10.2	9.0
Total	36.4	25.2	17.5

Sources: FPS Economy (EFT), Calculations by the Brussels Employment Observatory

There are many factors that explain the unemployment of young people in the Brussels Region and they are not just limited to problems of qualification. Some factors are more specific to young people, such as failing at school, the dual nature of education, the lack of work experience and their greater susceptibility to variations in the fortunes of the economic situation. To illustrate the problem of dropping out of school, we can see that a large number of youngsters give up on education without obtaining a diploma, which propels them at an early age on to the employment market. In Brussels, the rate of dropping out of school is the highest in the country (18.9% compared with 14.7% in Wallonia and 9.6% in Flanders). We can also see that the huge increase in numbers and relegation to socially less well-considered courses particularly affects some students in Brussels who often find themselves doing subjects they have not chosen. This is all the more so the case in educational establishments that have a high proportion of immigrant youngsters.

In addition to this, other more general factors also apply to young people, such as a lack of language ability, social and spatial segregation, ethnic discrimination in employment, the high competitive pressure on the Brussels jobs market, the reconstitution of employment in Brussels and other individual factors that complicate the process of looking for a job. For example, we can point out that only 9% of young unemployed people in Brussels have a good knowledge of the other national language (28% have at least an average knowledge of the other language) while language requirements are much higher in Brussels than in the other two Regions. These requirements are to be found in numerous positions and sectors, including some jobs where qualification requirements are not high (e.g. hospitality industry, retail, etc.).

4. **Demographic outlook**

Finally, while the marked demographic growth in Brussels is placing considerable demand on housing, educational resources (crèches, schools, etc.) and infrastructure (especially transport, etc.), it is also having a very significant effect on the employment market. Indeed, the number of people in work in Brussels rises considerably each year, which further increases the pressure of competition within the jobs market. Young people, who by definition make their entry on to the employment market when they complete their studies, are exposed to a more complex process of finding work.

While the rejuvenation of the population represents a certain benefit for Brussels, it also amplifies the challenges – closely linked to the issue of young people – that are training and education, the fight against unemployment and providing access to “proper” jobs, i.e. quality employment.

b. Brief overview of existing key institutional actors in the area of youth employment and NEETs, their roles and responsibilities, target groups, services and measures offered. On the basis of this overview, this section should identify and analyse key structural challenges and specific gaps

From an institutional point of view, Brussels is complex and public action in the areas of transition from education, training and employment is situated on multiple levels:

- on a political level, with the Regional Government, the Boards of the Community Commissions in Brussels, as well as the authorities of the French and Flemish Communities responsible for education and aid to young people;
- in terms of social consultation, mainly with the Brussels Committee for Economic and Social Consultation ;
- on an operating level, with the public services for employment and vocational training (Actiris, Bruxelles Formation, VDAB-RDB), including ongoing training for employees and with the parties involved in education and social action (ranging from general information to specific aid) aimed at young people. It should also be remembered that the social security system is federal, as is part of the policy on social action.

As mentioned in the Government Accord for the Region 2009-2014, in the Declarations of the Boards of the Community Commissions, as well as in the latest contributions from Brussels to the National Reform Programme 2011-2013, the fight against youth unemployment and the effort to improve young people's skills is at the heart of the priorities of the Public Authorities in Brussels, in line with all Belgian authorities.

Hence, in terms of its own tasks, the Brussels Capital Region has taken measures in relation to dropping out from education that are not aimed at strengthening the existing procedures, but at implementing tasks that are currently not being carried out, or little so. These regional procedures are based on prevention and remediation. Support for greater efficiency in the delivery of information aimed at young people is now making it possible to increase the number of media used for disseminating information through various interactive tools. Other actions, just as essential and coming under a similar "multi-level" logic of partnership-based, are encouraged between the various parties involved in order to develop or strengthen offerings aimed at promoting the involvement of young people (registered or unregistered jobseekers) or implementing structural collaborations between programmes to encourage youngsters to stay at school, the PMS centres in Brussels, information services and youth aid, as well as the public services for employment and training.

The services provided by Actiris to jobseekers are structured as part of an individualised and personalised process in which the Construction of Professional Project (CPP) programme is the central part. This process is mandatory for all jobseekers aged under 50 who register with Actiris and is more intensive for young people in general, especially those with poor qualifications.

The Wallonia Brussels Federation considers the guidance of young people as too fragmented over structures and institutions. The principle of YEI jobs consists therefore in better coordination of interventions and focusing – for instance - on specific areas with strong concentrations of young school absenteeism and of field workers. . After segmentation of this space, the method below could be used to reduce side-effects of fragmented and potentially diverging actions.

Commentaire [Maud Char2]: Remarque : *Supportive measures for labour market integration (1): enhancing skills : no mention of referral systems for ESL*
no indication on the extent to which partners, in particular the partners linked to education, have been consulted.
more detail could be given on the effective coordination with the competent authorities for education (i.e. involving the French and Flemish communities), in particular in the fight against ESL.
no mention of initiatives currently underway on which the YGIP could build

1. Identify the specifics of this territory. Input information (link the information of different sources) and display it to operational partners : (schools, PMS centres, FWB school mediators, absenteeism services, open centers, youth workers, associations,...).
2. Promote a joint diagnosis and stronger coherence between interventions.
3. Create links between these partners and motivate, support and encourage them for the concerted organisation of best practices .
4. Encourage and follow up on cooperation protocols between these partners.
5. Promote joint development of projects that correspond with everyone's individual mission.
6. Contribute to better synergy between partners.
7. Implement a joint monitoring of the actions and contribute to the quality of the actions.

The issue of school absenteeism and school drop-out has increased over recent years, often as a symptom of other problems in the life of Brussels' youngsters. To tackle this problem, absenteeism prevention is essential, adding support and guidance for the high-risk group, education and training recovery and alternative education path development.

From September 2014 "Time-Out Brussel" welcomes in its new building high-risk young people with school problems of the Dutch speaking secondary education network. Time-Out Brussel is a pluralist structure where education and social partners meet in a coordinated approach of school absenteeism and school motivation. The actions target the young people and their school teams and they aim at dropout prevention and return to regular school career. When young people drop out of the school system, this is usually due to wrong subject choice. VGC wishes more and larger consultation between partners so that the young people gain access to adequate information and interact with the services they are in need of to learn about all possibilities, subject choices and support.

This cooperation will lead to the creation of a "Leerwinkel Brussel" (learning shop) in 2014, a neutral, independent and pluralist counseling service that will supply information about the Dutch educational offer in the Brussels Capital Region. On the one hand, it will provide information and sources about the educational possibilities in the Dutch-speaking fundamental and secondary schools in Brussels (-18 y.). On the other hand, the service will provide information, sources and guidance about adult education (+18 j.) with a professional and qualifying focus.

Young people leaving school without qualification should be able to obtain a qualification and/or diploma afterwards. Therefore, VGC and VDAB will continue to work on the development of (new) alternative education paths and flexible paths for vulnerable groups to eliminate hindering factors on their way to the labor market. Mutual cooperation, exchange and mobility between education and training systems are particularly important in this process. From 2014, VGC, VDAB and Actiris will organise agreements for an easy and adequate transfer of pupils having left the the education system without secondary diploma.

The Flemish Parliament currently discusses the decree about work and care paths announced in the coalition agreement 2009-2014. It aims to develop a tailor-made structural offer for people who are unable to participate in the labor market for medical, mental, psychiatric or social reasons. For the Brussels Capital Region this could be organized in an cooperation agreement concerning mixed job/care policy.

Stage one of the jobseeker process is registration, which includes the immediate clarification of the individual's application and then becomes immediately usable for selecting candidates and sending out job offers. Once the registration and clarification section has been completed, the guidance given to jobseekers varies according to their needs. For young jobseekers registering after their studies and who have a maximum of a higher secondary education diploma, a Youth information session is held within 7 days of their registering, for which the diagnosis interview is scheduled for 28 days after registration and clarification. The follow-up process for this audience is obligatory and intensive throughout the first year following registration.

For young jobseekers with a Belgian diploma (or equivalent) in higher studies who register after graduating, the diagnosis interview is scheduled for 28 days after registration and clarification. The follow-up process for this audience is obligatory and intensive throughout the first year following registration. The information session can be found at the actiris.be website and when the young person registers via Mon Actiris, a link invites him or her to find out more about the session.

Since October 2013, Actiris has had a 2nd-line service called 'Youth Guarantee'. This is aimed at supporting young people aged under 30 in finding a job. This service also handles the placement of young jobseekers in Brussels on transition work experience programmes created by the federal government. In addition to coaching and selecting job offers or work experience placements for applicants, the service also handles the guidance of young people during their actual work experience in a company. From January 2014, the service will develop further to include implementation of the European 'Youth Guarantee' programme.

In addition to support measures aimed at finding jobs, other measures relate more specifically to orientation and knowledge of the world of employment ("JEEP as in Young People, School, Jobs, etc. a whole programme", in French-speaking Belgium, and "JUMP to Work" in Dutch-speaking areas, Codes of Conduct in the workplace, aimed at enabling young jobseekers to learn about how to behave in the world of work; Group for Active Young Jobseekers).

In the area of training, both Bruxelles Formation and VDAB Brussel offer targeted courses that provide educational guidance programmes.

As part of a group of multi-sectorial and multi-level policies (education, youth information, staying at school, training, jobseeking aid, etc.), the **Brussels Youth Guarantee programme** is aimed at:

- helping in the fight against unemployment and the under-employment of young people aged 15 to under 25;
- helping to improve skills (in the broad sense) of young people for the purpose of getting them (back) into the employment market.

To do this, essential reforms are planned between now and 2020 aimed at removing the obstacles in the way of young people finding work successfully, beginning with those who are exposed most to the risk of exclusion from the jobs market.

In addition to its relationship with the aims of the European Union's Strategy 2020, the Brussels Youth Guarantee programme will be part of the aims pursued by the programming tools implemented by the Region (PRDD, New Deal), as well as by the cooperative agreements reached between the Region and COCOF (French Community Commission) and Flanders on mixed employment and training policies.

Finally, young people will be consulted throughout the implementation of the programme, mainly by the youth information services (interactive platform).

A steering committee, made up of all of the parties involved, will be put in place as will a technical coordination process to ensure the practical implementation of the programmes through a search for synergies and areas of consistency between the parties.

On top of the reforms we have planned between now and 2020 a series of prompt measures and early interventions will be implemented, for instance :

1. a common trunk (basic unit) leading to training in a study ;
2. the project Espace Jeunes at bf.carrefour. It aims to enhance the information and the guidance given to young people (targets 1500 young people).
At Carrefour a physical space will be created shared by training services and employment services to offer more personal advice to young people ;
3. on the job transition training : since January 2013 the Brussels Region has the advantage of 1.650 paid training positions created by the federal government. This training aims at unskilled young people younger than 30 years old that registered with Actiris after they left school. Young people who are able to justify that they have been actively looking for a job during the 6 weeks after registration with public employment services are eligible for this measure. The duration of this full-time training varies from 3 to 6 months.
4. Information in schools via Jeep and Jump. The programme exists and is operational (measure 1.2)
5. The Brulingua platform, language tests and -cheques for those registered with Actiris (measure 4.1)

Commentaire [Maud Char3]: Remarque *Early intervention and activation : not much foreseen on NEETs not much activities in the short-run. Essential reforms are planned till 2020 :*

c. Brief outline of how the Youth Guarantee programme will add value to current provision and specifically address the challenges and gaps identified.

In view of the specific nature of Brussels and the multitude of institutions and local operators involved, the approach adopted is multifactorial and transversal.

Multifactorial because it is based on a process with sections upstream associated with educational pathways for young people, ending up with gaining employment. This calls for partnerships to be built around the various sections of actions undertaken by the partners, each within its own area of expertise:

- information and orientation of young people and their parents, as well as business people,
- education and aid to young people with the French and Flemish Community Services, and the services of the Flemish Community Commission ;
- training/informal with the Community Commission Services,
- training with Brussels public operators: Bruxelles Formation, VDAB-RDB, SFPME, Syntra
- work experience, with the mandatory combined action of the social partners and Public Services of Actiris, Bruxelles Formation and VDAB. These latter organisations work with SFPME and Syntra in the area of teaching.
- employment with the Public Service for employment: Actiris.

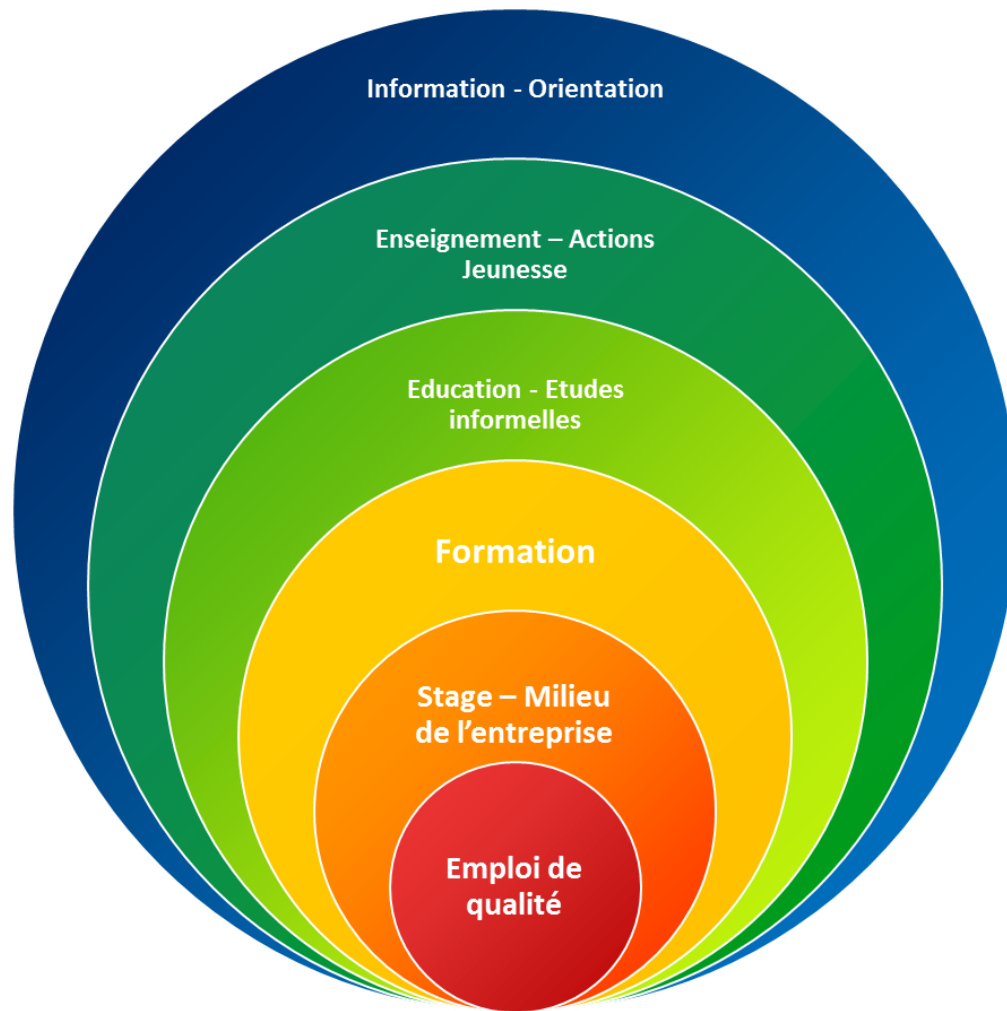
There will be specific attention for job-seekers younger than 25 years old that participate in CPP in systematic guidance by Actiris, through the measure “Tremplin Jeunes” (implemented by Bruxelles-Formation) that creates a specific methodology for individual guidance for young people, so they find work on the jobs market.

All of these public institutions work in partnership with private or public operators, accredited and/or approved to carry out part of the programme’s actions. De presented measures were developed in consultation with the non-trade sector for youth and labor market policies. Social partners have equally been consulted through the management contracts with the institutions involved and in the Brussels' economic consultation committee extended to the Communities.

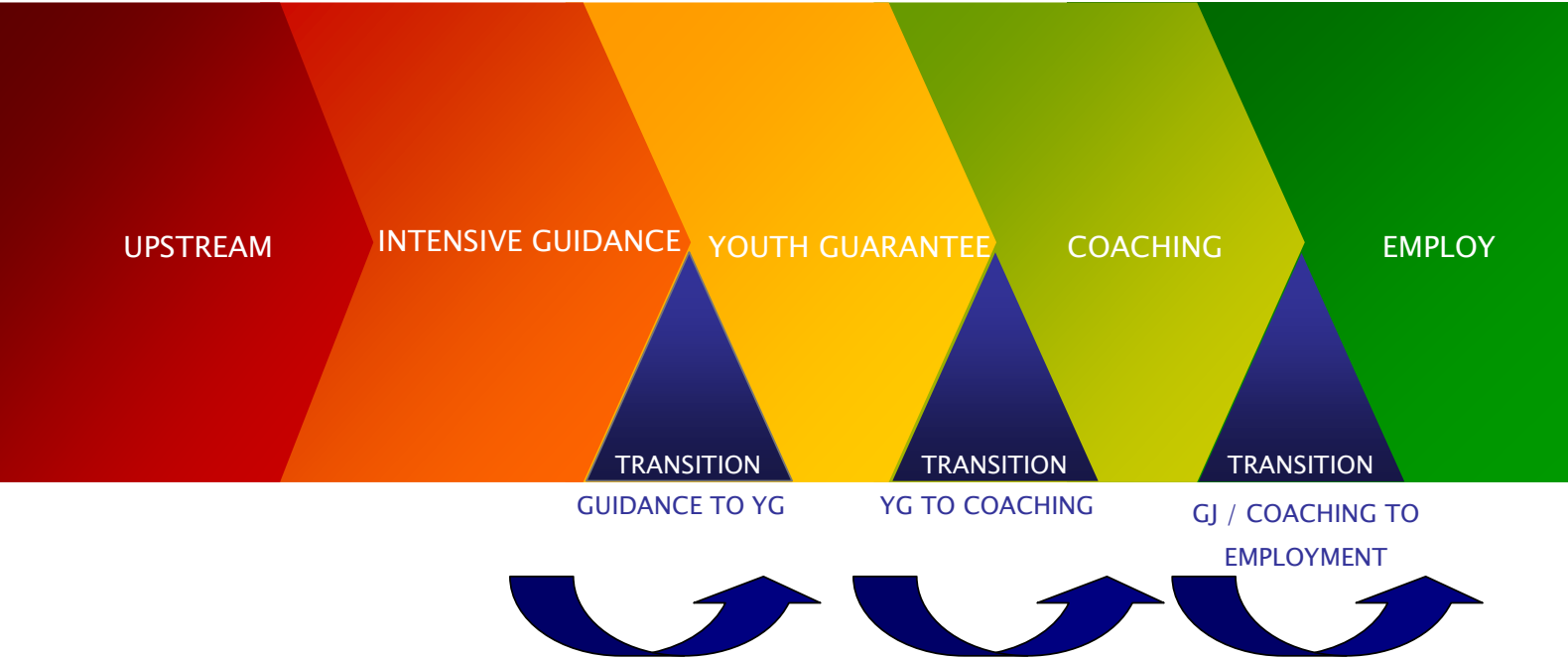
Transversal through consultation and coordination provided by the relevant operating Ministers and by the overall coordination process guided by the Minister-President for the Region.

But this partnership-based approach is neither fixed or limited. It will be required to evolve with each of the implementation stages of the Brussels Youth Guarantee programme.

Commentaire [Maud Char4]: Remarque : *Supportive measures for labour market integration (2): labour market-related measures: no indication on the extent to which partners have been consulted*

Processed followed by young people registered with Actiris

2. Implementing the Youth Guarantee Scheme at a national level

2.1 Formulation of the national Youth Guarantee

From 2014 and then in stages until the objective has been brought fully into operation, any young person aged between 15 and under 25 who drops out of his or her studies without graduating, will be informed within one month of the services he or she can call on ending up, within 4 months, either having a job, doing work experience, enrolling for training, going back to studying or, if necessary, receiving support in social integration, the stage prior to obtaining work.

Any young person aged between 15 and under 25 newly registered as a jobseeker with Actiris will be given guidance aimed at offering him or her, within 4 months, either a job, work experience or training course, or going back to his or her studies, or, if necessary, receiving support in social integration, which is the stage prior to obtaining work.

2.2 Partnership approaches

Table 2.2: Key organisations that will support and deliver the Youth Guarantee scheme

Name of key organisations	Type of organisation	Level of responsibility	Role in implementing the Youth Guarantee scheme	Ensuring the success of the partnerships
Government of the Brussels Capital Region	Public authority	Regional	Coordination of aims and implementation of the programme	In ongoing collaboration with the Board of the French Community Commission, Board of the Flemish Community Commission Associating the operating ministers of the Government of the French Community and the Government of the Flemish Community Handles the coordination and consistency of the tools for the EU's Strategy 2020, as well as with the New Deal and its various projects.
French Community Commission	Public authority	Brussels Community	Handles management of items that can be personalised for the French-speaking people of Brussels, such as work , ongoing training for employees, social action, social cohesion, etc.	The French Community Commission is made up of a legislative body (the Assembly) and an executive body (the Board)
Flemish Community Commission	Public authority	Brussels Community	Conducts policy in the area of Education, Training and Employment aimed at training, guiding and supporting young people based on the pathway to training, education and employment.	The Flemish Community Commission is made up of a legislative body (the Assembly) and an executive body (the Board) The Minister for vocational training is responsible for the coordination of this measure.
Actiris: Brussels Regional Employment Office	Public Service for joint employment management	Regional	Overall tasks: <ul style="list-style-type: none"> - implement Brussels policy on employment - ensure the proper functioning of the employment market in the BCR. Assignments within the context of the Youth Guarantee programme: <ul style="list-style-type: none"> - organise the transition of young jobseekers to employment - offer every young jobseeker registered with Actiris the range of YG services - ensure matching between employers and young jobseekers 	Operational coordination via Strategic Development Committees (SDC) and joint management committees.

Bruxelles Formation French-language occupational training institute in Brussels	Public Service for joint training management	Brussels Community	Overall tasks: <ul style="list-style-type: none"> - Manage the professional training of jobseekers, handicapped individuals and blue-collar workers - Coordinate the offering in partnership with or in a subcontractor arrangement with sector-based funds, OISPs, employee training and social promotion bodies - Organise professional training 	Operational coordination via Strategic Development Committees (SDC) and joint management committees.
VDAB Brussel	PES	Regional	Flemish Employment and Vocational Training Service: <ul style="list-style-type: none"> - Offers technical screening to jobseekers - Offers language and vocational training to jobseekers - Accompanies jobseekers during their apprenticeship schemes 	Operational coordination via Strategic Development Committees (SDC) and joint management committees.
Service Formation pour les PME (SFPME)	Public administrative department	Brussels Community	Management service designed to guide the activity of the non-profit organisation Espace Formation PME, the training centre for self-employed workers and SMEs in the Brussels Region. The SFPME approves apprenticeship contracts and work experience agreements and ensure they run smoothly.	Close partnership with EFPME and the fabric of SMEs in Brussels.
Syntra	Training centre	Local/Regional	Syntra offers training courses to future and existing entrepreneurs and courses during study time to young people aged between 15 and 25.	
Agentschap voor Onderwijs Diensten Vlaanderen		Regional	The Flemish Agency for Education Services, abbreviated to AgODi, is responsible for conducting the education policy of primary and secondary education, centres for part-time training, part-times arts education, centres for student supervision and inspection and teaching guidance.	
Conseil économique et social de la Région de Bruxelles-Capitale (CESRBC)	Non-profit	Regional	Main socio-economic consultation body for the Region. It brings together the social partners: representative organisations for employers, employees and non-trading sector on the one hand and representative organisations for employees on the other.	Body that brings together the social partners in Brussels, responsible for issuing recommendations at the request of the Authorities or initiative on any question relative to the social and economic policies in Brussels.

Commission consultative Emploi, Formation, Enseignement (CCFEE)		Brussels Community	Consultative committee responsible for giving recommendations on initiatives or at the request of the authorities in the areas of employment, training and education	Committee that brings together the main players in Brussels on employment, training and education
Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding (BNCTO)		Brussels Community	Dutch speaking Committee for employment and training. This committee is comparable to a subregional employment committee in Flanders.	

2.3 Early intervention and activation

Table 2.3: Key reforms and initiatives to ensure early intervention and activation

Name of the reform/initiative	Key objective(s)	Target group, including number of people covered (if available)	Scale	Name and role of organisation in the lead and cooperating partners	Timetable for implementation	Implementation cost, if applicable
Planned reforms						
DIRECTION 2: Education / Youth Programmes						
R2.1. Decree (inter-sectorial) issued on 21st November 2013, organising joint policies on mandatory education and youth aid	<ul style="list-style-type: none"> - To prevent students from dropping out of school through strengthened cooperation between the parties involved in education and youth aid - To make young people feel more at ease both at school and out of school, to promote students remaining in education and hence encourage success for all. 	Young people aged 15 to 25 who have not achieved a secondary education certificate	Community	Ministry for Compulsory Education and Ministry for young people and youth aid	From September 2014, the process will operate in 10 education establishments selected based on the high level of student dropouts.	
R2.2. Draft amendment to the framework cooperation agreement relative to Training, alternating between the French Community, the Walloon Region and the French Community Commission.	<ul style="list-style-type: none"> - Harmonisation of the status of young people on work-linked training courses - Introduction of a preparation module before embarking on a work-linked training course, to reduce early dropouts 	Young people aged 15 to 25 who have not achieved a qualification certificate equivalent to the completion of secondary education	Community	Ministry for Education and Brussels Ministry for vocational training (French-language board)	The preliminary draft of the decree will be voted on in the 1st half of 2014.	
R2.3. Decree regarding equipment for qualifying education + cooperative	This cooperative agreement enables students in compulsory education and social promotion	Includes: young people in qualifying secondary education	Community	Ministry for Compulsory Education and	The decree and cooperative agreement passed on the 1st reading. They will apply retroactively from 1st January	

agreement between the Wallonia-Brussels Federation, the Brussels Capital Region and COCOF for school equipment and access to Professional Reference Centres and Advanced Technologies Centres	students to have access to Professional Reference Centres and Advanced Technologies Centres.	and students in social promotion education		Social Promotion	2014.	
DIRECTION 3: Education / Informal Training						
R3.1 Modification of the legislation relative to availability on the employment market	To facilitate the making available of this type of programme with jobseekers	Jobseekers aged under 25 registered with Actiris	Federal Regional	National Employment Office Actiris	The legislation relative to availability on the employment market could be modified if the assessment of the experiment to be conducted is positive.	
DIRECTION 4: Training						
R4.1 Cooperation between secondary education and Actiris/VDAB	Motivated and conclusive transfer of students who leave education without a secondary diploma, yet still wanting to organise a qualifying process, whether or not combined with work.	Unqualified school-leavers	Community	Actiris, VGC/VDAB (for Dutch-language education)		
DIRECTION 7: Transversality						
R7.1. Creation of a process to coordinate policies aimed at young people on a subregional level	Encourage projects between sectors and ensure better monitoring of individual problematic cases	12-25 years of age. 800,000 people	Community	Ministry of Youth + Interministerial conference on Youth	December 2015	
R7.2. Draft decree for the Flemish Community cooperative agreement between the Flemish Community and	Produce structural programmes tailored for individuals who cannot participate on the employment market on account of medical, mental, psychological, psychiatric or	Young people <25 years of age	Regional	BHG/Actiris/VG/V GC Welzijn		

Brussels Capital Region	social problems.					
-------------------------	------------------	--	--	--	--	--

Planned initiatives						
DIRECTION 1: Information / Orientation						
I1.1. Brussels J Platform	<ul style="list-style-type: none"> - Improve information and online advice for young people. - Trial a shared interactive advice platform online in collaboration with the partners already in place; the aim being to offer online advice to young people looking for information 	10,000 young people	Regional	<ul style="list-style-type: none"> - Service Infor JEUNES - French-speaking and Dutch-speaking partners in Brussels 	<ul style="list-style-type: none"> - 2014: launch - 2015: consolidation - 2016: evaluation 	2014: 300,000 € 2015: 300,000 €
I1.2. JEEP ('Jeunes, Ecole, Emploi... tout un programme') and 'JUMP naar work' programmes	Make the orientation of your people easier by guiding them in constructing a project for education and work.	Programme aimed at students in secondary education, all levels and all sections combined.	Regional	<ul style="list-style-type: none"> - JEEP: Regional French-language programme organised in partnership with the 9 local Missions for employment of the BCR, the French Community and Actiris, coordinated by the local Mission in Forest - JUMP: Regional Dutch-language programme organised in partnership with local jobshops, VGC, VDAB, Actiris and the Brussels social partners, coordinated by Tracé Brussel vzw 	<ul style="list-style-type: none"> - 2014: <ul style="list-style-type: none"> <u>JEEP</u>: 90 groups per year and 1750 young people per year <u>JUMP</u>: 20 schools per year and 480 young people per year - 2015: Increase of 10% - 2016: Evaluation of the projects and increase of 10% if possible 	2014: 500,000 € 2015: 510,000 €
I1.3. Space dedicated to young people in the Brussels Training Hub –	Improve the information and orientation offered to young	1500 young people potentially targeted and professionals in	Regional	Bruxelles Formation/ Actiris/ Efpme, Phare,	<ul style="list-style-type: none"> - 2014: launch - 2015: consolidation 	2014: 75,400 € 2015: 75,400 €

Destination Trades runs by Actiris (located in the centre of Brussels), Cité des Métiers Jeunes	people. Creation of a space shared between the providers of training and employment to offer more personalised advice	various sectors		CPMS	- 2016: evaluation	
I1.4. Inform young people and make them aware of training and learning processes and the jobs market	Guide young people towards qualifying training and to the jobs market	Young people 15 to 25 years of age	Regional	VG/VGC VDAB, Actiris		2014: 140,000 € 2015: 140,000 €
DIRECTION 2: Education / Youth programmes						
I2.1. Prevention of school dropouts	Create: - 1 regional platform - 10 local consultation units	Place 250 young people who have dropped out into a training process or work experience placement leading to employment	Community	Ministry for Compulsory Education and Ministry for Young People and Youth Aid	- April 2014: the regional platform will be in place - September 2014: the 10 local units will have been established - June 2016: Evaluation and rollout, based on results	
I2.2. Fight against early dropouts on work-linked training courses	- Put in place a design team for the preparation programme - Develop the programme in the 6 Work-Linked Course Training Centres	Have 420 young people attend the preparatory work-linked training course programme	Community	Ministry for Education and Brussels Ministry for Vocational Training (French-language board)	- April 2014: design team in place - September 2014: programme ready to be implemented - June 2016: evaluation and rollout, based on results	
I2.3. Information and training on trades as part of the Advanced Technology Centres (CTA)	- Deploy the training offering in collaboration with schools as part of the CTA via trainers accredited to monitor training - Organisation of trade information or training sessions	Young people from age 15	Community	Bruxelles Formation/ CTA / Ministry for Compulsory Education and Social Promotion	- January 2014: constitution of a team - April 2014: first young people arrive - June 2016: evaluation and rollout, based on results	2014: 380,000 € 2015: 380,000 €
I2.4. Development of appropriate language courses for young people from part-time education and training	Support for students weak in languages to improve their chances of succeeding on the employment market	Young people aged 15 – 25	Regional	VGC via outsourcing		2014: 246,000 € 2015: 246,000 €

I2.5. Coaching of youngsters with learning problems from Brussels Dutch-language Education	Strengthen the supervision of students who don't like school and who threaten to drop out due to reintegration in compulsory education	Young people aged 15 – 25	Regional	VG/VGC via outsourcing		2014: 355,000 € 2015: 355,000 €
I2.6 Strengthening of School Dropout Processes (DAS) and School Encouragement Services (SAS)	Establish structural collaboration between the DAS and between DAS, SAS and other local youth action services aimed at conducting programmes coordinated at the most appropriate level.	15 to under 25	Regional	Coordination of BCR DAS, Education Services of the French Community	1st quarter 2014: finalisation of a joint action plan second half 2014: implementation 2016: adjustments after evaluation	
DIRECTION 3: Education / Informal training						
I3.1. Civic Year / Civic Service	Enable young people to experience: - Civic commitment in the form of services to the community and meeting activities (voluntary activities) - A time of training and awareness (preparation for civic actions & reflection) - A period of personal maturing (determining a future project)	16-25 years of age	Community	COCOF administration Actiris and Youth Aid Department of the French Community	2014: Experiment for 50 young people in Brussels by the Civic Service (18-25 years of age) Integration of the existing process at the level of Youth Aid services (16 and 25 years of age)	2014: 420,000 € and 17,500 € and 300.000 € 2015 : enlargement of the measure in case of positive evaluation;
I3.2 Preliminary programmes for vulnerable groups (Find-Bind-Mind)	Location-focused programmes, in which vulnerable young people are put into a process designed to bring them to training/work	Young people <25 years of age	Regional	VDAB via outsourcing		2014: 150,000 € 2015: 150,000 €
I3.3 Development of work and care	Structural programmes tailored for individuals who cannot	Young people <25	Regional	BHG/Actiris/VG/VGC		2014: 300,000 €

programmes (W ²)	participate on the employment market on account of medical, mental, psychological, psychiatric or social problems.	years of age		Welzijn		2015: 300,000 €
DIRECTION 4: Training						
<p>I4.1. Language Plan for the People of Brussels – Youth section, including:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Language tests, Language vouchers, Brulingua Platform - Language immersion courses - Dutch language coaching for young people who speak other languages (alongside other courses) - More Dutch language training (trade-focused) 	<ul style="list-style-type: none"> - Given that being able to speak both languages is one of the conditions for employment, it is essential the young jobseekers know their level of Dutch/French. If that level is not high enough, a language voucher to attend language courses is issued to them. Also, a free language self-learning platform is made available to jobseekers. It is up to the young jobseeker's counsellor to encourage the person to use this platform. - Develop immersion courses with our partner VDAB and within Bruxelles Formation for VDAB trainees - Promote multilingualism. Dutch and French (minimum bilingual) is required for many vacancies in Brussels - Promote multilingualism 	<ul style="list-style-type: none"> - Young jobseekers registered with Actiris and whose job project requires them to learn NL/FR. - 50 young people - Young people <25 years of age in other technical vocational training courses - Young people <25 years of age 	<p>Regional</p> <p>Regional</p> <p>Regional</p>	<p>Actiris Bruxelles Formation / VDAB</p> <p>- VDAB</p> <p>- VDAB: via outsourcing</p> <p>- Guidance: via</p>	<p>Double the number of young people receiving language and ICT vouchers</p> <p>In 2012:</p> <p>11% of recipients of ICT vouchers = <25 years of age (i.e. 201)</p> <p>22% of recipients of language vouchers = <25 years of age (i.e. 1564)</p> <p>Aims of the Brulingua platform to be defined</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2014: launch - 2016: evaluation Bruxelles Formation and its partners 	<p>Redirection of part of the Vouchers budget to the audience of young people</p> <p>2014: 150,000 €</p> <p>2015: 150,000 €</p> <p>2 FTEs Dutch teachers: 2 x 80,000 € = 160,000 € per year</p> <p>2014: 160,000 €</p> <p>2015: 160,000 €</p> <p>25,000 € per group - 4 groups per year:</p> <p>2014: 100,000 €</p>

				Actiris		2015: 100,000 €
- Bilingual courses (Dutch-French)	Promote multilingualism. Dutch and French (minimum bilingual) is required for many vacancies in Brussels	Young people <25 years of age	Regional	VDAB in conjunction with BruFor Actiris: Guidance		2 FTEs Dutch teachers: 2 x 80,000 € = 160,000 € per year 2014: 160,000 € 2015: 160,000 €
14.2. CE2D top-up	Make it systematic to direct CE2D towards joint uptake between BF TREMLIN Jeunes and ACTIRIS to better guide, direct and map out their training/process of staying in work and top up their skills	- 1000 jobseekers in the process of orientation - 250 jobseekers top-up	Community	Bruxelles Formation and its partners	- 2014: launch - 2016: evaluation Bruxelles Formation and its partners	2014: 1.000.000 € 2015: 1.000.000 €
14.3. Objective 3000	Increase the range of vocational training courses aimed at young people	3,000 jobseekers in vocational training	Community	Bruxelles Formation / OISP Partners	- 2014 : launch - 2016 : evaluation Bruxelles Formation and its partners	2014: 1,000,000 € 2015: 1,000,000 €
14.4. Common syllabus leading to training courses for cutting-edge industrial trades	The aim of putting a common syllabus in place is to enable a new category of jobseekers (young) with a CTSS or CESS qualification to enrol, via a basic unit and work experience acculturation, for a qualifying training course in a manufacturing area.	420 jobseekers on a common syllabus training course	Community	Bruxelles Formation / Sector funds	- 2014: launch - 2016: evaluation Bruxelles Formation and its partners	2014: 203,400 € 2015: 203,400 €
14.5. Support for returning to education	Increase the level of diplomas/certification of young people in partnership with social promotion education (e.g. reorientation, resuming education, CESS, etc.)	100	Community	Bruxelles Formation / Social Promotion / Education	- 2014: launch - 2016: evaluation Bruxelles Formation and its partners	2014: 200,000 € 2015: 200,000 €

14.6. OISP Partnership	Develop the range of training courses/certification of young people removed from the employment market in partnership with the OISP partners	250	Community	Bruxelles Formation / OISP	<ul style="list-style-type: none"> - 2014: launch after definition of priorities with Actiris - 2016: evaluation Bruxelles Formation and its partners 	2014: 500,000 € 2015: 500,000 € + Actiris 2014: 400.000 € 2015 : 400.000 €
14.7. Partnership between Sector Funds and CDR	Develop our partnerships with Sector Funds in the context of their programmes to assist young people belonging to at-risk groups.	250 jobseekers	Community	Bruxelles Formation / Sector Funds / CDR of the BCR	<ul style="list-style-type: none"> - 2014: launch - 2016: evaluation Bruxelles Formation and its partners 	2014: 500,000 € 2015: 500,000 €
14.8. Partnership between SFPME / EFP	<ul style="list-style-type: none"> - Trade trials (retail, care to individuals, catering trades, etc.) - general remediation - participation of Cité des Métiers - Apprenticeship - supervision + orientation + monitoring of young people looking for training and during courses 	1000 jobseekers	Community	Bruxelles Formation / SFPME / EFP	<ul style="list-style-type: none"> - 2014: launch - 2016: evaluation Bruxelles Formation and its partners 	2014: 300,000 € 2015: 300,000 €
DIRECTION 6: Employment						
16.1. Timeslots reserved for supervising and guiding young people on Actiris branches and appropriate methods of guidance geared to the profiles of young people	<ul style="list-style-type: none"> - Appropriate methods of guidance geared to the profiles of young people to prepare them proactively for the range of YG services - Make operational the LaboJeunes guide 'Guiding young people towards employment' 	All young jobseekers registering with Actiris	Regional	Actiris	<ul style="list-style-type: none"> - 2014-2015: Main target group = young jobseekers up to the age of 29 with the maximum CESS registered after studies (<u>target group enhanced by the Youth Guarantee = under 25</u>) - 2016: Expansion of the target group depending on the resources available 	Current Actiris resources redirected internally to implement the YG
16.2. CV, application letter and codes of	Ensure that every young jobseeker has a CV, and	All young jobseekers registering with	Regional	Actiris and its partners	<ul style="list-style-type: none"> - 2014-2015: Main target group = young 	Current Actiris resources redirected internally to

conduct in the workplace	application letter and the right approach. These are essential elements for finding a job, work experience, etc.	Actiris			<p>jobseekers up to the age of 29 with the maximum CESS registered after studies (<u>target group enhanced by the Youth Guarantee = under 25</u>)</p> <p>- 2016: Expansion of the target group depending on the resources available</p>	implement the YG
DIRECTION 7: Transversality						
17.1. Fight against dropping out of education through Certification By Unit (CPU)	Organisation of immediate remedies and coaching of young people	Young people in tertiary education in 4 options	Community	Ministry for Compulsory Education and Social Promotion	January 2014: allocation of periods-teachers in the establishments concerned	

2.4 Supportive measures for labour market integration

Table 2.4: Key reforms and initiatives to enable labour market integration

Name of the reform/initiative	Key objective(s)	Target group, including no of people covered (if available)	Scale	Name and role of organisation in the lead and cooperating partners	Timetable for implementation	Implementation cost, if applicable
Planned reforms						
DIRECTION : Information / Orientation						
R1.1 Information and advice platform	Interactive online information and advice platform on any topic of interest to young people	10,000 young people	Regional	Service Info-Jeunes in partnership with the public services for education, training and employment	- 2014: launch - 2016: evaluation Bruxelles Formation and its partners	
DIRECTION 5: Work experience placements						
R5.1. Legislative framework to be determined (laws – organisation)	Define the legal framework for the creation of 300 new work experience placements	18-25 years of age (target audience enhanced by the Youth Guarantee = under 25)	Regional	Ministry for Employment		
DIRECTION 6: Employment						
R6.1. Legislative framework to be determined or modified	Define the legal framework for the creation of 100 jobs intended for a young, insecure audience		Regional	Ministry for Employment		

Planned initiatives						
DIRECTION 2: Education / Youth programmes						
I2.7. Gear part-time vocational training programmes more accurately to the needs of the employment market in Brussels	Provide appropriate programmes in conjunction with general training	Part-Time Vocational; Training (DBO)	Regional	VG/VGC in conjunction with VDAB		50,000 € per course – 2 courses per year = 2014: 100,000 € 2015: 100,000 € Consultants to support students in their search for suitable work experience placements. 2014: 130,000 € 2015: 130,000 €
I2.8. Range of second-chance education programmes and education qualifying programmes in conjunction with Dutch-Language Adult Education and Colleges	Expand the range of second-chance education and supervision of individuals on courses to keep young people on track		Regional	VG/VGC and VDAB		2014: 75,000 € 2015: 75,000 €
DIRECTION 4: Training						
I4.10. Validation of formal and informal qualifications gained	Reinforcement of the systems for validating qualifications gained from where they come in order to facilitate a return to training and/or validation of their qualification	Young people at the end of their education	Regional	Skills validation consortium	2014: Launch 2016: Evaluation	2014 : 500.000 € 2015 : 500.000 €
I4.11. Develop entrepreneurship in young people	Expansion of business courses focused on professions where there are shortages	Young people < 25 years of age	Regional	Syntra		2014: 195,000 € 2015: 125,000 €

I4.12. Business courses focused on professions where there are shortages on the Brussels employment market			Regional	VDAB and via outsourcing		Regular funding
--	--	--	----------	--------------------------	--	-----------------

DIRECTION 5: Work experience placements

I5.1. Work experience placements	Offer poorly qualified young jobseekers an initial experience is a paid job in a company, non-profit organisation or in the public sector	<ul style="list-style-type: none"> - Professional transition placement (STE): 1650 places annually for young jobseekers with maximum of CESI and up to the age of 29 - Placements abroad: 50 places annually - Placements with companies: creation of 300 places annually 	<ul style="list-style-type: none"> - STE: Federal and Regional - Placements abroad: Regional (after adoption of the legislative framework) - Other placements: Regional (after adoption of the legislative framework) 	<ul style="list-style-type: none"> - Federal Ministry for Employment and Regional Ministry for Employment, Actiris, Bruxelles Formation and VDAB 	Creation of 300 additional work experience places in 2014 - 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Placements abroad: 6,000 € per jobseeker per year - Other placements: 4,200 € per jobseeker per year
----------------------------------	---	--	--	---	--	---

15.2. Training in companies	Development of offers of work experience placements and training in companies to facilitate the transition to young people to work		Regional	Bruxelles Formation		2014: 547,000€ 2015: 547,000€
15.3. Increase the number of Individual Vocational Training (IVT) /induction courses for young people	100 additional IVT courses	Young people <25 years of age	Regional	VDAB: provider Actiris: Guidance		1 FTE IVT consultant: 65,000 € per year 2014: 65,000 € 2015: 65,000 €
DIRECTION 6: Employment						
16.3. Reinforcement of the Service Youth Guarantee	This service is responsible for: - offering young people a job, work experience placement, training course, apprenticeship - providing a coaching function and advice for young people and employers who may need it	6000 young jobseekers ready for a job, work experience placement, training course, apprenticeship	Regional	Actiris	Recruitment of an additional 10 FTEs in 2014-2015	2014: 540,000 € 2015: 550,800 € 2016: 561,816 €
16.4. Employment	Implementation of a process to accommodate a vulnerable young target group			Actiris	Execution of an employment aid programme after adoption of the legislative framework	Pilot Project in 2014 – Evaluation and prospective reinforcement. Initial Budget 2014 : 300.000 €

16.5. Transition to employment	Every young person who has benefited from a subsidised job, work experience placement, training course, apprenticeship as part of the Youth Guarantee will be given guidance in the first months of their search for work in order to stabilise their employment (coaching for the first six months)	6000 who benefit from the YG	Regional	Actiris	Creation of a transversal unit	2014: 486,000 € 2015: 495,720 € 2016: 505,634 €
16.6 Intensive guidance to employment of young people who have gone through the programmes to enhance their skills	Increase the outflow towards employment	Young people <25 years of age	Regional	VGC, VDAB		260,000 € per year 2014: 260,000 € 2015: 260,000 €
16.7. Intensive guidance to employment of young people in education	Increase the outflow and inflow towards employment	Young people <25 years of age	Regional	Syntra, VG/VGC		2014: 110,000 € 2015: 110,000 €
16.8. Coaching for potential young enterprising starters	Guidance of young people towards entrepreneurship	Young people <25 years of age	Regional	VG/VGC via outsourcing		2014: 50,000 € 2015: 50,000 €

3. Funding the Youth Guarantee

Table 3: Funding the Youth Guarantee

The amounts in the table underneath are not definitive and affect only planned measures (available / accessible funds). These are budget estimates to be elucidated during practical implementation. We adhered to the request to mention the years for which financing was effectively planned. These amounts were mentioned in the light of the possible activation of co-financing through the funds and YEI, that will have a leveraged impact on the presented measures. These funding sources will depend on the way the envelopes of the future structural funds will be distributed, on the future partnership agreement, on the planned operational programmes and on the objectives of the PNR 2014-2016, as well as on budgetary decisions during the next regional period of office.

Globally, the allocated or supposed budget for the implementation of the measures in the regional action plan are guaranteed as proper funding or prefinancing (pending validation of the distributive code for the Belgian OP ESF 2013/2020) by all – French- and Dutchspeaking - institutional actors

The efforts of the institutional partners guarantee the necessary funds for the implementation of the 55 measures in the Brussels' action plan are based on :

- 1) Funding of measures by the (non-increased) operational budget of the departments involved
- 2) Funding of measures by new funds in the budget provided by institutional actors
- 3) Funding of measures through institutional cofinancing + ESF funds
- 4) Funding of measures through institutional cofinancing + ESF funds + YEI

The latter funding processes however both aren't guaranteed for 100 % as the Belgian OP 2013-2020 has not been finalised yet (or at least not the distributive code). Nevertheless, the outcome of the ongoing negotiations will not radically change the global figures that the different OP will dispose of. This contains the effective impact on the measures funded by European funds.

At present, major risk weighs on the Region and the Communities because they prefinance the YEI measures (employment/apprenticeships/professional training) for 100 %.

Commentaire [Maud Char5]: Remarque : *Funding the Youth Guarantee: budget presented is still tentative and needs to be confirmed*

Name of reform/initiative	Years for which funding is planned	Sources & levels of funding	No. of beneficiaries planned (when applicable)	Cost per beneficiary (when applicable)
---------------------------	------------------------------------	-----------------------------	--	--

		EU/ESF/YEI	National Funds, including co-funding	Regional/Local Funds including co-funding	Employer Funds	Other (please specify)	Male	Female	Total	
PLANNED INITIATIVES										
DIRECTION 1: Information / Orientation										
I1.1. Bruxelles J 2014 : 300.000 € 2015 : 300.000 € + leverage effect ESF	2014 2015	X		X						
I1.2. Programmes JEEP (Jeunes, Ecole, Emploi...tout un programme) and JUMP naar werk 2014 : 500.000 € 2015 : 510.000 € + leverage effect ESF	2014 2015	X		X					2,230 2,455	
I1.3. Space dedicated to young people in the Brussels Training Hub – Destination Trades runs by Actiris (located in the centre of Brussels), Cité des Métiers Jeunes 2014 : 75.400 € 2015 : 75.400 €	2014 2015			X X					1,500 1,650	

I1.4. Inform young people and make them aware of training and learning programmes and the employment market 2014 : 140.000 € 2015 : 140.000 € +leverage effects ESF/YEI		X		X							2014: 140,000 € 2015: 140,000 €
DIRECTION 2: Education / Youth Programmes											
I2.1. Prevention of dropping out of education 2014 : 510.000 € 2015 : 765.000 € + leverage effects ESF	2014 2015	X		X			70 105	30 45	100 150		
I2.2. Fight against early dropouts from work-linked training courses 2014 : 675.000 € 2015 : 675.000 € + leverage effects ESF	2014 2015	X		X			90 120	90 120	180 240		
I2.3. Information and training on trades as part of the Advanced Technology Centres (CTA) 2014 : 380.000 € 2015 : 380.000 € + leverage effects ESF	2014 2015	X		X			40 40	35 35	75 75		
I2.4. Development of appropriate language programmes for young	2014	X		X							2014: 246,000 €

people in part-time education and training 2014 : 246.000 € 2015 : 246.000 €	2015									2015: 246,000 €
I2.5. Coaching youngsters with learning problems in Brussels Dutch-language Education 2014 : 355.000 € 2015 : 355.000 € +leverage effects ESF/YEI	2014 2015	X		X						2014: 355,000 € 2015: 355,000 €
I2.6 Strengthening of School Dropout Processes (DAS) and School Encouragement Services (SAS) 2014 : 65.000 € 2015 : 65.000 € +leverage effects ESF/YEI	2014 2015	X		X						2014 :65.000 € 2015 : 65.000 €
I2.7. Part-time Gear Vocational Training programmes more to the needs of the Brussels employment market 2014 : 100.000 € 2015 : 100.000 € +leverage effects ESF/YEI 2014 : 130.000 € 2015 : 130.000 € +leverage effects ESF	2014 2015	X		X						50,000 € per course – 2 courses per year = 2014: 100,000 € 2015: 100,000 € 2 FTE consultants to support students in their search for suitable work experience places: 2 x 65,000 € = 130,000 € per year 2014: 130,000 € 2015: 130,000 €

I2.8. Range of second-chance training programmes and qualifying programmes in conjunction with Dutch-Language Adult Education and Colleges 2014 : 75.000 € 2015 : 75.000 € + leverage effects ESF	2014 2015	X		X							2014: 75,000 € 2015: 75,000 €
DIRECTION 3: Education / Informal training											
I3.1. Civic Year / Civic Service 2014 : 735.000 € 2015 : 1.100.000 € +leverage effects ESF/YEI	2014 2015	X		X							2014 : 420.000 € (+ 17.500 €) +300.000 € 2015 : 800.000 € + 300.000 €
I3.2 Preliminary programmes for vulnerable groups (Find-Bind-Mind) 2014: 150.000 € 2015: 150.000 € +leverage effects ESF/YEI	2014 2015	X		X							2014: 150,000 € 2015: 150,000 €
I3.3 Development of work and care programmes (W ²) 2014 : 300.000 € 2015 : 300.000 € +leverage effects ESF	2014 2015	X		X							2014 : 300.000 € 2015 : 300.000 €

DIRECTION 4: Training														
I4.1. Language Plan for Brussels – Youth section: - Language tests, language vouchers, Brulingua Platform - Language immersion courses - Taalcoaching Nederlands voor anderstalige jongeren (flankerend aan andere opleidingen) - Meer opleiding Nederlands (vakgericht) - Tweektalige opleidingen (Nederlands-Frans) 2014-2015 : see last column	2014 2015	X		X							Immersion	VDAB	VDAB	VDAB
											150,000.00	160,000	100,000	160,000
											150,000.00	160,000	100,000	160,000
Total amount = 570.000 € *2 2014 : 570.000 € 2015 : 570.000 € + leverage effects ESF/YEI														
I4.2. Top-up CE2D 2014 : 1.000.000 € 2015 : 1.000.000 € +leverage effects ESF/YEI	2014 2015	X		X						250 250				
I4.3. Objectif 3000 2014 : 1.000.000 € 2015 : 1.000.000 €	2014 2015	X		X						3040 3040				

+leverage effects ESF/YEI										
I4.4. Common syllabus leading to training courses for cutting-edge industrial trades 2014 : 203.400€ 2015 : 203.400€ +leverage effects ESF/YEI	2014 2015	X		X					420 420	
I4.5. Resuming training to obtain a diploma 2014 : 200.000 € 2015 : 200.000 € +leverage effects ESF/YEI	2014 2015	X		X					100 100	

I4.6. OISP Partnership 2014 : 500.000€ +400.000 € 2015 : 500.000€ + 400.000 € +leverage effects ESF/YEI	2014 2015	X		X					250 250	
I4.7 Partnership between Sector Funds and CDR 2014 : 500.000€ 2015 : 500.000€ + leverage effects ESF	2014 2015	X	X	X					250 250	
I4.8. Partnership between SFPME / EFP 2014 : 300.000 € 2015 : 300.000 € +leverage effects ESF/YEI	2014 2015	X		X					1000 1000	
DIRECTION 5: Work experience placements in companies										
I5.1. Placements 2014 :1.650.000 € 2015 : 1.690.200 € +leverage effects ESF/YEI	2014 2015	X	X X	X					2,000 2,000	
I5.2. Training in companies 2014: 547.000 € 2015 : 547.000 € + leverage effects ESF	2014 2015	X		X						2014: 547.000 € 2015 : 547.000 €

I6.3. Increase the number of Individual Vocational Training courses/induction courses for young people 2014 : 65.000 € 2015 : 65.000 € +leverage effects FSE/YEI	2014 2015	X		X						1 FTE IVT consultant: 65,000 € per year 2014: 65,000 € 2015: 65,000 €
DIRECTION 6: Employment										
I6.1. Timeslots reserved for supervising and guiding young people on Actiris branches and appropriate methods of guidance geared to the profiles of young people	2014 2015			X					+/- 8,500 +/- 8,500	
I6.2. CV, application letter and codes of conduct in the workplace 2014 : UNKNOWN 2015 : UNKNOWN + leverage effects ESF	2014 2015	X		X					+/- 5000 +/- 5000	
I6.3. Strengthening of the Service Youth Guarantee 2014 : 540.000 € 2015 : 550.000 € 2016 : 561.000 € +leverage effects ESF	2014 2015 2016	X		X					2.000 2.500 5.000	
I6.4 Employment 2014 : 300.000 € 2015 : A PRECISER	2014 2015	X		X						

+leverage effects ESF/YEI										
I6.5. Transition to employment 2014 : 486.000 € 2015 : 495.720 € 2016 : 505.634 € +leverage effects ESF	2014 2015 2016	X		X						
I6.6. Intensive guidance towards work for young people who have been through skills-enhancing programmes 2014 : 260.000 € 2015 : 260.000 € +leverage effects ESF	2014 2015	X		X						4 FTE consultants: 4 x 65,000 € = 260,000 € per year 2014: 260,000 € 2015: 260,000 €
I6.7. Intensive guidance towards work for young people in education 2014 : 110.000 € 2015 : 110.000 € +leverage effects ESF/YEI	2014 2015	X		X						2014: 110,000 € 2015: 110,000 €
I6.8. Coaching for young potential business starters 2014 : 50.000 € 2015 : 50.000 € + leverage effects ESF	2014 2015									2014: 50,000 € 2015: 50,000 €
DIRECTION 7: Transversality										

17.1. Fight against dropping out of education through Certification By Unit (CPU)											
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Assessment and continuous improvement of schemes

Table 4.1: Planned assessments for the (non-financial aspects of) structural reforms

Name of the reform	Expected change	Means through which change will be measured	Source of information / planned evaluations
DIRECTION 2: Education / Your Programmes			
2.1 Decree of 21st November 2013 organisation of joint policies to prevent students from dropping out of education	The expected change consists of an improvement in wellbeing at school through the intervention of various parties concerned by local units and from there, achieving a reduction in the dropout rate in initial training courses.	The methods of evaluation exist already today through the SCOS (inspection service for compulsory schooling), which measures the level of absenteeism each year.	The reforms will be evaluated through methods provided for in the decree: the steering committee and education consultation committee – your aid. As part of the Youth Guarantee, these bodies will be requested to check the relevance of the resources released in relation to the overall aims in order to be able to determine the priority actions to be deployed beyond 2015
2.2. Draft amendment to the framework cooperation agreement relative to Work-Linked Training, between the French Community, the Walloon Region and the French Community Commission.	The draft needs to end up with an enhancement of work-linked training across the whole of French-speaking Belgium, resulting in an increase in certifications at the end of the process and an increase in the number of jobs offered by employers.	The coordination and management for the European programmes (CCG) of the French Community measures the annual employment rate of students and the level of certification at the end of courses.	A body will be established to monitor the reforms: the French-Language Office of Work-Linked Training. Its aim will be to explain to the governments involved about the way the system is evolving and suggest gradual methods of improvement.
2.3. Decree regarding the equipment of qualifying education + the cooperation agreement between the FWB, the Brussels Capital Region and COCOF for the equipment of schools and access to Professional Reference Centres and Advanced Technology Centres	The expected change consists of greater access to cutting-edge infrastructures for the training of students and jobseekers and, from there, improved certification and employability levels of young people returning to education.	The cooperation agreement is guided by a monitoring committee that each year audits the volumes in the various centres (CTA and CDC) and checks that each category of beneficiary is able to access the equipment required.	The reforms will be evaluated based on the overall targets set in the cooperation agreement, which aims to increase the number of training hours provided in the centres for uncertified groups and/or groups converting to programmes leading to trades where there are shortages.

2.4. Decree covering various measures on matters of social promotion education, defining its steering bodies and incorporating e-learning into its education offering.	The expected change aims to achieve greater success in groups returning to training in the context of education for adults. The role of training counsellors will be particularly important for monitoring the more vulnerable groups publics requiring close attention.	The coordination and management for the European programmes (CCG) of the French Community measures the annual employment rate of students and the level of certification at the end of courses.	The decree sets a framework for new steering bodies.
2.5. Decree organising certification by units of learning acquired (CPU) in qualifying secondary education and modifying various provisions relative to secondary education.	The expected change consists of an increase in the number of students receiving diplomas and a fall in dropout rates: repeating a year is replaced by continuous school support and ongoing remediation.	A range of indicators is put in place by collaboration between the various administrative bodies (success rate, dropout rate, certification rate, etc.). Each establishment is given a specific dashboard.	The decree provides for an evaluation by the Steering Committee, which bases itself in particular on indicators and quality reports from the Inspectorate.
DIRECTION 7: Transversality			
7.1. Common counting tool for training and employment	<ul style="list-style-type: none"> - Individual monitoring of YG beneficiaries - Monitoring of programme measures (training, work experience placements, jobs) 		
7.2. Coordination programme between sectors	Better coordination between policies within the same territory	Number of inter-sectorial projects emerging from consultation	Youth Service (French Community)
7.3. Overall monitoring programme for the Brussels plan	The overall monitoring programme will be coordinated with monitoring tools implemented as part of the New Deal aimed at providing regular monitoring and guiding the implementation of the Youth Guarantee	The indicators and monitoring / evaluation methods will be developed in line with the objectives of the strategy 2020 of FSE operating programmes in particular.	The overall monitoring programme will be put in place at the level of the Minister-President of the Brussels Capital Region. It will be fed by all of the Youth Guarantee programme operators.
7.4 Introduction of « youth tests » preceding employment and training measures.	Previous assessment of the impacts of these new measures on the implementation of the YG.		

Table 4.2: Planned assessments of the initiatives and of the financial aspects of reforms

Name of the initiative / reform	Target population (or equivalent)	(or)	Population (or equivalent) actually reached	Outcome for population	Sources of information
<ul style="list-style-type: none"> - Each operator will be asked to put a regular theme-based evaluation system in place for its reforms and initiatives, based on objectives defined in advance. - In addition, an overall monitoring programme for the Brussels “Youth Guarantee” plan is in place and guided by the Minister-President of the BCR. This programme will establish the necessary coherence with the theme-based evaluation systems of the operators who will feed it with their data and analyses. The monitoring tools developed in particular as part of the New Deal will be used for this purpose. - The financial aspects of the reforms will be reported by the different institutions based on the available indicators and operational objectives. - 					

Commentaire [Maud Char6]: Remarque : *Assessment and continuous improvement of YG Reforms and Initiatives: targets/indicators/etc. not mentioned directly in the Plan*

German-speaking Community contribution

To the Belgian Youth Guarantee Implementation
Plan (YGIP)

Youth Guarantee Implementation Plan of the German speaking Community

1. Context/Rationale

In the German-speaking Community the unemployment rate of young people aged 15 to 24 was 13.6 % in 2012. Fortunately it has only slightly increased since the economic crises (rate in 2007: 13 %). 20% of the unemployed overall are young people, i.e. about 530 persons (2012 average). Young men and women are more or less equally concerned. The unemployment rate of young people in the German speaking Community is however lower than the rate in the other regions of Belgium. Yet, compared to the general unemployment rate of 8.1 % (2012) youth unemployment is still significantly high. (Note: these are the administrative data as reliable LFS data are not available for the GSC). The number of young jobseekers varies significantly depending on the season: it considerably increases in July and August due to the registration of many school leavers and should normally decrease rather quickly again as of September.

In Belgium education is compulsory until the age of 18. Hence the employment rate of people younger than 25 is relatively low compared to other European countries. The employment rate among young people in the GSC was 34.1 % in 2011 whilst the average rate in Belgium was 28.3% (administrative data). This situation can be explained by two particularities of the German speaking Community: First of all, the rate of young people in the dual vocational training system is comparatively higher in the German-speaking Community (these people are indeed statistically considered as employed). Second, the labour market situation in the German-speaking Community is in general quite favourable (which is partly due to its geographic situation as a border region). However, the share of employed young people decreases every year given that/due to the fact that more and more young people stay longer in the formal education system.

The dual vocational education and training system for apprentices (organised by the IAWM and ZAWMs) plays an important role in the successful transition from school to work. Every year, approximately 300 young people sign up for an apprenticeship contract ("*Lehrvertrag*") with a company and the IAWM. These contracts offer them high chances of successful integration into the labour market. More than 90 % of the young people who finish their apprenticeship successfully find a job almost immediately after graduation. Yet, problems also exist within the dual vocational training system: more and more young people lack basic skills when starting their apprenticeship, many of them quit their apprenticeship, many apprentice positions remain vacant, the proportion of young women in this training system is rather low (20%).

The main concerns in the full time compulsory educational system are the difficult transition from school to employment and early school leaving. In 2011 a framework plan regarding occupational orientation was adopted by the Parliament of the German-speaking Community as a cross-sectional subject in all courses and at all stages in the educational system. Schools are responsible for the implementation of this framework plan. The location of three education and training institutions (ADG, technical school, ZAWM) on one single campus in the city of Eupen offers best preconditions to further strengthen

cooperation and synergies between these institutions. The educational system is also seeking to prevent early school leaving especially in technical and professional education. The part time compulsory schooling offers young people aged 15 or more the opportunity to stay in the education system and achieve a qualification which increases their chances of a successful integration into the labour market thanks to tailor made approaches combining theoretical classes in school with practical experience throughout their traineeship in a company. Other initiatives such as the “Time-out” project (ZFP) should allow for young people who are at risk of dropping out of the school system to find social stability in order to avoid their early school leaving. Yet, challenges remain with regards to the integration of young people with a migration background, the still existing cascades in many school careers and more generally the lack of permeability between educational systems, the high number of pupils who lag behind and insufficient support and guidance for pupils in their career orientation. Essential reforms are being prepared in that sense, such as a reform of the psycho-medico-social centres (PMS-centres), elaboration of new perspectives for the development of secondary school system, a concept for the integration of pupils with migration background and the assignment of teachers in special needs education in general schools supporting pupils with special educational needs.

Data collection on school dropouts is at the moment still problematical as young people can enter the educational system of another community or even abroad at any time. A cooperation agreement between the German-speaking Community and the IWEPS regarding data collection of school leavers should help to correct that situation.

The youth unemployment rate in the German-speaking Community is, as already mentioned, relatively low compared to the other regions of the country. Young job seekers in the German-speaking Community are much less often long-term unemployed (61% are less than 6 months unemployed) than other groups of job seekers (32%). Only approximately 16% of the young jobseekers have been registered as unemployed for over 1 year (more or less 90 people in average per year).

The rate of unqualified young people (maximum lower secondary school) is 42% and as high as the rate of unqualified among the older jobseekers. This may seem surprising in the light of a higher participation in education among the younger generation. 21% of young people registered as unemployed in 2012 did not successfully finish any secondary education (school or vocational training). 1 out of 5 newly registered unemployed was thus an early school leaver. This tendency is increasing: in 2000 this rate was scarcely 10%. On the other hand growing numbers of young jobseekers finish upper secondary school education (35%) compared with the other groups of jobseekers (20%) and less people finished a dual vocational apprenticeship or any “other” qualification (acquired mostly abroad). This might be due to the fact that young people who complete their apprenticeship successfully find a job quite quickly and that the number of “foreigners” within the group of young jobseekers is lower compared with the other groups of registered jobseekers.

The most problematic group among young jobseekers is thus especially the group of unqualified people. Moreover, these young people often face various difficulties simultaneously impeding on their labour market insertion. They are more frequently long term unemployed, they more often tend to no knowing either German or French, they often have a migration background and usually do not possess a driving licence. Young men are overrepresented in this low

qualification level (63%) whereas they are underrepresented among the qualified young people (42%). Also, these young people often face social problems or difficulties in their families; they are often insecure about their professional future, or they have a substance abuse problem or other difficulties.

The Jobseekers counselling activities of the ADG are in line with the cooperation agreement concluded between the federal state and the regional authorities. But in addition the ADG supports young people proactively. The existing counselling concept is currently being reviewed so as to better match the advice and guidance with the individual needs of jobseekers. From January 2014 on a new integration concept will therefore be put into place: each jobseeker will be attributed one personal “integration counsellor” and integration services will differ according to the identified needs of the jobseekers and based on their distance from the labour market. Young jobseekers will thus be oriented towards employment and job search or towards other initiatives (such as job application assistance, training schemes or integration measures...). These measures are carried out either by ADG itself or by any other external partner organisation. Moreover, young jobseekers can take part in individual job-trainings such as the various existing training schemes (e.g. individual job-training in an enterprise – “IBU”, APE, the transition traineeship-“EPU”). Young job seekers with a disability can also participate in special measures via the DPB. However, there is still a lack of initiatives for those jobseekers, and especially young job seekers, facing psychological, medical or social problems.

Another contact point for young people facing labour market integration difficulties are the ÖSHZ (social welfare offices at municipal level). In 2012 around 200 persons aged between 18 and 24 received social allowances from a ÖSHZ in the German-speaking Community. These young people are being supported and guided by the DSBE. One important aspect in the provided assistance concerns the reintegration into the labour market. If the young jobseeker has all capacities to take on work in the first labour market he will also have to register with the ADG but – following the cooperation agreement between ADG and the ÖSHZ - he continues to be advised by the DSBE.

The number of NEETs (people not in employment, education or training), which are not registered with the ADG, nor the DPB nor a ÖSHZ should be rather low even if precise numbers are not available. Since young school leavers may be eligible to unemployment benefits after a period of one year they have a strong incentive to register with the PES. So called “streetworkers” in the North Kanton of the German-speaking community as well as a project in the municipality of Kelmis provide a contact point for young people who are not registered.

The demographic evolution will play an important role in the future: Whilst the number of active young people still slightly increased in the last ten years, the German-speaking Community will soon be facing a gradual decline of its active population, including within the group aged 15 to 24. The „replacement rate“ (the ratio of people aged 15-24 to 55-64 year olds) will drop clearly under 100% meaning there will be fewer (young) people entering the labour market than (older) leaving it. This also means that even more has to be done in order for as many young people as possible to acquire the qualifications and skills that are necessary to integrate the labour market. Otherwise, the problem of labour force shortage will become even more important.

- The challenge for the German-speaking Community will be to make sure that as many young people as possible achieve a qualification and the skills that are necessary on the labour market, including social skills. In order for this goal to be achieved, all institutions concerned with implementing the youth guarantee scheme have to contribute and put their efforts together.

2. Implementing the Youth Guarantee Scheme in the German-speaking Community

2.1 Formulation of the Youth Guarantee

Starting point of the youth guarantee in the German-speaking community is the registration of the young jobseeker with the ADG. From January 2014 on, the PES commits itself to invite every young jobseeker for a personal counselling interview within the first four months of his registration (or within the first two months for those jobseekers that haven been identified as “customers needing counselling”) and to conclude an individual and tailor-made integration contract defining measures and tasks that have to be carried out within a defined time period. As from their registration those young people are at the disposal for job vacancies and can take part in supporting measures such as job application assistance or further training schemes for example. However, supporting measures of the Federal state such as the “workplace integration traineeships” or measures to reduce labour costs for young workers are subject to other conditions regarding the unemployment period (they have to be registered unemployed for minimum 6 months). Likewise, entry into the secondary educational system is not possible throughout the whole year and dual vocational apprenticeship contracts can in principle only be signed in the period from 1st July till 1st October (and in exceptional situations until the end of December).

Moreover, the ADG commits itself to using its established partnership network in order to offer young jobseekers an appropriate alternative to work as quickly as possible. The ADG will try to detect possible gaps and fill them through accessing these partnerships. These partnerships should also be further extended in the future especially by involving the youth sector and the social sector if necessary. Concrete actions are listed under the points 2.3. and 2.4.

The ÖSHZs in the German-speaking Community also conclude “integration contracts” with all young people aged under 25 eligible to social allowances (within three months of registration) and request those who are not in education or training to register with the ADG.

2.2 Partnership approaches

The ADG has been assigned with coordinating the youth guarantee scheme in the German-speaking Community. The ADG is the first point of contact for all young people leaving school and being without work. The ADG has been able to build a broad cooperation network within the last few years allowing for young people to have access to a wide range of offers on counselling, training and employment measures.

In the employment field there is a close collaboration between the three institutions having been lawfully attributed the responsibility of jobseekers counselling (their customers are thus partly overlapping). Cooperation agreements have been concluded between the ADG and ÖSHZs (1st February 2012), between the ADG and the DPB (new agreement on 27th November 2013) and between ADG, DPB and ÖSHZ. Through the latter, a platform for “social and professional integration in the German speaking Community” was established at the end of 2010 aiming at a best possible coordination between the institutions when it comes to jobseekers assistance, by appointing one main contact person (“Hauptansprechpartner”) for the jobseeker. Close collaborations also exist with other employment services in Belgium and in neighbouring countries (especially with the PES of the Walloon Region – Le Forem-, with private employment agencies, as well as the PES of Germany (Bundesagentur für Arbeit)). Thanks to these collaborations jobseekers can have easier access to neighbouring training schemes and labour markets. Existing obstacles are easier to overcome. The new Erasmus+ program could also offer new opportunities in that sense in the near future.

In the field of vocational training the ADG collaborates with a broad network of training providers both within the German-speaking Community (organizations for adult education, educational system, IAWM/ZAWMs) and in neighbouring regions or countries (Le Forem, training providers in Germany...). This enables them to offer a best suitable training offer to jobseekers. In July 2013 an agreement on a case-related cooperation was signed between the ADG and the IAWM as well as the ZAWMs. One of the main aims of that agreement is to foster the transition from unemployment into the dual vocational training system. Cooperation agreements were also signed with various industries and their training centers (construction industry, cleaning industry, metal working industry, private placement agencies, CEFORA to name but a few) in order to help support training offers in the German speaking Community as regards content but also financing. The IAWM closely cooperates with institutions in Belgium (Syntra, IFAPME) and in neighbouring countries (Chambers of crafts and trade in Germany e.g.) hence promoting mobility within the dual vocation training system. The DPB and IAWM have also concluded an agreement on case-related cooperation in order to better assist young apprentices with a disability or learning difficulties. The implementation of the Youth guarantee scheme could lead to further cooperation possibilities that will be analyzed in 2014 (e.g. training of young jobseekers within the part time educational system ADG-TZU, or a closer collaboration between ÖSHZs and IAWM).

The ADG also takes on a coordination role in the field of vocational guidance and job information within the German-speaking Community and has been working together with PSM-centres, schools, maintaining bodies of schools, the IAWM and the ministry of Education of the German-speaking community for many years. Many activities were already organized and new initiatives are being launched in that field and in close cooperation between the various partners (informative meetings in schools, job information cells – so called BIZ (*Berufsinformationszellen*), meeting days and awareness raising activities together with industries, the so called “Schnupperwochen”, a common “apprenticeship dating day” and so on). The “Studienkreis Schule & Wirtschaft” (study group for education & economy) is also playing an active role in that field.

Regarding the business creation and promotion of entrepreneurship the WFG (Business development agency for eastern Belgium) is a key point of contact. This institution also addresses young people, gives courses about business creation integrated in the dual apprenticeship program (*Meisterkurs*) and organises activities to promote self-employment and business creation in schools or for youth organisations.

Design and monitoring of the YGIP: The social partners, representatives of the municipalities and representatives of the education system (including schools, vocational training centres and other partners providing training measures) form the administrative board of the ADG. Therefore, they have been involved in the design of the YGIP from the beginning. In addition, a call has been launched for all institutions and organisations concerned (including the ministries, youth organisations, welfare offices, social partner organisations, ...) to participate in a “kick-off-meeting” held in November 2013. The general outline of the YGIP for the GSC and the contribution of each partner were discussed on that occasion. Concerning the monitoring of the YGIP, a steering committee including the main partners will monitor the implementation and the results on a half-yearly base.

Table 2.2: Key organisations that will support and deliver the Youth Guarantee scheme

Name of key organisations	Type of organisation	Level of responsibility	Role in implementing the Youth Guarantee scheme	Ensuring the success of the partnerships
ADG	PES	Regional	Coordination / organisation <ul style="list-style-type: none"> - Registration of jobseekers, profiling and grading of unemployed, counselling of young jobseekers in order to support their labour market integration - Work placement and traineeship placement (AEP, IBU, EPU) - Vocational training - Online platform for job vacancies and in the near future also for apprenticeship and traineeship vacancies - Vocational guidance and career advice - EURES-counselling 	
ÖSHZ	Public Authority (Welfare)	Regional	<ul style="list-style-type: none"> - Support of young unemployed eligible to social allowances, coordination of their career path and labour market integration efforts - Work placement (Art. 60 § 7) 	<ul style="list-style-type: none"> - Platform between the ADG, DPB and ÖSHZs (Coordination on conceptual considerations) - Monthly Data exchange between ADG and ÖSHZ, in order to assure that jobseekers registered with the ÖSHZ can benefit from measures of the ADG and avoid duplication of work; realization of common case related discussions
DPB	Public Authority (Disabled Persons)	Regional	Training Work placement and traineeship placement Assistance on the work place ...	<ul style="list-style-type: none"> - Platform between the ADG, DPB and ÖSHZs (Coordination on conceptual considerations) - Case-related Information exchange between ADG and DPB for customers of both institutions (unemployed) to benefit from existing measures of each institution

Ministry of the German-speaking Community (education, training and employment including social economy; ESF agency, youth, social)	Public Authority	Regional	Advice and legal assistance on labour law and social security; advice, evaluation and follow-up on education policy in the German-speaking Community; Management authority of the European Social Fund German-speaking Community, Coordination of youth policy	
IAWM/ZAWM	Vocational Training Organisation of Apprenticeships	Regional	Conclusion of apprenticeship contracts (Lehrverträge), guidance of companies and apprentices, control and admission of companies that train apprentices Vocational training and further education	Publication of apprenticeship vacancies on the job website of the ADG (new from 2014 on), organisation of "apprenticeship dating day" (<i>Lehrstellenbörse live</i>) Case-related arrangements in order for young jobseekers to get into the dual vocational training Information exchange between IAWM and DPB regarding case-related cooperation and preparation/design of an individual training program for young people with a disability or with strong learning difficulties in order to facilitate their professional integration
Schools / PMS- Centres /IAWM	Public Authority	regional	Education and training Traineeship placement Activities related to vocational guidance of young people	Joint planning and implementation of activities in the fields of occupational orientation (on a yearly base) Linking-up information offers
Providers of integration and training measures	NGO	Regional	Training Traineeship placement	Joint monitoring committees for each integration measure and training measure
Public and Private employers			Supply of traineeships	Publication of job vacancies and traineeship or apprenticeship vacancies via the online platform for vacancies and via the placement service of the ADG
Trade unions			Providing information for school leavers and young unemployed people	
Studienkreis Schule & Wirtschaft (Study group Education & Economy)	VoG	regional	Association of committed representatives from the education and training institutions, companies, public and private institutions and organisations, associations and individuals whose prior aim it is to promote voluntary cooperation between schools and economy. Aims: promoting mutual understanding between schools and companies; enabling ongoing exchange of information; strengthen the cooperation between schools and companies through practical activities Organisation of „action days“ in various industries (e.g. Metal, Media, Chemical industry) focussing on MINT-professions	Plenary meeting (Member are among other . ADG, WFG, ZAWM, IAWM, schools, companies, ...) Working groups on several projects Dialogue between schools, training centres, ADG and companies

			Organisation of projects such as Dream Day, mini-entrepises and Technikids or job application and interview simulations	
Jugendbüro der DG (Youth Office of the German-speaking Community)	NGO	Regional	Preventive, Support and further development of youth work National Agency Erasmus +	
Jugendrat der DG (Council of the German-speaking youth)	NGO	Regional	Preventive, structured dialogue	
Youth information centres (Jugendinformationszentrum (JIZ) in St. Vith and Infotreff in Eupen)	NGO	Regional	Preventive, provide information particularly related to youth Point of contact for young people Organisation of workshops in schools (about Future and Life planning, applications and CV-writing, work and social security) Activity "Dream Day" (aim is to discover professions during one day) Information & counselling/advice of young people on the topic of mobility (say abroad, ..) Placement of student jobs	Network with schools, PMS-Centers, ADG, Studienkreis Schule & Wirtschaft Network Euro-Desk
Streetwork/ Youth counselling	NGO	Regional	Preventive, reaching out to the youth	
Open youth work organisations	NGO	Regional	Preventive, non-formal training, reaching out to the youth	

2.3 Early intervention and activation

As from January 2014 on, the new integration concept of the ADG will be implemented: Each job seeker will have a personal integration counsellor. In an initial profiling stage jobseekers will be sorted into “customer groups” (*Kundengruppen*) based on their distance from the labour market (A-customer groups, meaning customers with good employment prospects and B-customer groups meaning customers that need counselling and/or training). The latter will have a first counselling within two months after their registration as unemployed and a personal action plan will be elaborated. For the former this interview takes place within four months after their registration. The frequency of client contact varies and depends on the jobseekers’ needs but it has to be in line with the federal job search requirements. Each counselling will analyse whether defined goals have been reached and whether the underlying problematic patterns have changed. New goals will be defined and the strategy revised if necessary. According to the jobseeker’s needs, workshops and specific information meetings can also be organized.

Within the educational system activities on data collection of early school leavers as well as structural reforms in order to avoid early school dropout will be planned.

The IAWM is also planning a more systematic data collection on apprentices dropping out. Initiatives to support apprentices with learning difficulties will be continued. Particular attention will also be paid to efforts to attract more young women into the dual vocational training system and technical professions.

Table 2.3: Key reforms and initiatives to ensure early intervention and activation

Name of the reform/initiative	Key objective(s)	Target group, including no of people covered (if available)	Scale	Name and role of organisation in the lead and cooperating partners	Timetable for implementation	Implementation cost, if applicable
Planned initiatives						
1) New integration concept for the counselling and support of jobseekers and unemployed	Young jobseekers who will have more difficulties to find a job receive a personal counselling interview and tailor-made integration contract no later than two months of registration; Jobseekers with good employment prospects receive a standardized contract and a personal counselling within four months after their registration Each jobseeker will be assigned one counsellor Information brochure for school leavers („School's out“)	All registered jobseekers and unemployed aged under 25	Regional	ADG (coordination and Counselling) Partners: providers of training programs and integration measures, ÖSHZ, DPB, ...	January 2014: Start of the new Integration concept	

<p>2) Improvement of the transition from general education to vocational training and creation of a tailor-made offer for disadvantaged young people</p>	<p>Elaboration of a tailor to suit the needs offer and optimization of existing offers allowing a better transition from school to vocational training of younger people in order to improve their employability and hence their chances of a sustainable integration into the labour market.</p>	<p>Young people of compulsory school age who do not have the necessary basic skills to succeed in the vocational full-time educational system and who cannot directly enter the dual vocational training system.</p>	<p>regional</p>	<p>Ministry of Education IAWM technical and vocational schools TZU</p>	<p>2009-2014: Analysis of the current transition from general school to vocational training Research and exchange on best practice projects relating to prequalification and vocational training preparation Analysis and evaluation of existing offers and resources in the German-speaking Community as from 2014-15: Elaboration of a concept providing for a better school to vocational training transition Subsequently creation of the program and implementation</p>	
<p>3) Support of apprentices with learning difficulties – “Starterkit”</p>	<p>Aim: help apprentices with lacking basic knowledge and skills who are yet good practitioners to get their final certificate and be able to integrate the labour market by offering them specific support (individual socio-pedagogic support, advice for companies and apprentices and differentiated course forms (<i>Modulunterricht</i>))</p> <p>These differentiated classes (<i>Modulunterricht</i>) offer the opportunity to teach general courses in small groups of four to eight people and hence adapt the teaching rhythm according to the needs of the apprentices.</p> <p>Apprentices who could not acquire the general knowledge and do not pass general courses but still succeed in practical exams can receive a so called „Praktikerzertifikat“ (certificate stating their practical skills).</p>	<p>Young people in the dual vocational training system who experience learning difficulties within the general class environment Currently 6 classes with approximately 30 apprentices</p>	<p>regional</p>	<p>IAWM (approval of courses) ZAWMs (implementation)</p>	<p>up to 2009: Pilot project Since 2009: further development and optimization of the offer 2013: Institutionalisation / integration within the legal framework</p>	<p>Up to 2009, this project was co-financed via the ESF (total cost around 180.000€) In order to guarantee continuity of support for those young people on a structural base the budget of the IAWM was increased by 60.000 € in 2012</p>
<p>4) Improvement of the occupational orientation</p>	<p>Punctual action days with the support of industries and in order to present the industry and promote</p>	<p>Young people, especially pupils in primary and secondary school</p>	<p>Regional</p>	<p>Studienkreis Schule & Wirtschaft, PMS-Centers, ADG IAWM/ZAWM</p>	<p>In 2011: adoption of the framework plan on occupational orientation (Rahmenplan Schulische Berufswahlvorbereitung und</p>	

	work and training opportunities Activities to foster the interest of young women in apprenticeship occupations Implementation of the framework plan on occupational orientation in all schools of the German-speaking Community			Schools Ministry of the German speaking Community Industries	Berufsorientierung) – implementation ongoing ongoing	
5) Promotion of the attractiveness of dual vocational training	Aim: make dual vocational education even more attractive, e.g. by means of improving the permeability between education systems and avoiding that the dual vocational training system is a blind alley/impasse for young people. Means: ensure that changing tracks is possible through the recognition of learning achievements, the delivery of a certificate of the 6 th year of vocational secondary education (<i>Studienzeugnis des 6. Jahres des berufsbildenden Sekundarunterrichts</i>) if fulfilling the conditions and the possibility to follow a voluntary 7th year in a dual form to prepare for the central examination in order to attend university if successful; the introduction of dual vocational trainings leading to a bachelor's degree in certain professions	All young people who may enter the dual vocational training	Regional	IAWM/ZAWM AHS Potential external partners	2009: possibility to deliver a certificate of the 6th year of vocational secondary education is provided for by law 2011: organization of dual vocational trainings in financial services professions leading to a bachelor is provided for by law (cooperation between AHS and IAWM/ZAWMs) 2011: Start of a "dual bachelor's degree" in accounting September 2013: Start of a pilot project „dual Master's degree in Mechanical Engineering" in collaboration with external partners 2014: Preparation and launch of a new dual bachelor's degree in insurance and bank profession	annual costs for the dual bachelor in accounting are around 25.000 € Annual costs for the dual bachelor in insurance and bank are estimated at around 20.000 €
6) Platform for apprenticeship vacancies and organisation of „apprenticeship dating day"	Filling of apprenticeship vacancies by young job seekers	All young people Young jobseekers	regional	IAWM, ADG	Publication of apprenticeship vacancies on the online platform for job vacancies as from February 2014 2013 organisation of a „apprenticeship dating day" for the first time; second edition being planned for 2014	

7) Time-out Project	<p>Aim: avoid suspension from school and the dropping out of pupils and support the educational reintegration through a comprehensive package of socio-pedagogical measures during a limited period of time</p> <p>This project is a full-time school offer allowing for an optimum socio-pedagogical support of pupils with the aim to fully reintegrate them into their original school. The exclusion from class is limited in time and has to be considered as a bridging structure allowing for young participants to find new social stability and avoid their dropping out.</p>	<p>Pupils from any school in the German-speaking Community</p> <p>Current capacity: 8-10 pupils</p>	regional	ZFP Ministry of Education	Start: April 2011	
8) Pilotproject Qualiflex	<p>This project aims at enabling young people with various problems (learning difficulties and social disadvantages) at school and who are at risk of dropping out the education system to make the transition into further training or work through a tailor-made approach in a specific field by combining theory and practice through traineeships. Pupils receive an individual training plan.</p>	<p>Pupil aged between 15 and 25, who do not take part in the full-time education system and who do not meet the conditions to enter the dual vocational training system or who dropped out of that system (approximately 70 young people per academic year)</p>	regional	Part-time compulsory schools in Eupen and St. Vith	<p>September 2011: Beginning of the project</p> <p>2014: Evaluation</p>	
9) Support of pupils with migration background	<p>Aim: allow children and pupils with migration background to acquire the language skills (German or French) enabling them to fully participate in regular teaching classes and integrate the community</p>	<p>Pupils with lacking German or French language skills</p>	Regional	<p>Ministry of Education</p> <p>ZFP (conceptual framework)</p> <p>Schools</p>	<p>2013: Elaboration and presentation of a concept for the integration of pupils with migration background</p> <p>2014: further analyses regarding the implementation of the concept and the recommended actions and progressive implementation</p>	
10) "Fit for life" project	<p>Skilled personnel from the youth and social work field as well as teachers can learn about methodologies applied to support young people in the development of their emotional and cognitive</p>	<p>Skilled personnel from the youth and social work field as well as teachers</p>	regional	Youth office of the German-speaking Community	<p>Further education</p> <p>March and October 2011 / Ongoing application through youth work</p>	5.436,- €

	competencies and social skills. The program includes courses on motivation, health, security, conflict management, communication and self-assertiveness, free time, among others and sets out methodologies to improve key professional skills.					
11) "Stark genug" Project „Strong enough“	Young adults from the municipality of Kelmis were trained in order to better grasp the requirements of the labour market and of life in general. Experiential education excursion as well as weekly workshops were organized for participating young adults. During these workshops they could speak about their experience and difficulties, analyse their behaviour and elaborate alternative settings through role-playing.	Young adults		Streetwork/Youth counselling, ÖSHZ Kelmis, Open Youth work Kelmis	September 2011 – March 2012 Evaluation carried out by the Youth Office of the German-speaking Community Another similar project is currently being elaborated and aims at preparing young adults to live in a flat on their own.	
12) Register of school leavers	In close cooperation with the <i>Région wallonne</i> and the <i>Fédération-Wallonie-Bruxelles</i> the IWEPS and the German-speaking Community are currently working on the creation of a register of school leavers that will be linked to the <i>Banque Carrefour de la Sécurité sociale</i> . This register should allow for an analysis of the transition from secondary school to university education as well the transition from education to work and vocational training.	Statistical data collection of all school leavers	Regional	IWEPS (Wallonie) Ministry of the German-speaking Community ADG IAWM	Signing of a cooperation agreement on 27th June.2013	
13) Building an integrated service for the well-being and the healthy development of children and young people in the German-speaking Community	The new service will foster the healthy development of children and young people on a physical, mental and social level, promote their individual skills and the inclusion in general education or vocational training.	Children and young people aged -9 to 20+x	Regional	Ministry of Education (lead of the project) Cooperating partners: PMS-Centres Health care centres (<i>Gesundheitszentren</i>) service for child and family (<i>Dienst für Kind und Familie der DG</i>)	Current and future steps: elaboration of a basic concept by the steering committee, composed of the various partner institutions and the ministry of education and supported by external experts, discussions with various actors involved (operators, parliament, trade unions, municipal	additional costs for personnel and relating to implementation of the new service are estimated around 300000 €

				Dental care service for schools <i>(Schulzahnpflege)</i>	representatives ...). 1 st semester 2014: planned adoption of legal texts (decrees) 1st September 2014: establishment and working start of the newly created service	
--	--	--	--	---	---	--

2.4 Supportive measures for labour market integration

Table 2.4: Key reforms and initiatives to enable labour market integration

N.B. Second-chance education programmes already exist for many years in the GSC and about 20-30 unemployed persons a year, mostly young people, get an upper secondary degree through this system. By the means of the new cooperation agreement between ADG, the IAWM and the two ZAWMs (dating from 2013), more young unemployed will be guided to the apprenticeship system as well, to get this qualification (because the apprenticeship certificate is now equivalent to the certificate of the 6th year of vocational secondary education). However, the counselling towards these second-chance qualifications must be based on an assessment of the individual interests, needs and ambitions. A certain share of young unqualified people indeed refuses to go back to any form of school because of earlier negative experiences. For these youngsters, other ways of labour market integration should be found, e.g. through traineeships, validation of competences, integration projects by ADG-partner organisations etc. All of these, as well as a more fundamental reform of the secondary school system, are foreseen or at least planned in the near future, as will be shown hereafter.

Name of the reform/initiative	Key objective(s)	Target group, including no of people covered (if available)	Scale	Name and role of organisation in the lead and cooperating partners	Timetable for implementation	Implementation cost, if applicable
Planned reforms						
1) Adoption of a qualification framework for the German-speaking Community and creation of a legal basis for the validation for non-formal and informal learning in the German-speaking Community	Fostering output oriented teaching and learning Enhancing permeability between educational systems and avoiding impasses in the educational and training path Promotion of Life Long Learning for all Fostering of mobility of employees and young people through better comparison of qualifications Establishment of a legal basis for the validation of non-formal and informal learning	Students at all levels and in all systems Employees Job seekers	Regional	Ministry of education and further education IAWM Industries and social partners (consultation)	November 2013: adoption of a decree on the qualification framework for the German-speaking Community September 2014: Setting up of a technical committee in charge of the classification of qualifications September 2018: Establishment of a validation centre (<i>zentrale Validierungsstelle</i>) in charge of the validation of non-formal and informal learning	

<p>2) Perspectives for the further development of secondary schools</p>	<p>Aim: offer all pupils an education taking into account their skills and matching their needs. Key aspects include 1) broad school offer in the first stage of education including more technical and manual classes; 2) early and efficient support of all secondary school pupils; 3) specific support measures for pupils with special needs in order to reduce the number of pupils lagging behind; 4) improved occupational orientation offer for pupils in schools</p>	<p>All pupils aged 12 and older both in the general secondary education system as well as in the technical and vocational training system</p>	<p>Regional</p>	<p>Ministry of Education (Lead) Schools</p>	<p>Currently: Consultation with all secondary schools of the German-speaking Community and with other actors and institutions concerned about the strengths and weaknesses of the existing organisational structures of the secondary educational level 2nd half of 2014 onwards: Elaboration of a concept and subsequently preparation of legislative texts and progressive implementation</p>	
<p>3) Fostering synergies and harmonization of vocational training at schools and in the dual system</p>	<p>Aim: joint use of Infrastructure, teaching material, teachers and companies know-how Teaching on the same campus or using the same workshops and infrastructure should benefit the collaboration between vocational training systems (full-time school and dual) , both from a teaching point of view as well as regarding content. Resources can be used more efficiently by all partners and new synergies can be developed. It fosters the exchange and collaboration between teachers in both educational systems.</p>	<p>Pupils in the vocational secondary school and apprentices in the dual vocational training system</p>	<p>regional</p>	<p>Ministry of education Technical and vocational training schools (RSI, TI) IAWM ZAWMs</p>	<p>Since 2011: Joint use of Workshops and teaching material of TI (<i>Technisches Institut</i>) and ZAWM in Sankt Vith Since 1st Semester 2013: realization of the new campus where RSI and ZAWM Eupen are joined and implementation of the cooperative use of workshops and teaching material A common campus for the TI and ZAWM in St. Vith (southern Kanton of the German-speaking Community) is currently being planned (possible implementation in 2016-2017)</p>	
<p>Organisation and evaluation of non-formal training and further education (e.g. traineeship supervisors, voluntary youth leaders, basic training and further education</p>	<p>Aim: convey to young people interpersonal and team management skills, technical expertise or skills relating to sociopolitical engagement</p>	<p>Young people aged 15 to 30</p>		<p>Youth committee of the German-speaking Community (composed of representatives of the government, the ministry as well as funded youth work institutions) Ministry of the German-speaking Community (Secretariat of the Youth Committee)</p>	<p>December 2011: adoption a new Decree on funding for youth work Once a year the government of the German-speaking Community calls for submission of applications for funding and approval of further trainings for young people</p>	

Planned initiatives						
1) Supported employment for young jobseekers with disability (JuGA-UB)	Aim: support the work or traineeship placement of young jobseekers with disability by offering them specialised occupational orientation services, job coaching on the work place and a closer cooperation and assistance for companies.	Young jobseekers (aged 18 to 25) with disability (approximately 60 persons)	regional	DPB (lead and implementing body)	Project duration: 1.1.2014 till 31.12.2014	In total: 340.000 Euro, 50% are cofinanced via the ESF
2) VIP-Project	Long term traineeship placement for pupils with special needs (Anpassungsklassen)	5 young people per year	regional	DPB (lead and implementing body)		Supported by CAP 48
3) Promotion of traineeship programs, job and traineeship acquisition, implementation of pilot projects (e.g. in the field of kindergarden caring assistance) and analysis of possible extension of projects to other fields	Offer young jobseekers the opportunity to discover jobs and acquire hands-on professional experience through traineeship programs and hence increasing their chances of labour market integration Pilot project „Kindergartenassistent/in“: young jobseekers can acquire first professional experience in social and pedagogical field, preparing themselves for further studies in that field or another related field	Young jobseekers eligible for existing traineeship programs	regional	Ministry of the German-speaking Community ADG Public and Private Employers industries Pilot project „Kindergartenassistent/in“: ADG RSI Ministry of education Schools (provider of traineeship possibilities)	Since 2012: regular training offer for placement counsellors of various institutions in the field of job and traineeship acquisition Pilot project „Kindergartenassistent/in“: October 2013: awareness raising and information session for young jobseekers, job interviews and selection of candidates, beginning of the theoretical courses and first practical experience (AEP). Beginning 2014: four to six month „transition traineeship“	Pilot project „Kindergartenassistent/in“: ADG budget: 11.000 € Ministry of education: 8.500€
4) Cooperation ADG-TZU	Create a cooperation structure to enable young jobseekers to get practical experience via TZU facilitating their transition to further training and/or labour market integration		regional	ADG Part time compulsory vocational training schools	As from 2014: Analysis of cooperation possibilities	
5) Promotion of young peoples' mobility through Erasmus +	Aims at fostering the mobility of pupils, apprentices and students as well as at initiating cross-border partnership projects.	Pupils, Apprentices, students, measures in the fields of youth in action and sports	regional	Ministry of the German-speaking Community – „National authority“ Youth Office of the German-speaking Community – „National agency“	January 2014: Start of the new ERASMUS+ program	

6) Fostering of entrepreneurial spirit among young people	<ul style="list-style-type: none"> - Classes on entrepreneurship and awareness raising activities in schools, youth organizations, training centers - "Xistence"-Initiative: information and individual counselling for people intending to get self-employed or starting up a business 	<ul style="list-style-type: none"> - apprentices Pupils - employed or unemployed persons 	regional	WFG (lead) ZAWM, school WFG	ongoing	
---	---	--	----------	---------------------------------------	---------	--

3. Funding the Youth Guarantee

Most reforms and initiatives are financed via the budget of the institutions. Some projects such as the JuGa-UB project are financed through the European social fund or special complementary financing. The new ESF-program from 2015 onwards will also allow to finance new initiatives.

4. Assessment and continuous improvement of schemes

Table 4.1: Planned assessments for the (non-financial aspects of) structural reforms

The GSC has developed and implemented a regional development concept “Living East Belgium 2025” (Regionales Entwicklungskonzept), which is followed up by the means of a comprehensive indicator set. Most reforms mentioned hereafter are part of this long-term scheme and are monitored on a regular basis within this framework. The ministry of the GSC is responsible for this monitoring and evaluation.

Name of the reform	Expected change	Means through which change will be measured	Source of information / planned evaluations
reforms under 2.4			
1) Adoption of a qualification framework for the German-speaking Community and creation of a legal basis for the validation for non-formal and informal learning in the German-speaking Community	Medium term: Setting up of a technical committee in charge of the classification of qualifications Long term: Establishment of center for the validation of non-formal and informal learning		
2) Perspectives for the further development of secondary schools	Reducing the number of young people lagging behind Valorisation of vocational education	Measurement of education backwardness Ratio of pupil at risk	Number of people lagging behind: data of schools PISA-Results
3) Fostering synergies and harmonization of vocational education in secondary schools and in the dual system	Joint use of infrastructure and teaching material Exchange and even closer collaboration between teachers from different systems; coordinated education and training offers	Creation of one single campus housing school and training center Inventory of education and training offers	Data collection through schools and training centers

Table 4.2: Planned assessments of the initiatives and of the financial aspects of reforms

An YGIP-steering committee, chaired by ADG and the Employment-Minister, and including the main partners of the YGIP will be formed to monitor and evaluate the implementation and the results on a half-year base. Furthermore, ADG and the Employment Minister meet on a regular basis (monthly) to discuss implementation issues and possible difficulties. The data collection will also be organized at this level.

Name of the initiative / reform	Target population (or equivalent)	(or)	Population (or equivalent) actually reached	Outcome for population	Sources of information
Initiatives under 2.3					
1 New integration concept for the counselling and support of jobseekers and unemployed				First counselling interview and personalised integration contract (<i>Eingliederungsvereinbarung</i>) within two months after registration for young job seekers who need special counselling Work or traineeship placement	Compass data system of ADG: Evaluation of counselling service interviews Evaluation of data
2 Improvement of the transition from general education to vocational training and creation of a tailor-made offer for disadvantaged young people				Decrease of the number of young people leaving education without qualification	Long term: Data evaluation from the register of school leavers Medium term: concept elaboration
3 Support of apprentices with learning difficulties – “Starterkit”				Specific support for apprentices with learning difficulties enabling them to get a certificate (certificate of apprenticeship or <i>Praktikerzertifikat</i>)	Number of apprentices in differentiated courses (<i>Modulunterricht</i>) enrolled and number of apprentices successfully finishing their apprenticeship or getting a <i>Praktikerzertifikat</i>
4 Improvement of the occupational orientation				Awareness raising activities for professions of the future Increase of number of young women in dual vocational education	Number of participants in organised activities (young people and companies) Gender percentage among apprentices (IAWM)
5 Promotion of the attractiveness of dual vocational training				Increase of the number of young people in dual vocational training	
6 Platform for apprenticeship vacancies and „apprenticeship dating day”				Decrease of the number of apprenticeship vacancies	Number of participants in “apprenticeship dating day” Number of new apprenticeship contracts (ADG, IAWM)
7 Time-out Project				Reintegration of pupils into general teaching; decrease of school suspension	Number of participants in the project & their education path afterwards (ZFP)
8 Pilot project Qualiflex				Support young people with learning difficulties or social disadvantages through individual training plans and help them make the transition to training or work	Education/career path of young people in that education system (TZU)

9 Support pupils with migration background			Convey necessary language skills in order to enable pupils to follow regular teaching classes	Schools: data collection
10 "Fit for life"			Convey methodological skills	
11 "Stark genug" – Project „Strong enough“				
12 Register of school leavers			Data collection of school leavers providing analysis of transitions from education to work	register (IWEPS, BCSS and partner institutions)
13 Building an integrated service for the well-being and the healthy development of children and young people in the German-speaking Community			Short term: Gründung der neuen Einrichtung und Aufbau der Strukturen	
Initiatives under 2.4				
1 Supported employment for young jobseekers with disability (JuGA-UB)	40 to 60 persons	...	Labour market integration	DPB: Data collection
2 VIP-Project	Pupils with special needs	five young people per year	Long term traineeship placement	DPB: Data collection
3 Promotion of traineeship programs, job and traineeship acquisition, implementation of pilot projects (e.g. in the field of kindergarden caring assistance) and analysis of possible extension of such projects to other fields. Pilot project: "Kindergartenassistent/in"	Young jobseekers who meet the requirements for the various traineeship programs	Current pilot project: 20 participants	Work placement or traineeship placement	ADG: Data collection
4 Cooperation between ADG-TZU	Low qualified jobseekers aged under 25		Partial qualifications achievement and labour market integration	
5 Promotion of mobility of	Young people in school or training		Training and traineeships abroad	

young people within Erasmus +				
6 Fostering of entrepreneurial spirit among young people	Young people at school or in training		Fostering of self-employment	Data of INASTI